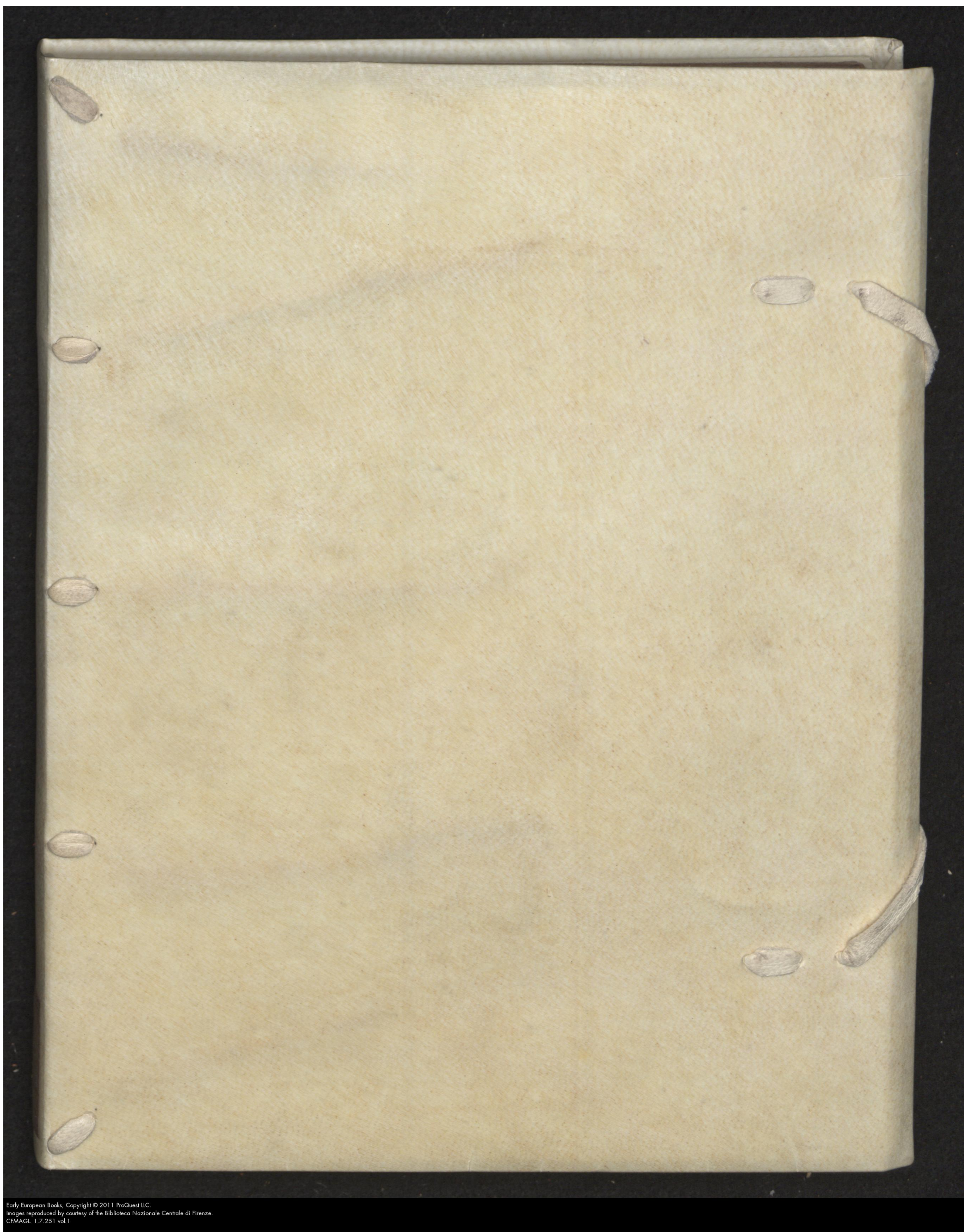
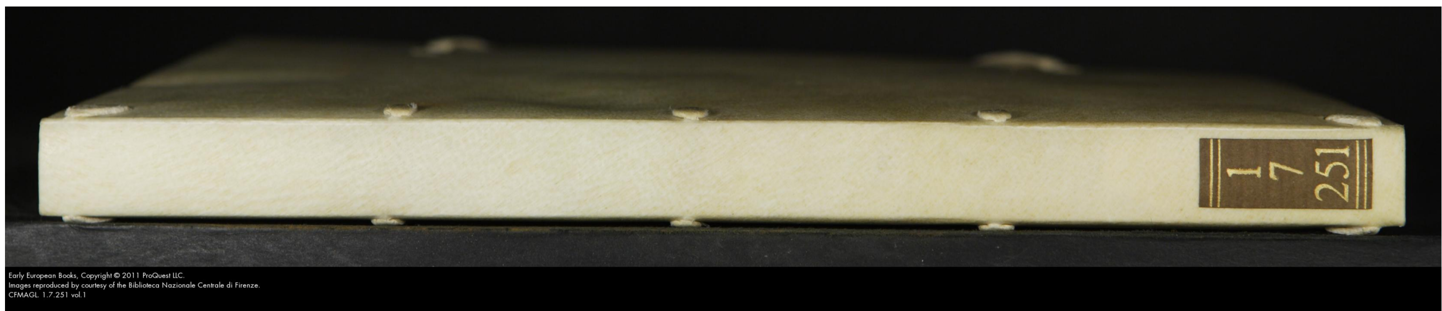
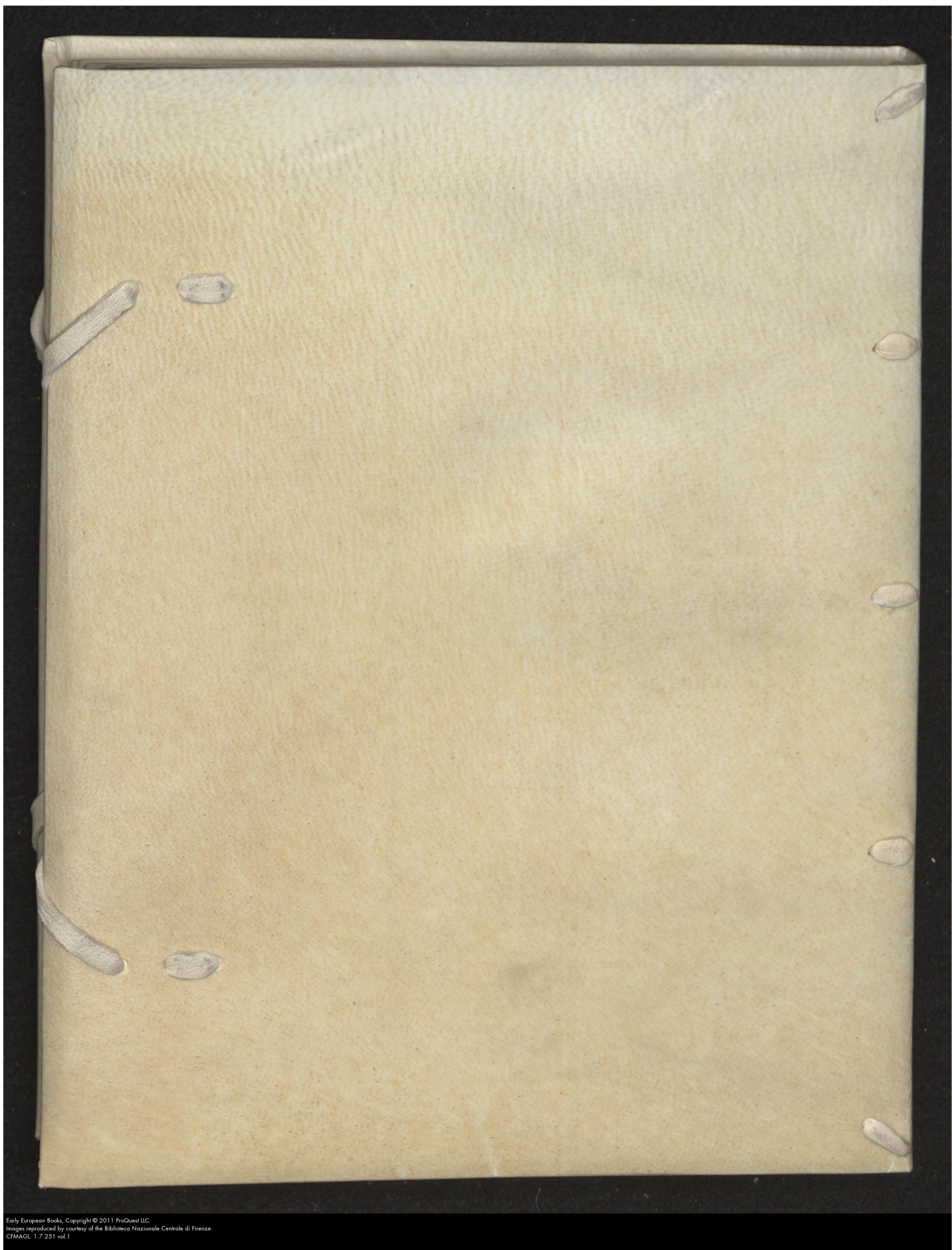

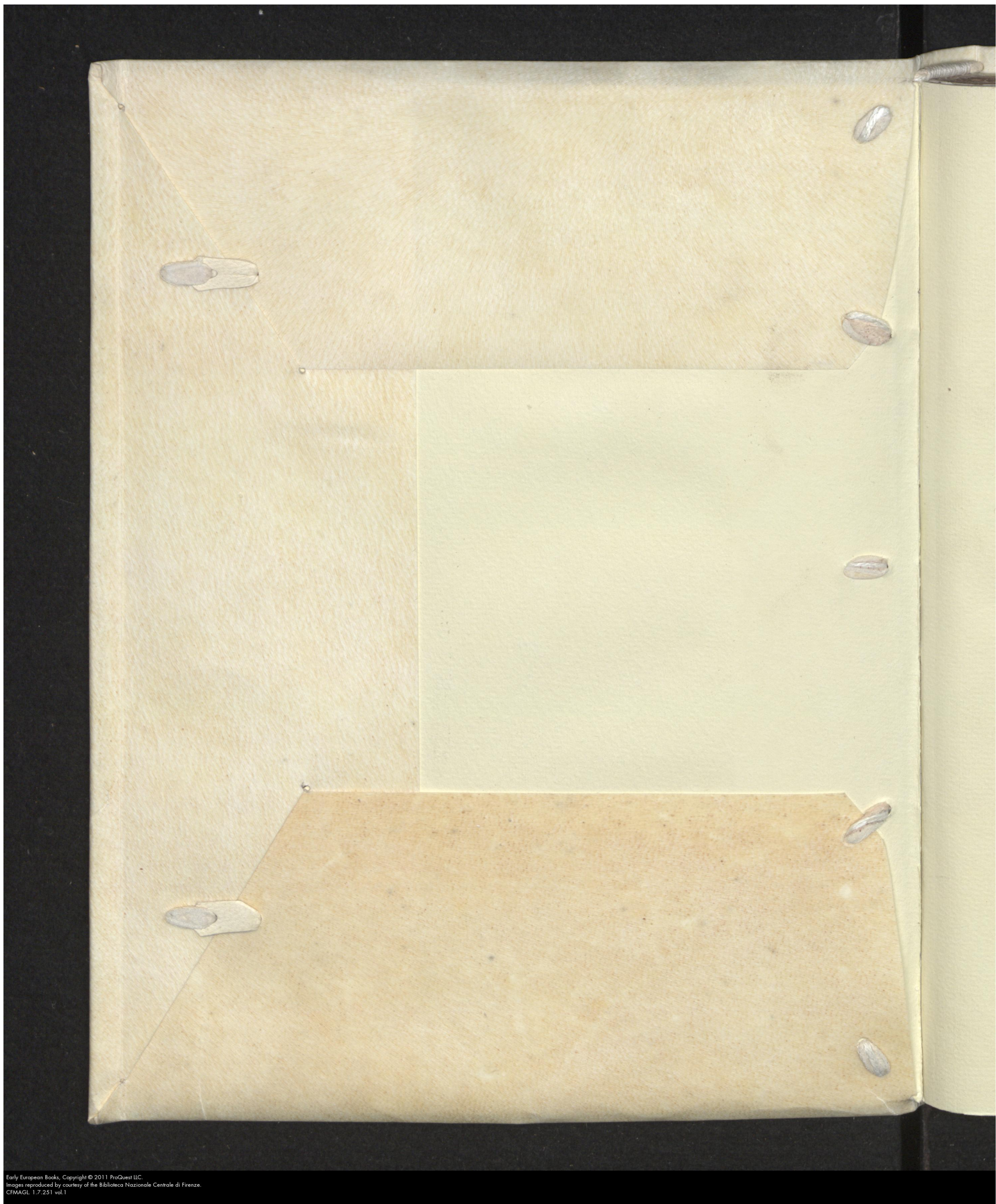

1
7
251

THEATRI BOTANICI CASPARI BAVHINI BASILIENSIS ARCHIATRI

PRODROMVS.

PLANTARVM universalem historiam, in THEATRO, Deo clementer vitam viresque largiente, propositvro, hoc vero in libro, solum Plantarum à me descriptarum, historiam expressuro, eandemque methodum, quam in Theatro, observaturo, à GRAMINIBVS auspicari lubet.

LIBER PRIMVS.

DE GRAMINIBVS.

CAPVT I.

GRAMINIS differentias ducentas in THEATRO nostro, si Deo placuerit, proponemus, in præsens vero eas graminis species, quas à cæteris Botanicis prætermissas censemus, breviter describere est animus; & id perspicue & sine omni verborum lenocinio: tu DEVS cœptis clementer, quod supplex peto, aspira.

I. GRAMEN caninum vineale: radice est alba, tenui, repente, geniculis distincta, ex quibus fibræ capillares in terram defiguntur: culmos habet tenues, læves, geniculatos, in terram reclinatos: ex quorum geniculis singulis, folium, duas, tresve uncias plerumque longum, angustum, atrovirens prodit: culmorum summo panicula brevis, parumq; expansa, ex parvis glumis composita, insidet. Apud nos in vinearum viis, solo aliquantulum duriore, circa æstatis initium reperitur.

II. GRAMEN caninum supinum paniculatum dulce: ex radice oblonga, capillata, & nigra, folia pauca, lævia, viridia, angusta, unciarum trium vel quatuor longa, prodeunt; inter quæ calamus tenuis, internodiis distinctus, foliis paucis oblongis cinctus: parte inferiore supinus, mox palmum longus, erigitur, & paniculam tenuem, albam, glumis exiguis donatam, sustinet: agris Londinensibus udis gaudet, unde D. Lobelius, Graminis dulcis nomine misit.

Gramen caninum maritimum asperum.

Gramen caninum maritimum spicatum.

III. Gramen caninum maritimum asperum, radicem habet ex multis fibris oblongis, albis, capillaribus compositam, ex qua ramuli plures dodrantales, in terram primum reflexi prodeũt, calamis rotundis rufescentibus donati, quos folia quasi in fasciculo juncta, brevia, dura, veluti in aculeum fastigiata, in circuitu leviter hirsuta, serræ instar minutissime exasperata, cingũt: spicæ, folliculo primum inclusæ, angustæ, ceu ex lappulis elegantissimis, exiguis, asperis & echinatis compositæ. In littore Veneto, maritimis quoq; circa Anconam, & Monspessuli reperitur. Lobel. adversariorum parte altera in catalogo graminum, gramen caninum medicatum marinum spica echinata C.Bauhini (sed sine descriptione) vocat, quia hoc nomine in Phytopinace nostro ante annos 24. brevissime descripsimus.

IV. Gramen caninum maritimum spicatum, ex radicibus tenuibus, lignosis, levissime capillatis, viticelli plures repentes, rotundi, læves, pedales, cubito etiam longiores, frequenter geniculati, unde ramuli plures, foliolis arundinaceis brevibus & angustis cincti, prodeunt, quorum superioribus spica triuncialis, ex cinereo nigricans insidet. Ad littus maris, non longe Monspelio, D.Salzmannus legit & communicavit.

V. Gramen murorum radice repente, ex radice nigricante repente & capillacea, culmi plures, pedales, incurvi, tenues, geniculati, folijs paucis, brevibus & angustis cincti, prodeunt: quorum summitati panicula albicans, sesquiuncialis, ex minimis glumis contexta, insidet. Hoc in muris fossarum interiorum urbis nostræ provenit.

Gramen nodoſum ſpica parva.

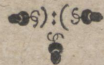

Gramen nodoſum avenacea panicula.

VI. Gramen nodoſum ſpica parva: radice eſt parva, nodoſa, albicante, fibris paucis & brevibus donata, cui ceu alter nodulus oblongus inſidet, qui in calamum cubito altiorem, lævem, internodijs aliquot diſtinctum abit, folio ad quemlibet nodum uno, anguſto, uncias quatuor vel ſex longo: in ſummitate ſpica unica vix uncialis, mollis, typhini graminis forma. In dumetis udis circa Befordiam (urbe diei itinere Baſilea diſtante) provenit, ubi D. Ioannes Bauhinus frater meus p.m. collegit & transmiſit.

Graminis nodoſi avenacea panicula deſcriptionem hic præterimus, cum ab aliis propoſita fuerit; ſolùm figuram novam, cum à nullo perfecte fuerit delineata, addere placuit.

Gramen bulbosum aquaticum.

Gramen tremulum minus panicula parva.

VII. GRAMEN bulbosum aquaticum: Bulbum unicum habet, elegantem, cum recens est, maculis luteis striatum, carne alba, nullius odoris nec saporis, in ima parte quasi caudulam habens, ex quo pediculus duarum unciarum exurgit: cujus summo radix manifeste fibrosa ad foliorum exortum conspicitur: folia aliquot habet latiuscula, palmaria, striata: an calamum ac florem proferat ignoramus, cum tale à D. Vasmaro anno 1592. Lubeca acceperimus: scribit se in ripa fluminis Tranæ invenisse fluctibus forte projectum, quod absque dubio sub aquis nascatur, foliorum contemplatione id docente: imbecilliora enim esse, quam ut sine fulciente aqua sese sustinere possit: quod in Phytopin. etiam monuimus.

VIII. GRAMEN bulbosum ex Alepo: Radice est bulbosa, cortice reticulato obvoluta, cui fibræ parvæ capillares subjiciuntur: culmos duos tresve striatos, sesquispithamę altitudinis habet, foliis plurimis, oblongis, gramineis cinctos: spica, hordeo marino similis, culmo insidet, quam foliis, vesicæ instar, parte inferna cingit, eamque superat. Hoc siccum apud Iohan. Bauhinum fratrem vidimus.

IX. GRAMEN tremulum minus panicula parva. Radicibus rufescentibus huc illuc repentibus, nititur, unde culmi palmares duo vel tres, geniculo uno vel altero distincti, foliis gramineis virentibus & glabris, angustis, acuminatis, quorum unum jubam vesicæ in modum obvolvit, & suo acumine vel superat, vel saltem adæquat, quæ multis laminulis squamatis, lenticulę similibus, rotundis, spadicei sæpe coloris, filo tenuissimo adpensis, constat: ex quibus flosculi tenues, ex flavo pallentes, in vere emicant. In pratis nostris montosis & ericetis provenit, & vulgo Hasenbrod/ id est, leporinus panis, dicitur.

GRA-

Gramen tremulum maximum.

Gramen pratense paniculatum molle.

GRAMINIS tremuli maximi, cujus Cæsalpinus sub Phalaride altera, & Clusius in Cur. post. sub gramine Amourettes majore meminit, Figuram à nemine propositam adponere placuit.

GRAMEN pratense paniculatum molle, cùm nomine graminis lanati in historia Lugdunensi propositum sit; solùm Figuram veram spectandam exhibemus.

X. GRAMEN pratense paniculatum majus angustiore folio: ex radice capillacea, rufescente, folia capillacea, quædam brevia, quædam palmum superantia prodeunt: inter quæ culmi tenues, geniculati, cubitum superantes, uno alterove folio brevi cincti, in quorum summo panicula leviter expansa, unciarum quatuor longa, quæ ratione loci, strigosior vel lætior: In pratis & dumetis ad ripam Wiesæ fluminis apud nos reperitur.

Huic simile ad ripam prædictam invenitur, potissimum radicum capillarium, ut & caulium numero, paniculis & in iis glumis longioribus varians.

Gramen panicula multiplici.

Gramen arvenſe panicula criſpa.

XI. Gramen panicula multiplici: ex radice multis cirris villoſis albicantibus compoſita, culmi plurimi, palmares, læves, geniculati & recurvi, foliis gramineis, oblongis, anguſtis veſtiti, exurgunt, quibus panicula triuncialis anguſta varie diviſa, per maturitatem rigida & ſpadicea, inſidet. Monſpeſſuli provenit; majus & minus reperitur, & gramen minus duriuſculum vocatur.

Gramen arvenſe panicula criſpa, cujus figura appoſita, pro gramine à Matthiolo, gramine Xerampelino à Lobelio, gramine bulboſo Dalechampij in hiſtoria Lugd. deſcribitur, figura non fœliciter expreſſa.

XII. Gramen montanum panicula ſpadicea delicatiore: Radice eſt alba, brevi capillacea, culmis ternis, quaternis, geniculatis, pedalibus, uno alterove folio cinctis, quæ etiam ad radicem brevia & pauca ſunt: in culmorum ſummo panicula triuncialis, ſpadicei coloris, ex locuſtis minimis compoſita.

Hoc tamen variat magnitudine, cum & caule ſeſquicubitali & ſpica ſemipalmari inveniatur: provenit locis ſaxoſis, majus quidem in monte Crentzacho: minus vero in monte Waſſerfall dicto.

Gramen paniculatum odoratum.

XIII. Gramen paniculatum odoratum: Radicibus candidis, geniculatis ſerpit: culmo eſt bicubitali geniculis paucis diſtincto, folijs anguſtis, longiſſimis, paniculam ſuperantibus, in acumen faſtigiatis, ſuavem odorem ſpirantibus: cujus culmo panicula parva, leviterque ſparſa, à pictore non rite expreſſa, inſidet. Apud Boruſſos provenit, & à Regiomontanis gramen Mariæ dicitur, quod in faſciculos collectum, propter odoris fragrantiam, veſtibus adjiciunt, ut D. Vaſmarus, qui plantam transmiſit, perſcripſit.

XIV. Gramen ſylvaticum paniculatum altiſſimum: ex radice repente fibroſa, calami duorum triumve cubitorum exurgunt, qui paniculas parvas ſuſtinent; foliis eſt latis, cyperi æmulis. Hoc in ſylvis circa montem Belgardum provenit, ex quo ruſtici chlamides paſtorales, & torques equis aratra vehentibus conficiunt.

XV. Gramen paluſtre panicula ſpecioſa. Hoc ad bicubitalem altitudiné exurgit, calamo ſatis craſſo: foliis eſt paucis pedalibus latiuſculis, per marginem aſperiuſculis, quorum aliqua tubuli inſtar, calamum media ex parte ambiunt: panicula eſt jubata ſeſquipalmari, ex elegantiſſimis, parvis & ſubrotundis laminellis compoſita. In humidis circa Patavium legimus: & in Haſſiæ ſtagnis reperiri intelleximus.

XVI. Gramen paluſtre paniculatum minus. Ex radice craſſa fibris albicantibus, durioribus donata, calamus rotundus, ſtriatus, cubitum ſuperans exurgit, quem folia pallide virentia, latiuſcula pedalia, ſubaſpera inveſtiunt: panicula palmaris eſt, rara, ex locuſtis albicantibus, ariſtis oblongis armatis, compoſita. Hoc in dumetis humidis circa montem Crentzaſenſem provenit: at in udis Michelfeldenſibus altius exurgit.

XVII. Gramen maritimum fluitans cornutum. Ex radice exili capillata, culmus tenuiſſimus, geniculatus, cubito longior producitur: ex quolibet geniculo, folia juncea, communiter bina, culmum baſi lata, inſtar veſicæ, ambientia, in latus ſparguntur, indeque cauliculus unus aut alter educitur, & tandem in capitulum membraneum finit, quod in foliola bina, terna, rarius quaterna, anguſtiſſima, in latus reflexa, & cornuta deſinit. Tota planta, ſtagnis Monſpelienſibus mari finitimis, innatat.

Gramen

Gramen cristatum.

XVIII. GRAMEN ſpica criſtata lævi, vel gramen criſtatum. Radicum capillamentis plurimis oblongis albicantibus abundat, quæ in unum veluti ceſpitem coëuntia deorſum repunt: culmis eſt pluribus ſequicubitalibus, geniculis paucis donatis: foliis brevibus anguſtis, & circa caulem paucis, uncias quatuor vel quinque longis: ſpicam habet tenuem oblongam, pallidè virentem, quæ galli criſtas plurimas, vel ſemen capitis gallinacei dictæ plantæ refert, cujus nomine criſtatum in Phytopinace appellare placuit: quod nomen & D. Lobelius in Adver. parte alt. probavit, gramen criſtatum Caſp. Bauhini nominans. Provenit in prato infra patibulum, aliquando ad mœnia Baſilienſia.

Idem, ſed ſpica elegantiore & denſiore, in monte Waſſerfall & Monſpeſſuli obſervavimus: ſimile ei ex Anglia D. Lobelius, multis annis poſt, miſit.

XIX. GRAMEN ſpica criſtata ſubhirſutum. Hoc à priore differt, radicum capillamentis rufeſcentibus, culmis tenuioribus, parte inferiore levi lanugine aſperſis & humilioribus: foliis longioribus: ſpica candicante, minus compacta, nec ita eleganter criſtam exprimente: quod in dumetis circa Cliben copioſe provenit.

XX. GRAMEN ſpicatum anguſtifolium montanum. Hoc à gramine caryophyllato pratenſi differt foliis, quæ anguſtiſſima; cauliculis, qui in hoc tenuiſſimi, plures & longiores: & loco, cum hoc ſolum in montoſis, Majo menſe florens, proveniat.

XXI. GRAMEN ſylvaticum anguſtifolium ſpica alba. Ex radice rufa, transverſa, fibræ capillares deſcendunt, & folia plura, capillacea, palmaria, etiam breviora, rarius longiora exurgunt, una cum culmis tenuiſſimis, ipſis foliis plerumque brevioribus, quibus ſpica ut plurimum ſimplex, candida, exiguis ariſtis donata, unciam vix ſuperans, inſidet: quod in ſylvis humidis Huningenſium reperitur.

Gramen ſpicatum folio aſpero.

Gramen caryophyllatum montanũ ſpica varia.

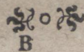

GRAMEN ſpicatum folio aſpero, in hiſtoria Lugdunenſi, nomine graminis ſpicati Dalechampij proponitur, cujus figuram perfectam adponere placuit.

XXII. GRAMEN caryophyllatum nemoroſum ſpica multiplici. Radice eſt ex fibris capillaceis rufeſcentibus compoſita, ex qua, tanquam ex ceſpite, folia ſemipalmaria, etiam breviora, Vetonicæ caryophyllatæ ſimilia, prodeunt: inter quæ culmi quam plurimi capillacei, nudi, folia aliquando ſuperantes, ſpicas multas breviſſimas & rufeſcentes ſuſtinentes, exurgunt. Hoc in umbroſis & humidis ad Birſam & Wieſam reperitur. Huic non multum diſſimile, ſed radice magis geniculata, in via Riehana ad ſepes ad ſiniſtram reperitur.

XXIII. GRAMEN caryophyllatum montanum ſpica varia: Radicibus eſt parvis, fibroſis, oblongis, nigricantibus, ex quibus inſtar ceſpitis folia, aliquando palmum longa, anguſta, ut in gramine ſpicato caryophyllatæ foliis prodeunt: inter quæ culmi plures, tenues, foliis nudi, in ſummitate ſpicam modo divulſam, modo compactam ſuſtinentes. In noſtræ urbi vicinis collibus reperitur.

XXIV. GRAMEN ſpicatum foliis & ſpicis hirſutis mollibus. Radice eſt arundinacea tranſverſim repente, paucis fibris capillata, ex qua culmi molles cubitum ſuperantes, foliis oblongis, anguſtis, ſpicas ſuperantibus, & molli lanugine aſperſis, quaſi per tubulos tranſeuntes, exurgunt: quorum ſummo ſpica anguſta, uncias duas longa, mollis, modo ſimplex, modo gemina, rarius triplex, alternatim diſpoſita, inſidet. Hoc in arenoſis ad Birſam reperitur.

Gramen typhoides maximum ſpica longiſſima.

Gramen alopecuroides, ſpica aſpera.

XXV. Gramen typhoides maximum ſpica longiſſima. Ex radice parva, nodoſa, cui fibræ exiguæ & plurimæ adnatæ, culmus exurgit rectus, ſeſquicubitalis, internodiis rarioribus diſtinctus, qui in ſpicam rectam, teretem, palmarem, vireſcentem, in maturitate albicantem, tactu mollem, deſinit, utriculis ariſtas oblongiuſculas & copioſas exhibentibus. Inter fruteta circa Gœppingam Ducatus Wittembergici primum, dein non longe Baſilea, in ſepibus agrorum inter Michelfelden & Huningen, & in ſalicetis Michelfeldæ legimus.

XXVI. Gramen phalaroides minus, ſive Hiſpanicum: hoc foliis eſt oblongis, anguſtis, viridibus, quorum unum vel alterum, culmos cubitales, tenues, tubi inſtar cingit: in culmorum ſummo ſpica Phalaridi ſimilis, ſed anguſtior, uncias tres longa, inſidet: nec radicem, nec ſemen vidimus: & nomine Phalaroidis alterius Hiſpaniæ, D. Gillenius, tranſmiſit.

XXVII. Gramen phalaroides ſpica molli, ſive Germanicum: culmo eſt cubitali, prioris craſſiore, uno alterove geniculo diſtincto: folio uno vel altero, eoque brevi, culmum ambiente, cujus ſummo, ſpica biuncialis, prioris anguſtior, cinericei coloris, ſplendens & mollis inſidet. Hoc Ulmenſes, apud quos provenit, à colore, Onocordon appellare intelleximus.

Gramen alopecuroides, ſpica aſpera, nomine Graminis echinati apud Lugdunenſem deſcribitur, quare ſolum figuram meliorem addere voluimus.

XXXIII. Gramen tomentoſum alpinum & minus. Ex radice parva inutili, calamus raro dodrantem ſuperans, foliis duobus tribusve veſtitus exurgit, cujus ſummitati pappus ſubrotun-

rotundus inſidet. Provenit in Helvetia, in D. Bernhardi monte minore ad lacum: ex Rhoetia D. Burſerus attulit.

XXIX. Gramen ſparteum Baſilienſe, ſive capillaceo folio majus. Ex radice fibroſa, culmi plures exurgunt, qui ſtatim in folia capilli inſtar anguſtiſſima, in acumen molle faſtigiata, palmum, ſæpe pedem altiora, abſumuntur: nec paniculam, nec ſpicam obſervavimus. Tota planta inſigniter viret, & ex multis plantis ſimul junctis ceſpes conſtituitur: in paludibus Michelfeldæ provenit: uti mihi anno præterito M. Hagenbachius, una cum aliis Graminibus plurimis, oſtendit.

XXX. Gramen ſparteum Hollandicum, ſive capillaceo folio minus. Hoc pro radice fibellas tenuiſſimas albas habet: folia copioſa, capillacea, pallida, trium quatuorve unciarum, inter quæ culmi tenuiſſimi, palmo altiores, uno alterove internodio donati & pene nudi: efferuntur, qui paniculam pallidam divulſam ſuſtinent, & communiter plures ceſpitem conſtituunt. Nomine Sparti Hollandici ex ſylpa Hagana D. Weckerlinus miſit.

XXXI. Gramen ſparteum Monſpeliacum capillaceo folio minimum: Radicem habet ex fibris albis, oblongis, capillaceis compoſitam: folia capillacea, uncialia: culmos tenuiſſimos, nudos, trium quatuorve unciarum: paniculas parvas ex locuſtis minimis compoſitas & per maturitatem ruſeſcentes: quod Monſpeſſuli in agris æſtivo tempore reperitur.

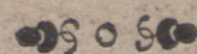
XXXII. Gramen ſparteum ſetas equinas referens. Hoc album eſt, & ex radice alba ſetarum inſtar folia cubitorum quatuor longa producit, quæ forma, & tenuitate, & robore, caudam equinam, ejusque ſetas referunt: ex quibus Iavæ inſulæ incolæ, tapetia texunt. Cujus forte mentio fit in C. Cluſij curis poſterioribus, ſub Herba, Sparto Hiſpanico non abſimili.

Sic ex Inſula Virginea, arboris cujuſdam cortex candidiſſimus, in pili tenuitatem diviſus adfertur, è quo incolæ pannos texunt: hunc corticem à D. Gillenio, Gramen vero à D. Saltzmanno accepimus.

XXXIII. Gramen ſparteum variegatum: hoc foliis eſt quatuor vel quinque unciarum, rotundis, variegatis, quorum alternatim pars una viret, altera rubet: quod primo vere in Franckenhuſiis montibus copioſe reperiri, D. Iungermannus anno 1602. ſcripſit, & colorem cultura mutare monuit, ſpartiq; nomine, ſolum folia, miſit.

XXXIV. Gramen foliolis junceis brevibus majus, radice nigra. Ex radice capillata, nigra, folia juncea, rarius duas treſve uncias ſuperantia, prodeunt: inter quæ culmus tenuiſſimus, pedalis, lævis, cujus ſummo glumi minimi, quēadmodum in gramine exili duriore, alternatim diſpoſiti ſunt: ad mœnia urbis noſtræ legimus.

XXXV. Gramen paluſtre junceum racemoſo ſemine: foliis eſt paucis junceis, culmo cubitali, ex cujus ſummitate, inter bina foliola, veluti racemus parvus propendet: in aquoſis circa Francofurtum ad Oderam D. Fleiſſerus collegit, & anno 1605. communicavit.

Gramen junceum folio articulato aquaticum.

Gramen junceum folio articulato cum utriculis.

GRAMEN junceum folio articulato aquaticum: etsi pro aquatico altero à Lobelio, aquatico à Tabernæmontano pingatur, verum cum foliorum articuli non exprimantur, novam pro Theatro nostro sculptam, addere visum fuit: & cum post fœnisecium, caulis palmatis exurgat, cui raro capitula corymbacea insident, sed utriculi unciales paleacei, in capillamenta fisci, modo virides, modo purpurascentes, idcirco figura exprimi curavimus.

XXXVI. GRA-

Gramen montanum junceum capite squamoso.

XXXVI. GRAMEN montanum junceum capite squamoso: Radice est parva, fibrosa, circa quam folia bina, ternave semipalmaria: culmus junceus, lęvis, enodis & nudus, pedem superans: cujus summo capitulum instar Phalaridis squamosum in apicem desinens, ex albo leviter rufescens, insidet, cui utrinque foliolum rigidum subjicitur; quorum longius, unciam superans, deorsum vergit, alterum quod triplo brevius, recta effertur. In Baldi montis summitatibus legimus.

XXXVII. GRAMEN junceum minimo capitulo squamoso: Radiculæ capillares sunt, folia pauca capillacea, unciarum fere duarum, inter quæ culmi unciarum quatuor vel quinque exurgunt, in quorum fere summo capitulum unicum minutissimum squamosum rufescens, cui culmi apex supereminet. In aquosis circa Altorffium Noricorum, unde D. Doldius misit: & Francofurti ad Oderam, provenit.

XXXXIII. GRAMEN junceum minimum alterum: à priore differt potissimum capitulis, quæ & summo cauliculo insident, & squamosa non sunt: in fossis Patavinis, aqua defluxa, reperitur.

XXXIX. GRAMEN junceum minimum maritimum. Tota planta dodrantem non superat, cespiti similis, ex cujus singulis radiculis, singuli cauliculi exurgunt, foliolis capillaceis paucis cincti, qui exiguis utriculis donantur: hoc in Zeelandiæ maritimis ad oppidum Gous, D. Gillenius collegit & transmisit.

XL. GRAMEN cyperoides latifolium spica spadiceo viridi majus: Radice est oblonga multiplici, rufa, mire capillata, caulibus triangulis, cubito minoribus: foliis arundinaceis, pedalibus, & quam in vulgari angustioribus: spicis ternis, quaternis, rarius quinis, alternatim succedentibus, angustis, trium quatuorve unciarum longis, coloris spadiceo-viridis, quarum primę semper folium oblongum angustissimum subjicitur. Hoc in humidis ad Sellam novam Monspessuli primum vidimus: dein ex Lusatia, à D. Franco Graminis Spravvaldensis nomine accepimus.

XLI. GRAMEN cyperoides angustifolium spica spadiceo-viridi minus: Radice est breviore, lignosiore, parum fibrosa, & rufa: caule triangulo, pedali: foliis angustis, duris, semipalmaribus, in acutiem desinentibus: spicis aliquot angustissimis, oblongis, spadiceo-viridibus, alternatim dispositis, & pediculis longis capillaceis insidentibus, quod Aprili mense circa Birsam reperitur. Aliquando tamen altius exurgit.

XLII. GRAMEN cyperoides spica pendula longiore & angustiore. Caule est cubitali, angulo so, striato, foliis oblongis, angustis, basi oblonga, caulem instar tubi vestientibus, ex quo veluti tubo, spicæ singulæ, uncias quatuor vel sex longæ, angustæ, prodeunt & propendent; ipsum vero folium cuilibet spicę subjectum, oblongum est. Hoc locis humidis circa Thermas Apponenses Patavinorum crescit.

XLIII. GRAMEN cyperoides spicis minoribus minusq; compactis. Ex radice fibrosa, lignosa tamen, folia prodeunt angusta, graminea palmum longa, inter quæ caulis sesquicubitalis, trique-

quetrus, ſubaſper, & magna ex parte nudus exurgit: in cujus ſummo, ſpica parva divulſa, & quaſi aculeata conſiſtit, quæ ſemina oblonga, ſubnigra, in aculeatum cuſpidem deſinentia, continet.

Hujus tres differentias notavimus: 1. eſt latioribus & longioribus foliis, ſpicis majoribus, & ad rivulum molendinarium urbis noſtræ trans Rhenum reperitur. 2. à priore rarioribus & minoribus ſpicis differt, & in via Riehana ad ſepes creſcit. 3. foliis eſt anguſtioribus, brevioribus, ſpicis inter duas priores mediis, quod Patavii locis humidis anno 1578. collegimus, & cum D. Guilandino oſtendiſſemus, Iſchæmon Plinii cenſuit, quod non probamus: idem ſed per omnia minus anno 1579. Monſpeſſuli in humidis invenimus, quod gramen cyperoides nominabant.

XLIV. Gramen arundinaceum plumoſum album. Radice & foliis eſt arundinaceis, & in arundinis altitudinem excreſcit: caule anguloſo albo, paniculam arundinaceam, ramoſam, palmarem, albam, mollem, ſplendentem, inſtar ſerici albi ſuſtinet. Non longe Monſpelio, circa Perault & Magolanam reperitur.

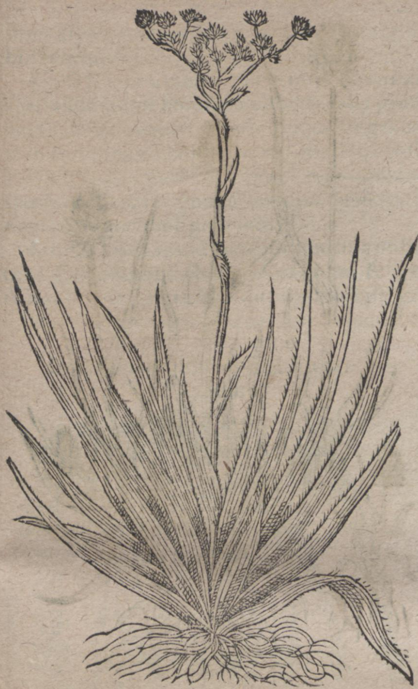
XLV. Gramen nemoroſum paniculis albis capillaceo folio: ceſpitis inſtar gramen hoc exiſtit, quod ex radicibus capillaceis, folia copioſa, viridia, pilis tenuiſſimis ſimilia, pedem longa, emittit: inter quæ culmi tenues geniculati, cubitales, aliquando ſeſquicubitales, pene nudi, in paniculam rariorem albicantem, palmo minorem, ex glumis parvis ariſtis donatis compoſitam, abeunt: in Querceto non longe Michelfelda copioſe provenit.

XLVI. Gramen holoſteum alpinum minimum: Tota plantula uncias tres non ſuperat, foliis capillaceis uncialibus, cujus culmis capitula paleacea inſident, copioſe in Helvetia, in S. Bernhardi monte minore, provenit.

GRAMINIS

Gramen hirſutum latifolium minus juncea panicula.

Gramen hirſutum capitulis pſyllii.

GRAMINIS hirſuti differentiæ ſunt plures: eſt latifolium majus ab aliis deſcriptum: eſt minus juncea panicula, magnitudine potiſſimum à priore differens, cujus figura adpoſita: eſt & capitulis pſyllii, quod exile hirſutum cyperoides Lobelio dicitur, cujus hic exactior figura exhibetur: eſt denique hirſutum anguſtifolium majus hic deſcriptum; & minus, quod gramen Leucanthemon in hiſtor. Lugdun. dicitur.

XLVII. GRA-

Gramen hirſutum anguſtifolium majus.

Gramen ſpica ſubrotunda echinata.

XLVII. GRAMEN hirſutum anguſtifolium majus. Ex radice exigua fibroſa, rufeſcente, culmus unicus, cubito altior, ut plurimum lævis, exurgit, in cujus ſummitate panicula alba, mollis, lexiter ſparſa, ex multis laminulis compoſita, in quarum qualibet ſemina minuta, ſubnigra & ſubrotunda: foliis eſt paucis, anguſtis, palmaribus & villoſis (ſculptor in pilis exprimendis lapſus eſt) aliquot culmum cingentibus: ipſi vero paniculæ, utrinque folium tenuiſſimum ſubjicitur, quorum alterum panniculam ſuperat, alterum non adæquat. Provenit in noſtris paludoſis pratis Michelfeldenſibus.

XLVIII. GRAMEN ſpica ſubrotunda echinata, vel gramen echinato capitulo. Radice eſt capillacea, alba, foliis paucis anguſtis, tactu ſubaſperis, duarum triumve unciarum, inter quæ culmi feſtucarum inſtar læves, uno alterove folio cincti, prodeunt: & quidem terni, vel quaterni, ſed altitudine inæquales, alter enim duarum, alter trium quatuorve, alter ſex unciarum: quibus ſingulis capitulum unicum, inſtar tribuli echinatum & ſpinoſum, inſidet: flores & ſemina non obſervavimus.

Hoc locis ſterilibus circa Monſpelium creſcit: idem ſed majus ex Hiſpania D. Albinus attulit, quod videtur clariſſ. Columnam gramen echinatum tribuloides appellaſſe.

XLIX. GRAMEN ſpica plana echinata. Plantula palmaris eſt, radicula ex fibellis albis cōpoſita,

ſita ex qua foliola capillacea, pauca, unciam longa, & feſtuca tenuiſſima, prodeunt: ſpicam habet uncialem, planam, quæ ex utriculis minutiſſimis ariſtas acutas emittit: ex Hiſpania D. Albinus attulit.

L. GRAMEN montanum panicula miliacea ſparſa. Ex radice fibroſa rufeſcente, folia pauca, anguſta, uncias quatuor vel quinque longa, una cum culmo tenuiſſimo cubitali, uno altero ve folio veſtito, exurgunt, in cujus ſummo panicula ſparſa, ex locuſtis minutiſſimis compoſita: in monte Crentzacenſi provenit.

LI. GRAMEN arundinaceum panicula miliacea: Ex radicibus fibroſis albis, unus & alter culmus cubitalis exurgit, quem parte inferiore folia arundinacea unciarum trium cingunt. At partem ſupernam duobus nodis diſtinctam, folia duo anguſtiora, longioraque veſtiunt: in cujus ſummo panicula trium unciarum, milii paniculæ ſimilis: in agris Patavinis reperitur, & à gramine miliaceo à Lobelio propoſito, plane diverſum eſt.

LII. GRAMEN arundinaceum Sorghi panicula ſparſa. Hoc culmis eſt cavis, magna ex parte reclinatis, ita ut capillaribus radicibus terræ affigantur, qui per folia (quæ longiora & anguſtiora quam in priore) veluti per tubum transeunt, & in ſummo paniculam fere palmarem, ſparſam, parvis utriculis donatam, ſuſtinent. Locus natalis memoria excidit.

Gramen latifolium ſpica triticea compacta.

Gramen anguſtifolium ſpica tritici muticæ ſimili.

LIII. GRAMEN latifolium ſpica triticea compacta: Culmo eſt ſeſquicubitali, uno alterove geniculo diſtincto, foliis frumentaceis, pedalibus, ſpica triticea, palmari, lata, glumis acutis carente: Baſileæ, ad agrorum margines.

LIV. GRAMEN latifolium ſpica triticea divulſa. Hoc à priore, ſpica potiſſimum differt, quæ in ſpicas diſtinctas & anguſtas divulſa eſt, & ſibi invicem alternatim in culmo ſubſequuntur, quarum utriculi breviſſimis ariſtis armantur: in Italia ad agrorum margines.

LV. GRAMEN anguſtifolium ſpica triticea compacta: Hoc foliis eſt anguſtioribus, ſeſquipalmaribus rigidis, acuminatis & albicantibus: culmo lævi, rotundo, ſtriato, ſeſquicubitali: ſpicis palmaribus, compactis: utriculis rigidis & acuminatis. Baſileæ, ad ſepes locis aridioribus extra portam Blaſianam.

LVI. GRAMEN anguſtifolium, ſpica tritici muticæ ſimili. Radicibus oblongis, geniculatis, nodoſis candidis ſerpit: culmis eſt ſeſquicubitalibus, rotundis: foliis junceis, oblongis, duris, in acumen faſtigiatis: ſpica oblonga triticea, ei Tritico, quod aliis ſpica mutica dicitur, ſimili: glumis paucis, oblongis, ariſtis carentibus. Locis arenoſis circa Baſileam, ut ad Cliben provenit. Waitzengras appellare lubet, quod in Phytopinace ſub gramine arundinaceo ſpica triticea poſuimus: & Lobelius in Catalogo Graminum, quem adverſ. p. 2. addidit, gramen frumentarium, ſegetaleve triticeum, ſive triticea ſpica Caſ. Bauhini nominat.

LVII. GRAMEN ſpica ſecalina: ipſi Secali ſimilimum: calamo eſt tricubitali, lævi geniculato & pallente: foliis paucis longiuſculis: ſpica uncias quatuor longa, oblongis ariſtis armata: quod Baſileæ, in agris frumentaceis frequenter reperitur.

Gramen ſpica brizæ majus.

Gramen maritimum panicula loliacea.

LVIII. GRA-

LVIII. GRAMEN ſpica brizæ majus. Radicibus & culmis eſt frumentaceis, foliis anguſtis, ſpicis palmaribus, multiplicibus, utriculis ariſtis brevibus armatis, floſculis, ut in tritico, luteolis: Tota planta ad viri altitudinem aſſurgit, & apud nos locis acclivibus ad Rheni ripam, & ad montis Crentzazenſis aſcenſum provenit.

LIX. GRAMEN ſpica brizæ minus: Tota planta palma minor eſt, radice exili, fibroſa, foliolis ad radicem brevibus, mollibus, caneſcentibus, ſpica unciali, quæ modo ſimplex, modo gemina & terna, utriculis ariſtis armatis: in agris Monſpelienſ. D. Saltzmannus legit.

LX. GRAMEN loliaceum latifolium ſpica anguſtiore: Ex radice alba, arundinacea, fibroſa, culmi aliquot bicubitales exurgunt, foliis paucis, latiuſculis, oblongis cincti, quorum ſummo ſpica anguſta, uncias quatuor vel quinq; longa, Phœnici vel Hordeo murino ſimilis. Baſileæ circa Cliben, longioribus & brevioribus foliis varians, reperitur.

LXI. GRAMEN loliaceũ minus, ſpica ſimplici: Ex radice capillacea, cauliculi plures, rotundi, duri duarum unciar. & etiam ſemipalmares, foliis paucis, anguſtis & brevibus cincti, exurgunt, quib. ſpica duarum unciar. anguſta, lolio ſimilis, inſidet: in agris Monſpelienſibus frequens eſt.

LXII. GRAMEN loliaceum minus ſupinum ſpica multiplici. Hoc majori ex parte repit, & cauliculis eſt multis, unciarum quatuor, foliis paucis, & ſpica multiplici, cujus utriculis ſemen parvum oblongiuſculum includitur; & hoc apud Monſpelienſes provenit.

LXIII. GRAMEN maritimum panicula loliacea. Ex radicibus capillaceis, cauliculi plures, rotundi, recurvi, altitudine impares, palmo inferiores geniculati, foliis paucis, anguſtis, oblongis cincti, exurgunt, paniculam loliaceam, trium quatuorve unciarum, ſed ramoſam, ſuſtinentes: locis maritimis circa Monſpelium, unde D. Saltzmannus attulit, provenit.

LXIV, FESTUCA graminea glumis vacuis. Ex radicibus fibroſis ſimul junctis, culmi aliquot geniculati, pedales, ad radicem lanugine pubeſcentes, foliis anguſtis, paucis donati exurgunt, qui glumos plurimos, læves & vacuos, filamentis tenuiſſimis adpendentes, partim virides, partim ſpadiceos, ariſtis oblongis donatos, ſuſtinent: hæc apud nos in tectis & muris creſcit: & cum glumi longis filamentis adpenſi ſint, facile à quovis vento agitati, tremunt, hinc Monſpelienſibus gramen tremulum dicitur.

Hęc aliquando, apud eoſdem, glumis paucioribus & ariſtis longioribus & recurvis in agris reperitur, & feſtuca graminea ariſtis incurvis, nominari poteſt.

LXV. FESTUCA graminea effuſa juba. Hæc altius exurgit, caule viridi & rotundo, qui in jubã pedalis longitudinis effunditur, cujus glumi anguſtiores & longiores, brevibus ariſtis cincti, pediculis capillaceis, oblongis inſident, qui per maturitatem albicant: inter ſegetes reperitur.

LXVI. FESTUCA junceo folio. Ex radice parva, fibroſa alba, folia pauca, juncea, ſemicubitum longa, ut & culmus rotundus, cubitalis exurgit, qui in paniculam avenaceam, ſed anguſtiorem, albam, anguſtam, deſinit, quæ ex oblongo folliculo (à folio conſtituto) paniculam longe ſuperante, prodit: cujus glumi rari, ariſtis longiſſimis & argenteis donantur. In Valeſia ad paludem urbis Sedunenſis copioſe provenit, unde D. Burſerus nobis attulit.

LXVII. FESTUCA junceo folio ſpica gemina. Hæc culmo eſt ſeſquicubitali, rotundo, geniculato & ramoſo, cujus ſummitati ſpicæ vix unciã longę, molles, rufeſcentes, ariſtis oblongis armatæ, Iſchæmo gramini villoſo ſimiles, inſident, & ſemper duæ ſimul, uni oblongo pediculo inſidentes; junguntur: folia habet juncea, longa, inordinate diſpoſita. Locus natalis excidit.

LXVIII. FESTUCA pratenſis lanuginoſa: ex radice capillacea, rufeſcente, folia multa, anguſta, pedalia, una cum culmis tenuibus, bipedalibus, foliaceis, molli & pauca lanugine (culmi potiſſimum) aſperſis, exurgunt: ſpica eſt oblonga, anguſta, ex glumis oblongis, ariſtis donatis compoſita, & quaſi in paniculam parvam expanſa. Baſileæ paſſim in pratis.

LXIX. FESTUCA dumetorũ. Ex radice capillacea nigricãte, culmi plures geniculis diſtincti, pauciſſimis pilis aſperſis, duorum triumve cubitorum, foliis oblongis, anguſtis cincti, exurgunt, in quorum ſummo ſpica oblonga, locuſtis raris, oblongis, cauli proximis, & ariſtis armatis conſtans: Iulio menſe, in dumetis circa Birſam, verumetiam in vepribus, locis ſiccioribus. provenit.

LXX. FESTUCA dumetorum anguſtiſſimis & piloſis foliis: Radix eſt albicans, ex durioribus fi-

bris composita: ex qua calami aliquot tenues, uno alterove geniculo distincti & pene nudi, exurgunt: folia sunt brevia, angustissima, lęvi mollique lanugine hirsuta: calamorum summitati veluti panicula, ex spicis pluribus composita, quarum quælibet capillaceo pediculo insidet, multis glumis aristis & candicantibus constans: provenit in dumetis circa Cliben.

Gramen montanum avenaceum locustis rubris.

Gramen avenaceum lanuginosum glumis rarioribus.

LXXI. Gramen montanum avenaceum locustis rubris: Ex radice tenui, repente, alba, fibris capillarib. utrinq; donata, culmus simplex, lævis, pene cubitalis (rarius ex una radice plures exurgunt) circa radicem purpurascens, qui quasi in spicam tenuem desinit, cujus glumi ut plurimum ab una parte siti sunt, & foris ex nigro purpurascunt, intusque albi sunt, in quorum medio utriculus parvus, candidus, pedicello donatus, semen minutum continet: foliis donatur paucis, angustis, acuminatis, circa radicem brevibus, at circa culmum, quem duo triave cingunt, longioribus communiter spicam superantibus. Iulio & Augusto, hinc inde in montosis & umbrosis, ut circa arcem Richenstein, in monte Muteto Basileensium, & monte Crentzacensi reperitur.

LXXII. Gramen avenaceum lanuginosum glumis rarioribus. Ex radice fibrosa, folia juncea oblonga, & culmi plures, juncei, cubitum superantes, paucis foliis donati, exurgunt, in quorum summo glumi rariores, albi, lanuginosi, utriculum continentes, quib. semen nigrum, splendens, inclusum est: locis asperis circa Monspelium provenit: diversum est à Gramine montano avenæ semine Clusij.

LXXIII. Gra-

Gramen glumis variis.

Iuncus acutus capitulis Sorghi.

LXXIII. Gramen glumis variis: Ex radice crassa, membrana, alba rugosa intecta, caules bini, ternive, pedales, fragiles, læves exurgunt, quorum summo spicæ similis panicula uncialis, ex glumis varii coloris, insidet: folia plura ad radicem angusta, palmaria, saturate virentia: locis montosis circa Montembelgardum provenit, unde à fratre p.m. accepimus.

DE IVNCO.

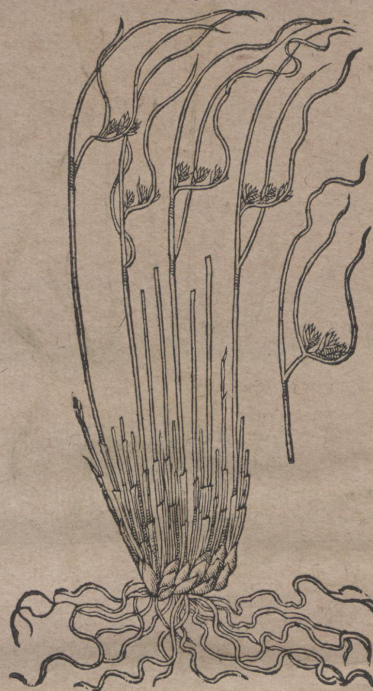
Caput II.

Ivnci differentias viginti quatuor in Theatro proposituri, paucas hic apponemus: præmissa figura Iunci acuti capitulis Sorghi, qui Iuncus maritimus primus, adversariorum auctoribus; & Iuncus rotundus alter, Cæsalpino dicitur: cum hujus figura à nullo fuerit expressa.

Iuncus acutus maritimus caule triangulo.

Iuncus acumine reflexo trifidus.

I. IUNCUS acutus maritimus caule triangulo: Radice est repente, fibrosa, à qua aliæ radiculæ, prioribus exiccatis, nascuntur: hinc caules, quos ad radicem brevia folia cingunt, pedales, trianguli exurgunt & in extremitatem pungentem desinunt, infra quem à latere floccus racemosus, rufescens exit. Hic in litore Veneto, & à Perault via qua Monspelio ad mare itur, provenit: & ad Danubium Lintzii D. Burserus legit.

II. IUNCUS exiguus montanus mucrone carens. Radice est pusilla, nigra, capillacea, cauliculo quatuor vel quinque unciarum, cujus summo capitulum parvum, ex fusco purpurascens, quadrifidum, in exiguum rigidiusculum filamentum abiens, insidet: foliola ad cauliculi principium tria, juncea, unciam longa; in Taurero Rastadiensi, D. Burserus eruit.

III. IUNCELLUS inutilis, sive Chamæschænos: hic radice est fibrosa, & pro plantæ magnitudine, cum unciam vix superet, satis crassa, folijs est tribus quatuorve junceis. Tiguri prope lacum Felinum, Majo mense. Ioan. Bauhinus p.m. collegit, & à C. Gesnero, ipsi Chamæschænos nominatus fuit.

IV. IUNCUS acumine reflexo alter: caule est sesquicubitali, rotundo, lævi, aphyllo, panicula umbellæ simili: atrosplendente, pediculo carente, filamentis cæruleis, ut in Aphyllonthe, donata, quam caulis duarum triumve unciarum, acutus, sed mollis, parumque reflexus superat: in Provincia Galliæ provenit.

V. IUNCUS acumine reflexo trifidus: Ex radice nigra, geniculata & fibrosa, junci plures, tenues, palmum superantes exurgunt, qui in summo in tres, rarius quatuor stylos, tenuissimos, trium

trium quatuorve unciarum, dividuntur, in quorum summitatibus, post junci divisionem, paniculæ parvæ locatæ sunt. In monte Fracto Lucernatum, in Pyræneis & Montibus Moraviæ provenit.

Iuncus alpinus capitulo lanuginoso.

VI. Iuncellus capitulis equiseti fluitans: Ex radiculis capillaceis, juncus recurvus tenuissimus prodit, qui in plures juncellos duarum triumve unciarum subdividitur, quorum aliqui erecti, aliqui reflexi, capitulum minimum sustinent, & juncellis singulis foliolum tenue capillaceum adponitur. In aquosis Angliæ fluitat, unde D. Gillenius attulit.

VII. Iuncus alpinus capitulo lanuginoso: Radice est subnigra, tenui, fibrosa, ex qua aliorum juncorum more, loco foliorum, quasi styli tenues, recti, rotundi, & quidem plurimi, in læve acumen vergentes, longitudine dispari, quorum longissimi, vix palmares sunt, & ad radicem rufescunt: & subhirsuti sunt: inter quas caulis unicus, strictus, ad spithamæ, plus minusve, altitudinem exurgit, cui capitulum unicum, oblongum, molle, lanuginosum, haud multum leporum caudæ dissimile, insidet: cujus nomine χοινολάγουρον in Phytopinace appellavimus: in montosis Harcyniæ provenit, ad acidulas, inter fontem acidum Ribelsavv & Griessbach, ubi Julio mense Ioh. Bauhinus p.m. collegit, & nomine Iunci alpini cum cauda leporina misit.

VIII. Iuncus alpinus bombycinus: Ex radice aliorum juncorum simili, folia juncea exurgunt, inter quæ culmi plures tenuissimi, palmo minores, qui capitulum parvum, lanugine alba ornatum sustinent. In montibus Moraviæ loco dicto Kessel, D. Fleisserus eruit, & communicavit.

IX. Iuncus floridus minor: Radice est candida, geniculata, fibris plurimis adhærentibus: caule palmari, foliis ternis, junceis, oblongis, acutis, duobus caulem superantibus, cujus summo, singulis pediculis, qui quini sunt alternatim sibi succedentes, flores (quos non vidimus) insident, quos fructus gemini rotundi Orobi Cretici magnitudine sequuntur. In palustribus Helvetiæ circa cœnobium Eremitanorum, & in monte Fracto ad lacum Pilati Lucernatum, D. Burserus observavit.

DE

Cyperus rotundus inodorus Germanicus.

DE CYPERO.

CAPVT III.

CYPERUS longus inodorus sylvaticus: Radices habet oblongas, geniculatas, rufescentes, folia plura, palmaria, viridia, angusta, subaspera, ad principium membrana rufescente simul vestita: caulem hactenus nullum observavimus, in sylvosis, montosis, humidis, ut in monte nostro Muteto, provenit.

CYPERUS rotundus inodorus Germanicus, sub aquatico septentrionalium à Lobelio descriptus, cum non recte sculptus sit, figuram exhibere debuimus.

DE SPARGANIO.

CAPVT IV.

SPARGANIUM minimum: plantula est unciarum quatuor; nam radicula ex fibellis oblongis componitur, unde cauliculus unciarum duarum effertur, & in capitulum exiguum subrotundum, cui aliud minus insidet, herbacei coloris & formæ, quemadmodum in sparganio majore, desinit: circa quem folia utrinque quaterna, vel quina, angusta, cauliculum superantia. Plantulam hanc D. Furerus anno 1617. transmisit, his asscriptis: Sparganium minimum & semestrale; Northusij in lacunis quibusdam cœnosis, quarum partes superiores per æstatem exsiccantur.

DE EQVISETO.

CAPVT V.

I. EQUISETUM palustre linariæ scopariæ folio: Ex radice repente geniculata, caulis rotundus, calami in modum inanis, geniculis distinctus, cubitoque altior assurgit: folijs ad genicula pluribus, linariæ vulgaris foliis latioribus, & linariæ scopariæ similibus, viridibus, oblongis, fragilibus, subasperiusculis: julos in cacumine non observavimus, licet quandoque velut in ramos dividatur. Basileæ, in paludibus Michelfeldensibus, & etiam in rivulo juxta patibulum, reperitur.

II. EQUISETUM palustre minus polystachion: Radice est repente; geniculis distincta, caule tenui, cubito minore, geniculis crassioribue articulum utrinq; ternis, vel quaternis, junceis, palmaribus, quib. pene singulis minuta spica juli instar insidet: caulis vero julum oblongum, minus cōpactum, flosculis pallidissime rubentibus donatum, sustinet: in aquosis Michelfeldensibus.

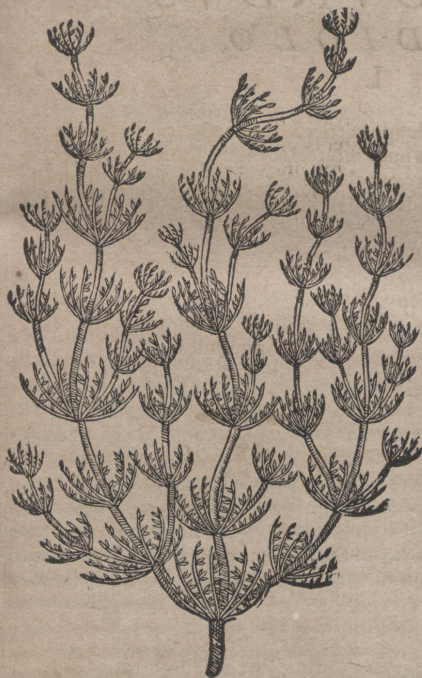
III. EQUISETUM palustre tenuissimis & longissimis setis: Culmo est inani, bipedali, geniculis pixidatim cohærentibus articulato, cum cæteris conveniens, exceptis foliis, sive setis junceis, longis, multoque tenuioribus: in palustribus Michelfeldensium.

IV. EQUISETUM nudum minus variegatum Basileens. Ex radice, parva, nigra, transversa, nō-

nihil

nihil capillata, cauliculi plures, inęquales, rariſſime pedales, communiter palmares, ſemipalmares & multo breviores, ſtriati, pallide virentes, geniculis parte inferna nigris, ſuperne albidis, articulati: folijs carentes, & cavi: in quorum ſummitatibus capitulum breviſſimum juli inſtar inſidet, quod à corona alba, ex octo, novem, etiam duodecim foliolis acutis compoſita, ſuſtentatur: & quando pedibus calcatur, crepitat. Provenit ad ripam Rheni, juxta locum die Baar dictum. An Geſnerus libello de ſtirpium collectione, hoc intellexit? dum inquit: Hipparis lacuſtris quędam foliis manſu arenoſis, in fine Iulij floret, uti puto: plura non habet.

Equiſetum fœtidum ſub aqua repens.

V. Equisetum fœtidum ſub aqua repens: Radice eſt fibroſa, caulibus tenuiſſimis, rotundis, per obliquum, ut Saccharum penidium, ſtriatis, geniculatis, fragilibus, per terram ſparſis, quandoque cubitalibus, in plures cauliculos brachiatis, foliis aliquot brevibus, in breves apices diſtinctis, ad genicula junctis. Tota planta fragilis, quæ aquis cœnoſis dum innatat viridis eſt, at extracta & exiccata, incana & friabilis, ita ut non ſolum digitis in pulverem comminui poſſit, ſed ſponte in pulverem abeat. Odoris eſt lutoſi & ſulphurei. Solum in aquis cœnoſis demerſum reperitur, quod primum Patavii in foſſis Thermarum Aponitarum: dein non longe Lucerna: tum Baſileæ cis pontem Birſæ, Michelfeldæ & Huningæ, in foſſis obſervavimus.

DE ARVNDINE SIVE CALAMO.
CAPVT VI.

I. Calamus aromaticus Syriacus: Ex radice inutili, trium quatuorve unciarum longa, ſummo capite nonnihil extuberante & in paucas fibras deſinente, caulis (modo unus, modo plures) fere bicubitalis, rectus, rotundus, lævis, fragilis, multis geniculis diſtinctus, exurgit, qui intus cavus, ſpongioſus & membranula (quaſi tela alba ſubtenſa) uti harundines præditus, qui aſſulatim frangitur, & in plures ramos dividitur, hique in tenuiſſimos ſubdividuntur, ad modum Liguſtri Ægyptiaci Alpini, vel Lentiſci Peruanæ ſive Molle Cluſii: qui flores parvos, foliaceos, plurimos, ſingulis tenuiſſimis pedicellis inſidentes, ſuſtinent, ex quorum medio apex ſtyli inſtar prodit. Folia pauca, ſemper bina ex adverſo ad ſingula genicula ſita, caulem amplectuntur, unciam lata, ſeſquiunciam longa, nervis aliquot per longum excurrentibus. Caulis ſapore eſt aromatico, vel amaro, quo in Theriaca pro calamo utimur. Hujus caulis partem anno 1579. à D. Paludano ex Ægypto reduce, Patavii accepimus. Verum cum totam plantam à D. Doldio habeamus, brevem ejus deſcriptionem (cum ab aliis non proponatur) adjicere lubuit.

II. Arundo Anglica foliis in ſummitate diſſectis: Hæc foliis eſt cubitalibus, duarum triumve unciarum latis, nervis aliquot, per folii longitudinem excurrẽtibus & elevatis: foliis in ſummo in duos, tres & quatuor apices diviſus: hanc D. Cargillus ex Anglia miſit.

III. Arundo Indica latifolia flore luteo punctato: Ex radice nigricante, nodoſa, & fibris craſſioribus donata, aliisque nodis adnaſcentibus,

caules plures ſeſquicubitales, craſſi, arundinis inſtar nodoſi, prodeunt, circa quos folia pallide virentia expanſa, lata, in acumen deſinentia, nervoſa & tenuia: quæ, cum primo ante caulium exortum naſcuntur, corniculorum chartaceorum modo convoluta exiſtunt. Cauli, flores, gladioli floribus forma ſimiles, coloris lutei, punctis aſperſis variegati, capitello hirſuto inhærét, quod flore delapſo augetur, ſubaſperum fit, & ſemen nigrum, ſubrotundum continet. Hæc ut omnibus ſui partibus, ita & ſemine minor eſt, quam ea quæ florem minii coloris habet. Hanc in horto habemus, in olla colimus, hyberno tempore in cellam reponimus, quæ primo vere plures caules, antiquis reſectis profert, & Iulio menſe floret.

DE SECALE.
CAPVT VII.

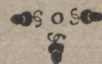
SECALE latifolia: Culmis exurgit candicantibus, rotundis, ſtriatis, quibus ſpica palmum longa, craſſa, ariſtis longiſſimis, & ut in vulgari tenuiſſimis denticulis exaſperatis armata, inſidet: folia habet cubitum longa, unciam lata & per marginem leviter exaſperata: grana non vidimus: ſpicam & folia ex horto Nobiliſſ. Contareni, Senatoris Veneti, habemus.

LIBER SECVNDVS.
DE GLADIOLO.
CAPVT I.

GLADIOLUS anguſto gramineo folio: pro radice bulbum geminum habet, unum alteri inſidentem, caulem lævem, teretem, pedalem: folia bina ternave, graminea, anguſtiſſima, ſtriata, mucronata, palmaria: flores ternos, quaternos, pallide rubentes, ſupra ſe invicem ad caulis ſummum utrinque ex ſex foliis oblongis commiſſi: quibus ut in cæteris, folliculi ſemen paleaceum continentes, ſed minores, ſuccedunt. Ex Hiſpania D. Albinus, in Muræna collectum attulit.

DE HYACINTHO.
CAPVT II.

HYACINTHUS minimus maritimus. Tota planta unciar. ſex eſt: ex bulbulo parvo oblongo, cortice villoſo tecto, cauliculi duo vel tres nudi, inter folia anguſtiſſima exurgunt, quibus capitula minuta, rotunda, ſurſum porrecta inſident, floſculis minutis cæruleis, quibus veluti ſiliquæ oblongiuſculæ, ſemen minutum continentes, ſuccedunt: Monſpeſſuli in littore maris anno 1595. D. Gallus collegit: eundem & loco eodem, ſed uncias tres non ſuperantem, D. Weckerlinus anno 1615. eruit, & communicavit.

DE NAR-

Narcissus angustifolius albus minor.

DE NARCISSO.
CAPVT III.

I. NARCISSUS angustifolius albus minor: Ex radice bulbosa, tunica subnigra tecta & paucis fibris capillata, folia bina vel terna oblonga, angusta, porracea exurgunt: inter quæ cauliculus palmaris, cujus summo bini flores, parvi, albi, calice oblongo, angusto donati, insident: non longe Monspelio in saxosis & montosis reperitur.

II. PSEUDONARCISSUS gramineo folio, sive Leuconarcissus æstivus: Ex radice, oblongum, angustum bulbum imitante, exiguis capillaceis fibris prædita, membrana fusca tecta, folia bina, croceis æmula, oblonga, exurgunt, quæ sæpe cauliculum superant; qui nudus, tenuis, trium, quatuor, quandoque quinque unciarum, foliolis ternis, quaternis, brevissimis cinctus, florem unum stellatum, intrinsecus albicantem, extrinsecus venis purpurascentibus, variegatum, ex foliolis sex compositum, sustinet: in cujus medio cauliculus brevissimus, in stylum abiens, quem staminula apicibus candidis donata, cingunt, cui capitulum triquetrum, semen continens succedit. In alpibus Helvetiorũ & Rhætorum, ut monte Spligel & ad Thermas Fabarias, Iulio mense floret: sed & Augusti fine, in Taurero Austriæ monte, D. Burserus eruit.

DE ALLIO.
CAPVT IV.

I. ALLIUM junci folium bicorne luteum: ex bulbo oblongo, capillaceo, tunica alba vestito, caulis rotund⁹, palmo altior, foliis junceis duobus tribusve vestitus, exurgit, umbellam parvam luteam sustinens; cujus flores singuli, filamentis oblongis insident, ex sex foliolis luteis compositi, in quorum medio staminula totidem, & in medio stylus, quibus capitula trigona, semen continentia, succedunt: ipsi vero umbellæ, foliola duo angustissima, quorum alterum communiter longius, in latus expansa, subjiciuntur. Monspelio D. Saltzmannus attulit, & D Burserus in Austria prope Stain & Baden, eruit.

II. ALLIUM montanum minus: ex radice parva, aliquantum nodosa & fibrosa, cauliculus unus & alter tenuissimus, nudus, tres, quatuor, etiam sex uncias altus, inter folia oblonga, angusta, exurgit, qui capitulum minimum (quod apertum non vidimus) sustinet: in petra circa Oenipontem reperitur.

III. ALLIUM montanum radice oblonga: priori simile, sed caule altiore & foliis longioribus, capite rotundo pallide purpurascente, floribus ex foliolis sex, totidemq; staminibus composito, non longe Monspelio, loco montoso, qui Hortus Dei dicitur, observavimus: quod forte Allium montanum sive Petroscorodon Gesneri in libro de Hortis.

Moly moſchatum capillaceo folio.

DE MOLY.

CAPUT V.

I. MOLY Affricanum umbella purpuraſcente: ex radice bulboſa, caulis (modo unus, modo plures) cubito altior, nudus & cavus, una cum foliis aliquot latiuſculis, in acutum deſinentibus, palmaribus & etiam ſeſquipalmaribus, per marginem, inſtar graminis hirſuti, piloſis: umbella, caulis ſummo inſidet, cujus flores communiter ex quinque foliolis, dilute purpuraſcentibus, pediculis oblongis & firmis inſident: quibus veſicula, duo triave ſemina nigra rotunda includens, ſuccedit. Odore eſt Allii graviore. Hoc Argentina à D. Meyero acceptum, in horto ab aliquot annis alimus.

II. MOLY moſchatum capillaceo folio: bulbo eſt parvo oblongiuſculo, rufeſcente & veluti reticulato cortice tecto, ex quo cauliculus tenuis, palmaris, rariſſimè pedalis emergit; circa quem folia juncea vel potius capillacea, ſed ſine ordine, quæ modo unciam, modo tres quatuorve uncias longa (quæ nimis lata in figura exprimuntur) cauliculi ſummo pedicelli quini, ſeni, ſepteni, veluti in umbella diſpoſiti, à duobus exiguis foliolis ſuſtentati, inſident: quorum ſinguli floſculum ex ſex foliolis acutis compoſitũ, obſcure albentem lineis fuſcis per medium diſcurrentibus diſſectum & ſtaminulis aliquot donatum ſuſtinent: his capitula rotunda ſemina tria vel quatuor, nigra, oblonga, triquetra, continentia, ſuccedunt: flos Moſchi vel Zibethi odorem ſpirat, & in collibus Monſpelio vicinis provenit; unde D. Saltzmannus anno 1598. attulit, & poſtmodum aliquot annis in hortulo coluimus.

DE ORCHIDE.

CAPUT VI.

I. CYNOSORCHIS anguſtifolia hiante cucullo: huic radices ſubſunt duæ globoſæ, altera major & vegetior, altera flaccidior, quibus ſuperne fibræ aliquot adhærent: caulis cavus, ſtriatus, cubito minor, foliis aliquot pallide virentibus, lęvibus, ſtriatis, uncias ſex longis, ſemunciam latis inferne, & uno alterove ſuperne, amplexantibus: ſpicam habet oblongam, ex oblongiuſculis pediculis dependentibus, hiantem cucullum referentibus: hanc in pratis Patavinis legimus.

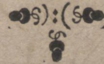
II. CYNOSORCHIS militaris montana ſpica rubente conglomerata: ex radicibus prædictæ ſimilibus, caulis cubitalis, rotundus, cavus, paucis folijs anguſtis, ſtriatis, uncias ſex longis cinctus, exurgit, cujus ſummo ſpica, ex floribus parvis, eleganter rubentibus conglomerata, inſidet: quorum labrum in quatuor parvas barbulas dividitur, calcare tenuiſſimo à tergo. Naſcitur in herboſis montis Mutetæ, Majo florens: quam prius Patavium obſervavimus.

III. CYNOSORCHIS militaris pratenſis elatior floribus variegatis: hæc priore eſt teſticulis minoribus, caule breviore, foliis latioribus, uncias duas longis, etiam caulis ſummum, tubi inſtar cin-

cingentibus: ſpica breviore, ex floribus priore longo minoribus, iiſq; ex albo & rubro eleganter variegatis. In pratis humidis Michelfeldenſibus, & trans Rhenum reperitur.

IV. Camæorchis alpina folio gramineo: planta palmaris eſt, ex cujus radice gemina, globoſa, oblonga, folia anguſtiſſima, utrinque quaterna, cauliculum nudum, triuncialem, qui inter ea fertur, ſuperantia exurgunt: ſpica unciali, cui utrinque foliolum breviſſimum ſubjicitur: floſculi virides galericulati ſunt. In monte Helvetiorum Gothardo, copioſe & acervatim, Iunio florens, reperitur.

V. Orchis montana Italica flore ferrugineo lingua oblonga: Teſticulos duos habet parvos, rugoſos, quorum alter, ut in reliquis Orchidibus vegetior, hinc communiter ſolum unus teſticulus reperitur: quorum ſummo, fibræ oblongæ, varie & oblique ſparſæ, adpoſitæ. Caulis cavus nonnunquam pede altior, quem folia anguſta paucaque uncias tres vel quatuor longa baſi ſua veſtiunt, at cuilibet flori folium breve quidem, ſed latius & in apicem deſinens, ſubjicitur. Flores quini, ſeni, alternatim in caulis ſummo diſpoſiti coloris ferruginei, obliqui tubuli forma, quorum lingua propendens oblonga eſt, & ex baſi latiore in apicem abit, cui legumentum pallidioris coloris, veſicæ inſtar impoſitum, etiam in apicem & communiter bifidum finit: floribus utriculi, ſemine pulverulento repleti, ſuccedunt. Hanc in Italiæ montibus Baſſanenſibus legimus: & Matthiolum ſub Teſticuli tertij ſpecie prima, in figuris majoribus exprimere voluiſſe, cenſemus, cujus tamen figura mala, & ſine omni deſcriptione, & ut in hiſtoria Lugdunenſi ſub Teſticulo 3. Matth. At fateor pejorem eſſe eam figuram, quam Matthiolo meo emaculato addidi, deſumptam ex Tabernæmontani figuris: tunc enim quid ſibi vellet Matthiolus, non conſtabat, imo etiamnum dubius ſum: quare aliam figuram delineari curavimus. Hujus haud dubie ſpecies, quam doctiſſimus Columna in ſua Ecphraſi minus cognitarum ſtirpium, Orchidis macrophyllæ nomine & eleganter deſcripſit, & icone expreſſit.

Orchis palmata pratensis angustifolia.

Orchis palmata angustifolia minor flore odoratissimo.

VI. ORCHIS palmata pratensis angustifolia major: radices habet parvas, veluti palmas geminas, in binos digitos distributas, fibris paucis annexis: folia liliacea, angusta, lævia & palmaria, per quæ veluti tubum, caulis cubitalis cavus effertur, cui spica fere palmaris angusta, ex floribus dilute purpureis, brevi calcare donatis composita, quibus singulis foliola oblonga acuminata subjiciuntur, & capitulum oblongum, semen aliarum instar continens, succedit. Hæc in pratis udis Michelfeldæ, ipsa æstate reperitur.

VII. ORCHIS palmata angustifolia minor flore odoratissimo. Radice est gemina, oblonga, angusta, palmę simili, in tres quatuorve fibras crassissimas divisa, supra quas ex imo caule fibræ aliquot ortæ expanduntur: ex radice folia quina aut sena, oblonga, graminea prodeunt, inter quæ caulis unicus palmaris, paucissimis & exiguis foliolis donatus, qui velut in spicam biuncialem abit: cui flores dilute purpurei odoratissimi insident, qui galea tecti, labro prominulo, in quatuor barbulas divisi sunt, & parvo calcari, à tergo prominente, donati. In pratis humidis Michelfeldæ provenit & autumno floret (quamvis etiam Monspessuli reperiatur) & sub Satyrio octavo in Phytopinace descripsimus.

VIII. ORCHIS palmata flore viridi: ex radice gemina, palmata & parva, caulis palma altior, folijs paucis, nervosis, uncias tres longis, unam latis, vestitus exurgit, spicam habens triuncialem, flosculos paucos, subvirides, galea tectos, & labro prominulo in duas barbulas diviso, quib. singulis foliolum oblongum, angustum subjicitur. In montibus Bohemiæ, Silesiæ finitimis, in Saxo Mommelgrund, copiosam Iunio florentem, D. Fleisserus observavit, & attulit.

IX. OR-

Orchis palmata montana maxima.

IX. ORCHIS palmata montana maxima: Radices habet geminas instar palmarum duarum sibi invicem junctarum, & velut in plures digitos divisarum, quarum altera alba, vegetior ac solida, supra quas fibræ paucæ conspiciuntur. Caulis est bicubitalis, striatus, vacuus, quem folia pedalia primum, mox palmaria, sesquiunciam lata, nervis distincta, complectũtur: in cujus summo flores in spica palmari digesti, coloris dilute purpurei, qui parvi sunt galeola tecti, labro exiguo propendente, in angustissimas barbulas diviso, & à tergo oblongo, capillaceo calcari donati; ad quorum exortum foliola singula, quasi in filamentum abeuntia, observantur: his capitulum oblongum, striatum, semen exiguum scobis instar continens, succedit. Hæc in montibus vicinis, potissimum Muteto, copiose Majo florens, provenit.

DE OPHRI.
CAPVT VII.

OPHRIS minima: è radice subflavescente fibrosa & Orchides redolẽte, cauliculus simplex, trium quatuorve unciar. sub foliolis prodit, cui foliola duo Ophrios vulgaris modo apponũtur, quę parva sunt, glabra, splendentia, coloris unifolii & nonnihil in cordatam effigiẽ, è rotundiuscula figura discedentia, quib. cauliculi altera pars, similiter trium, quatuorve unciarum supereminet, cujus summo flosculi parvi herbacei insident. in Ophris vulgaris florib. exilitate sola recedẽtes, quib. vascula exigua succedunt. Florentiis in locis ubi sponte provenit, Iulio potiss. mense floret: at in hortos, cum gleba soli natalitii translata, citius. Nascitur plurimũ, ut D. Furerus monuit, à quo eam (sed prius à D. Sigfrid.) accepimus, Ophridii seu Bifolii Broccenbergici minoris nomine, in opacis muscosisq; sylv. Broccio & Offmannino vertici dicto.

DE OROBANCHE.
CAPVT VIII.

I. OROBANCHE flore majore ex cæruleo purpurascente: Radice est crassa, longa, fibrosa: caule semipalmari, foliolis paucis, brevissimis, crassis & acutis cincto, qui in quinq; sex, etiã plures pediculos triũciales, nudos, absumitur, quamvis etiã ex folior. alis pediculi prodeat, quorum summo calyx, uncialis sinuat⁹ insidet, & ex quolibet flos unicus, cęruleo purpurascens, lõgo pediculo donatus, exit, qui magnus, uncias duas longus, forma galericulatus, & veluti rostrat⁹, ut in Alectorolopho, ex quo filamentum oblongum, reflexũ prodit: quid flori succedat, non constat. Hanc, in Pyrenęis montib. D. Burs. legit & cõmunicavit.

II. Monere lubet de vulgari Orobanche, eam recte à Theophrasto Limodoron, quasi famem adferens, vocari; eo quod plantæ cui adnascitur, alimentum subtrahat. Hanc enim semper alterius plantæ radici adnatam observavimus, ut Genistæ vulgari & Hispanicæ, Hieracio Sabaudo, Trifolio, Astragalo sylvatico & aliis.

III. OROBANCHE quæ Hypopitys dici potest: hæc Orobanche vulgari similis, sed humilior & nigricans, caule unciarum quatuor, quasi squamis contecto: flores in summo, veluti in parvam spicam congesti, Nido avis similes, albidiores tamen, rariores ac duriores. Sub piceis, abietibus & pinastris (hinc hipopitys) provenit. Sapore est aliquantum astringente.

LIBER TERTIVS.

DE RAPVNCVLO SIVE CAMPANVLA GLABRA.

CAPVT I.

Rapunculus ſpicatus cæruleus.

Rapunculus alpinus ſive Pyramidalis minor.

RAPVN-

RAPUNCULUS ſpicatus datur ſpica alba, vel cinericea, vel coloris violacei ſaturi; hic ſolum figura Rapunculi ſpicati cærulei adpoſita, cum jam deſcriptus ſit.

I. RAPUNCULUS alpinus ſive Pyramidalis minor: Radix Rapunculi forma: caulis unus, ſeſquipalmaris, foliis pallide virentib. per ambitum crenatis, acuminatis, unciam latis, tres longis, alternatim cingitur: in ſummo flores pauci, cærulei, campanulæ forma, pedicellis annexi & filamento oblongo ex eorum medio prodeunte, donati propendent: quibus ſingulis capitulum oblongum, pertuſum ut in campanula perſici folia ſuccedit, cui ſemen minutum includitur: in Italia provenit, ſed locus excidit.

Rapunculus alpinus corniculatus.

II. RAPUNCULUS alpinus corniculatus, quem nomine rapunculi alpini ſpicato ſimili, ante annos viginti duos in Phytopinace, dein in Matthiolo emaculato, deſcripſimus; nunc vero diligentius, cum eam ex Baldi rupium fiſſuris, abſq; radice eruerimus, ut figura noſtra in Matthiolo exprimit, poſtmodum à D. Neudorffero cum radice, & perfectiorem à D. Pona ante annos decem acceperimus.

Radice eſt tuberoſa inæquali, quaſi ex pluribus grumis compacta, alba, digiti craſſitie aliquando lignoſa, pallida, rugoſa & palmari: ex qua cauliculus (modo unus, modo plures) tenuis ac ſtriatus, unciarum quatuor exurgit: folia, quę ſaturate virentia, tenuia, ad radicem aliquando ex rotunditate oblongata: Bellidis cæruleæ forma communiter ſubrotunda, crenata, Alliariæ forma, ſed minora, pediculis uncias quinque vel ſex longis prædita, ex radice una cum cauliculis exurgunt: quæ vero cauliculis & quidem pediculis brevioribus adhærent, longiora ſunt & anguſtiora, profundius, ſed rarius, inciſa, quorum quina vel ſena, ſtellæ in modum umbellæ ſubjiciuntur, quę cauliculi ſummo inſidet, & ex floribus viginti, etiam pluribus, arcte junctis & ex cæruleo purpuraſcentibus conſtat, qui, ex calicibus pediculis latis brevibus & ſtriatis donatis prodeunt: ex ſingulo calice flos unus, ad exortum tumidus, oblongus, ſenſimque anguſtatus, & in extremitate crenatus, formam cucurbitæ vitreæ referens, in medio tumore, inciſuræ ſuperficiariæ quinque conſpiciuntur: apertus, ex foliolis quinque compoſitus, filamenta aliquot exhibet, intet quæ unum longe producitur, in ſummo bipartitum, aliquando inſtar capreoli vitium contortum: ſemen non fuit obſervatum. In Baldi montis jugis, inter præcipitia propendet, ubi Auguſto menſe florentem anno 1578. collectum, quod cum Patavii D. Guilandino oſtenderemus, Rapunculum montanum, at D. Cortuſus, Cantabiſcam alteram Anguillaræ nominabat. Io. Pona in ſuo Baldo ante annos quindecim excuſo, Trachelii petræi minoris nomine propoſuit.

III. CAMPANULA alpina latifolia flore pullo: hæc cauliculo eſt tenuiſſimo palmo minore, qui ad partem uſq; mediam, foliis uncialibus, ſubrotundis, alternatim diſpoſitis, leviter crenatis, pallideq; virentibus, cingitur; at pars ſuperior

nuda est,cui fere semper unicus flos,mediæ magnitudinis, pulli coloris insidet. In alpibus Austriacis,ut Sneeberg & aliis D. Burserus reperit, & Rapunculi alpini latifolii nomine, misit.

IV. CAMPANULA alpina linifolia cærulea. Ex radice tenui,alba,cauliculi quaterni,quini, plures paucioresque,palmares, & sesquipalmares, graciles,rotundi,simplices,emergunt: foliis oblongis angustissimis, confuso ordine septi: flores summitate cærulei, ut in Rapunculo vulgari, quibus capitula, exiguum semen continentia, succedunt. Hæc rupes & summa juga montis Wasserfall,Iulio mense florens, exornat.

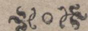
Campanula alpina rotundifolia minor.

CAMPANULA alpina rotundifolia minor,à Clusio sub Campanula alpina minore describitur: verum figura quam addit est Campanulæ rotundifoliæ vulgaris minoris, quare veram figuram adposuimus.

V. CAMPANULA rotundifolia minima: plantula est unciarum trium,ex cujus radicula alba, capillari,oblonga, exurgunt cauliculi (sæpe unus,plerumque terni,quaterni) tenuissimi; subrubentes & ad radicem subhirsuti, majori ex parte nudi, singuli unicum flosculum subcæruleum deorsum nutantem, calathi forma,ex unico folio sexangulo compositum, sustinent, quibus capitula foraminibus pertusa,ut in reliquis campanulis, succedunt: foliola habet potissimum ad radicem, exigua, subrotunda, serrata, rigidiuscula,quandoq; rubentia. Hanc in Rhætorum alpibus, cum Italiam peteremus, anno 1577. Septembri mense adhuc florentem inter saxa copiosissime observavimus, nec altiorem invenire licuit: quam cum D.Cortuso ostendissemus Cantabricam Plinii nominavit. Plinius l.25.cap.8.suæ Cantabricæ,quæ per Divi Augusti tempora à Cantabris reperta fuit,caulem junceum,pedalem tribuit,in quo sint flosculi oblongi veluti calathi: in quibus semen perquam minutum,& quæ ubique nascatur.

VI. CAMPANULA Cymbalariæ foliis: ex radice exigua capillacea & albicante, cauliculi tenuissimi, virides, nonnunquam palmum superantes,& mox in alios brachiati,prodeunt: quibus folia rara,subrotunda,hederacea, vel potius Cymbalariæ foliis similia,angulosa,viridia,tenuia,longis pediculis donata,sine ordine adhærent: flores cærulei,oblongi campanulæ forma, aliquando summis cauliculis, aliquando pedicellis biuncialibus,ex eorundem lateribus exurgentibus,insident. Hæc non longe Tolosa in Ericetis provenit, & quia vix sola sustinetur, Ericetis incumbens exurgit: eandem etiam circa Lutetiam D.Cherlerus legit.

VII.CAM-

Campanula serpillifolia.

Campanula foliis subrotundis.

VII. CAMPANULA serpillifolia: Totaplanta, floribus exceptis, serpillum refert: nam radice est tenui, obliqua, tenuissimis fibris capillata, & hinc inde repente: cauliculis plurimis rubentibus in terram reflexis, cui novis fibellis adhærent, qui in ramulos plures tenuiores dividuntur: quos foliola Serpilli, vel potius Nummulariæ, quæ flore est purpurascente, forma subrotunda, duo semper opposita, quædam majora, quædam Serpillo minora, crenata, subtus pallide virentia, pediculis brevissimis, & levissime pubescentibus, ambiunt: cauliculi aliquando in pediculos nudos, flores sustinentes desinunt: aliquando ex cauliculorum lateribus pediculi triunciales in summo nudi floribus ornati exurgunt: flores bini vel terni campanulæ forma, ex cæruleo rubentes, deorsum nutantes, singuli singulis pedicellis donantur. Hujus ramulum à D. Bauhino fratre primum habuimus, dein in Baldo cum floribus legimus: tum à D. Paschali Gallo, qui eam in Rhætia ex rupibus dependentem collegit.

Similem, sed foliis inferne albidioribus & superne pallide virentibus, in Insula Toupinambault Brasilianorum natam, D. Burserus communicavit.

DE TRACHELIO SIVE CAMPANVLA HIRSVTA.

CAPVT II.

I. CAMPANULA foliis subrotundis: ex radice tenui repente, caulis sesquipalmaris levi lanugine pubescens exurgit, quem folia pauca, subrotunda, uncias duas pene longa, lataque, pediculo oblongo donata, tenuia, subaspera, per ambitum crenata, cingunt: in caulis summo flores pauci, dilute cærulei, Campanulæ forma, deorsum pendentes, ex quorum medio stylus

lus exurgens, extra florem fertur. Hanc cervicariæ minoris rotundifoliæ nomine D. Sigfridus, Helmstadio misit.

Hæc à campanula hortensi Rapunculi radice differre videtur altitudine, foliorum longitudine, florum magnitudine & numero, quæ pro radicibus multas, tenues, transversas & oblique repentes fibras, habet, ita ut ex hortorum areolis vix extirpari possit, à quibus radices oblongæ, candidæ, Rapunculi radicibus similes, demittuntur.

II. CAMPANULA Drabæ minoris foliis: ex radice Rapunculi minoris forma, caules sesquipalmares, lanugine levissima aspersi prodeunt, quos folia, Drabæ minoris foliis similia, subrotunda, viridia, unciam longa, semunciam lata, per ambitum crenata, & in acumen fastigiata, subaspera, pediculis carentia, alternatim vestiunt: flores pauci, subcærulei, sexanguli, calathi forma, mediocris magnitudinis & pediculis oblongis donati, summo cauli insident. In pratis circa Valesianorum Thermas copiose provenit, unde D. Burserus attulit.

Campanula foliis Echii floribus villosis.

Campanula foliis Echii.

III. CAMPANULA folijs Echij floribus villosis: ex radice oblongiuscula, folia angusta quatuor & quinque uncias longa, subaspera, prodeunt; inter quæ caulis palmaris, rarius pedalis, rotundus, subasper, paucis brevibus & angustis foliis vestitus, exurgit, ex cujus summitate flores unciales, lati, Campanulæ forma, quini, seni, cærulei, alternatim dispositi, brevibus pediculis dependent: quorum extremitates, quemadmodum & calices, pili oblongi, pappi instar, ambiunt. Hæc in Baldo reperitur & Helvetiorum alpibus Gotthardo & monte Fracto: diversa plane à Trachelio montano historiæ Lugdunensis.

Hujus & minor species, quæ minus hirsuta, semipalmaris, foliis brevibus, cauliculo gemino, ex quorum quolibet reflexo, flos unicus, illo tamen minor, dependet: quam ex Helvetiorum alpibus D. Burserus attulit.

Campanula adhuc alia datur foliis Echii, quam cum Clusius nomine Trachelii Θυρσοειδὴς descripserit, nullam vero figuram adposuerit, eam præcedenti jungere voluimus.

DE RAPISTRO.

CAPVT III.

I. RAPISTRUM floribus Leucoji marini: plantula semipalmaris est, radice oblongiuscula, alba, fibellis donata, cauliculis trium quatuorve unciarum: foliis vulgari Rapistro luteo similibus, parvis, uncialibus, crenatis, & subasperis: flosculis parvis subcæruleis, Leucoji marini similibus, quibus siliquæ parvæ, angustæ, semen minutum continentes, succedunt. Circa Massiliam in rupibus D. Burserus legit.

II. RAPISTRUM monospermon: ex radice longiuscula albicante, parum fibrosa, caules pedales, quandoq; altiores, rotundi, tenues, ramosi, eleganter virentes, leviterq; hirsuti exurgunt: folia humi sparsa, crassa sunt, Rapi foliis similia, ad principium laciniata, dein subrotunda, leviter sinuata & subhirsuta: flores secundum cauliculos palmares & tenues, velut in spica dispositi, quadrifolii eleganter lutei aureive, quibus siliquæ succedunt rotundæ (eleganter propter strias, per eas quemadmodum in semine Coriandri discurrentes) in filamentum oblongum abeuntes: quæ quasi geminæ sibi insident, parte tamen superiore majore, cum in ea semen par-

Rapistrum monospermon.

vum oblongiusculum, sed unicum (unde ei nomen) contineatur. Hujus semen, nomine Lampsanæ monospermi, D. Doldius misit, & hic Basileæ in horto D. Zvingeri, Majo mense floruit.

Hoc ipsum postmodum, sed multo strigosius (illud enim cultura elegantius) in agris qua Augustam Rauracorum itur, ad rubram domum observavimus: idem sed humilius & valde ramosum, foliis parvis, eleganter viribus, in agris circa Huningen ad sylvam, invenimus: & simile Monspelio, ubi quoque sponte crevit, habemus.

DE NAPO.
CAPUT IV.

NApus ſylveſtris Cretica: foliis eſt ad palmi longitudinem accedentibus, inſtar foliorum Rapiſtri albi, vel Irionis vulgaris, in lacinias octo vel decem diviſis, per margines crenatis, aſperis: caule albido, rotundo, ramoſo, ſubaſpero, ſummitate, cui flores non inſident, aculeata, floribus (quos non vidimus, ut nec radicem) ſiliquæ anguſtiſſimę biunciales ſuccedunt, quæ ſemen exiguum nigricans continent. Buniadis agreſtis nomine, ex Creta ab Honorio Belli accepimus: & à Cretenſibus σκιλοβρυβὲς vocatur.

DE RAPHANO.
CAPUT V.

RAPHANUS Creticus: ex ſemine Cretico ab Honorio Belli, Ramolo nomine miſſo, Raphanus in hortis noſtris crevit, cujus planta tota, toto habitu à vulgari non diſſidebat; radice oblonga, alba & guſtus acerrimi; caule non adeo alto: foliis minus hirſutis & aſperis, flore modo purpureo, modo albo: ſiliquis & ſeminibus minoribus.

Raphani aquatici duas figuras, tanquam optimas, adpoſuimus, ſed ſine deſcriptione: cum is, qui foliis eſt in profundas lacinias diviſis ſub Radicula ſylveſtri, à Dodonæo: ſub Raphano ſyl. aquatico, à Lobelio in editione Belgica: Raphano aquatico à Tabernæmontano, ſive ſylveſtri & paluſtri in hiſtoria Lugdun. deſcribatur: alter vero, nomine Rapiſtri aquatici à Tabernæmontano exhibetur.

Raphanus aquaticus alter.

Raphanus aquaticus foliis in profundas lacinias diviſis.

DE

DE DRACVNCVLO.

CAPVT VI.

DRACUNCULUS alpinus folio ſcabioſæ: radicibus eſt fibroſis, cauliculis rotundis, pedalibus, in ſummo in alas brachiatis: foliis inſtar ſcabioſæ laciniatis, alte inciſis & crenatis, alternatim diſpoſitis & pallide virentibus: floſculis, in ſummis virgulis, quoad diſcum medium ſubluteis, quem foliola alba, ut in Chamæmelo vulgari, ambiunt. In Helvetiorum pratis alpinis prope Fabarias & in Gotthardo provenit, Iulioque floret.

Eruca latifolia.

DE ERVCA ET SINAPI.

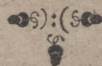
CAPVT VII.

I. ERUCA latifolia: hæc caule eſt cubitum excedente, albo, craſſo, ſtriato, ramoſo: foliis glabris pallide virentibus, ad radicem pedalibus, profundis inciſuris laciniatis, per quorum medium nervus latus excurrit, quem utrinque foliorum laciniæ biunciales, alarum inſtar, triangulares, corroſæ, figuræ diverſæ, inferne & ſuperne continuæ cingunt: quæ vero in caule breviora ſunt, & horum quædam Erucæ vulgaris foliis ſimilia, ſuprema vero anguſta & parum ſinuata: in caulis ſummo flores ſatis magni, aurei, quadrifolii, ſtaminibus plurimis donati, quibus ſiliquæ oblongæ ſtrictiſſimæ ſuccedunt. Erucæ nomine in horto ſata: an forte Eruca tertia Anglica, in horto Camerarii?

II. ERUCA ſylveſtris minor Burſæ paſtoris folio: ex radice craſſiuſcula, cauliculus palmo altior, ſubaſper, brevibus alis brachiatus exurgit: folia ad radicem ſparſa, ſeſquiunciam longa, Burſæ paſtoris mediæ modo laciniata, ſubaſpera, in caule nulla, niſi quæ alis, & quidem vix laciniata, ſubjiciuntur: flores ſubaurei, ſatis magni, longis pediculis inſidentes, quibus ſiliquæ breves ſuccedunt. Monſpeſſuli collecta.

III. ERUCA ſylveſtris minor incana: ex radice cauliculi læves, virentes, quatuor, ſex & octo unciarum, in plures alas unciales diviſi prodeunt: folia ad radicem plura, biuncialia, tenuiſſime laciniata, quæ etiam cauliculos alternatim cingunt, omnia incana ſunt: floſculi plurimi, pallide lutei, quibus ſtrictiſſimæ & breves ſiliquæ ſuccedunt: Monſpelio D. Rumbaum attulit.

IV. ERUCA lutea ſive Barbarea flore pleno: hæc à vulgari magnitudine differt: caule eſt craſſiore & ſtriato, ſed breviore: foliis uncialibus: floribus nonnihil quam in vulgari majoribus, aureis & plenis. Inter ſegetes Paterniacenſes, & juxta Arburg arcem Bernatum, Iunio floret.

V. Eru-

Eruca cærulea in arenoſis creſcens.

Eruca maritima Italica.

V. Eruca cærulea in arenoſis creſcens: Ex radice rufeſcente, oblonga, tenui, leviter fibroſa, caules plures palmares, rarius ſeſquipalmares ſtriatos, hirſutos, ramulis aliquot brachiatos, emittit: folia ad radicem per terram ſparguntur, erucæ vulgaris inſtar ſinuata, & quaſi circumroſa, hirſuta, aſpera, ſeſquiuncialia, ſed etiam breviora & anguſtiora, quę in caule rariora ſunt, minus ſinuata & aliquando integra: floſculi eleganter cærulei, vel purpuro-cærulei, quadrifolii, filamentis brevibus donati, ramulorum extremis inſident, quibus ſiliquæ oblongæ, tenues & læves, ſemen minutum ſubrufum & acre includentes, ſuccedunt. Provenit apud nos locis arenoſis, ut iis quæ Birſa alluit: ſic quibuſdam in locis in muris reperitur: imo etiam altiſſimis jugis & petris circa Delſpergam & Lauffen Rauracorum: in Phytopinace, & Matthiolo, addita figura, quoque deſcripſimus.

VI. Eruca maritima Cretica ſiliqua articulata: tota planta albicat, folia habens ad radicem brevia, anguſta, in minores lacinias diviſa & ſubaſpera: cauliculis eſt palmaribus, reflexis, ſtriatis (flores non conſpecti) ſiliquis plurimis, incurvis, articulatis, trium quatuorve unciarum, aſperis, ſemen minutum ſubrufum continentibus, quam ex Creta Honorius Belli miſit.

Erucæ maritimæ Italicæ ſiliqua haſtæ cuſpidi ſimili, figuram perfectam adpoſuimus, cujus tres diverſæ una cum deſcriptione (inter quas una ex Lobelio deſumpta, qui nomine Cakile Serapionis Erucæ folio, napi flore exhibuit) in Lugdunenſi hiſtoria proponuntur.

VII. Eru-

Eruca Monſpeliaca ſiliqua quadrangula echinata.

VII. Eruca Monſpeliaca ſiliqua quadrangula echinata. Hanc Monſpeſſuli anni 1579. ubi collegiſſemus, ſic deſcripſimus, quemadmodum in Phytopinace videre eſt: ex radice ſemipalmari, craſſiuſcula, leviter fibrata, albicante, caules ad exortum purpuraſcentes, terni, quaternive, pedales, aliquando cubitales, rotundi, ſtriati, ſubaſperi, in ramos brachiati exurgunt: folia ad radicem humi ſparſa, pauca, oblonga, anguſta, ſinuata, hirſutie aſpera, bina ternave ſimul iuncta, in caulibus, præſertim ſiliquis onuſtis, pene nulla, oblonga, leniter ſinuata: floſculis eſt luteis quinquefoliis, quibus ſiliquæ ſuccedunt quadrangulæ, in apicem acutum rigidumque deſinentes, lęves, oblongo pediculo inſidentes, per maturitatem duriſſimæ: quarum quælibet latera quatuor obtinet, quæ ad formam alarum perceæ piſcis elevata, in medio ſinum oſtendunt: his per longum diſſectis, utrinque duæ capſulæ diſtinctæ conſpiciuntur, in quarum qualibet, ſemen unicum rufum, cochleæ inſtar convolutum acuminatum & acre continetur. Iunio menſe florentem & ſiliquas ferentem, legimus. Hanc videtur Herbarii Lugdunenſis auctor, ſub Sinapi echinato voluiſſe proponere, verum figura vitioſa & deſcriptio non ſufficiens.

Sinapi parvum ſiliqua aſpera: radice eſt oblonga craſſiuſcula & capillata, ad quam folia plura, Erucę ſylveſtris minoris forma, ſed minoris forma, ſed minora, in lacinius tenuiſſimas diviſa, & acria: cauliculi plures, recurvi, lęves, duarum triumve unciarum (rariſſime cauliculus palmaris erigitur) in alas unciales brachiati: flores parvi, pallide lutei, quibus ſiliquę multæ ſtrictæ, unciales & aſperæ, in latera divaricatæ, ſemen minutiſſimum continentes, ſuccedunt: circa Monſpelium provenit.

Resedæ affinis Phyteuma.

Erysimo similis hirsuta alba.

DE RESEDA.

CAPUT VIII.

RESEDA linariæ foliis: er radice candida, longiuscula, caulis cubitalis rotũdus, in ramos palmares divisus, foliis linariæ strictissimis, oblongis, viridibus vestitus exurgit: rami singuli, in florum oblongam veluti spicam abeunt, quam flosculi parvi, muscosi, tenuibus capillamentis ornati, ut in Resedæ minore alba (quam Sesamoidem parvam Salamanticensem Clusius nominat) pallide flavescentes constituunt: quibus capitula vel vascula angulosa, bifida, exili semine pallido plena, succedunt. Hæc in solo arenoso convallium montium Pyrenæorum, à D. Bursero collecta.

RESEDÆ affinem facimus eam quam Phyteuma Monspeliensium, Lobelius & Lugdunenses vocant, describunt & depingunt: verum cum foliis nunc oblongis, nunc in aliquot lacinias divisis reperiatur, una figura exprimere voluimus.

DE ERYSIMO.

CAPUT IX.

ERYSIMO similis hirsuta: ex radice oblonga, alba, lignosa & fibrosa, caulis modo unus, modo plures cubitales, aliquando subrubẽtes, striati, hirsuti, aliquando in ramulos brachiati, exurgunt: folia plura, ad radicem humi strata, aliquando pediculis carentia, sesquiunciam longa, aspera, hispida, subalbicantia, per ambitum crenata, rarius laciniata, & quæ in caule minora sunt, eumque basi latiore cingunt: secundum ramulorum longitudinem, veluti in spica flosculi albi, quadrifolii, pedicellis, insident, qui in siliquas oblongas, strictas, semen minutum

um cum
lacinias
re volui-

oblonga,
do unus,
ſubrubē-
s brachi-
umi ſtra-
iunciam
er ambi-
in caule
unt: ſe-
veluti in
lis, inſi-
men mi-
nutum

nutum continentes, abeunt. Provenit locis ſaxoſis, ruderibus, muris, ut hic Baſileæ ad mœnia, ad arcem Mōnchenſtein, primoque vere floret: Monſpeſſuli quoque in ruderibus umbroſis, ſed per omnia minor: rarius in arenoſis, ur apud nos ad Wieſam fluvium, Patavii ſimiliter collegimus, & hanc D. Guilandinus Dryophanon Plinij lib. 27. cap. 9. Drabam alteram & Thlaſpi ſpeciem: at D. Cortuſus, Eryſimum tertium nobis nominabat: poſt modum Barbaream muralem Ioan. Bauhinus frater appellavit. Hujus deſcriptionem & iconem, in Matthiolo emaculato, exhibuimus.

DE PERSICARIA.

CAPVT X.

PERSICARIA anguſtifolia; ex radice nigricante, fibris oblongis capillata, caules plures cubito altiores, rubentes, læves, geniculis diſtincti exurgunt: quos folia, Perſicariæ vulgaris foliis triplo, quadruplove anguſtiora, duas, rarius tres, uncias longa, ambiunt, & in ſummo in ramulos brachiantur, quibus ſpicæ oblongæ, floribus pallide purpuraſcentibus ornatæ, ut in vulgari inſident. In humidis circa Michelfeldam, æſtate florens, reperitur.

Naſturtium hortenſe latifolium.

Naſturtium hortenſe criſpum anguſtifolium,

Nasturtium hort. crispum latifolium.

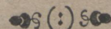
DE NASTURTIO.

CAP. XI.

NASTURTIUM hortense duplex est, plano & crispo folio: illud latifolium, cujus solum figura adposita, & angustifolium vulgatius: hoc, quod crispum similiter duplex est.

I. NASTURTIUM hortense crispum: hoc, foliis exceptis, cum vulgari convenit: hujus enim folia crispa sunt: estque duplex, latifolium & angustifolium, quemadmodum binis figuris in Matthiolo exhibuimus (cum sæpius in hortulo nostro creverit) & hic repetere placuit.

II. NASTURTIUM pratense parvo flore: ex radice tenui, fibrosa, caulis cubitalis, viridis, varie incurvatus exurgit, foliis atrovirentibus, oblongis, Erucæ sylvestris minoris, aut Sij forma, utrinque longis petiolis in lobos subrotundos, aliquando oblongos divisis, & per ora dentatis, cincti: in caulis summo, flosculi parvi, albi, velut in umbella dispositi, quibus siliquæ parvæ semine minutissimo refertæ succedunt. Circa Montembelgardum locis humidioribus provenit. Suspicamur Matthiolum, quem Tabernæmontanus secutus est, sua figura Sisymbrii aquatici alterius, duas plantas miscuisse: ita ut florum umbella, huic jam descriptæ, folia vero, Nasturtio pratensi vulgato magno flore, conveniant.

NASTUR

Naſturtium aquaticum majus & amarum.

Naſturtium alpinum minus Reſedæ foliis.

NASTURTIUM aquaticum majus & amarum, quod Thalius nomine Siſymbrii alterius ſpecie ſecunda deſcripſit, & ſæpe inter Naſturtium aquaticum ſupinum reperitur, à quo ſapore amaro potiſſimum diſtinguitur, hic deſcribere noluimus: at figuram adponere, cum nullus eam exhibuerit, voluimus.

III. NASTURTIUM ſylveſtre minus: ex radice tenui capillacea, cauliculi plures (& quantum ex ſicca colligere licet reclinati) trium quatuorve unciarum emergunt: foliis Naſturtij vulgaris forma, ſed minoribus, per terram ſparſis & etiam cauliculos cingentibus: in quorum ſummo floſculi parvi albicantes, valvulæ exiguæ, ut in Iberide, vel Burſa paſtoris minima. Hoc primo vere, ad alveos aquarum ſalſugine imbutarum Franckenhuſij Thuringiorũ, copioſiſſime erumpit, unde D. Furerus cum aliis elegantiſſimis, Iberidis puſillæ, ſeu Naſturtii ſylveſtris Franckenhuſani nomine, miſit.

IV. NASTURTIUM alpinum minus Reſedæ foliis: ex radice alba tenui & oblonga, cauliculi leves, tenues, recurvi, communiter indiviſi, palmoque minores prodeunt: foliis longis pediculis, inſtar Reſedæ vulgaris, pręditis, in lobos tres, vel quatuor ſubrotundos, diviſis: flores in cauliculorum ſummis albi, mediocris magnitudinis, quibus ſiliquæ ſtrictiſſimæ, ſeſquiunciales ſuccedunt. In Rhætorum alpibus Iulio florens, reperitur. Verum ex Helvetiorum alpibus & Pyrenæis, longe minus habemus, ita ut tota planta abſque radice uncias tres non ſuperet.

V. NASTURTIOLUM alpinum capſula Naſturtij hortenſis: radice eſt lignoſa, parum fibroſa, cauliculis uncias duas non excedentibus: foliolis parvis, anguſtis, craſſis, ungue brevioribus: floſculis

culis parvis albis, capſulis ſatis magnis, Naſturtio hortenſi ſimilibus. In Rhætiæ monte Nombre prope Balneum Worms, æſtare florens, Ioh. Bauhin. frater collegit.

VI. Nasturtium alpinum Bellidis folio majus: Ex radice caulis cubitalis rotundus, lævis, ad exortum ſtatim diviſus, prodit: folia habet tenuiſſima, bellidis forma, uncias quatuor longa: quæ vero in caule ſunt, pediculis carent, & inſtar Thlaſpi vulgaris lato ſemine, leviter ſinuata, eum ambiunt: flores albi, in caulis ſummo, quaſi in ſpica uncias ſex longa, quibus ſiliquæ triunciales, anguſtæ, ſemine rufeſcente, rotundo, plano, refertæ, ſuccedunt. Circa Fabarias Thermas, ad aquæ defluxum, D. Burſerus legit.

VII. Nasturtium alpinum foliis Barbareæ: Radice eſt parva, capillacea, albicante; cauliculis pluribus tenuiſſimis, fragilibus, reflexis, nonnihil villoſis, nonnunquam in alas diviſis, ſemipalmaribus, palmaribus & nonnullis cubitalibus: foliis ad radicem pluribus, parvis, tenuiſſimis, viridibus, foliorum Barbareę modo, ſed minus frequenter ſinuatis, quæ in cauliculis rariora ſunt, & quædam minime ſinuata: floſculis eſt minimis albis: ſiliquis oblongiuſculis & ſtrictiſſimis. Hoc Cardamine aut Erucæ peculiaris nomine, D. Burſerus ex Auſtria, ſed in finibus Bohemiæ collectum, transmiſit.

DE

Thlaſpi villoſum capſulis hirſutis.

DE THLASPI.

CAPVT XII.

I. THLASPI vaccariæ folio, Burſæ paſtoris ſiliquis: caule eſt cubitali, rotundo ſtriato, lævi, viridi, ramoſo, quem folia vaccariæ ſimilia, atrovirentia, glabra, pediculis carentia, cingunt: flores parvi, albi: ſiliquæ Burſæ paſtoris forma, ſed majores: Non longe Monſpelio, in horto Dei dicto, D. Burſerus collegit.

II. THLASPI vaccariæ incano folio minus: Tota planta villoſa, & incana eſt: ex radice craſſiuſcula, ruſeſcente, cauliculi ſemipalmares, etiam minores, recurvi & quaſi repentes, villoſi & incani prodeunt, foliis parvis incanis, vaccariæ ſimilibus, pediculis carentibus & alternatim diſpoſitis, veſtiti: in quorum ſummitate floſculi plures, albi, quaſi in ſubrotunda ſpica uniti, quibus thecæ parvæ ſuccedunt. Hoc in agris Monſpelienſibus repens, & in Provincia prope Maſſiliam, paulo majus & erectius reperitur.

III. THLASPI villoſum capſulis hirſutis: ex radice tenui, oblonga, albicante, caulis pedalis unicus rotundus, villoſus exit: ad cujus exortum folia aliquot humiſtrata, longis pediculis donata, orbiculato cuſpide, hirſuta: quæ vero in caule, longe breviora, pediculis carentia, latiore baſi ipſum amplectuntur, quorum quædam leviter crenata ſunt: flores albi quadrifolii: ſiliquæ magnæ, hirſutæ, compreſſæ, longo pediculo donatæ, ſuperiore parte fiſſæ, utriculis duobus præditæ, in quibus ſemen ruſeſcens, acri ſapore præditum, continetur. Hoc anno 1577. in horto Patavino (poſtmodum Monſpeſſuli ſponte natum) collegimus: cujus ſemine, in Italia pro vero Thlaſpios ſemine, olim uſos fuiſſe, ex D. Cortuſo cognovimus: hoc in Phytopinace primum ſub 19. Thlaſpi, dein in Matthiolo, figura addita, exhibuimus.

IV. THLAS-

Thlaſpi Creticum flore albo. Thlaſpi alpinum minus capitulo rotundo.

IV. Thlaspi Creticum flore albo: radice eſt oblonga, paucis fibris donata, cauliculis palmum ſuperantibus, rotundis: foliis paucis, oblongis, anguſtis, lævibus, alternatim caulem veſtientibus: in cauliculorum ſummo, flores candidi magni, quibus thecæ magnæ, apice medio donatæ ſuccedunt. Hoc Thlaſpi, Cappadocici fruticantis flore albo perennis nomine, D. Doldius Norinbergâ miſit.

V. Thlaspi ſaxatile rotundifolium: Ex radice alba, longa, fibris carente, ſublignoſa, cauliculi plures, tenues, pedales, reflexi, & fibris capillaceis, deorſum miſſis, terræ affixi, prodeunt, foliis eſt parvis, ſubrotundis, tenuibus, inter quæ cauliculi palmares, nudi exurgunt, flores paucos pallidos ſuſtinentes, quibus ſiliquæ parvæ, tenuiſſimo filamento donatæ, ſemen minutum concludentes, ſuccedunt. In locis petroſis circa oppidum Lauffen M. Hagenbachius reperit.

VI. Thlaspi alpinum folio parvo crenato: vel Thlaſpi alpinum minus capitulo rotundo: à radice craſſa, è rupium fiſſuris prodeunte, caules exurgunt tenues, palmares & ſeſquipalmares in ramulos brachiati: folia habet ad radicem plura, brevia, acuta, leviter crenata, longis pedicellis donata, in caule pauca & anguſtiores floſculi in ſummo albicantes, quibus folliculi copioſi, oblongis pedicellis inſidentes, tenues, ſubrotundi, ſepto membranoſo diſtincti, ſemen minutum flavum & acre continentes, ſuccedunt. Provenit in monte Waſſerfall, & in Helvetiorum ac Rhætorum alpibus. Hujus in noſtro Matthiolo & figuram & deſcriptionem, ſub Thlaſpi ſaxatili minori folio exhibuimus: & Thlaſpi alpini majoris iconem addidimus: utramque & hic exhibemus.

VII. Thla-

Thlaſpi alpinum majus capitulis rotundis.

Thlaſpi montanum incanum luteum.

VII. Thlaspi alpinum repens: ex radice oblonga, cauliculi plures, per terram repandi, trium quatuor vel quinque unciarum, foliis parvis ſubrotundis, inordinate diſpoſitis, veſtiti prodeunt, floribus copioſis magnis & albis ornati, quibus ſiliquæ, Thlaſpi bellidis folio ſimiles, ſuccedunt: ſapore eſt Erucæ. D. Burſer. ad Thermas Fabarias Helvetiorum, dein in Auſtria collectum, transmiſit.

Variat ratione loci: illud enim foliis eſt leviter hirſutis, floribus communiter purpuraſcentibus, rarius albis: hoc vero foliis eſt glabris, floribus albis.

Et ſic Thlaſpi montani incani lutei ſerpillifolij majoris figura erat adponenda, cum minus recte ſculptor, apud Lobelium nomine Thlaſpi ſupini lutei, expreſſerit.

VIII. Thlaspi biſcutatum villoſum flore calcari donato: caule eſt cubitali hirſutie aſpero, ſummitate in alas brachiato: quem folia craſſa, villoſa, aſpera, per marginem profundis inciſuris crenata, quædam ſinuata, uncias duas longa, ſemiunciam lata, uſque ad ſummum, baſi lata veſtiunt: flores habet luteos, magnos, calcari ut in linaria donatos, quibus peltæ duæ rotundæ unitæ, ſemen continentes, & in apicem oblongum deſinentes, ſuccedunt. In ſaxoſis Gallo provinciæ Bormij non longe ab Inſulis Stechadibus provenit, unde D. Burſerus attulit.

IX. Thlaspi fruticoſum leucoij folio latifoliũ: caulib. eſt pedalib. rotundis, lignoſis, quos folia pallide virentia, Leucoji forma, ſed breviora & anguſtiora, veſtiunt: flores in ſummitate pallidi, magni, & vaſcula biſulcata. Circa Maſſiliam D. Burſerus legit.

 Idem,

Idem, sed minus & foliis angustioribus, ex Italia, Thlaspi perpetui nomine, habemus.

X. Thlaspi Alexandrinum: planta est elegantissima, dodrantalis, ex cujus radice singulari, caules plures in ramulos brachiati, prodeunt, & ad divisiones singulas, folia subrotunda perfoliatæ instar, ramulos ambiunt: à ramulorum extremitatibus, ex pediculis dependent siliquæ plurimæ, fere circinatæ, ut in Thlaspi tenuifolio Fuchsii, eoque ordine, sed majores, Nasturtii vulgaris fere magnitudine, in angulum oblongum cum cuspide desinentes, quæ in partes duas finduntur, & membranulam tenuem relinquunt. Hoc apud Iohan. Bauhinum fratrem vidimus, quod à Cortuso accepit, ut in Phytopinace monuimus.

Bursa pastoris major loculo oblongo.

DE BURSA PASTORIS.

CAPUT XIII.

I. Bursa pastoris major folio non sinuato: radice est longiuscula tenui, aliquando capillata: caule palmum superante, communiter uno (rarius pluribus) ramoso: foliis atrovirentibus, ad radicem longis pediculis donatis, quæ circa caulem alas duas habent & basi complectuntur: floribus & thecis cum vulgari convenit. Basileæ in arenosis: Italiæ sylvestribus, circa Monspelium (ubi tamen longe minor est) quoque notavimus.

II. Bursa pastoris major loculo oblongo: radix tenuis, fibrosa, inutilis & alba, cauliculum palmarem, hirsutie asperum ramosum, aliquando vix semipalmarem, sed alis carentem, emittit; ad cujus exortum, folia aliquot inter se viridia, humi strata, unguis magnitudine, ovali figura, serrata, hirsutie aspera: quæ vero caulem ambiunt, pauca sunt & pediculis carent, flosculi in summo multi, parvi, congesti, albi, quibus oculi parvi oblongi, è petiolis oblique tendentibus succedunt: quibus semina duo, parva, fulva, acris saporis, includuntur, quæ loculo maturo aperto, & tantum altera parte foliacea relicta, decidunt. Apud nos locis siccioribus & campestribus, Martio florens & loculis onusta reperitur, ut in Phytopinace monuimus. Monspessuli, Thlaspi Veronicæ folio nominatur, & hanc videtur Doctiss. Columna, sub Draba minore murali discoide descripsisse.

III. Bur-

Bursa pastoris alpina hirsuta.

Myagrum monospermon latifolium.

III. Bursa pastoris alpina hirsuta: radicê est unciali, foliolis copiosis pallide virentibus, in orbem humi stratis, mollibus, incanis, lenticulę magnitudine, leviter crenatis, aliquando integris: cauliculis aliquot tenuissimis, leviter hirsutis, pene nudis, tres quatuorve uncias longis: flosculis parvis, albis: oculis flavescentibus oblongis, multo quam in vulgari majoribus, semen minutum rursum continentibus: in alpibus Helvetiorum, ut monte Fracto & Spligel, reperitur.

DE MYAGRO.

CAPVT XIV.

I. MYAGRUM fœtidum: ex radice caules cubitales, aliquando sesquicubitales, virides, crassi, rotundi & asperi exurgunt, quos folia pallide virentia, subaspera, levissime sinuata, quatuor vel quinque uncias longa, sesquiunciam lata, alternatim cingunt, qui in summo in alas breves dividuntur; quibus flores pallide lutei, longis petiolis donati, veluti umbellæ insident, hisque utriculi orbiculati, minutum semen continentes, succedunt. Hoc apud nos in arenosis ad pontem fluminis Wiesen repertum, quod ad differentiam vulgaris, ab odore, fœtidum appellare placuit.

II. Myagrum monospermon latifolium: caule est cubitali, aliquando altiore, rotundo, tortuoso, varie & inæqualiter brachiato: foliis vulgari viridioribus, latioribus, linea alba divisis, obtusis, latiore basi caulem amplexantibus, iis quæ ad radicem sunt, Cichorii sativi modo laciniatis, reliquis aliquando sinuatis: floribus luteolis, parvis, quibus utriculi oblongi peræ similes, superne in duas extuberantias desinentes, quorum medio apex insidet, per maturitatem, uti & totus fructus, durus: in cujus utriculi medio, cavitas unica, semen unicum (unde nomen) rufum, oblongum continens. Sapore Myagro non respondet. Hoc in horto D. Felicis Plateri primum, dein in horto Illustris. Ducis Wirtembergici, quod Montembelgardi frater coluit, (cui semen Bricourrues nomine missum fuit) legimus: ex Euganeis quoque accepimus, & Pseudoisatidem ab Alpino vocari intelleximus. In Phytopinace primum sub 5. dein in Matthiolo figura addita, descripsimus.

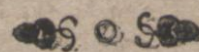
III. Myagrum monospermon minus: ex radice parva, tenui, capillata, albicante, caulis unus vel alter tenuis, pedalis prodit, foliis paucis tenuissimis, pallide virentibus vestitus: quorum ea, quæ ad radicem per terram sparguntur, parum sinuata sunt, pediculis oblongis donantur, & unciam lata sunt: at quæ in summo caulis, basi sua in alas abeunte, caulem amplexantur: in summo flosculi albi, conglobati: quibus utriculus parvus, semen continens, succedit. Monspessuli, non longe à monte Calcaris, D. Bursерus collegit.

IV. Myagro similis siliqua rotunda: radix caulem cubitalem, hirsutum, fragilem, in ramos varios brachiatum, emittit: cui folia ad radicem hirsuta, aspera & succulenta, quę masticata, cum viscidiate levem acrimoniam exhibent, sex uncias longa, sesquiunciam lata: quæ vero caulem ambiunt minora, pediculis carentia & alata: flores pallidi, minuti, quasi in spica semipalmari dispositi, quibus semen parvum, rotundum rugosum, in apicem desinens, quodlibet pedicello oblongo insidens, primum viride, per maturitatem nigrum, medulla flava, oleaginosa

Myagro similis siliqua rotunda.

plenum, succedit. Annua est planta, ex semine deciduo renascens, Iulio & Augusto florens. Ioan. Bauhino in horto Montembelgardiaco nomine alicujus Myagri crevit. Monspelio prope Lunellam natum, Lepidij & à D. Doldio, Thlaspi nomine Norinberga, accepimus.

DE

la.

ex semine
florens.Io-
diaco no-
elio prope
Doldio.
ac-

DE

DE DRABA.

CAPVT XV.

I. DRABA tenuifolia velut spicata: radice est oblonga,tenui, albicante, caulibus pedalibus,aliquando cubitum superantibus,fragilibus brevibus brachiatis: foliis paucis,tenuibus,pallide virentibus,nonnihil in ambitu dentatis,triuncialibus,unciam latis,basi lata caulem cingentibus, alatis, gustu fervente & acri proditis:floribus albis, parvis, in cauliculis palmaribus,quasi in spica natis, quibus singulis semen rotundum parvum, longo pedicello insidens,succedit. Hanc Bononiæ D.Agerius legit, & Drabam ferventem vernam nominari affirmavit.

II. DRABA flore cæruleo galeato: ex radice fibrosa albicante,Asclepiadi simili,gustus fervidioris aromatici, caulis unus (aliquando dico) cubitalis,lævis,striatus,in ramos brachiatus,exurgit: quem folia pauca vestiunt,quorum inferiora subrotunda,lævia, per marginem crenata, uncias duas longa,uncia minus lata: superiora verò angusta,acuminata & dentata, floribus est cæruleis galeatis,ut in Orchide, unciam longis, alternatim in caule dispositis. Luteria D.Cherlerus,ex Gallia Narbonensi, D. Burserus, attulere.

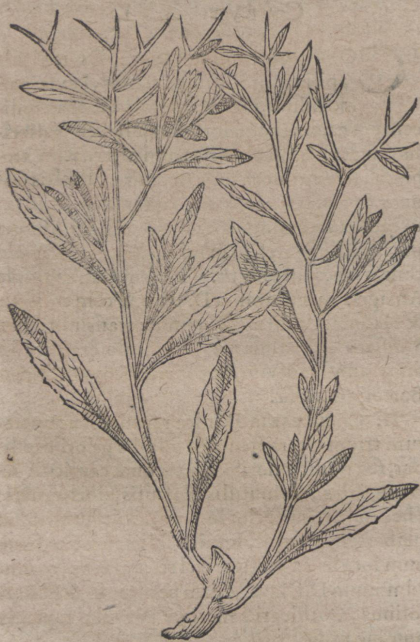
DE COCHLEARIA.

CAPVT XVI.

I. COCHLEARIA minor erecta: Ex radicula capillacea,cauliculus tenuis, lævis, palmo minor,prodit: foliola habet ad radicem pauca,exigua,oblongis capillaceis pedicellis donata, & quæ cauliculum alternatim ambiunt, lente minora sunt,exiguis pedicellis donata & instar Cochleariæ Britannicæ sinuata: in cauliculo summo,flosculi albi,quibus siliquę parvæ,oblongæ, semen minutissimum nigrum continentes,succedunt. Hæc in Daniæ Insula Amagria,in aurumno à D.Olao Worm collecta, & Haffnia, Cochleariæ nomine transmissa fuit. Similem sed palmarem, cauliculo crassiore in duos ramulos diviso, ex eodem loco, D.Caspar. Bartolinus misit.

II. COCHLEARIA Danica repens: hæc unciarum trium est, radicula & foliolis priori similibus, sed numerosioribus, inter quæ cauliculi semiunciales, minutulis flosculis albis ornati: Hæc eodem quo prior loco provenit,humi instar herbæ cancri serpit,omnino folijs,floribus,seminum loculis & gustu priori respondens, quemadmodum D.Olaus Worm perscripsit,&D.Bartolinus, Cochleariæ marinæ parvulæ repentis nomine misit.

Brassica ſpinoſa.

DE BRASSICA.

CAPVT XVII.

I. NAPOBRASSICA. Radicem habet Napo, aut Carotæ pene ſimilem, admodum fibroſam & villoſam, ut barbata aut piloſa, propter multiplices & minutas fibras, dici poſſit: & licet frequenter fibram pollice craſſiorem habeat, attamen ſemper prima radix tuberoſior & longior, quæ Napum imitatur, conſpicitur; ex hac caulis ſeſquicubitalis, lævis, rotundus, in ramos brachiatus exurgit: folia ad radicem, una cum pediculis oblongis, palmaria, Braſſicæ ſylveſtris modo & ſubrotunda, & in profundas lacinias diviſa; quæ vero in caule, oblonga ſunt; anguſta, ſinuata, pediculis carentia: flores lutei, intenſioris coloris, quam in vulgari, magni, qui in cauli palmum excedente, inordinate longis pediculis inſident, quibus ſiliquæ anguſtæ, unciales ſuccedunt. In locis frigidioribus agri Norici, montanis potiſſimum & verſus Bohemiam colitur, & ab incolis Dorſen vel Dorſchen appellatur. Radix eſui apta eſt, quare aliqui eam ut Braſſicam floridam condiunt: pauperes minutim ut Rapas concidunt: ſic per hyemem in cella in arena, vel ad cibum, vel ad ſemen ſequentis anni, aſſervatur. Aliquando radix propter nimiam æſtatis ſiccitatem & loci anguſtiam, lignoſior evadit: quare poſt ſationem, in area ſpatioſa plantanda eſt.

II. BRASSICA ſpinoſa. Hujus ſolum binos ramulos habemus, quorum deſcriptionem ſubjungamus: caulis lignoſus, craſſus, in ramulos duos, alterum palmo majorem, alterum minorem, rotundum, lævem, ſtriatum, dividitur: circa quos folia biuncialia, & ſemiunciam lata, per ambitum leviter ſinuata, quibus & minora interjiciuntur: ramuli in ſpinas acutas, unciales & minores abeunt. Ramulum unum Patavii in horto Bembiano natum, à D. Camerario; alterum ex horto D. Alpini privato accepimus, cujus figuram etiam Matthiolo noſtro addidimus.

III. BRASSICA ſylveſtris alpina: ex radice exigua, alba, caulis palmo altior, rotundus, lævis exurgit: foliis eſt tenuibus pallide virentibus, leviter ſinuatis, circa radicem oblongis, pleriſque uncialibus, in caule paucis, pediculo carentibus: in ſummo flores albi quaſi in umbella diſpoſiti, longiuſculis pedicellis donati: ſiliquas non vidimus. Hanc in Auſtriæ montibus natam, Turritis alpini nomine, D. Burſerus, miſit.

DE ACETOSA.

CAPVT XVIII.

I. ACETOSA America foliis longiſſimis pediculis donatis: ex radice caules plures, rotundi, ſtriati, læves, cubitales, in terram reclinati, prodeunt, qui mox in plures ramos oblongos brachiantur: folia habet pallida & veluti nitroſo pulvere obſita, anguloſa, non tamen ut in vulgari bifurcata, aut alata, ſed potius Atriplicis forma biuncialia, & pediculis triuncialibus donata, mollia, carnoſa, ſapore acido, ex quorum finibus alæ ſurgunt, foliis minoribus, ſed eadem forma: in quorum, ut & caulis ſummo, flores exigui, muſcoſi, veluti in ſpica diſpoſiti, emicant: quibus fructus foliacei (ex tenuibus rufeſcentibus membranis, elegantiſſimis venulis, veluti in Fritilla-

tillaria, per eas diſcurrentibus, compoſiti) ut in aliis, ſed quadruplo, quam in vulgari majores, ex parvis pedicellis dependẽtes, ſuccedunt: quibus ſemina triangularia oblonga, rufeſcentia & ſplendentia incluſa continentur. Hanc aliquot annis in horto aluimus.

II. Acetosa rotundifolia alpina: planta palma minor, ex cujus radicula, folia quina, ſena, violæ luteæ alpinæ modo rotunda, unguem lata, pediculis tres, etiam quatuor, uncias longis & tenuibus donata, prodeunt, & inter hæc, cauliculus lævis & nudus ſexuncialis, exurgit: in cujus ſummo floſculi muſcoſi parvi, veluti in ſpica unciali, cui foliolum ſimili forma ſubjicitur. Hęc in muris Noſodochii, quod in monte majore Bernhardi Helvetiorum eſt, provenit, unde D. Fleiſſerus attulit.

III. Acetosa ſcutata repens: radiculis eſt rufeſcentibus, cauliculis nodoſis, tenellis, per terram repentibus, uncias quatuor longis: foliis unguem latis, ſed longis pediculis cauliculos æquantibus, donatis, formam ſcuti, vel potius Aronis folium referẽtibus, in medio tamen utrinque ſinum obtinentibus & in apicem deſinentibus. In horto Patavino nata.

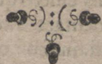
IV. Acetosa Cretica ſemine aculeato: radice eſt parva, rufeſcente, fibroſa, in ſumma tellure hærente: cauliculis quandoque pluribus palmam ſuperantibus, humi reclinatis, quandoque uno, ſed in ramulos brachiato: foliis parvis, oblongis, pediculo donatis, auriculis carentibus: floſculis multis, exiguis, muſcoſis, circa ramulos ſemipalmares in modum ſpicæ alternatim diſpoſitis; quibus ſemen ſuccedit, tenuibus membranis aculeatis incluſum, cui pediculus oblongus, incurvus, tenuis, ut in Caltha additur. Iunio floruit & ſemen maturuit, anno 1594. in Illuſtr. Ducis Wirtebergici horto, qui Montembelgardi colebatur, ſemine Florentia à Caſabona miſſo: Hanc in Phytopinace & Matthiolo, figura addita, Acetoſæ Creticę nomine, propoſuimus.

V. Acetosa lanceolata anguſtifolia repens: hæc cauliculis eſt pedalibus, rotundis, ſtriatis, per terram ſparſis, foliis ternis, quaterniſve, alternatim in caule diſpoſitis, unciis quatuor à ſe invicem diſſitis, anguſtiſſimis, criſpatis, uncias quatuor longis, lanceam referentibus, cum ex

Acetoſa Cretica ſemine aculeato.

pediculo in alas duas utrinque bifurcatas abeant, ſenſimque anguſtiora reddantur: floribus eſt minutulis, rubentibus, ſpicæ oblongæ adhærentibus. Hæc in arenoſis circa Norinbergam reperitur, unde D. Doldius anno 1604. miſit.

Lapathum maritimum fœtidum.

Centaurium alpinum luteum.

DE LAPATHO.

CAPVT XIX.

LAPATHUM maritimum fœtidum: radice eſt & caule atrorubente, pedali, incurvo, quem folia atrorubentia, ſubrotunda, longis pediculis donata, & uncialia interdum ſinuata, communiter alata, ambiunt: ex quorum ſinu ramuli exurgunt, ſimilibus foliis cincti, quorum ſuperiora leviter per ambitum dentata ſunt: in caulis ſummo floſculi quadrifolii, muſcoſi, quaſi in ſpica diſpoſiti: quibus utriculi foliacei, ſubrotundi, ſatis magni, ſemen continentes, ſuccedunt. Hæc dum viret, gravis odoris eſt, & in maritimis non longe Monſpelio provenit.

DE CENTAVRIO MAIORE.

CAPVT XX.

CENTAURIUM alpinum luteum: radicem habet rectam, profunde deſcendentem, craſſam, parumque fibroſam, ſubaſtringentem & Centaurii majoris ſapore fere præditam. Caulis eſt ſeſquicubitalis, etiam bicubitalis, rotundus, ſtriatus, in alas brachiatus: foliis ludit, quæ enim ad radicem palmaria, & ſeſquipalmaria, uncias quatuor lata, inæqualiter laciniata & crenata, glabra, pallide virentia, nervo albo folium percurrente: at quæ in caule ſunt, planta floreſcente, quædam cubitum ſuperant, quædam palmaria ſunt, & in partes decem, duodecim, pauciores, pluresve, uncias quatuor longas, ſemunciam latas, per marginem leviter dentatas, ita ſecantur, ut folia peculiaria eſſe videantur. Flores

res lutei, Centaurio majori similes, ramulis insident: ex calice enim squamoso, florum stamina plura prodeunt: ex capitulo ante meridiem liquor pellucidus, & Mannæ instar dulcis, in guttis seu stillis sponte exudat, & capitulum compressum & suctum, altero tamen die hunc humorem emittit. Floribus semina Centaurij similia, aliquanto tamen minora, succedunt. In monte Baldo provenit: plantam & semina, D. Doldius Norinberga quoque misit.

Beta Cretica semine aculeato.

DE BETA.

CAPVT XXI.

BETA Cretica semine aculeato: ex radice tereti, brevi, parum fibrosa, caules plures cubitales, per terram sparsi, rotundi, striati, ad radicem levi hirsutie canescentes, in ramulos effusi, exurgunt: folia habet pauca, Betæ nigræ similia, sed minora, longis pediculis donata: flores parvi, ex flavo virescentes: fructus statim ad radicem multi conspiciuntur, & hinc inde per caulem, ad quodlibet fere folium asperi, extuberantiis donati, in aculeos tres, in latera reflexos abeunt: in cujus cavitate, granum unum continetur, forma seminis Adonidis subrotundum, in apicem abiens, duplici membrana rufa tectum, interiore, proxime medullam albam farinaceam cingente. Hanc primum in horto D. Zvingeri, Iulii mensis principio florentem & Augusti fine semine prægnantem, eamq; aridam legimus, & nunc à multis annis in hortulo nostro, colimus: cujus descriptionem in Phytopinace primum, dein in Matthiolo, figura addita, exhibuimus.

Atriplex ſylveſtris lappulas habens.

CAPVT XXII.

I. ATRIPLEX ſylveſtris fructu compreſſo roſeo vel ſtellato: à radice caulis exurgit pedalis, rotundus, incurvus, lævis & albus, qui ſtatim in aliquot ramos inæquales, & hic in alios minores, dividitur; folia habet alba, quaſi polline aſperſa, unguem lata, ſinuata vel angulosa, ut in Atriplice ſylveſtri, quæ Pes anſerinus dicitur, pediculis carentia: his fere ſingulis, fructus foliaceus, pallidus, compreſſus apponitur, cujus formam elegantem vix exprimere licet: is enim in medio leviter extuberat, quatuor aliis extuberantiis, in circumferentia adpoſitis; quas tamen ſinus leves intercedunt, ea plane forma, qua roſæ depreſſæ, in quorundam nobilium inſigniis pingi conſuevere: in ſingulis quatuor extuberantiis, ſemen compreſſum, mediocris magnitudinis continetur. Si fructus himori rudimentum exprimerent, ad Atriplicem ſylveſtrem bacciferum Cluſij referri poſſet: Hanc Monſpeſſuli circa mœnia collegimus.

II. ATRIPLEX ſylveſtris lappulas habens: ex radice parva fibroſa, cauliculi palmares, ſtriati, emittuntur, quos folia atrovirentia, parva anguloſa, alternatim diſpoſſta, brevibus pediculis donata, cingunt: ad quorum exortum lappulæ duæ, Coriandri ſeminis magnitudine, adhæreut, ſemen nigrum, parvum, compreſſum continentes. Hanc Atriplicis ſyl. inſipidæ parvæ erectæ nomine, D. Doldius miſit; at in monte Ventoſo Galliæ Narborenſis, altius excreſcit. Hanc in Phytopinace ſub octava deſcripſimus, etiam in Matthiolo, ubi figura à ſculptore non ſatis recte expreſſa addita, quare aliam in noſtro Theatro, ſi Deus volet, & etiamnum, proponimus.

III. ATRIPLEX maritima anguſtifolia: caule eſt ſubcano, lignoſo, cubitali, ramoſo, in ſpicas alias breviores, alias longiores, pallide flaveſcentes, & maculis nigris punctatas abeuntes; foliis inferioribus uncias duas, abſque pediculo longis, anguſtis, crenatis, nigricantibus, ſuperioribus, anguſtioribus, & pleriſque crenis carentibus: plura non licet, cum ſolum ramum ſiccum Ruppellæ collectum, D. Rumbaum attulerit.

DE HA

DE HALIMO.
CAPVT XXIII.

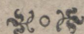
HALIMUS minor: ex radice tenui, capillata, caulis cinericeus, palmum ſuperans, varie incurvatus exurgit, qui paulo ſupra radicem, in ramulos plures tenues, uncias tres longos, abit: foliis paucis cinericeis, & oblongo rotundis: ſed in ramulis anguſtioribus nonnullis inſtar Atriplicis, utrinque una lacinia diviſis: floſculi plures, parvi, herbacei, muſcoſi, intus luteoli, longis pedicellis, per ramulorum ſummitates ſparguntur: quibus vaſcula quadruplicia, ſemen parvum, griſeum, reniforme, continentia, ſuccedunt. Hic infra Northuſam in der gülden Aw provenit, ut ex literis D. Fureri colligere eſt, qui plantam nomine Halimi aurei arvi anno 1617. transmiſit.

Cynocrambe Dioſcoridis.

DE CYNOCRAMBE.
CAPVT XXIV.

CYNOCRAMBE Dioſcoridis: ex radice oblonga, tenui, fibroſa, viticuli plures, palmares, quandoque longiores, rotundi, ſtriati, læves & ſucculenti, virides, aliquando parum rubeſcentes, reclinati, geniculis plurimis diſtincti, prodeunt: ex quorum ſingulis emergunt primum foliola duo, Alſines forma ſubrotunda, mox alternatim ex una parte eodemq; loco folium ſextuplo majus, oblongo pediculo donatum, oxalidis rotundæ folio oblongius, quadam veluti aſpergine obſitum, ſuccedit: tandem ad idem geniculum, alia decuplo minora, bina, terna, etiam ſena notantur: juxta quæ ab ima radice, ad viticulorum ſumma internodia, floſculi, bini, terni, quaterni, muſcoſi, ex herbaceo albidi, plurimis filamentis donati: quibus ſuccedunt fructus totidem, geniculis inter folia hærentes, Mercurialis forma, ſed minoris, rotundi, duriuſculi, primum virides, poſtea ex nigro cinerei, medulla alba referti. Herba guſtu eſt inſipido & aquoſo. Monſpeſſuli locis umbroſis legimus: mox cynocrambe nomine & plantam & ſemen, à D. Cortuſo accepimus, quæ copioſe nobis provenit. Hanc videtur doctiſſ. Columna in ſuo Phytobaſano, Alſines nomine expreſſiſſe, quam in Matthiolo deſcripſimus, & figuram adpoſuimus.

Lactuca folio oblongo acuto.

Sonchus asper laciniatus Creticus.

DE LACTUCA.

CAPUT XXV.

I. LACTUCA folio oblongo acuto: hæc radice, caule, floribus, aliis lactucis similis est, & solum foliis differt, quæ leviter sinuata sunt, palmum longa, uncias duas lata, in acumen fastigiata, & nervo per folium excurrente elevato. Huic, Lactuca Gallica, apud Durantem, valde similis est, quam à Ioan. Bauhino fratre accepimus, & in horto Montembelgardiaco postmodum legimus.

II. LACTUCA Italica laciniata: hujus folium tenuissimum est, pallide virens, in plures partes semipalmares & laciniatas divisum: per reliqua vulgari Lactucæ similis, quæ esu tenerrima: ex semine Italico in horto copiose crevit.

DE SONCHO.

CAPUT XXVI.

I. SONCHUS asper laciniatus Creticus: ex radice, cauli scubitalis, inæqualis, striatus, asper, cavus & ramosus exurgit: foliis ad radicé palmarib⁹ & sesquipalmaribus, primis quidem vix laciniatis, aliis vero in plures & magnas lacinias divisis, & in circumferentia nonnihil asperis: floribus est luteis, magnis, quorum singuli singulis oblongis pediculis insident, qui aliorum more in pappum in quo semen latitat, abeunt. Hic ex semine ex Creta accepto in horto crevit.

II. SONCHUS asper, subrotundo folio: ex radice exili, longiuscula, cauliculus rotund⁹, palmaris, aliquãdo sesquipalmaris, parte inferiore brevissimis aculeis exasperatus, exurgit: circa qué folia pauca,

pauca,ſubrotunda,ſeſquiuncialia,quorum quędam ſinuata,omnia tamen per marginem, ut & nervus per folii medium excurrens,leviſſimis aculeis exaſperantur : in cauliculi ſummo duo treſve pediculi , quorum ſinguli unum florem Hieracio ſimilem,parvũ,luteum,qui in pappum abit,ſuſtinent. Monſpelii ſponte naſcitur, & Sonchus aſpera vulgi flore Hieracii,nominatur.

Eſt hujus & minor ſpecies, capillari radicula à qua pedicelli bini,quatuor vel ſex uncias longi,aliquot vero vix unciales,unicum florem parvum luteolum ſuſtinentes,exurgunt:flori,ſemen minutum nigrum, pappo adhærens, ſuccedit: circa radicem folia ſena, ſeptena, parva, obtuſa, per latera dentata. Ibidem reperitur.

III. Sonchus lævis in plurimas tenuiſſimas lacinias diviſus: caule eſt viridi, lævi, ſtriato & pedali,in ſummo in alas brachiato:foliis in plures anguſtas lacinias diviſis , ad caulis diviſionem majoribus : floribus luteis mediocribus & in pappum abeuntibus,Monſpeſſuli ad muros, ut &Florentiæ,apud quos in acetaria venit,provenit.

IV.Sonchus anguſtifolius maritimus : radice eſt palmari : tenui,fibris carente, foliis ad radicem pluribus, atrovirentibus, uncias quatuor, quandoque ſex longis, rarius unciam latis, per margines ſpinulis exaſperatis, & reliquorum Sonchorum inſtar lac fundentibus, inter quæ caulis unicus, palmaris & ſeſquipalmaris, tenuis,lævis,duobus tribuſve foliolis ſua baſi eum cingentibus, cujus ſummo flos unus , (rarius duo) ſatis magnus & luteus inſidet, & tandem in pappum abit. In litore Veneto ad Lio primum,dein circa Monſpelium,æſtatis initio collegimus.

V. Sonchus montanus lævis laciniatus minor: ex radice craſſiuſcula caulis in principio craſſus & lignoſus,rotundus,lęvis, ſtatim in alas brachiatus,ad cubitalem altitudinem accedens, exurgit: foliis eſt ſeſquiuncialibus,in paucas lacinias,late diſtantes & acuminatas diviſis:flores in caulis ſummo, veluti in ſpica alternatim diſpoſiti,parvi, & palliduli.In montibus Euganeis frequens eſt.

VI.Sonchus villoſus luteus minor: ex radice rufa longiuſcula, fibris carente, cauliculi bini, terni, rotundi, nonnihil villoſi, palmum ſuperantes,& in ſummo in ramulos binos, ternoſve

Sonchus montanus lævis laciniatus minor.

diviſi,prodeunt:folia pauca ad radicem, uncias quatuor longa,ſed anguſtiſſima,laciniis late à ſe diſtantibus & lævibus,diviſa,quæ circa caulem ſtrictiſſima & uncialia: flores in ſummis ramulis intenſe aurei,ex parvis capitulis,ſuavi tomento villoſis prodeuntes, in pappum abeunt. Tota planta leviter tomentoſa eſt, & à quibuſdam Hieracium tomentoſum dicitur. Monſpeſſuli in luco Gramuntio provenit.

Cichorium spinosum Creticum.

DE CICHORIO.

CAPUT XXVII.

CICHORIUM spinosum Creticum: ex radice oblonga, mediocriter crassa, fibris paucis donata, denso cortice albicante tecta, caulis durus, lignosus, mox in ramos multos palmares, virides, striatos, late diffusos brachiatur, qui omnes in oblongas, communiter bifurcatas, aliquando trifurcatas quasi spinas, seu cornua finiunt: folia circa radicem plura per terram sparguntur, quæ oblonga, angusta, acuminata & Cichorii vulgaris modo in ambitu circumrosa, vel in plures lacinias superficiarias & subrotundas divisa, quæ in cauliculis angustiora, nec circumrosa: amara sunt, non lactescunt & cito pereunt, etiam reliquis plantæ partibus eleganter virentibus. Flores, in ramorum maxime alis, ex calicibus imbricatis prodeunt, forma vulgaris similibus, sed longe minoribus, cærulei coloris, ex quinis foliis summa parte leviter incisis, compositi, in quorum medio stamina aliquot flava continentur: his semen vulgari simile, pariq; thecæ inclusum, succedit. Iulio & Augusto floret. Hoc primum Chondrillæ spinosæ, dein Cichorii spinosi nomine & plantam & semen D. Dold. misit: ex quo in horto D. Zvingeri crevit: postmodum ex Creta ab Honor. Belli Cichorii spinosi appellationes, qui monuit, vulgo σαμναζάτι, hoc est, hydriam spinam dici, quo Cretenses in Cichorij defectu utantur. Hujus primum in Phytopinace anno 1596. meminimus, dein in Matthiolo iconem cum descriptione anno 1598. exhibuimus: postmodum Chondrillæ peregrinæ nomine Clusius, & apud eundem sub Cichorio spinoso Cretico Belli, Pona ann. 1601. proposuere.

DE DENTE LEONIS.

CAPUT XXVIII.

I. DENS Leonis latifolius caulescens: caule est cubitali, hirsuto, rotundo, striato, & cavo; quem folia basi alata, in lacinias aliquot divisa, subrotunda, uncias sex longa, sesquiunciam lata, marginibus nonnihil pilosis, cingunt, quæque in caulis summo tantum leviter sinuata, proxime caulem vestiunt: flos magnitudine fere & colore, sed pallidiore, ut in Dente Leonis vulgari. Plantam hanc absque radice ex horto nobiliss. Nicolai à D. Loretio accepimus.

II. DENS Leonis tenuissimo folio: ex radice crassa, rufa & fibrosa, folia aliquot tenuissima, virore splendentia, palmaria, uncias duas lata, primum profunde laciniata, dein quælibet lacinia, ut plurimum utrinque duplici, vel triplici levi lacinia (vel potius apice) subdivisa prodeunt, ut & pediculi tenuissimi, nudi, duabus unciis foliis longiores, florem parvum sustinentes. In Austria prope montem Drawenstein D. Burserus reperit.

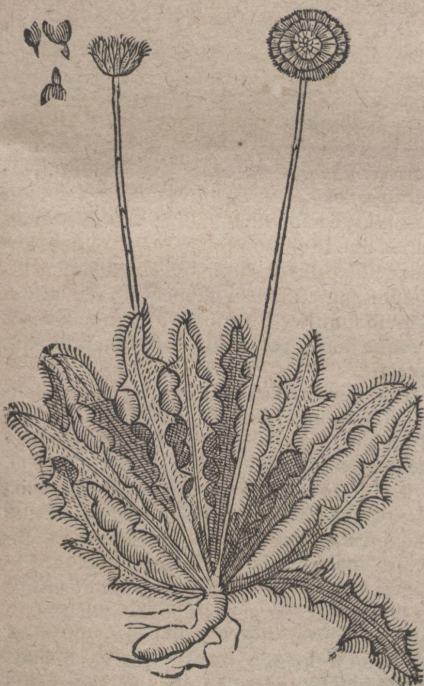
III. DENS Leonis minor foliis radiatis: ad radicem parvam nigricantem, folia plura per terram sparsa, uncias tres longa, semunciam lata, in plures lacinias profundas divisa, quibus hoc peculiare, quod quodlibet folium in summo in tres profundas lacinias dividatur, & harum quælibet

bet

ber apices plures, quasi radios obtineat: foliorũ pediculi levissimis pilis pubescunt, cauliculi plures, læves & nudi, quorum unus palmo minor erigitur, reliqui breviores reclinati, singuli florem unicum, parvum, luteum, in pappum abeuntem, sustinent. D. Neudorfferus communicavit.

IV. Dens Leonis minor aspero folio: ad radicem parvam albicantem, folia plura subrotunda, duas tresve uncias longa, unam lata, laciniata & per ambitum levissimis spinulis, ut in Soncho, exasperata: cauliculus duarum unciarum, florem satis magnum, pallide luteum sustinet. Monspessuli provenit.

Hieracium dentis leonis folio hirsutie asperum minus.

DE HIERACIO.

CAPVT XXIX.

HIERACIUM dentis leonis folio hirsutie asperum minus: radice est parva, oblonga, ad cauliculorum & foliorum exortum rufescente, folia ad radicem pilosa, aspera, angusta, uncias duas longa, in lacinias divisa, inter quæ cauliculi nudi, asperi, modo unus, modo bini, ternive, palmam non excedentes exurgunt, florem unicum, aureum in pappum abeuntem, sustinentes. Monspessuli provenit.

Idem, sed longe asperius, foliisque latioribus, ex Hispania D. Albinus attulit.

II. HIERACIUM minus glabrum: ex radice albicante, oblonga, tenui, cauliculi palmares, rarius pedales, tenues, lęves, virentes, in alas divisi, exurgunt; folia habet pauca, ex virore splendentia, oblonga, angusta, raris laciniis prædita: quorum quædam basi latiore & alata, cauliculum amplexantur: floribus est minoribus, quam in ulla specie, aureis, quorum singuli singulis pedicellis, unciam superantibus, insident, & aliorum more in pappos abeunt. Apud nos circa autumnum florens, in agris reperitur.

III. HIERACIUM dentis leonis folio obtuso minus: ad radicem parvam folia sena, septenave terræ incumbunt, quæ crassa & aspera, uncias duas longa, unciam semis lata, obtusa, nec profunde laciniata: inter quæ caulis lævis, nudus & cavus exurgit, qui florem unum pallide luteum & magnum sustinet. Provenit in pratis extra minorem Basileam.

IV. HIERACIUM dentis leonis folio floribus parvis: ex radice parva, lignosa, fibrosa, capillacea & albicante, caulis pedalis, rotundus, aliquantum hirsutus exurgit, quem ad radicem folia pauca, subaspera, corrosa, acuminata, uncias tres longa, semunciam lata, cingunt: in caule ad ejus medietatem pauca, solum dentata, eumque basi sua complectentia: cujus summo flosculi plures, lutei, pedicellis brevissimis insident. Hoc in Gallia Narbonensi circa Massiliam reperitur.

V. HIERACIUM dentis leonis folio bulbosum:

boſum: radix ex aliquot oblongis quaſi Aſphodeli bulbis compoſita, de ſe mittit caulem cubito altiorem, nudum, levẽ, ſtriatum, circa medium in ramos pedales (unum vel alterum) diviſum, quorum quilibet florem parvum, ſubflavum, ſuſtinet: folia ad radicẽ per terram ſparſa denti leonis ſimiliter ſinuata & corroſa, inferne molli lanugine pubeſcentia, ſuperne ſubaſpera, unciam lata, tres longa, Monſpelio D. Saltzmannus attulit.

VI. Hieracium tomentoſum Hiſpanicũ: tota planta mollis eſt, incava, tomẽtoſa; radicem habens cortice rufeſcente tectum, caulem palmarẽ, rotundum, incanum: folia ad radicem oblongis pediculis donata; uncias tres quatuorve longa, ſemunciam lata, mollia, craſſiuſcula, ad formam foliorum dentis leonis vulgaris ſinuata, quæ in caule anguſtiora, minuſq; profunde ſinuata: cauliculi ſummo, flores bini, terni, lutei, breviſſimis pedicellis inſident, quorũ ſinguli ex eleganti calice hirſuto in plures apices diviſo, emicant. In aridis & ſaxoſis Aragoniæ, D. Albinus obſervavit.

VII. Hieracium maximum aſperum Chondrillæ folio: caule eſt ſeſquicubitali, craſſo, rotundo, inæquali, ſtriato & aſpero: in ſummo in ramos ſemipalmares brachiato: quorum ſinguli ſingulos flores luteos ſuſtinent: folia habet pauca, alternatim caule ambientia, Chondrillæ modo in lacinias diviſa, uncias tres longa & hirſutie aſpera. Monſpeſſuli in aſperis, quæ loca cariges vocant, provenit.

VIII. Hieracium alpinum anguſtiſſimo oblongoque folio: ad radicem duriuſculam rufeſcentem, folia plura graminea, palmo longiora, glabra, atrovirentia, obſervantur: inter quæ caulis cubitalis, lævis, rotundus, ſtriatus, paucis foliis cinctus & circa medium in plures ramulos diviſus, exurgit: ramulis ſingulis flos unicus, parvus, luteus inſidet, cui ſemen parvum ſuccedit, quod cum ſuo pappo à vento excutitur. In monte Baldo reperitur,

IX. Hieracium alpinũ pumilum Chondrillę folio: tota planta palmaris eſt, ex cujus radice alba, cortice nigricante tecta, folia aliquot prodeunt lęvia, pallide virentia, uncias quatuor longa, pediculis longis donata, vix laciniata: inter quæ cauliculus exurgit rotundus, foliis Chondrillæ modo diviſis cinctus, qui in ſummo in duos, treſve ramulos unciales dividitur, quorum ſinguli florẽ unum luteum ſatis magnum ſuſtinent. Creſcit in Sneeberg Auſtriæ, ubi D. Burſerus legit, & anno 1616. Hieracii aphacoidis nomine, tranſmiſit.

X. Hieracium intubaceum flore luteo. Hoc foliis eſt Intubi, caulem proxime ambientib. aliquibus integris, aliis in ſinus profundos laciniatis, longitudine uncias quatuor, latitudine ſeſquiunciam ſuperantibus, atrovirentibus & lævibus: caulem habet tenuem, pedalem, ramoſum, reclinatum & lævem: cauliculo pene palmari nudo, flos unicus, luteus, mediæ magnitudinis inſidet, cui ſemen parvum pappo incluſum ſuccedit. Hoc (ut & ſubſequens) Hieracii Aphacoidis nomine à D. Doldio, dein ex Italia, Sonchi Hieracitidis nomine accepimus.

XI. Hieracium Intubaceum flore magno albido: hoc foliis eſt priore longioribus, latioribus: magiſque laciniatis: flore etiam majore, albido, medio luteo, foris ſubrubente.

XII. Hieracium proliferum falcatum: radicem habet albicantem, oblongã, tenuem, capillatam: folia atrovirentia, dentata, aſpera, uncias duas longa, ſemunciam: cauliculos læves, rotundos, parum foliatos, palmares: capitulum parvum, ex plurimis ſtylis gracilibus, per maturitatem recurvis, & aſperis, compoſitum, inter quæ flos luteus, medio fuſcus: at ſub floris capitulo, communiter utrinque ramulus unus, rarius duo, lævis, nudus, uncias quatuor, quandoque ſuperans, exurgit, quibus utrinque foliolum anguſtiſſimum ſubjicitur, & horum ſummo ſimiliter flos inſidet, & ſæpe ſub hoc quoque flore, pedicellus floſculum ſuſtinens, emergit.

Hoc minus etiam reperitur, ita ut tota planta, palmum non excedat. Monſpeſſuli in luco Gramuntio reperitur, & quod minns eſt, Hieracium medio luteum vocant.

XIII. Hieracium minimum falcatum: plantula eſt uncias ſex non excedens, radicula longiuſcula, tenuiſſima, rufeſcente, ex qua cauliculi aliquot capilli craſſitie, in ramulos diviſi, inter folia laciniata, lævia, uncias duas longa, at anguſta, exurgunt: flores ſinguli exigui, luteoli, pedicellis ſingulis inſident, qui inſtar prioris in ſtylos minutiſſimos recurvos & pungentes, abſumuntur. In arenoſo litore maris non longe Monſpelio invenimus.

XIV. Hie-

XIV. Hieracium montanum rapifolium: ex radice rufescente, oblonga, parum capillata, folia pauca, ad Rapæ vulgaris modum, in lacinias subrotundas, per margines sinuatas, & ad tactum asperas, divisa, pediculis oblongis rubentibus & asperis donata, prodeunt: inter quæ caulis cubito altior, cavus, striatus, rufescens, uno alterove brevi folio cinctus, exurgit, qui superne in ramulos plures dividitur, quorum singulis, flos communiter unus, rarius duo, pediculis tamen distinctis insidet, luteus, mediæ magnitudinis, qui tandem in pappum abit. In monte Wasserfall provenit.

XV. Hieracium montanum foliis dentatis flore magno: hoc foliis est atrovirentibus, lanugine carentibus, ad radicem maxime dispositis, uncias quinque longis, unam latis, per circumferentiam & dentatis, & levissima lanugine pubescentibus: inter quæ caulis pene nudus, pedalis, cavus, hirsututie asper, exurgit, qui florem unum eumque magnum, saturate luteum, eleganti quasi calici inclusum, sustinet. Hoc in Helvetiorum montibus, Gotthardo, & circa Thermas Fabarias, crescit.

XVI. Hieracium ramosum magno flore: hoc caule est bicubitali, rotundo, subaspero, in ramos diviso, quibus singulis, flos magnus, aureus, dentis leonis forma insidet: folia habet pallide virentia, nonnihil aspera, sinuata, & per margines exiguis pilis donata, longitudine palmum superantia, tres uncias lata, per quorum longitudinem, costa insignis excurrit, à qua per transversum venæ feruntur. In montibus Bellunensibus reperitur.

XVII. Hieracium alpinum non laciniatum flore fusco: caule est sesquipalmari, hirsuto, parte superiore aphyllo: foliis ad radicem hirsutis, obscure virentibus, acuminatis, duas tresve uncias longis, unciam latis: floribus aliquot parvis, fuscis, in pappum (cui semen parvum oblongum & nigrum includitur) abeuntibus, & caulis summo insidentibus: quod in Rhæticis montibus provenit.

XVIII. Hieracium hortense non laciniatum floribus atropurpurascentibus: caule est bicubitali, hirsutie aspero, & pene aphyllo: foliis ad radicem paucis, palmaribus, uncias tres latis, obscure virentibus, leviter hirsutis, & per marginem levi lanugine pubescentibus, floribus atropurpurascentibus, in medio subflavis & mellei odoris: quod à quibusdam Pilosellæ majoris nomine (siquidem cum Auricula muris majore Tragi, multum affinitatis habeat) in hortis colitur: & à priore cultura solum differre videtur.

Hieracium pumilum ſaxatile aſperum, radice præmorſa.

XIX. Hieracium pumilum ſaxatile aſperum radice præmorſa: ad radicem craſſiuſculam nigricantem, in fibras oblongas, præmorſas abeuntem, folia plura, villoſa, acuta, longis pediculis donata, uncias tres, quatuorve longa, ſemiunciam lata, in circuitu rarioribus dentibus donata: inter quæ cauliculus palmo minor, hiſpidus, tenuis & rotundus, uno alterove foliolo veſtitus exurgit, florem ſubluteum ſuſtinens, cui ſemen parvum, nigricans, pappo immerſum, ſuccedit. In alpibus provenit.

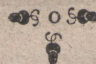
Variat: nam & altera eſt ſpecies, foliis ſubrotundis, duas treſve uncias, abſque pediculis biuncialibus, longis, ſeſquiunciam latis, per marginem crenatis: cauliculo longiore, tres quatuorve flores ſuſtinente, & hoc Hieracium ſaxatile aſperum radice præmorſa, folio ſubrotundo dici poteſt.

Eſt & tertia ſpecies, radice craſſa, caulibus in plures ramulos diviſis: quod in ſaxoſis prope Cluſam Solodurenſium naſcitur.

Priori plane ſimile Hieracii parvuli quarti nomine doctiſſ. Columna p. 2. propoſuit, ſolum in eo differens, quod noſtrum hirſutum ſit, ſuum vero glabrum aſſerit.

XX. Hieracium montanum lanuginoſum laciniatum parvo flore: ex radice oblonga, atrorubente, folia plura, pediculis uncias tres longis, donata, craſſa, profunde laciniata, acuminata, molli lanugine pubeſcentia, ſuperne atrovirentia, & quaſi maculata, alia ſeſquiunciam lata, alia ſeſquiunciam lata, alia anguſtiora, inter quæ cauliculus palmaris, tenuis, mollis exurgit, cujus ſummo, flores aliquot lutei, parvi, & quidem ſinguli ſingulis pedicellis inſident. Apud Monſpelienſes, in horto Dei creſcit.

XXI. Hieracium capillaceo folio: radice eſt Scorzoneræ ſimili craſſa, oblonga, tunica fuſca & rugoſa veſtita, ex qua cauliculi bini, palmares, læves, ſinguli florem unicum, pallide luteum, mediæ magnitudinis, ſuſtinentes exurgunt: folia ad radicem plurima, pili inſtar tenuia, duas, rarius tres, uncias longa, rigidiuſcula, atrovirentia, rarius cauliculorum partem cingentia. Monſpelio D. Saltzmannus attulit. An forte Scorzoneræ ſpecies?

XXII. Hie-

Hieracium murorum angustifolium non sinuatum.

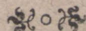
XXII. HIERACIUM murorum angustifolium non sinuatum: ex radice crassa, rufescente, caulis sesquicubitalis, pene nudus, rotundus & asper exurgit, in cujus summo quasi in umbella, flores plures, parvi, lutei, resident, folia ad radicem subnigra, mollia, uncias sex longa, vix semunciam lata, in caulis parte inferiore pauciora, breviora, angustiora, longe à se invicem distantia & inordinate disposita: in muris nostris reperitur: quod circa Patavium, longe minus observavimus.

XXIII. HIERACIUM profunde sinuatum pubescens: radice est nigricante, lignosa, fibrosa, caule bicubitali, rotundo, fistuloso, levi lanugine, ut & tota planta, pubescente, in ramos brachiatos: foliis ad radicem oblongis, acutis, profunde sinuatis, etiam laciniatis, oblongis pediculis donatis, per caulem paucis, similiter acute laciniatis: flores singulis pediculis, aurei, in pappum abeuntes, insident: In pratis Michelfeldensibus siccioribus, ad dumeta etiam in dumetis, provenit.

XXIV. HIERACIUM fruticosum latifolium glabrum: ex radice fibrosa, nigricante, caules bicubitales, rotundi (levissimis pilis hinc inde aspersis) exurgunt, qui in summo in ramulos breves brachiantur, quibus flores pallide lutei, ut in Hieracio Sabaudo sive fruticoso insident: hos folia ambiunt alternatim disposita, tenuia, atrovirentia, acuminata, uncias quatuor vel quinque longa, sesquiunciam lata, per marginem oblongis & raris apicibus donata: hoc in montosis circa acidulas Petrinas Iulio floret.

XXV. HIERACIUM fruticosum folio subrotundo: caule est cubitali, rotundo, striato, subaspero, qui in summo in ramulos, trium quatuorve unciarum brachiatur, qui singuli, singulos flores, pallide luteos, in pappum abeuntes, sustinent. quem folia subviridia, subrotunda, acuminata & dentata, uncias duas longa, sesquiunciam lata & leviter hirsuta, basi sua cingunt: quod Hieracii foliati nomine D. Iungermann. misit.

XXVI. HIERACIUM fruticosum minus: hujus varietas triplex occurrit; nam licet ex radice fibrosa, & quasi præmorsa, caulis pedalis simplex exurgat, attamen foliis brevibus & lævissimis, circa Patavium: at circa Norinbergam, paucis, brevibus, subrotundis, in circumferentia crenatis & asperiusculis provenit.

Chondrilla viſcoſa humilis.

Chondrilla purpuraſcens fœtida.

DE CHONDRILLA.

CAPVT XXX.

I. CHONDRILLA viminea viſcoſa Monſpeliaca: ex radice oblonga, pallide lutea, caulis bicubitalis, albus, rotundus, ſtriatus, in plures ramos brachiatus, exurgit: folia, caulis partem inferiorem cingentia (prima enim humi ſparſa cum cito marceſcant ut in vulgari, non notata) ſaliginis ſimilia, uncias ſex vel octo longa, ſemunciam lata & lævia, rarius una, alterave lacinia donata: at ſuperiora ramos cingentia, inſtar Chondrillæ in tenuiſſimas & acutiſſimas lacinias dividuntur: flores parvi, lutei, ut in vulgari diſpoſiti, in pappum, cum ſemen maturuit, evolantes. In aridis aggeribus viarum, æſtate circa Monſpelium & in monte Lupi, reperitur.

II. CHONDRILLA viſcoſa humilis: ex radice longa, tenui, alba, cauliculi plures, tenues, reflexi, pedales, prodeunt, quos utrinque ad palmæ longitudinem, flores lutei, oblongi, in pappos abeuntes alternatim cingunt: folia habet ad radicem oblonga, anguſta, quædam ſinuata, quædam integra, & in caule pauciſſima: in agris Baſileenſibus autumno florens, invenitur.

III. CHONDRILLA purpuraſcens fœtida: ex radice oblonga, tenui, fibroſa, caules plures, ad cubiti altitudinem accedentes, ad exortum parum piloſi; ex rubore obſcuro, cum foliorum pediculis ſplendentes, alias virides & ſtriati, in ſummitate aphylli, exurgunt: folia ad radicem plura, palmum excedentia, inſtar foliorum Chondrillæ Seſamoidis dictæ, plus minuſve ſinuata, & acuminata mollia, aliquando pilis exiguis cincta, nervo folium percurrente, inferne (ut & foliorum

liorum

Iacobæa maritima latifolia.

Iacobæa alpina foliis rotundis serratis.

liorum pediculi) hiſpido: ſingulis caulibus, qui raro brachiantur, flos unicus peramœnus, magnitudine & forma Ptarmicæ Auſtriacæ inſidet, cujus diſcum medium, foliola ſedecim & plura oblonga, diluto rubore purpuraſcentia, in apicibus diviſa, orbiculatim cingunt: qui, ubi ſemen maturuit, in pappum oblongum abit. Hanc Iulio menſe florentem, primum in horto D. Zvingeri legimus, & in noſtro coluimus: fœtidam vocamus, quia flos, antequam aperiatur, gravem odorem ſpirat, qui & in foliis aliquantum advertitur.

DE IACOBÆA.

I. Iacobæa maritima ſive Cineraria latifolia: hæc ex radice caules cubitales, rotundos, cādido, mollique tomento obductos, in alas brachiatos, emittit: folia inferiora ſubrotunda, cum pediculis pedem longa, uncias quatuor lata ad modum Braſſicæ vulgaris laciniata, & per marginem ſinuoſa, ſuperne ex viridi nigricantia, inferne incana, quaſi cinerib. aſperſa & mollia: at ſuperiora minora & acutiora: flores, qui in hac quam vulgari majores, oblongis pediculis incanis & nudis inſident, quorum diſcum aureum folia latiuſcula, pallidiora, orbiculatim cingunt, qui tandem in poppos cum ſemine abeunt. Hanc à D. Doldio accepimus.

II. Iacobæa rotundifolia incana: radice eſt craſſiuſcula transverſa, rufeſcente, in fibras oblongas abeunte: caule pedali, incano: foliis ſubrotundis, craſſis, ſuperne virentibus, inferne incanis, uncias duas abſque pediculis, longis, ſeſquiunciam latis, in ambitu dentatis, at in caule paucis & anguſtiſſimis: flos, qui Scorzoneræ flori ſimilis, ſummo cauli inſidet, ſatis magnus & luteus:

luteus: toti plantæ lanugo quidem aſpera eſt, In provincia Galliæ D. Burſerus legit.

Iacobæam alpinam foliis rotundis ſerratis, ſub conyza alpina ſive montana, Geſnerus poſuit: at Cluſius, Iacobæam 4. vel latifoliam 2. nominavit & deſcripſit: hujus figuram à nemine, quod ſciam, propoſitam, addere placuit.

LIBER QVARTVS.

DE TANACETO.

CAPVT I.

TANACETUM alpinum: herbula eſt unciarum quatuor, vel ſex, odore aromatico prædita, tota incana, & pilis mollibus veſtita: radice longa, craſſiuſcula, foliis uncialibus, tenuiſſime, ut in Millefolio alpino, à quo, odore potiſſimum diſcernitur, diviſis: in caulicorum ſummo, flores in umbella diſpoſiti, albi & parvi. Hoc in altiſſimis montibus Helvetiorum & Rhætorum creſcit: & hoc forſan Geſnerus in catalogo hortorum Germaniæ, Ivam Moſchatam Rhætorum appellat.

DE CHRYSANTHEMO.

CAPVT II.

CHRYSANTHEMON latifolium Braſilianum: caule eſt aſpero, ſtriato, cubitali, quem folia rara, lata complectuntur, quæ circa baſin uncias duas lata, quatuor, etiam quinque, longa, ſenſimque anguſtiora reddita aſpera ſunt & per margines leviſſimis dentibus exaſperata, ex quorum ſinu pediculi oblongi prodeunt, florem luteum ſuſtinentes, cujus diſcum ex pluribus oblongis luteis apicibus, compoſitum, folia ſeptem latiuſcula, in binas vel ternas crenas fiſſa cingunt, totusque flos à quinque foliis viridibus inæqualibus veluti umbone ſuſtentatur. Hæc in ramo exiccato, quem Chryſanthemi Braſiliani nomine, ex horto nobiliſſ. Contareni habemus, notare potuimus.

DE CHAMÆMELO.

CAPVT III.

I. CHAMÆMELUM leucanthemum Hiſpanicum magno flore: caules habet cubitales, ſtriatos, in ſummo brachiatos, quos folia pediculis carentia, ſatis à ſe invicem diſſita, cingunt, quæ uncialia, anguſta, in lacinias tenues, obtuſas, ſed bifidas, diviſa: florem habet quadruplo vulgari majorem, diſco pallide luteo, quem folia circiter vicena, alta, lutea, ſinuata ambiunt, cui ſemina, ut in vulgari ſuccedunt: annuum eſt & odoratum, à D. Gillenio, una cum ſequenti & utriuſque ſemine, miſſum.

II. CHAMÆMELUM luteum Hiſpanicum odoratum: hoc caule & foliis cum vulgari leucanthemo convenit, ſed floribus luteis & odoratis, priori quidem minoribus, ſed vulgari duplo triplove majoribus, diſco luteo, quem folia quatuordecim, luteo colore ſplendentia, cingunt: in horto meo crevit.

III. CHAMÆMELUM leucanthemum incanum Hiſpanicum minus: plantula eſt palma minor, radice parva, fibroſa, rufeſcente, ex qua cauliculus tenuis, uncias quatuor altus, nudus, exurgit, florem unicum, ſatis magnum, diſco pallide luteo, foliis pluribus albis cincto, ſuſtinens: foliola ad radium parva, incana, tenuiſſime inſtar Abſinthii Galatici, vel Abrotani, diviſa, quæ inſipida & inodora ſunt. In regno Granadæ, ad agrorum margines, D. Albinus collegit.

DE

DE ABROTANO.

CAPUT IV.

ABROTANUM campestre incanum, Carlinæ odore: huic radix est oblonga, fibrosa, rufescens, caulis pedalis, folia, eo modo quo Abrotani maris inferiora, divisa, incana, & si teranrur Carlinæ odore, ut & sapore: in reliquis, cum Abrotano campestri convenit. In Austria, ad Lintzium urbem circa vias provenit, unde D. Burserus misit.

DE ABSINTHIO.

CAPUT V.

I. ABSINTHIUM ponticum Creticum grati odoris: caule est cubitum superante, rotundo, incano, in ramos plurimos, quincunciales diviso, foliis tenuibus, multum divisis, mollibus & incanis: floribus vulgari forma & colore similibus, paulo tamen majoribus. Hoc, quemadmodum Honor. Belli ex Creta anno 1596. (addita planta) perscripsit, in Creta frequētissime provenit, perpetuo viret, odorem gratum spirat, nihilque amarum est, aut si quam secum amaritudinem habet, ea valde obscura est, in viridi enim nulla percipitur: ab asinis & pecoribus, omnibusq; brutis valde expetitur. Vocatur, ἀσπιά, & non ἀψίνθιά, quemadmodum Anguillarus in Græcia vocari perperam scribit: ego legitimum Ponticum esse judico: hactenus Belli. Hac de re dicturi sumus plenius, si DEUS volet, in Theatro nostro.

II. ABSINTHIUM alpinum incanum: ex radice rufescente, capillacea, cauliculi plures palmares, reclinati, rotundi & albicantes, foliis quam paucissimis vestiti prodeunt: folia, divisura & colore, Absinthio Pontico tenuifolio incano, similia sunt: ex cauliculorum parte media sursum versus, pedicelli tenuissimi, unciales, cum subjecto foliolo, tenuissime diviso, recti, alternatim exurgūnt, qui capitulum squamatum, flores pallidos continens, sustinent: quibus semen minutum, nigrum, Tanaceti odore succedit: tota planta odore & sapore est Absinthii, & in Valesianorum alpibus, ut in petris supra Gemme, D. Fleisserus 1606. & D. Burserus 1614. collegit.

III. ABSINTHIUM alpinum candidum humile: radice est crassiuscula, oblonga, rufescente, in fibras abeunte, ex qua folia candida, oblongis pediculis donata, tenuissime divisa, cum cauliculis (aliquando unico) trium, quatuorve unciarum longis, rotundis, albo tomento vestitis & ad exortum reclinatis, prodeunt: quorum summo capitula squamata, plura simul, ut in stœchade lutea, sed minora, disposita, luteos flores continentia, insident. Tota planta candida est, quatuor vel sex uncias vix superans, & valde amara: ex Gletzerberg, Helvetiorum monte, non longe ab Augusta valle, D. Burserus attulit.

IV. ABSINTHIUM alpinum umbelliferum: hoc non tanquam novum proponimus, cum à Clusio, Lobelio, Tabernæmontano, Gerardo, & in historia Lugdunensi descriptum & pictum fuerit, sed quia in hoc varietatem observavimus, & de hoc litem esse scimus, quare de hoc pauca aspergere lubet. Nam Nicol. Clavena Bellunensis Pharmacopæus, Absinthii umbelliferi historiam (addita figura) & usum insignem proponens, novum esse Absinthium, & à se primo in montibus Bellunensibus inventum, libello Venetiis 1610. cuso asserit: contra quem Pompejus Sprechis, Pharmacopæus Venetus, tractatu peculiari, sequente anno Venetiis edito, disputans, novum non esse, sed à C. Clusio, pridem nomine Absinthii alpini umbelliferi, propositum fuisse affirmat. Sane occurrit varietas, sed tantum in magnitudine: nam id quod in monte servæ Belluni natum, foliis est latioribus & longioribus, quam sint ejus quod in Helvetiorum alpibus, & Baldo monte provenit: quo adhuc minus est, quod in Austriæ monte Trawenstein reperitur: quemadmodum ex horto Patavino habemus, umbella ex minoribus floribus composita, instar Millefolii vulgaris, florib. præsertim antequam aperiantur, magis conglomeratis: quare tantum ratione loci differre censemus, & quidem ex plantæ inspectione & examine diligentiore, ut qui in Baldo & Helvetiorum alpibus collegerimus: Belluni natam. Clus. Angelus Busti Medicus Venetus: Austriacam vero, D. Burserus transmiserit.

DE

DE MILLEFOLIO.

CAPUT VI.

I. MILLEFOLIUM maximum umbella alba: caulibus est sesquicubitalibus crassis, rotundis, striatis: foliis circa radicem palmum longis, uncias quatuor latis, tenuissime incisis & velut è multis minutissimis alatis foliolis constantibus, sed minoribus & tenuissime incisis, quæ circa caulem sunt, qui in ramos plures brachiantur, quibus singulis umbella, uti in Millefolio vulgari, sed major, flosculis albis referta, insidet. In horto Patavino crevit.

II. MILLEFOLIUM purpureum majus: ex radice crassa satis, caules plures ad cubitum & sesquicubitum excrescunt: fol:is ut in vulgatissimo Millefolio dispositis, umbella magna, flores elegantissimimos rubri coloris & quinquefolios continens, in quorum medio apices pallide flavescentes, qui gratiam addunt, emicant: flores contriti, medicatum odorem spirant. Hoc Gôppingæ primum in Pharmacopæi horto legimus, & nunc in horto colimus: quod Clusius nomine Millefolii rubro flore proponere videtur: an hoc forte Matthiolo Millefolium majus?

III. MILLEFOLIUM incanum Creticum, sive Millefolium Dioscoridis: caulibus est lignosis, rotundis, incanis, sesquipalmaribus, foliis Chamæcyparissi forma oblongis, denticulatis, incanis, vel ut Dioscorides, avicularum pennas imitantibus, caules in summitate in ramulos abeunt, qui umbellam satis compactam ex floribus ex albo flavescentibus compositam, sustinent. Hoc ex horto magni Ducis Hetruriæ, primum à D. Paschali (ut in Phytopinace monuimus) dein ex Creta à D. Honorio Belli accepimus: quod legitimum Dioscoridis Millefolium esse censemus, cujus in Epistola 2. Belli ad Clusium, sub Stratiote Millefolio mentio fit, qui in Creta μιγιόφυλο vocari scribit.

IV. MILLE-

Millefolium aquaticum pennatum ſpicatum.

Millefolium aquaticum cornutum.

IV. MILLEFOLIUM aquaticum pennatum ſpicatum: ex radicibus fibroſis, tenuibus, rami prodeunt plures, cubitales, cavi, ſtriati, in alas brachiati, aquæ innatantes: ex quorum geniculo quolibet, folia terna, vel quaterna quaſi ſtellatim circumjecta, tenuiter inciſa, pennam & forma & tenuitate referentia, colore fuſco prodeũt: at cauliculorum ſummitates palmares, ex aqua recti attolluntur, ſpicam purpuraſcentem, Iunio & Iulio menſibus, ſuſtinentes, quæ in floſculos copioſos, pallide luteos, ſimul junctos, Anethi ſemen forma referentes, expanditur: his ſuccedũt capitula nigra ac prædura, plerumq; quaterna, quina, etiam plura, cauliculorum faſtigia, quæ ſuper aquam eminent, rotatim ambientia, quibus ſingulis cavitas exigua, ſemen continens ineſt. Hoc in piſcinis provenit, quod primum in foſſa arcis Weckenthal in Alſatia, obſervavimus: & Tragus, Algæ tertiæ, vel Algæ Vergilii nomine, exprimere voluiſſe videtur. Hujus ut & ſequentis deſcriptionem in Phytopinace, Matthiolo, & Tabernæmontano emaculato, una cum figura exhibuimus.

V. MILLEFOLIUM aquaticum cornutum: hoc prioris modo aquis innatat, caulibus cubitalibus, tenuibus, ramoſis, fragilibus, denſe geniculatis, quos folia ambiunt tenuia, capillata, quorum inferiora, cornua cervina æmulantur & exiccata rigeſcunt: ſuperiora vero, tenuiora, tenuiúſq; diviſa ſunt: ex ipſis geniculis, pediculi, modo trium, quatuorve unciarum prodeunt, ſinguli, ſingulos flores, parvos, albicantes, quadrifolios ſuſtinentes: quibus capitulum parvum Ranunculi forma, ex quinis ſeniſve granulis virentibus compoſitum, ſuccedit. In rivulis circa Hiltelingam, non longe Baſilea primum, dein in foſſis horti Montembelgardiaci obſervavimus.

Consolida regalis latifolia parvo flore.

Chelidonium majus foliis quernis.

DE CONSOLIDA REGALI.
CAPUT VII.

CONSOLIDA regalis latifolia parvo flore: ex radice fibrosa, oblonga, rufescête, caulis cubitalis, rotundus, striatus, levissima hirsutie albicans, in ramos brachiatus, exurgit: quem folia tripartita primum, dein ad formam foliorum Ranunculi arvensis echinati, divisa cingunt, quę in summo caule pauciora, quædam tripartita, quædam integra: flores sunt subcęrulei, corniculo donati, Consolidę regalis segetum similes, aut minores: quibus siliquæ oblongæ, parvæ, semen parvum continentes, succedunt. Hanc Delphinij Dioscoridis nomine, à D. Ferrando Imperato, Pharmacop. Neapol. insigni, accepimus: dein virenté in horto D. Zvingeri p.m. legimus, in Phytopinace descripsimus, in Matthiol. quoq; & Tabernæm. figura sub Consolida regali peregrina parvo flore, posita, in qua tamen sculptor prima folia omisit.

DE CHELIDONIO.
CAPUT VIII.

CHELIDONIUM majus foliis quernis, flore laciniato: hoc à Chelidonio majore vulgato, foliis & flore tantum differt: folia enim, quercus tenera folia æmulantur, cum argutius incisa sint & teneriora, superne ex virore nigricantia, inferne pallida, levissime, ut & caulis, hirsuta: flos luteus, communiter quadrifolius, foliis ejus per ora dissectis & velut fimbriatis. Ex horto Philippi Stephani Sprengeri Pharmacopæi Heidelbergensis, primum habuimus: dein in horto Montembelgardensi, ubi tota æstate floruit, legimus: quod si in parietinis seratur, formam retinet, lætiore vero in solo, aliquando degenerat. Hujus in Phytopinace meminimus: in Matthiolo & Tabernæm. figura addita, descripsimus: postmodum & Clusius, nomine Chelidonij majoris laciniato folio in sua historia proposuit.

DE AQVILEGIA.

CAPVT IX.

I. AQUILEGIA montana magno flore: hæc in Aquilegiæ vulgaris altitudinem excrescit quidem, sed foliis primum differt, cum in lacinias tenuiores, easque non obtusas, ut in aliis, sed acutas dividantur, & folia pene subrotunda sint: sic & floribus est cæruleis, vulgari similibus, sed multo majoribus. In monte prope Thermas Fabarias copiose provenit, unde D. Burserus attulit.

II. AQUILEGIA montana parvo flore thalictri folio: ex radice parva, folia thalictri forma, sed exigua, pallide virentia, prodeunt: inter quæ cauliculus tenuis, palmo minor, duobus tribusve foliolis brevibus, oblongis, minime divisis, exurgit, florem unicum cæruleum sustinens, forma quidem vulgari similem, sed quintuplo minorem. In Helvetiorum alpib. reperitur: in Moravia, prope urbem Trebis, sub arce Smilo, in pratis vernali tempore copiosissime reperiri, mihi relatum.

III. AQUILEGIA hortensis multiplex flore parvo: hæc ab hortensi, quæ multiplici flore est, solo flore differt, qui in hac triplo minor, & colore, qui pullus est, in horto meo provenit.

DE NIGELLA.

CAPVT X.

I. NIGELLA latifolia flore majore simplici cæruleo: ex radice tenui, oblonga, flavescẽte, caulis cubitalis, rotundus, viridis & lævis, in summo ramosus, exurgit: foliis ad radicem tenuissime laciniatis, in caule vero aliquãdo inferiorum instar tenuissime divisis: flores autem quam in cæteris ampliores sunt, quinquefolii, folio quolibet unguem æquante, superne eleganter cærulei, inversa parte pallidi, venis elatis percurrentibus: floribus succedunt capita pentagona, hexagonave dura, in totidem cornicula in latera reflexa superne divisa, quæ membranis interne intercurrentibus, semine subnigro, inodoro, plena sunt. Hæc æstivis mensibus in hortulo nunc ab annis aliquot floret, ex semine deciduo, cum annua planta sit, sese propagans: cujus semen, Nigellæ Hispanicæ nomine, missum fuit.

Nigella Cretica.

II. NIGELLA Cretica: radice est oblongiuscula, tenui, parum fibrosa & flavescente: caule cubito minore procumbente, striato, viridi, glabro, & paulo supra radicem in alas tenues & teretes brachiato: folia prima per terram sparsa, instar foliorum Consolidæ regalis vulgaris in lacinias dividuntur, quæ vero in caulis summo oblonga, & ut in Nasturtio, divisa, ex viridi nigricant: flos unicus, unguis magnitudine, quinquefolius, cuilibet cauliculo insidet, colore ab initio ex viridi nigricante, mox vero sub cæruleo, mucronibus suam viriditatem reservantibus, forma Nigellæ arvensi, qua multo minor est, respondens: in cujus medio stamina plura, viridia, apicibus cæruleis donata: capitula pen-

tagona, hexagonave ſuccedunt, quæ in totidem cornicula longa, inſtar cornuum hirci intorta, finiunt, quæ ſemen nigricans minutum continent. Hujus ſemen ex Creta primo allatum, & à D. Doldio, cum planta, transmiſſum, ut in Phytopinace monuimus, & figuram cum deſcriptione Matthiolo addidimus, at in Tabernæmontano emaculato, figura male ſub titulo nigellæ flore pleno poſita. Hanc Cluſius in poſt. hiſtor. Melanthium ſimplici flore Creticum nominare videtur.

Ab hac diverſa eſt, quæ in horto nobiliſſ. Contareni colitur, foliis fœniculi, floribus ex albo flaveſcentibus, ſemine nigro, anguloſo & acri, quam cum integram non habeamus, plura de ea in præſens non licet.

DE HIPPOMARATHRO.

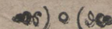
CAPVT XI.

HIPPOMARATHRI Cretici nomine, ex horto Clariſſ. Nicolai Contareni, Senatoris Veneti, habemus ramos cubitales, rotundos, læves, ſtriatos, pallide virentes, in alios brachiatos: folia ſunt fœniculi modo, in tenuiſſima, ſed longe breviſſima ſegmenta diviſa: caulium ſummitatibus umbellæ parvæ inſident: guſtantibus plantæ ſiccæ folia & caulem, de ſapore nihil certe pronunciare licuit: quare ut totam acquiramus plantam, ſtudebimus.

DE ANETHO.

CAPVT XII.

ANETHUM ſylveſtre minus: radice eſt albicante, uncias tres longa, tenui, quemadmodum & caulis, qui pedalis, albus, rotundus: foliis eſt uncias quatuor longis, tenuiſſime, ut in vulgari, diviſis: umbella parva, ex feſtucis octo vel novem uncialibus compoſita, floſculis luteis, ſemine parvo oblongo. In hortulo meo crevit, ex ſemine à doctiſſ. Columna, nomine Anethi ſylveſtris ex Sicilia, miſſo: quod minus appellare lubuit, cum Cæſalpinus, Anethi ſylveſtris in Sicilia, quod ſativo grandius ſit, meminerit.

DE

Daucus montanus apii folio minor.

Daucus Alſaticus.

DE DAUCO.

CAPUT XIII.

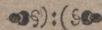
I. Daucus montanus apii folio flore luteo: caule eſt cubitali, anguloſo, glabro, in breves alas brachiato: foliis apii forma, ſed brevioribus, per ambitum minime ſerratis, quorum pediculus ſtriatus eſt: umbellas parvas habet, flores elaphoboſco ſimiles, luteos. In Callenberg & prope oppidum Baden Auſtriæ D. Burſerus legit.

Huic ſimilem ſed per omnia majorem, caule craſſo canaliculato, ramoſo, foliis latioribus, minimeque crenatis, umbellis majoribus ex floribus pallidis, in horto Patavino anno 1578. collegimus, quem Daucum tertium Dioſcoridis Guilandinus, at ipſius ſucceſſor Cortuſus, Pſeudopyrethrum nominavit.

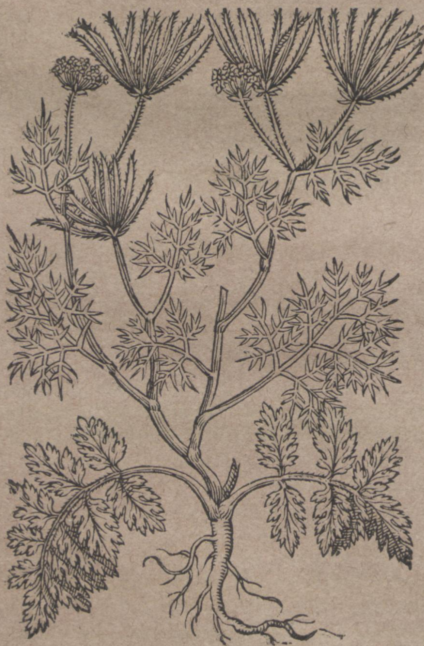
II. Daucus pratenſis apii folio: radice eſt oblonga, pallide rufeſcente cortice tecta, ſapore & odore paſtinacæ, ſive Dauci officinarum, ſuperne hirſuta & villoſa, ex qua alæ prodeunt, foliis pluribus uni coſtæ inhærentibus, per ambitum inciſis & ſerratis, forma montani majoris, ſed longe minoribus, pallide virentibus: inter quæ caulis pedalis, rarius cubitalis, tenuis, ſtriatus, paucis geniculis diſtinctus, in ramulos aliquot diviſus, exurgit: ramorum extremis, umbellæ candidæ, floſculorum exiguorum inſident, quibus ſemen oblongiuſculum, nigricans, aromaticum ſuccedit. Hic in pratis humidis Michelfeldæ provenit.

III. Daucus Alſaticus: radice craſſa, oblonga, in fibras craſſiores diviſa, nititur, cujus ſummo, multa villoſa capita, ut in pleriſq; ferulaceis adpoſita: unde magnæ foliorum alæ exeunt, foliis multis in plures partes diſſectis, uni coſtæ inhæ-

rentibus, ex adverſo naſcentibus, conſtantes: inter quæ caulis (modo unus, modo plures) ad viri altitudinem exurgens, ſubruber, ſtriatus, geniculis aliquot articulatus, in ramos plures, hiq; in alios diviſus, ad quorum genicula minores foliorum alæ: extremos ramulos umbellæ ſatis magnæ, floſculorum flaveſcentium, exornant: quibus ſemina plana ſuccedunt. Iunio & Iulio floret in dumetis Alſatiæ ſuperioris: eundem copioſiſſime in Alſatiæ inferioris pratis humidioribus, ut inter Scleſtadium & Argentinam frequenter obſervavimus. Multum ſimilitudinis habet cum Thyſſelino Plinii Lobelii ſive Apio paluſtri Dodonæi: verum Thyſſelinum, non ita alte exurgit, & tota ſtirps lacteo ſucco abundat. Hic Daucus, ſapore eſt & odore paſtinacæ.

Scandix Cretica major.

Scandix ſemine roſtrato Italica.

DE SCANDICE.

CAPVT XIV.

I. SCANDIX Cretica major: ex radice oblongiuſcula, nonnihil fibroſa, caulis cubitalis, ſtriatus, in plures ramos diviſus, & potiſſimum ad alarum exortum, leviſſime piloſus, exurgit: foliis ad radicem, pediculis oblongis, Pimpinellæ ſaxifragiæ minoris æmulis, latiuſculis, ſubrotundis, ex oppoſito correſpondentibus, per ora oblique diſſectis, pallide virentibus, una cum pediculis leviter piloſis: at caulem ambientibus & ſuperioribus, inſtar foliorum Scandicis vulgaris, tenuiſſime diviſis: umbellæ parvæ ſunt, ſparſæ, flores albos, & quam in vulgari majores, ſuſtinentes: quibus ſuccedit ſemen roſtratum, decem, duodecim & pluribus roſtris, ſubaſperis, ſimul junctis, quorum cuilibet apices duo quaſi aculei rigidi, præfiguntur. Hæc Patavio primum Scandicis Creticæ nomine miſſa, dein ex ſemine in horto nata, cujus deſcriptionem in Phytopinace ſub 4. dein & Matthiolo addita figura, exhibuimus.

II. SCANDIX Cretica minor: ex radice gracili, oblonga, recurva, alba, cauliculi perbreves, aliquando palmares, tenues, tenui lanugine pubeſcentes, in ramulos, paucos breves & graciles diviſi prodeunt: quibus umbellæ exiguæ, floribus albis, puſillis, paucis, quinquefoliis (licet aliquando flores corymborum modo denſi conſpiciantur) veluti ſtylorum cacuminibus inſident: his ſuccedunt roſtra ut in priori, ſed breviora & pauciora (communiter quaterna, quinave in horto obſervavimus) in apice ſimiliter bipartita, quæ ſemina ſunt. Folia ſi terantur, non injucundi odoris ſunt & ſaporis aliquo modo Chærefolii vulgaris. Hanc primum ex horto magni Ducis Hetruriæ à Caſabona, Anthriſci Plinii nomine; dein ex Creta ab Honorio Belli, accepimus: quam etiamnum in horto colimus, Majo florentem, & Iulio ſemine prægnantem. Hujus in Phytopinace meminimus, & Matthiolo (ubi icon craſſior eſt) addita figura, ſub ſcandice Italica deſcripſimus, & poſtmodum Cluſius in ſua hiſtoria, Anthriſci Plinii, & doctiſſ. Columna, Aniſo Marathri Apuli (à ſuavi odore & ſapore, medio inter Aniſum & Fœniculum) nomine propoſuere.

Hujus varietas à me obſervata apud Monſpelienſes: nam quæ in ſaxoſis provenit, odore eſt fœniculi: altera vero, quæ in agris, inodora eſt.

DE

Caucalis ſemine aſpero floſculis ſubrubentibus.

DE CAVCALIDE.

CAPVT XV.

I. CAUCALIS nodoſa echinato ſemine, radix oblonga, tenuis, alba, caules emittit binos ternoſve rotundos, ſtriatos, aſperos, qui in alios brachiantur: quorum alii ſemipalmares, incurvi, alii bipalmares erecti prodeunt, quos folia paſtinacæ ſylveſtris æmula, at breviora & pauciora, multoq; tenuius diviſa, aſpera, ex virore nigricantia, ad ſingula pene internodia, oblongis pediculis donata, cingunt: floſculi exigui, ex quinque foliolis compoſiti, ſubrubentes, vel pallidi, aliquando albi, breviſſimis pediculis inſident: his capitula parva echinata & conglobata ſuccedunt, in horum qualibet ſemen unicum continetur. Hanc Iunio menſe anno 1578. in horto Patavino collegimus, & in Phytopinace, Caucalidem ſemine ad caulium nodos echinato, nominavimus; verum & nomine Lappulæ caninæ Cortuſi (Lutetia quoq; & ex Anglia) miſſa fuit: cujus figuram Matthiolo adpoſuimus. De qua doctiſſ. Fabius Columna: Scandici nulla melius noſtro judicio quadrare videtur, ex nobis obſervatis hucuſque plantis, niſi illa quam doctiſſ. Caſpar Bauhinus, pro Caucalide altera nodoſo echinato ſemine addidit, ſuo Synonymiis ornato Matthiolo, &c.

Caucalidis ſemine aſpero floſculis ſubrubentibus, figuram addere viſum fuit, cum à Cordo quidem & Thalio, ſub Daucidide minore deſcribatur, ſed hujus icon à nemine proponatur.

II. CAUCALIS tenuifolia montana: radice eſt craſſa, ex qua caulis exurgit pedalis, qui ſtatim ad radicem, in cauliculos palmares, rotundos, leves, dividitur, hique in minores ſubdividuntur; quorum etiam minutiſſimis alis ad radicem in tenuiſſima ſegmenta, & quæ in caule, in capillacea, dividuntur. Semen parvum eſt, oblongum, ſtriatum: Iulio Menſe florens, in Sabaudia inter Tarenteſiam & Monaſterium collecta.

Apium hortenſe maximum.

Apium peregrinum foliis ſubrotundis.

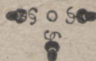

DE APIO.

CAPVT XVI.

APIUM hortenſe maximum: ex radice oblonga albida, & pro plantæ magnitudine tenui, folia prodeunt, pediculis palmaribus, & ſeſquipalmaribus, ſtriatis, pallide virentibus, tripartito primum diviſa, quorum quodlibet rurſus tripartitur, ipſæque particulæ triplo quadruplove, quam in Petroſelino vulgo dicto majores, per ambitum inciſæ, pallide virentes: inter hæc caulis cubitalis & ſeſquicubitalis, tenuis, ſtriatus exurgit, in cujus ſummitate folia oblonga, anguſta, minime inciſa, à pictore prætermiſſa. Umbellam habet parvam, albam, exiguis floſculis refertam, quibus ſemina Petroſelini forma, ſed duplo triplove majora, guſtu nonnihil aromatico donata, ſuccedunt. Nomine Apii Anglicani, primum apud nos ſatum. An forte hoc Selino Anguillara opinione 7. intelligendus, quod in univerſa Græcia, potiſſimum in Chio & Creta pro Selino habetur. Hoc in Phytopinace deſcripſimus, & in Matthiolo figuram exhibemus.

APIUM peregrinum foliis ſubrotundis, Cluſius ſub Selino peregrino primo deſcripſit: at quia figuram non adpoſuit, eam hic proponimus.

DE SMYRNIO.

CAPVT XVI.

SMYRNIUM peregrinum folio oblongo: hujus inferiora folia ex radice prodeuntia, Apii foliis similia sunt, in complures particulas oblongas divisa, oblongis pediculis donata, per ambitum profundius laciniata, pallide virentia: quæ vero in caule sunt cubitali, striato, non subrotunda, nec duplicia, ut in communi Smyrnio peregrino, sed eorum primum quidem, uncias sex longum, tres latum, per ambitum profundius incisum: superiora vero per quæ caulis ad exortum transit, & simplicia sunt, uncias tres longa, duas circiter lata, & superna quæ leviter crenata sunt, sensim minora fiunt: caulis in summo brachiatus, & cuilibet alæ, ramuli quaterni, rarius quini, biunciales insident, festucis aliquot, umbellam exiguam flosculorum luteolorum sustinentes: quibus semen nigrum, subrotundum, succedit: radicem non vidimus. Hoc in horto D. Camerarii crevit, & D. Doldius transmisit.

DE ANGELICA.

CAPVT XVIII.

ANGELICA sylvestris hirsuta inodora: radicem habet crassam & fibrosam, foris pullo cortice tectam, intus albam, redivivam & odore medicato: caulem cubitalem, in breves alas brachiatum, parte inferna, paucissimis pilis cinctum, nigrum: folia Angelicæ sylvest. sive Podagrariæ æmula, in alas, modo binas, modo ternas, easque aliquando uncias quatuor longas, tres latas, aliquando vix unciales, divisa, in ambitu profunde incisa atrovirentia, hirsuta, quarum pediculi hirsutie asperi sunt: umbellam habet parvis floribus albis refertam, quibus semen oblongum nigricans succedit. Hanc ex Lusatia, nomine herbæ Podagrariæ cognatæ, D. Francus misit, cujus in horto Lusatiæ meminit.

Sphondylium alpinum glabrum.

DE SPHONDYLIO.

CAPVT XIX.

I. SPHONDYLIUM hirsutũ foliis angustioribus: hoc à vulgari foliis solum differt: nam cum vulgare foliis sit amplis, plerumq; ex quinque partibus latis subrotundis compositis: hoc folium habet, in lacinias oblongas, angustas, acuminatas, hasque in alias, inordinate tamen divisas, & per marginem crenatas. Hoc in pratis alpinis Rhæticis observavimus: dein ex Lusatia à D. Franco accepimus.

II. SPHONDYLIUM alpinum parvum: ex radice caulis exurgit pedalis, qui in summo in alterum ramulum triuncialem, dividitur: quem folia cingunt pallide virentia, longis pediculis donata, quæ in partes tres, vel etiam quinque alias subrotundas, alias acutas, per marginem crenatas & hirsutas, dividuntur umbella flosculis candidis, latis tamen, summo cauli insidet, quibus semen plenum, latum ac tenue, succedit. Tota planta levissimis pilis pubescit. Ex Austriæ alpibus, D. Burserus misit.

III. SPHONDYLIUM alpinum glabrum: radice est crassa, eaque alba, caule bicubitali, geniculato: foliis ficulneis, glabris, quæ absque pediculo, palmum longa, duas lata sunt, communiter tripartitis, sed non usque ad pediculum divisis, per marginem crenatis: quorum inferiora pediculis palmaribus, hispidis & subasperis donantur: caulis summo, umbella flosculorum candidorum, sed quam in reliquis speciebus minorum, insidet: semen succedit subrotundum, planum, cujus summitati apex infigitur. Hoc solum in monte Wasserfall & quidem ab anno 1595. usq; ad præsentem annum 1618. Iulio mense & florentem & semine prægnantem, observavimus.

DE LIBANOTIDE.

CAPVT XX.

I. LIBANOTIS latifolia, aquilegiæ folio: radice est crassa, fibrosa, cortice inæquali, quasi rugis transversis asperata, fusciq; coloris, tecta, medulla candida, amara, modicum quid Aroma & Aristolochiam sapore redolens: ad cujus caput, pili tanquam veterum foliorum defluxorum fibræ solidiores & nigræ: etenim folia, quæ numerosa ex radicis capite longis pediculis emergunt, una parte quasi vaginato exortu (nimirum ea quæ crassiora & latiora sunt, ut & ea, quæ ex caule prodeunt) eundem, tanquam mẽbranacea siliqua circumdant, articulo crassiore, lineaque transversa: quæ crassa sunt, rigida, glabra, viridia & splendentia, subtus candicantia, fibris majoribus subpurpureis transcurrentibus, quæ licet instar foliorum Aquilegiæ dividantur, non tamen omnia in pares lacinias (Aquilegiæ laciniis latiores) fissa sunt: inferiora namque in vegetiore planta, plerumque quinq; folia habent, ex triplici rami divisura, alias tria, tribus pediculis insidentia. Caulis unicus est, cubitos tres quatuorve superans, rotundus, striatus, nodis distinctus, subalbicans, puniceo colore aliquando admixto, in tria, quatuor, vel quinque

brachia distributus, quæ umbellam magnam, ex longissimis festucis & floribus albis parvis compositam, sustinent: semen succedit longum, latum, striatum, geminum, puniceum, gustu subamarum, Cumini saporem imitans, aromaticum, modice excalefaciens, & salivam ciens. Hoc D. Doldius Norinberga ex D. Camerarii horto, nomine Seseli Æthiopici folio Aquilegiæ misit, cujus Camerari⁹, (sed sine descriptione) in sui horti Catalogo, sub Seseli Æthiopico altero meminit, & semen odore & sapore aliquantulum Cinamomum repræsentare scribit.

II. Libanotis latifolia minor semine crispo: hæc à vulgata potissimum foliorum magnitudine & numero, seminisque forma differt: cum in vulgata singulæ foliorum alæ, magna ex parte quina folia habeant, uno extremam alam occupante: at hæc in primis duabus alis, tria tantum, & in media ala, quinque obtinent, per ambitum communiter serrata, quædam tamen unam alteramve profundam incisuram obtinent: superne atrovirentia, inferne vero subcinericei quodammodo coloris, magnitudine unciam, vel sesquiunciam vix excedentia. Caule cubitali, glabro umbella parva flosculorum alborum insidet, quibus succedit semen breve, subrotundum, eleganter crispatum. Hanc ex Italia D. Neudorfferus, nomine Costi amari semine crispo, attulit.

DE CARVI.

CAPUT XXI.

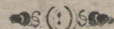
Carvi alpinum: planta palmaris est & glabra, ex radice oblongiuscula nigricante, aromatica, folia emittens oblongis pediculis donata, foliorum Carvi modo, in paulo tamen majora segmenta, divisa, pallide virentia: caulis modo unus, modo duo, tenuis, ad uncias sex exurgens, supra medium nudus, in quinas senasve festucas instar umbellæ abiens, quarum singulæ flosculos aliquot, quasi in capitulum junctos, ex flavo rubescentes, sustinent. In Pyraneis montibus D. Burserus legit.

DE PIMPINELLA.

CAPUT XXII.

I. Pimpinella saxifragia tenuifolia: ex radice oblonga, caulis pedalis viridis, lævis, striatus, geniculatus, statim ad radicem in ramos, & hi in tenues alas divisus, exurgit: folia habet in tenues primum, dein pene capillaceas partes divisa: flosculi exigui, pauci, albicantes, in parva umbella; semen non vidimus, copiose ad lacum Genevensem provenit.

II. Pimpinella sanguisorba inodora: hæc à sanguisorba minore vulgata, differt foliis & odore: nam in hac folia longiora sunt, quæ in illa magis rotunda, sunt in hac inodora, in illa odora. Hanc Pimpinellæ minoris Hispanicæ nomine, D. Gillenius misit.

Seseli palustre lactescens.

DE SESELI.

CAPVT XXIII.

I. SESELI montanum Cicutæ folio subhirsutum: ex radice crassa, folia lata, Cicutariæ, vel Myrrhidis Fuchsii instar, in multas alas divisa, nigricantia, levissimis pilis, præsertim ipsi pediculis aspersis, subaspera: caule sesquicubitali & altiore, crasso, striato, cavo, nodoso, pilis paucissimis donato, in alas brachiato, foliis paucis, prioribus similibus, sed minoribus cincto: in summitate, umbella magna alba; floribus succedunt semina oblonga, gemella, tenuissimo apice donata, Carvi sapore. Hoc in altissimo monte Wasserfall, æstate florens, inter saxa reperimus.

II. SESELI pratense tenuifolium, sive Daucus pratensis tenuifolius: caule est cubitos duos superante, rotundo, striato, nodoso, superne in ramos brachiato: foliis instar Pastinacæ tenuifoliæ sylvestris divisis: umbellam habet ex parvis albis floribus compositam, quib. succedit semen parvum aromaticum, & tota planta pastinacæ odorem refert: in pratis udis Michelfeldæ provenit.

SESELI palustre lactescens: cum Camerarius in suo horto sub Seseli palustri descripserit, ejus figuram prætermissam, addere placuit.

DE LIGVSTICO.

CAPVT XXIV.

LIGUSTICUM sive Siler montanum angustifolium: caule est tenui, cubitali, in alas brachiato, quę umbellam albam parvam sustinent, foliis paucis, in segmenta angusta, oblonga, peucedani instar (sed longe breviora) divisis, quæ in alis, fere capillacea: prope oppidum Stain Austriæ, D. Burserus legit.

DE FILIPENDVLA.

CAPVT XXV.

FILIPENDULA minor: radicem habet rufescentem, in filamenta extenuatam, sed per extrema glandulosam: folia duas tresve uncias longa, semunciam lata, ex segmentis pluribus, tenuissime divisis ambitu serratis composita, veluti Potentillæ, duriora tamen & saturatius virentia, inter quę cauliculus palmo minor in medio foliolo cinctus, exurgit; aliquando simplex, aliquando in summo bifidus, ovi coma flosculorum albidorum, staminulis præditorum, aliquando quasi in capitulum compactorum, insidet: succedit semen, instar racemi parvi coactum. In asperis circa Monspelium legimus.

DE CRISTA GALLI.

CAPUT XXVI.

I. CRISTA Galli umbellata: radice est tenui, parva, caule palmo parum altiore, tenui & erecto: foliis paucis, unciam longis, angustis, per ambitum crenatis: caulis summo flores plures, lutei, quasi in umbella dispositi, triplo majores & latiores, quam in vulgari, quibus

valvulæ latæ membraneæ, ſemen continentes, ſuccedunt. In Caſtiliæ agris, D. Albinus legit.

II. Crista galli anguſtifolia montana: hæc caule eſt cubitali, anguloſo, foliis oblongis, anguſtis, acuminatis, margine crenatis, binis ſibi ex oppoſito correſpondentibus, ex quorum alis foliola minora prodeunt, & plerumque cauliculus, unam alteramve unciam longus, minutiſſimis foliolis cinctus: ipſe vero caulis, in ramos ſemipalmares, etiam longiores, dividitur: quibus flores pallidi, eo, quo in vulgari, ordine, ſed longe minores inſident, quibus valvula, ſemen latiuſculum includentes, ſuccedunt. Hæc in montibus urbi vicinis provenit.

Valeriana alpina prima.

DE VALERIANA.

Capvt XXVII.

I. Valeriana paluſtris major profunde laciniata: hæc è radicibus albis, oblongis, villoſis, intricatis & odoratis, plures quam quinquaginta emiſit caules, latos, foliis Valerianæ ex uno latere caulis dependentibus, ſed multo majoribus, & inciſuris profundioribus in aliquibus duplici ſerie luxuriantibus & propendentibus, veſtitos; quæ, ut & radices, odorem Valerianæ vulgaris habent: flores non vidimus. Hæc prope urbem Pudiſſinam in loco paluſtri, à D. Franco ſeniore inventa & eruta.

II. Valeriana paluſtris inodora parum laciniata: ex radice fibroſa, leviter Valerianam redolente, folia ſubrotunda, minime laciniata, pallide virentia, longis pediculis donata, prodeunt: inter quæ caulis cubitum ſuperans, exurgit: quem rara folia, primis, forma & longis pediculis ſimilia, bina ex adverſo reſpondentia, cingunt, quæ aliquando ad modum Valerianæ hortenſis, ad exortum in lacinias diviſa, inodora ſunt: caulis ſummo, flores quaſi in umbella ſparſa, pallide rubentes, inſident. In paluſtribus noſtris Michelfeldenſibus frequens, licet raro cum flore reperiatur, cum in fœniſecio abſcindi conſueverit.

III. Valeriana alpina prima: ex radice oblonga, odorata, caulis unus (rarius plures) cubitalis, ſtriatus, prodit: folia ad radicem plura, longis pediculis donata, ex rotunditate acuminata, ſinuata, aliquando laciniata & in crenas profundiores diviſa, pallide virentia: quæ vero caulem ambiunt, pauca ſunt, bina ternave juncta, oblonga, inciſa, binis alis pleraque donata: flores in ſummo caule pallide purpuraſcentes, veluti umbellæ inſident, quibus ſemen exiguum ſuccedit. Iulio menſe florentem in monte Waſſerfall collegimus, ut in Phytopinace monuimus, quam etiam ex montibus Genevenſ. accepimus.

IV. Vale-

Valeriana alpina ſcrophulariæ folio.

Valeriana peregrina purpurea.

IV. VALERIANA alpina ſcrophulariæ folio: radice eſt nigricante, aliquantum toroſa nodoſave: caule cubitali & ſeſquicubitali, cavo, ſtriato, viridi (aliquando pluribus) folii ſenis, ſeptenis, longis pediculis donatis inſident, quorum quædam ſubrotunda, quædam oblonga, quædam leviter ſinuata: at quæ caulem cingunt, pauca ſunt, ſcrophulariæ foliis æmula, uncias tres longa, ſeſquiunciam, vel unciam lata, acuminata, leviter crenata, bina ſemper juncta: caulis, in ſummo, in longas tenues alas brachiatur, quibus flores pallide rubentes, Valerianæ ſylveſtri ſimiles inſident: eodem loco ubi & prior provenit: utraque ſub Valeriana montana prima & altera in Phytopinace propoſita fuit. Videtur Cluſius utramq; una deſcriptione & figura expreſſiſſe, Valerianæ ſylveſt. alpinæ primæ latifoliæ nomine.

V. VALERIANA alpina minor planta palma minor, foliis ad radicem, primis quidem parvis, ſubrotundis, ſubſequentibus ſeſquiuncialibus, ſcabioſæ parvæ inſtar in lacinias acutas diviſis: inter quæ cauliculus unciarum ſex exurgit, binis terniſve foliis, in ternas, vel quaternas lacinias anguſtas diviſis, cinctus: in ſummo, umbella, floſculos purpuraſcentes ſuſtinens: ex montibus Pyrenæis, D. Burſerus attulit.

VI. VALERIANA peregrina purpurea albave: ex radice parva, fibroſa, albicante, caulis exurgit pedalis, rarius cubitalis, tenellus (ut ſæpe in terrã reclinet) viridis, cavus, ſtriatus, nodoſus, & utplurimum ad ſingulos nodos in binos ramos diviſus, horumque aliqui, in alios breves rama-

rama-

ramulos ſubdividuntur. Folia habet pallide virentia, pauca, duas treſve uncias longa, unam, rarius duas, lata, Nardi montanæ ſimilia, ex adverſo bina ſita, mollia, craſſiuſcula, quorum ſuperiora interdum ſinuoſa, & ad exortum in crenas diviſa, & fere inſipida: ramulorum ſummis flores inodori, elegantiſſime purpurei, vel albi, plures in caput congeſti, longiuſculi, extrema parte aperti, & in quinque lacinias diviſi, quorum duæ ſuperiores breviores & latiores, inferiores tanquam labra pendulæ, & media reliquis longior; quibus ſuccedunt vaſcula oblonga, latiuſcula, calices referentia incurva & fibroſa, in quibus ſemen, altero tamen vaſculo incluſum, quod craſſiuſculum, fungoſum, nigricans. Annua eſt planta, ſingulis annis ſerenda, quę pro tempore ſationis, citius tardiuſve in hyemem uſque floret. Sponte quidem in Latio provenire audio, in loco quodam Siculo dicto (unde Valeriana Sicula) & in Sabinis ubi flore albo D. Vorſtius obſervavit: utramque & purpureo & albo flore in horto meo habui. Hanc ante annos viginti tres D. Paſchalis Gallus, Valerianæ Indicæ Imperati nomine, Patavio miſit: dein Nardi Creticæ nomine, ſemine à Caſabona miſſo, in horto Montembelgardiaco crevit. Verum nobiliſſ. Cortuſus, Tripolium eſſe voluit, cujus opinioni favet icon Tripolii in manuſcripto Codice Dioſcoridæo, quem Illuſt. Pinellus Patavius in ſua Bibliotheca habebat. In Phytopinace & Matthiolo deſcripſimus, & utrobiq; figuram adpoſuimus: nunc à Cluſio Valerianæ Indicæ appellatione proponitur.

VII. Valeriana rubra anguſtifolia: hæc à Valeriana rubra dicta, potiſſimum foliorum anguſtia differt, quæ linifoliis anguſtiora, breviora, in acumen deſinentia, rigidiuſcula & pallida, caulem rotundum, nodoſum inordinate cingunt: verum tota planta, altera minor eſt, & in monte Baldo collecta.

NARDO CELTICÆ SIMILIS INODORA.
CAPUT XXVIII.

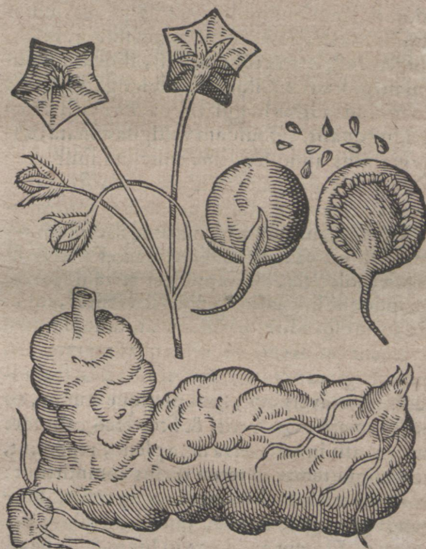
NArdo celticæ ſimilis inodora: radicula eſt oblonga, ruſeſcente, capillata, ex qua folia aliquot oblonga, in latitudinem paulatim ſeſe laxantia, longis pedicellis donata, viridia primum, dein flaveſcentia exurgunt, inter quæ cauliculus tenuiſſimus, palmaris, rarius altior, effertur, circa cujus medium foliola duo oblonga, anguſtiſſima: cauliculus in pedicellos abit, qui floſculos oblongos, pallidos, ut in Celtica ſuſtinent, qui in ſemina exigua abeunt. Inodora eſt: hanc in Baldo & Alpibus Sumano conterminis, legimus, & in monte Drawenſtein Auſtriæ D. Burſerus collegit, & Valerianæ alpinæ parvæ latifoliæ nomine, miſit.

LIBER

LIBER QVINTVS.
DE SOLANO.
CAPVT I.

Solanum tuberoſum eſculentum.

I. SOLANUM tuberoſum eſculentum: caulem habet ad duorum triumve cubitorum, rarius in viri altitudinem exurgentem, craſſum, anguloſum, ſtriatum, leviter hirſutum, in multos ramos infirmos, in terram, niſi adminiculo ſuſtineantur, procumbentes, brachiatum, ex quorum alis pediculi craſſi, anguloſi, flores ſuſtinentes, prodeunt. Folia quæ primo naſcuntur, Barbareæ ſimilia ſunt (quemadmodum figura noſtra & Matthiolo & huic libro addita eleganter, cum omnibus plantæ partibus, exprimit) ex atro purpuraſcentia, ſubhirſuta, cæteris pallide virentibus, abſque pediculo, palmum longis, in ſex, octo, plures & pauciores partes, ex una coſta dependentes, diviſis, ex rotunditate oblongis, integris, quibus ſingulis, duo ſextuplo minora interjiciuntur, & ſemper pars una, quæ ſeptima vel nona, cæteris major, alæ ſummo additur. Flores elegantes, exterius ex purpura candicantes, interius purpuraſcentes, vel ex cæruleo purpuraſcentes (flore pleno in Auſtria haberi ajunt) deni, duodeni aut plures,

alii clausi, pauciores aperti, qui magni malorum insanorum forma, singulari folio constantes, quinquanguli, lineis vel radiis quinis subflavis, vel herbaceis per longum discurrentibus, ex quorum medio staminula rufescentia, vel etiam flava communiter quinque, stylo subviridi prominente, prodeunt: & flores, odorem Tiliæ florum quodammodo referunt. Hos fructus rotundi excipiunt, plures simul quasi ex racemo dependentes, longis pediculis, ut in Solano vulgari, donatis, quorum aliqui parvæ nucis, alii avellanæ magnitudine, alii minores immaturi atrovirentes: maturi atrorubentes, rarius albi & striati, humida & albicáte pulpa pleni, quæ seminibus multis, parvis, planis, subrotundis, Solani somnifici secundi forma, fuscis, conferta est. Radix tuberosa est, aliquando pugni magnitudine, aliquando oblonga, aliquando minima, rarius singularis membri virilis forma, inæqualis, quibusdam vestigiis donata, unde germina anno sequenti emersura sunt, cute fusca aut atrorubente tecta, medulla sive carne firma & alba: & quandoque tuber ex quo planta nascitur, cum eruitur, inane & flaccidum reperitur. Ad caulis exortum, radices plures, fibrosæ, oblongæ, albicantes per terram sparsæ, quandoque in profundum descendentes, cui aliæ tuberosę radices adnascuntur, ita ut plantam hyemem versus erutam, ultra quadraginta (alii quinquaginta notarunt) tubera diversæ magnitudinis notaverimus, quas plerique eruunt, ne per hyemem putrescant, & sicco loco, calidiore tamen, alii in vase terra sicca pleno, reponunt, vernalique tempore terræ rursus committunt: ex ramis etiam reclinatis, terraque tectis, Burgundi propagare solent, quo plura tubera acquirant. Florent apud nos in Iunio, & sæpe ad Autumnum usque, & à primis pruinis offenditur. Hæc ex Insula Virginea primum in Angliam, inde in Galliam, aliasq; regiones delata est.

Hujus radices in Virginea Openanck dici, ejus historiæ autor monet. Petrus Cieca in sua Chronica (& Gomara in sua Indiarum historia generali) Papas locis Quito vicinis vocari scribit: Benzoni, Pape, & Iosepho Acostæ in hist. Indiæ, Papas: hinc Papas Indorum vel Hispanorum dicitur, Italis Tartuffoli, quo nomine & tubera nominare solent, Germanis Grüblingbaum/ id est, tuberum arbor dicitur. ¶ Plantæ hujus cum anno 1590. iconem suis coloribus delineatam, à D. Scholtzio, Pappas Hispanorum nomine accepissem, & à nemine descriptam invenirem, in Phytopinace sub Solano tuberoso, & in Matthiolo, sub Solano tuberoso esculento, figura addita, descripsimus, ejusque iconem D. Clusio transmisimus. Solanum appellavimus, propter formam aliquam foliorum cum malis aureis: florum, cum malis insanis: fructuum, cum baccis Solani vulgaris: seminum, cum Solanis pene omnibus: denique, propter totius plantæ odorem, quem cum Solanis communem habet.

An veteribus cognita? Pycnocomon Dioscoridis, nobiliss. Cortusus censuit, motus exemplari Dioscoridis manuscripto, cui similis figura adpicta. Et sane notæ florum ac radicum Pycnocomi Dioscoridis, huic Solano conveniunt: floris & seminis non item: Clusius denique in sua historia Arachidnam Theoph. suspicatur, & Papas Peruvianorum vocat.

Indi radicibus panis loco utuntur: quem Chunno vocant: radicem evulsam, solique expositam siccant, siccatam in partes diffringunt, ex quibus edulium Chunno nuncupatam, admodum diu durans conficiunt. Papas adhuc vero viridis, interdum quoque vel cocta, vel assata manducatur: hæc Acosta: qui addit, & aliud Papas genus in calidioribus fundis plantari, ex quo fercula, Locro appellata, parant. Sic in Insula Virginea, apud quos in humidis & paludosis locis nascitur, radicibus in aqua, aut aliter coctis, utuntur. Sic nostrates, aliquando Tuberum modo sub cineribus assant, & cuticula ablata, cum pipere comedunt: alii assatas, & mundatas, in taleolas dissecant, & jus pingue cum pipere affundunt & comedunt, ad Venerem excitandam, semen augendum: alii & tabidis utiles volunt, cum bonum alimentum præbeant: non minus quam castaneæ & pastinacæ alunt, & flatulentæ sunt. Relatum mihi, nunc apud Burgundos harum radicum usum interdictum, persuasi earum esum Lepram causare, & Artiscokos Indicos vocari.

II. Solanum racemosum cerasorum forma: vel Cerasa amoris racemosa rubra: ex radice fibrosa, caules exurgunt bicubitales, angulosi, aliquátulum hirsuti, in multos ramos late se spargentes divisi, qui infirmi sunt, & nisi ridica sustineantur, in terram procumbunt, succi pleni: ex caulis

lis

lis latere, pediculi tres, quatuorve uncias longi, hiſpidi, flores ſuſtinentes, prodeunt. Folia habet, in multas lacinias acutas, impari ſemper numero, Agrimoniç foliorum inſtar diviſa & per marginem inciſa, aliis foliis minoribus interjectis, pallide virentia, aſpera & gravem odorem ſpirantia. Flores plures, quorum ſinguli ſingulis pedicellis inſident, luteoli, ex quinque foliis acutis compoſiti, à calice viridi quinquefolio ſuſtentati, in quorum medio capitulum parvum rufeſcens, apicibus donatum: quibus fructus ſuccedunt, quaſi in racemo diſpoſiti, Ceraſorum forma & magnitudine, virides primum, dein per maturitatẽ rubentes, in quibus, non ſecus quam in Pomo Amoris, copioſa humida medulla, & ſemen minutũ albicans & planum, continetur. Planta annua eſt, & ſingulis annis ferenda, quamvis in horto meo ex deciduo ſemine renata ſit.

III. Solanum tryphyllon Braſilianum: ex radice tenui, oblonga, oblique ſerpente, cauliculus exurgit ſingularis, glaber, palmum ſuperans, circa quem folia terna, ex uno centro prodeuntia, & in latus ſparſa, Solano tetraphyllo ſimilia, latiora tamen, uncias quatuor lata, quinque longa, ex rotunditate acuminata, tenuia, lævia, venoſa: ſupra quæ cauliculus unciarum quatuor aſſurgit, cui tria alia folia, uncias tres longa, longeque anguſtiora inſident, calicis inſtar ſuſtinentia florem magnum, album, venoſum, ex tribus foliis, uncias duas longis, & fere unciam latis, compoſitam. Hoc in ſylvoſis Braſſiliæ apud Tououpinambaultios copioſe reperitur, referẽte Pharmacopœo Gallo, qui una cum aliis D. Burſero communicavit. Ignorans, quid eſſet, formamque conſiderans, Solani nomen, propter formam, quam cum Solano tetraphyllo habet, impoſuimus.

IV. Solanum Mexiocanum Iaſminum Indicum dictum flore minore. Hoc à Iaſmino rubro, vel Mexiocano majore, quod communiter in hortis colitur, potiſſimum magnitudine differt, omnibus plantæ partibus minoribus & foliis rotundioribus, exiſtentibus: nam licet majoris flores, ex uno folio, convolvuli florum inſtar, componantur, attamen radiis diſcurrentibus, quaſi in partes quinque dividuntur: minoris flores, ſimiliter quidem formati ſunt, ſed totus flos unam partem majoris non adæquat: ita ut hujus quini flores, majoris unum in circumferentia non æquent: præterea ſtaminula quaterna minutiſſimis apicibus donata, cum ſtylo paulo longiore, è medio flore emergunt, quæ longius quam in majore, extra florem producuntur; ſemen ſimiliter quadruplo minus eſt.

Hyoſcyamus Creticus luteus major.

Papaver ſpinoſum.

DE HYOSCYAMO.

CAPUT II.

HYOSCYAMUS Creticus luteus major: caulibus eſt cubitalibus, robuſtis, ramoſis, rotundis, molli lanugine obſitis: foliis latis ſubrotundis, ſinuatis, & circumroſis, hirſutis, lõgiore pediculo donatis: ex quorum alis pediculi lanuginoſi exurgunt flores ſuſtinentes, ex calice hirſuto in quinque apices ſecto, prodeuntes, oblongos, Lamii melyſſophylli forma, quinquefariam diviſos, quorum tria folia ſuperiora, majora & flava, inferiora duo pallidiora, ex quorum medio ſtamina quina, purpuraſcentia, apicibus flaveſcentibus, una cum ſtylo oblongo ejuſdem coloris efferuntur: floribus delapſis, calices indurantur, qui ſemen minutum ſubrufum continent. Ex horto Montembelgardiaco, à fratre Ioh. Bauhino primum accepimus, ſemine à Caſabona miſſo, quemadmodum in Phytopinace monuimus, & in Matthiolo figura addita deſcripſimus: hanc poſtmodum Cluſius, Hyoſcyami Cretici alterius nomine, abſque figura propoſuiſſe videtur.

DE PAPAVERE.

CAPUT III.

I. PAPAVER erraticum Pyrenaicum luteo flore: caule eſt tenui, pilis exiguis, hinc inde aſperſis: foliis tenerrimis, glabris, pallide virentibus inſtar Caucalidis, vel Apii filiorum in lacinias diviſis per marginẽ inciſis & ſerratis, quo-

quorum costæ mediæ pili paucissimi adpositi: ex folij ala, pediculus nudus, sex etiam octo uncias longus, prodit, florem simplicem, magnum, quadrifolium, & colore luteũ, sustinens: plura non licet, cum hoc siccum, in Pyrenæis, locis tamen udis, natum, D. Burserus artulerit.

II. Papaver spinosum; ex radice tenui, oblonga, fibrosa, caulis sesquipalmaris, aliquando altior, ramosus, rotundus, striatus, minimis aculeis donatus, alba medulla plenus, exurgit: folia omnium prima ex semine prodeuntia, oblonga, angusta sunt: subsequentia vero, quemadmodum & ea quæ in caule sunt, papaveris corniculati instar laciniata: non hirsuta, sed mollia & nitida, medium caulem amplectentia, quæ tres, quatuorve uncias longa, duas lata; per margines aculeis flavescentibus & acutissimis armata; parte quidem superna viridia, at nervis, quasi tenui pulvere asperso, albicantibus: parte inferna canescentia & nervis ex minimis aculeis exasperatis. Flos luteus, ex quinq; vel sex, aliquando quatuor foliis compositus, odorem Chelidonii majoris quodammodo referens, ramulorum summis insidet: huic succedit capitulum oblongum, pentagonum, hexagonum, & tetragonum, multis staminibus flavis id ambientibus, quod tenellum summa parte rubescit, maturum vero nigricat, spinis frequentibus & firmis horridum: hoc semine nigro, sextuplo aliorum majore, rotundo, in apicem desinent & elegantissime striato, plenum est. Iulio & Augusto floret, & autumno seri debet, cum planta annua sit.

Semen ex Anglia primum, nomine Figo del inferno, id est, Ficus infernalis, à D. Camerario juniore Norinberga allatum, unde D. Doldius primum anno 1593. & mox nobiliss. Cortusus, Patavio, & plantam & semen transmisere, primusque Papaveris spinosi nomine donavi, uti videre est in Phytopinace, & in Matthiolo, ubi & figura & descriptio proposita est, aliquot annis antequam Clusius, hoc, Papaveris spinosi nomine, in sua historia exhiberet. Tota planta succo flavescente, instar Chelidonii majoris abundat, quam ob causam Glaucium ne sit Dioscoridis, dubitamus: eos enim qui Chelidoniam majorem, & eos qui Poma amoris volunt, & eos qui Papaver corniculatum phœniceum, substituunt: non probamus. Dioscorides etenim suo Glaucio, folii Papaveris corniculati tribuit, addens λιπερώτερα φύλλα, nitidiora interpretor, qualia sunt Papaveris spinosi, non hirsuta, ut corniculati: addit totum croceo succo madere: quem sane, vel levissimo vulnere copiosum hoc Papaver fundit. Sed de his, in Theatro, Deo volente plenius.

DE ARGEMONE.
Caput IV.

Argemone alpina lutea: huic folia sunt, ad radicem parvam, multa, in multifidas tenuesq; alas instar foliorum Scandicis incisa, viridia & lævia, inter quæ cauliculi bini, terni, palmares, nudi, levissimis pilis vestiti, recta assurgunt, qui florem unicum mediæ magnitudinis, luteum, quadrifolium sustinent: ex floris umbilico, plurimi apices flavescentes exurgunt: flori capitulum parvum, subrotundum, asperiusculum, semen continens succedit. Hanc in monte Sneeberg Austriæ, qua parte ex pago ejusdem nominis perpendiculariter ascenditur, inter saxa D. Burserus reperit.

DE ANEMONE.
Caput V.

I Anemone tenuifolia Cretica albo magno flore: foliis est Ranunculi pratensis, vel hortensis repentis, specie trifolia, rarius quinquefolia divisis, per marginem crenatis: caule pedali, rotundo, flores duos vel tres albos, ex sex, vel septem foliis compositos, Papaveris erratici florem magnitudine superantes, sustinente: quibus capitulum, seminibus aliorum Ranunculorum more confarctum, succedit. Hanc delineatam, Patavij natam, Laurentius Rosenavv Germanus Pharmacopæus, una cum aliis anno 1595. transmisit: cujus iconem etiam Phytopinaci addidimus.

II. Anemone sylvestris alba minor: ex radice subnigricante, fibrosa, folia subrotunda, unguem vix superantia, longis pediculis villosis donata, terna, quaterna, Ranunculi pratensis modo, tribus usque ad umbilicum incisuris, dein singulis, aliis tribus minoribus laciniata: pallide virentia, mollia & hirsuta exurgunt, inter quæ cauliculus candida lanugine pubescens, unciarum septem altus, in medio duobus foliolis parvis laciniatis cinctus, cujus summo flos unicus, parvus, triplo quam in vulgari minor, quinquefolius, candidus, in cujus medio capitulum exiguum,

multis brevissimis subluteis staminibus cinctum insidet. In summa, ab Anemone sylv. alba majore, quam tertiam Matthiolus facit, sola magnitudine differre videtur. Hæc prope Herbipolim sponte nascitur.

III. Anemone alpina alba major: ex radice nigricante, folia exurgunt acuta, Cicutariæ modo, multis divisuris secta, atrovirentia, & parte prona, secundum venarum ductum, villosa, inter quæ cauliculus tenuis, leviter hirsutus, uncias sex altus, cujus summo flos albus, major quam in ulla Anemone sylvestri, vel etiam Pulsatilla vulgari, ex septem foliis compositus, ex rotunditate in acumen desinentibus, & pluribus in medio staminulis luteis donatus, insidet: an vero tandem hujus, ut & sequentis flos, in plumosi seminis congeriem transeat, non constat.

IV. Anemone alpina alba minor: tota planta uncias quatuor non excedit, radiculam habens parvam, nigram, folia longe minora, quam prioris, magisque villosa: cauliculo est biunciali villoso, quem circa medium folia similia amplectuntur, cujus summo flos albus, sex foliis donatus, priore quadruplo minor, multis staminulis luteis præditus, insidet: hæcque ad Anemonem sylvestrem 2. Clusii accedit. Utraque in Austria provenit: illa in Blanckenstein: hæc, in Taurero Rastadiensi, ubi D. Burserus collegit.

DE PULSATILLA.

Caput VI.

I. Pulsatilla palustris: hæc foliis est ad radicem in tenuissima & angusta segmenta divisis eorum pediculis hirsutis, inter quæ caulis pedalis, rotundus, rufescens, levi lanugine aspersus, cujus medium folia capillacea acuta cingunt, ipsiusque summo flos unus, villoso capitulo ex capillaceis foliis composito sustentatus, insidet, qui vulgari longe minor, ex foliis sex acutis, violæ nigræ colore compositus, staminibus in medio luteis: capitulum villosa cæsarie comosum, & incanescens, cum semen succedit. Hæc apud nos in pratis udis & paludosis Michelfeldæ provenit: & in hortum translata, cum vulgari, vegetior quidem fit, sed formam & colorem reservat.

II. Pulsatilla apii folio venalis flore majore: ex radice nigra, lōgiuscula, folia plura, pediculis oblongis, pilosis donata, crassa, dura, rigida, Apii foliorum instar in quinas lacinias, & hæ in alias divisa, margine piloso, prodeunt: inter quæ cauliculus unciarum quatuor, nudus, at hirsutie incanus exurgit, qui florem magnum, trium unciarum longum latumque, ex sex foliis compositum, multisque apicibus luteis, ut & duæ sequentes, donatum, sustinet; qui colore variat, aliquando ex albo & subpurpureo mixtus, aliquando intrinsecus albus, extrinsecus subpurpurascens, vernali tempore florens: in sylvis circa Francofurtum ad Oderam, D. Fleisserus, ut & sequentem, collegit.

III. Pulsatilla apii folio vernalis flore minore: & hæc ex radice crassa, nigra, oblonga, folia crassa, pauca, oblongis pediculis donata, Apii instar, sed in tres tantum lacinias ad umbilicum divisa, quarum quælibet in alias binas, ternasve lacinias, per marginem incisas, secantur, & pilis vix conspicuis donantur: cauliculo villosissimo, uncias duas alto, flos priore media parte minor, & dilute purpurascens insidet: Aprili, foliis plerumque carens, floret.

IV. Pulsatilla apii folio autumnalis: radice est longa, foris nigra, intus candida, foliis ad radicem plurimis, Apii modo in tres tantum lacinias, & has in alias divisis, glabris, inter quę cauliculus triuncialis, albis pilis villosus, florem pręcedenti minorem obsoleti coloris, instar vulgaris, sustinens, qui, & priorum flores, in capitulum hirsutum, quod semen continet, abit. Septembri mense florens, in Lusatia, unde D. Francus misit, reperitur.

V. Pulsatilla, folia Anemones secundæ, vel subrotundo: radix crassa, nigra, aliquot propagines quandoque fundit: ex quibus prodeunt folia, pediculis oblongis hirsutis donata, instar Anemones bulbocastani radice subrotunda, inferne & per marginem levi lanugine candicantia, semper in lacinias tres latas, & in hæ in alias bifidas, vel trifidas, minus profundas secta: inter quæ caulis emergit pedalis, subhirsutus, infra medium angustis oblongis foliis (qualia & flori subjiciuntur) cinctus, florem subcæruleum, septem foliis donatum, & reliquorum more in pappum abeuntem, sustinens: ex Lusatia à D. Franco, Pulsatillæ latifoliæ nomine, accepimus.

DE RANUNCULO.

CAPVT VII.

I. RANUNCULUS nemorosus Anemones flore minor: tota planta uncias sex non superat: radicula est tenui, obliqua, cauliculo tenuissimo, triunciali, quem folia, ut in Ranunculo nemoroso albo, in tres lacinias, & hæ in alias, divisa, sed vix unguem lata, cingunt, ita ut tota planta cum flore, unam vulgaris Ranunculi nemorosi albi laciniam, latitudine non superet: hæc, cauliculus uncialis superat, florem parvum album sex foliorum sustinens. A vulgato nemoroso non distinguerem, nisi hic parvus, copiosissime in editissimo monte ad Curiam Rhętorum, & circa Monspelium fuisset observatus.

II. RANUNCULUS rotundifolius repens echinatus: ad radicem nigricantem, capillaceam, folia sunt rotunda, crenata, uncialia, pediculis longissimis donata, quæ vero in caule, majora, pleraq; rotunda, etiam in lacinias, sed non usque ad umbilicum, divisa: caulem habet pedalem, in terram reclinatum & quasi repentem, ac in alios divisum, circa quem folia pediculis palmaribus donata: flores pallide lutei, paucis ad umbilicum staminibus: flore deciduo, capitulum ex pluribus seminibus rufescentibus subasperis echinatis, simulque congestis compositum, succedit. Tota planta ob pilos aspersos mollis est, atrovirens, & circa Bononiam in agris provenit.

III. RANUNCULUS palustris echinatus: è radice in multas fibras longas capillatas divisa, prodeunt folia glabra, atrovirentia, longis pediculis donata, communiter unguem pollicis lata, pampini fere divisura & in ambitu incisa, in caule tamen latiora & profundius laciniata: ramis est recurvis, aliquando pedalibus, & in alios breviores, hique adhuc in minores, divisis: aliquando tamen tota planta uncias quatuor non excedit, & tunc ramuli plures à radice, duas, tresve uncias non superantes exurgunt, quorum extremitatibus flores pallide lutei, quinquefolii insident: singulis succedit capitulum ex seminibus compressis, echinatis tuberculis obsitis, in apicem recurvum acutum desinentibus, pluribus, paucioribus, aliquando duodecim simul junctis, compositum.

Locis humidis & aquosis Monspessuli gaudet. Hujus licet adversaria sub Ranunculo palustri rotundiore folio semine echinato obiter meminerint, attamen quia cum Ranunculo palustri rotundifolio lævi confundunt, ut in Phytopinace monuimus, integram veramque descriptionem proponere voluimus: hunc videtur Clusius in postrema sua historia, nomine Ranunculi Apuleii, figura minus fideliter expressum, exhibere.

IV. RANUNCULUS grumosa radice folio ranunculi bulbosi: ex radice alba, grumosa, veluti ex parvis bulbis, sed firmiter compactis, composita, fibris oblongis intermixtis folia: Ranunculi vulgaris radice verticelli foliis similia, subrotunda, sed profundius dissecta, oblongis pediculis donata, levissime pilosa, prodeunt: inter quæ caulis pedalis, hirsutus, rarius in ramos divisus effertur, quem folia in angustos lobos secta bis cingunt, cujus summo flos luteus, aliorum forma insidet: cui capitulum, brevissimis aculeis armatum succedit. Hic Ranunculus agris Bononiens. familiaris est, & à D. Agerio collect⁹. Hujus etiam meminimus in Phytopinace, sub Ranunculo racemosa radice Ioh. Bauhini, qui in montibus Bononiensibus reperit. An hunc intelligit Anguillara opin. 11. dum meminit Ranunculi circa Sebenicum Dalmatiæ oppidum, radicibus Chelidoniæ minoris, qui polyanthos fit: de quo & Camerarius in suo horto, sub Ranunculo pleno flore luteo repente majore?

V. RANUNCULUS geranii tuberosi folio: radice est fibrosa, caulibus multis cubitalibus, viridib. levibus, striatis & ramosis: foliis à radice absque pediculis palmaribus, uncias sex longis latisque superne atrovirentibus, foliorum Geranii tuberosi instar in multas lacinias, sed longiores & latiores ad pediculum divisis, & rursum in alias scissis: at in caulis summitate, in segmenta graminea partitis: flores in ramulorum summis plures, parvi, lutei, multis in medio staminibus, quibus capitulum parvum rotundum cum seminio succedit. Non longe Patavio in Arqua, ubi Petrarchæ sepultura, anno 1578. legimus, quem nobiliss. Cortusus Batrachium verum nominavit.

VI. Ra-

Ranunculus montanus ſubhirſutus latifolius.

VI. Ranunculus montanus ſubhirſutus latifolius: ex radice oblonga, fibroſa, folia prima Geranio columbino ſimilia, ſubnigricantia, mollia, in tres primum lacinias ad pediculum diviſa, & hæ in alias tres, hæque in alias ſecta, pediculis palmaribus, ſubhirſutis donata prodeunt, quorum tamen ſuperiora latiora & acutiora: inter quæ caulis ſeſquicubitalis, cavus, ſtriatus, pene glaber, in ramos brachiatus, effertur: quibus flores parvi, pallide lutei, quinquefolii inſident; his ſemina, in capitulum congeſta, ſuccedunt. Hic in humidis montis Mutetæ provenit.

VII. Ranunculus montanus lanuginoſus foliis ranunculi pratenſis repentis: radicem habet fibroſam, rufeſcentem, à qua, cum caule tenui, cubitali, lanuginoſo, ſuperne in alas diviſo, prodeunt folia pallide virentia, tactu mollia, pediculis palmaribus, lanuginoſis, donata, inſtar Ranunculi pratenſis repentis, in tres primum lacinias, oblongis pedicellis donatas, & hæ in alias acutas, per marginem crenatas, diviſa, flos aureus, quinquefolius, priore major eſt. In altiſſimis montibus, ut in Belken Marchionatus, reperitur.

VIII. Ranunculus ſaxatilis magno flore: radix ex oblongis fibris capillaribus compoſita eſt: folia habet ad radicem plura, oblongis pedicellis nonnihil lanuginoſis donata, unguem vix lata, in tres parvas lacinias, & hæ in binas, vel ternas acutas diviſa: inter quæ cauliculus palmo minor; tenuis, lanuginoſus, cujus ſummo flos magnus, aureus, ſplendens, quinquefolius, multis in medio ſtaminibus rufeſcentibus, inſidet. Circa Monſpelium in ſaxoſis crevit.

IX. Ranunculus ſaxatilis foliis ſubrotundis: radix in fibras oblongas, capillaceas abit: folia per terram ſparſa, ſubhirſuta, craſſa, pedicellis uncialibus donata, vix unguem lata, in petiola parva, ſubrotunda, & hæc in alia dividuntur: cauliculus tenuis, lanuginoſus, ſex unciarum, ad exortum ſtatim dividitur: flos luteus, quinquefolius, multis ſtaminulis donatus. Eodem quo prior loco reperitur.

X. Ranunculus minimus ſaxatilis hirſutus: radice eſt puſilla, capillari, circa quam foliola plurima, in tres lacinias ſubrotũdas, & per marginem inciſas, diviſa, longis pedicellis hirſutis donata: inter quæ cauliculus, duarum triumve unciarum hirſutus exurgit, florem luteum, aliorum Ranunculorum ſimilem, multis in medio croceis ſtaminibus, ſuſtinet: cui capitulum parvum, ut in aliis ſuccedit. Non longe Monſpelio, ad Lattes, provenit.

XI. Ranunculus villoſiſſimus Monſpeliacus: radice eſt fibroſa, rufeſcente, foliis ex ea prodeuntibus craſſis, villoſis, parvis, in lacinias primum ternas, alias ſubrotundas, alias acutas, & hæ in alias inciſis & per marginem crenatis: quę vero in caule ſunt, in oblongas & acutas, & quaſi aculeo armatas lacinias, ſed longitudine impares, dividuntur: inter quæ caulis palmaris, in breves alas brachiatus, quibus ſingulis, folium in plures lacinias diviſum, ſubjicitur: flos aliorum Ranunculorum forma, mediæ magnitudinis, lutei coloris eſt. Tota planta ob pilos rufeſcentes, molles, villoſa & rufeſcens eſt, & Monſpeſſuli in ſaxoſis reperitur.

DE

DE DORONICO.

CAPVT VIII.

I. DORONICVM Helveticum incanum: ex radice geniculata,&quaſi ſquamata,caulis emergit pedalis, rotundus, incanus, cui flos magnus luteus, folijs aureis longiuſculis non crenatis diſcum cingentibus,qui tandem in pappum abit cum ſemine aliorum ſimili: folijs eſt craſſis, ad radicem aliquibus ſubrotundis, alijs ex rotunditate oblongatis,in ambitu dentatis & ſerratis,parte inferiore una cum pediculis ob incanam lanuginem mollibus,ſuperne vero pallide virentibus & nervo albicante: quæ vero caulem ambiunt, longa ſunt, anguſta & acuminata, acris & amari ſaporis: ex Helveticis alpibus D. Burſerus attulit.

II. DORONICUM Helveticum humile craſſis folijs: planta palmaris eſt,folijs craſſis & denſis, ſuperne atrovirentibus,inferne pallidis,nonnihil hirſutis, primis quidem ex rotunditate oblongis,per ambitum crenatis, pediculi baſi caulem ambientibus, ſubſequentibus vero, uncias ſex longis,ſeſquiunciam latis,quorum ſuperiora pediculis carent:caule eſt brevi,hirſuto,in ramulos biunciales diviſo,quorum ſinguli florem luteum, mediæ magnitudinis,ſuſtinent. Julio menſe in Valeſianorum jugis (auff der Gemme vocant) floret, ubi D.Fleiſſerus eruit.

DE ELLEBORO.

CAPVT IX.

ELLEBORVS niger Saniculæ folio minor: radices nigræ ſubſunt, & ab vno exiguo capitulo fibræ quam plures tenues deſcendunt: folia,quæ oblongis pediculis donata,ſubrotunda ſunt, vnguem pollicis lata, in ſeptem lacinias breves & anguſtas, ad umbilicum uſque diviſa, per margines crenata, in caule vero, breviſsimis pedicellis tenuiſsime fiſſa: inter quæ cauliculi bini,terni,tenuiſsimi, palmares, & glabri exurgunt, uno alteróve folio veſtiti: aliquando in ſummo,pedicelli ad latera prodeunt, qui floſculos complures ſimul farctos, candidos, quaſi in muſcario junctos,ſuſtinent. In ſumma,veratrum nigrum Dodonæi,ſive Aſtrantiam nigram Lobelij,per omnia refert, ſolaq; magnitudine differt. Hic in Alpibus ſolum reperitur, ut in monte Fracto, Spligel Rhætorum & in Pyrenæis.

DE GENTIANELLA.

CAPVT X.

I. GENTIANELLA alpina latifolia magno flore: ad radicem nigricantem, fibroſam, folia humi ſparſa, quaterna, quinave ſubrotunda,craſſa, plantaginis,vel Calthæ alpinæ forma, unciam lata, duas longa: inter quæ cauliculus uncias quatuor altus uno alterove folio donatus, cui utriculus inſidet, unicum florem oblongum, cæruleum,calatho ſimilem ſuſtinens: cujus calici utrinq; folium oblongum adponitur: ex Helvetiæ alpinis habemus.

II. GENTIANELLA omnium minima: ex radicula oblonga, tenui,albicante, foliola oblonga,anguſta,viridia, plurima ſimul inſtar ceſpitis conjuncta,prodeunt; inter quæ pedicelli breviſſimi (tota enim planta, radice excepta, unciam non excedit) quibus ſingulis floſculus, pro plantulæ ratione magnus, pallide cæruleis, ſtaminulis donatus,caliculo incluſus,inſidet; hæc niſi ſumme amara eſſet, Muſcus aliquis floridus cenſeri poſſet: in ſummis Alpium Helveticarum jugis reperitur.

DE PLANTAGINE.

CAPVT XI.

I. PLANTAGO maxima tota glabra: ex radice nigricante, fibroſa, folia ſex, ſeptem, octo, glabra,carnoſa,& nervoſa,uncias ſex longa, quatuor lata, pediculis pene palmaribus, initio rubentibus donata,prodeunt: inter quæ pediculi nudi tres, quatuor, quinque bicubitales, atrorubentes,rotundi,ſtriati,ſpicam pedalem ſuſtinentes,exurgunt: circa Monſpelium reperitur.

Reperitur quoque folijs laciniatis, tenuibus, glabris, pedalibus, uncias ſex latis, caule etiam ſuperante,& ad ſpicæ exortum folia habente.

II. PLANTAGO quinquenervia caulium ſummitate folioſa: hæc à vulgari in eo differt, quod cauliculi ſpicam florum ſuſtinentes, in caulem palmarem excreſcunt, in cujus ſummitate, folia plura, eo modo quo ad radicem diſpoſita: ſpicis,

non oblongis, sed rotundis, brevissimis pediculis lanuginosis insidentibus.

Reperitur etiam quinquenervia vulgaris, spicis bifidis: vel loco spicarum, sunt capita mire variantia, à pediculis nudis sustentata, quorum quædam ex infima spicæ parte, utrinq; unum capitulum obtinent, alia pluribus capitulis, utrinque spicæ circumjectis, donantur.

III. Plantago trinervia angustissimo folio: radice est tenui, fibrosa, albicante; folijs aliquando palmaribus, aliquando uncias quinq; longis, strictissimis, atrovirentibus, tribus nervis distinctis, per marginem potissimum, pediculis pilosis: inter quæ cauliculi plures exurgunt, alij cubitales, alij pedales, alij palmares, aliquando triunciales, ad exortum aliquando villosi, glabri nonnunquam, quibus spicæ breves, oblongæ & subrotundæ insident. Hanc sæpius ad vias, maxime ad rudera, notavimus.

IV. Plantago angustifolia paniculis lagopi: ex radice oblonga, fibris oblongis capillata & rufescente, cauliculi plurimi, aliquando supra viginti, nudi, leviter hirsuti, rotundi, recurvi, altitudine impares, alij palmam excedentes, semipalmares, alij duas tresve uncias non superantes, prodeunt, qui capitulum lagopi forma, modo longum, modo breve, molle, rufescens sustinent: ad latera flosculi parvi, rufescentes, tenuissimis pedicellis insidentes conspiciuntur, quibus semen minutissimum succedit: folia habet plura, nervosa, uncias quatuor longa, uncia angustiora, hispida, & in exquisitissimum apicem desinentia. Hæc copiose in agris Nemausensibus provenit.

Hæc aliquando ita parva, ut uncias tres non superet, magis villosa, & capitulis minimis rotundis donata.

DE HOLOSTIO SIVE LEONTOPODIO CRETICO.

Caput XII.

Holostium sive Leontopodium Creticum: ex radice rufescente & quasi squamata, paulatim gracilescente, & in fibras divisa, folia viginti, etiam plura, palmaria, angusta, nervis tribus per longitudinem discurrentibus distincta, & hirsutie subaspera, prodeunt: inter quæ pedicelli plures, molli rufescente lanugine pubescentes, duarum triumve unciarum conspiciuntur, quibus singulis capitulum crassiusculum, rufescens insidet: flosculi albicantes, umbilico nigricante præditi, quandam foraminum speciem præbent: at in senescente, & arescente planta, pediculi crassiores & rigidi facti, una cum capitulo terram versus, ad radicis caput adeo curvantur, ut pedem leoninum quodam modo referant. Hoc in Creta provenit, & Patavio à Laurentio Rosenavv Pharmacopæo, Leontopodij Cretici & Catanances Cortusi nomine: dein pro Holostio minore, ab Imperato Neapoli accepi, & ante viginti & aliquot annos descriptionem, figura addita, in Phytopinace proposuimus: postmodum & Clusius Leontopodij Cretici nomine, exhibuit.

DE CORONOPO.

Caput XIII.

Coronopus maritimus minimus: radicula est longa, capillari, foliolis multis per terram sparsis, in lacinias tenues instar foliorum Scabiosæ minoris sive Stœbes divisis: inter quæ plures pedicelli recurvi, unciales, thyrsulos parvos spicatos & hirsutos sustinentes, flosculis minutissimis donatos: tota planta hirsuta est: hanc D. Gillenius misit.

DE PSYL-

Psyllium minus.

DE PSYLLIO.

CAPVT XIV.

I. PSYLLIVM Indicum folijs crenatis: radice est oblonga, tenui, fibris capillata: caule circa radicem lignoso& rufescente, rotundo, subaspero, pedali, in frequentes ac foliosos ramulos diviso, qui capitula plura, singula singulis pedicellis insidentia, sæpius dena, duodena, squamata sustinent, è quibus flosculi pusilli, pallide lutei, lanuginosi relucent: semen nigricans, parvum, splendens, succedit: folia habet oblonga angusta, acuta, crenata, instar foliorum Coronopi, nonnihil laciniata, hirsuta: ex semine Psyllij Indici nomine sato, in horto aliquoties Julio florens, enatum. Et hoc Dioscoridis Psyllium censemus.

II. PSYLLIVM minus: huic radix est tenuis, oblonga, subalbida, fibris paucis capillata: ramuli semipalmares, rotundi, tenues, rufescentes, in terram reclinati, in summo in minores divisi: folijs brevibus angustis, binis sibi ex opposito respondentibus, quæ alis subjiciuntur, aliquando ternis, nonnunquam quinis simul junctis: ramulorum fastigijs, capitula squamata insident, quibus utrinq; foliolum unum (aliquando plura & impari longitudine) parvum recurvum & per maturitatem rigidum subjicitur: flosculos habet pusillos, albos, pedicellis inhærentes, quibus semen longe vulgari minus, subnigrum relucens, succedit. Augusto florens in horto collegimus, semine Patavio ex nobiliss. Bembi horto, Gottne rubri & albi nomine misso: sic & Alpinus, Gottne rubrum nominavit, differentiam inter Gottne rubrum & Gottne album (hoc enim Holostij species est) faciens. Idem & Botrio rubro nomine, à Sprengero Heidelberga accepimus.

DE LIMONIO.

CAPVT XV.

I. LIMONIVM maritimum minus foliolis cordatis: ad radicem crassam, lignosam, rufescentem parumq; fibrosam, folia plurima, densa, carnosa, lævia, subrotunda, per terram instar cespidis sparguntur, in quibusdam plantis obtusa, nulloq; mucrone prædita: in alijs, in summo sinum habentia & cordis formam referentia: inter quæ cauliculi plures, inæquales, trium, quatuor, etiam sex unciarum teretes nudi, prodeunt, in plurimos breves & recurvos ramulos divisi, flosculis frequentibus parvis, pallide rubentibus onusti. Hoc in littore maritimo, ut, circa Massiliam & Louornum, reperitur.

II. LIMONIVM maritimum minimum: tota plantula uncias quatuor vix excedit: nam ad radiculam oblongam, rufescentem, in summo divisam, foliola minima, subrotunda, crassa, instar Sedi compacta, inter quę cauliculi unciales, paucos flosculos pallide rubentes, vel subcæruleos sustinentes, exurgunt. Hoc in Insula quadam non longe Massilia, provenit. De alijs Limonij differentijs, in Theatro agetur.

DE BISTORTA.

CAPUT XVI.

BISTORTA alpina maxima: ex radice quadruplo quam in vulgari majore, contorta, geniculata, fibris capillata, foris nigricante, intus alba, caules bicubitales, nodosi, striati, majori ex parte nudi exurgunt, quorum quælibet spicam florum subpurpureorum, unciarum quatuor sustinet: folia habet oblonga, in acumen desinentia, venosa, superne virentia, inferne cæsia, vel etiam incana: quorum quædam ad cubiti altitudinem accedunt, sed angusta, uncias tres lata. In altissimis Silesiorum montibus reperitur, ut in Sudetorum jugis, velut ad Gigantæum, Albis fontes Schneegruben.

Pyrola alsines flore major.

DE PYROLA

CAPUT XVII.

PYROLA Alsines flore duplex est, Europæa & Americana, utraque major & minor est: nullius hactenus figura posita fuit: Europeam tamen, primus Val. Cordus in obser. sylv. sub herba trientali proposuit; dein Iohannes Thalius, in sua Harcynia Saxothuringica, sub Alsmanthemb descripsit: & Johan. Francus in horto Lusatiæ, nomine herbæ pusillæ trientalis, & tandem Casp. Schvvenckfeldus, in suo Catalogo plantarum Silesiæ, Alsinem alpinam nominavit: nulla differentia ostensa, Alsinanthemi majoris & minoris nomine, à D. Sigfrido Helmastadio: PyrolæBohemicæ majoris & minoris, à D. Doldio: minorem vero, nomine Anonymi Betulæ folio, in betuletis Scotiæ natam, D. Cargillus, ex Scotia misit. Hujus descriptionem, à prædictis propositam, præterire, & Brasilianam majorem describere, in præsens lubet.

PYROLA Alsines flore Brasiliana: ex radicula alba, tenui, capillata, cauliculus effertur singularis, tenuis, lævis, sex, septemve vnciarum, inferiore parte nudus, circa medium duobus foliolis parvis sibi oppositis donatus, superius vero folijs sex vel septem per abitum cinctus: quæ magnitudine imparia sunt, aliquibus uncias duas, alijs unam longis, unciam vel semunciam latis, Plantaginis quinquenerviæ forma (cum & per hujus folia quinque nervi discurrant) sed glabra, tenera & viridia, in acumen fastigiata, ex quorum medio pedicellus tenuis, uncialis exurgit, florem singularem, pallide luteum, ungui pollicis æqualem, quadrifolium, striatum, cujus folia (stellæ modo disposita) lateralia, alijs duobus latiora sunt: ad floris umbilicum, staminula plura exigua, rufescentia occurrunt.

Hæc in Brasilia apud Tououpinambaultios reper-

reperta eſt, & ab Europæa, potiſsimum folijs quinquenervijs differt, cum per Europææ, tam majoris quam minoris folium medium, unicus nervus feratur, à quo fibræ per latera ſparguntur: dein flore quintuplo majore: At minor Braſsiliana, ab Europæa minore, ſolum foliorum magnitudine, quæ in Braſsiliana longiora, anguſtioraq; ſunt, differt.

DE POTAMOGETO.
CAPVT XVIII.

I. POTAMOGETON racemoſum anguſtifolium: radice eſt capillacea, rufeſcente, cauliculis tenuiſsmis, palmaribus, in aqua fluitantibus, folijs anguſtis, longis, binis ex oppoſito reſpondentibus: aliquibus in ambitu leviter ſinuatis, aliquibus minime ſinuoſis: petiolo tenui, brevique, floſculi puſilli, uvæ in morem congeſti inſident, quibus granula aculeata, ſimul juncta ſuccedunt. Hoc prope Monſpelium, ad molendinum in aqua fluitans reperitur: idem tribuli aquatici minoris nomine, D. Francus ex Luſatia miſit.

II. POTAMOGETON gramineum ramoſum: ex cauliculo pedali, etiam cubitali, tenuiſsimo, rotundo, albicante, in plures alas brachiato, folia graminea, oblonga, atrovirentia, non alternatim, ſed multum ad invicem diſsita, prodeunt, quæ in alia folio, fere capillacea, abeunt, nihilominus tamen ex primi folij ala, cauliculus in ſimilia folia abiens, exurgit: in extremo caulis, pediculus triuncialis, floſculos minutos, & granula ſub ſequentia minuta & ſubaſpera, non racemi modo, ſed magis, & velut in ſpica, diſperſa, ſuſtinet. Hoc in paludibus Auſtriæ fluitans, Fontilapathi graminei nomine, D. Burſerus miſit.

III. POTAMOGETON minimum capillaceo folio: hoc parvum eſt capillaceo & caule & foliolis oblongis, inordinate diſpoſitis, pallide virentibus: in ſummo, pedicello parvo, modo uno, modo duobus, capitulum minimum & acuminatum, prioris tamen forma, quod minutiſsimo floſculo pallidulo ſucceſsit, ſuſtinens, quorum aliud expanſum, aliud quaſi veſiculæ foliaceæ in in acumen deſinentis, incluſum eſt. Hoc cum ſequenti, Monſpelio D. Burſerus attulit.

IV. POTAMOGETON capillaceum, capitulis ad alas trifidis: hoc cauliculo eſt palmari, pilo non craſsiore, ramoſo, articulato, ad quemlibet articulum, folia bina, oblonga, quovis pilo tenuiora, ex adverſo reſpondentia: quorum alis, minutiſsimi floſculi pallidului inſident, qui juncti, nodulum quaſi referunt, quo maturato, nodulus ſive capitulum, ex tribus portiunculis ſemicircularibus in apicem abeuntibus & rufeſcentibus compoſitum, conſpicitur: nihilominus tamen, ex priorum foliorum alis, pedicellus exurgit, qui in tria, etiam plura foliola abſumitur, ſimilisq; in medio nodulus adponitur; in ſummitate namq; capitulum nullum eſt.

DE SERPENTARIA.
CAPVT XIX.

SERPENTARIA triphylla Braſsiliana: hanc integram deſcribere non licet, ſiquidem ſolum caulis portio cum folio & flore ad manus ſit: quare ex caule rufeſcente, ſtriato, exurgit, folij pediculus palmaris, & lævis, in cujus ſummo folium tenue, albide virens, fibroſum, ſubrotundum, trifidum, in exquiſitum apicem deſinens, duabus partibus inferioribus, & quidem inferne ſinum obtinens, quorum quodlibet uncias binas cum dimidia latum, longitudine vero uncias quatuor ſuperat: flos ſerpentariæ majoris forma, ſimiliter pediculo triunciali donatus, longitudine unciarum quinq;, latitudine ſeſquiuncialis, atrorubens, ſtriatus, venis albicantibus per medium, maxime extrinſecus, excurrentibus: piſtillo nigricante, oblongo, in ſummo bifido. Ex Tououpinambault Braſsiliæ anno 1614. allata.

DE TVSSILAGINE.
CAPVT XX.

TVSSILAGO alpina folio oblongo: ex radice nigricante, minimi digiti craſsitie, plurimis fibris donata, caulis exurgit cubitalis, hirſutus, rufeſcens, ſtriatus & aſper: folijs ad radicem quinis, ſenis, longis pediculis donatis, oblongis, nigricantibus, duris, hirſutie aſperis, per marginem crenatis, & imparis longitudinis: at in caule binis, ternisve anguſtioribus: cujus ſummo, aliquando in ramos diviſo, flos muſcoſus, luteus, ſatis magnus inſidet, qui tandem in pappum evaneſcit. In Helvetiorum alpibus & Baldo (ſed anguſtioribus folijs) provenit.

DE CACALIA ET LAPPA.

CAPUT XXI.

CACALIA tomentosa: folia habet Tussilaginis folijs majora, figura instar Personatæ oblonga, in ambitu serrata, nonnunquam sinuata, superne ex virore nigricantia, venis tamen, in cana lanugine albicantibus, percurrentibus: inferne, propter densam & mollissimam lanuginem qua pubescunt, candidissimis: quorum pedicelli oblongi, striati, non secus ac folia, lanuginosi: de floribus nil constat, cum solum folia aliquot D. Paschalis ad nos miserit, in Sumano monte prope Vincentiam collecta: eandem circa Thermas Fabarias, sed floribus, cauleq; carentem, postea observavimus.

LAPPA rosea: hæc à vulgata differt capite: nam circa floris capitulum, folia plura, veluti in Plantagine rosea, dense stipata, junguntur, quæ singula in mollem aculeum desinunt: hæc apud Lipsenses frequenter reperitur: unde à D. Jungermanno accepimus.

LIBER SEXTVS.

DE LEUCOIO.

CAPVT I.

I. LEVCOIVM luteum magno flore: hoc à vulgari Leucoio luteo Keiri dicto, differt magnitudine & colore, quia parvum fruticem, valde ramosum & totum virentem refert: folijs est majoribus, viridibus, splendentibus: floribus quadrifolijs magnis, ita ut hujus folium, vulgaris totum florem pene adæquet, odoratissimis, intensiorisq; lutei coloris: siliquis copiosis, semen minutum, planum rufum continentibus. Hoc Majo mense & majore æstatis parte floret, perennis est, & frigoris patiens, cujus semen Leucoij lutei Hispanici nomine missum est.

II. LEVCOIVM luteum serrato folio: hoc à præcedente folijs potissimum discrepat, quę duplo pene longiora, angusta, per latera crenis asperis serrata, & in aculeum finientia, quæ similiter crassa, sed pallide virentia, mollia, quia parte inferna quasi lanugo aspersa est: flores lutei sunt & magni. Hoc D. Doldius Norinberga misit.

III. LEVCOIVM luteum sylvestre hieracifolium: hoc circa radicem crassiusculam, albicantem, in oblongas fibras capillatas abeuntem, folia plura habet per terram sparsa, eaque oblonga, angusta, subaspera, sinuosa & per æstatem in planta luxuriante Hieracij instar sinuata, quæ circa caulem pedalem, striatum nonnihil incanum alternatim disposita, oblonga, latiuscula, ut in Keiri vulgari pallide virentia, ob raras crenas inæqualia tactuq; ob levissimam hirsutiem aspera: caulis major pars floridus est, flores lutei sunt, quadrifolij, Keiri floribus minores oblongis pediculis donati, quibus siliquæ triunciales strictissimæ, in summo utrinq; parum reflexæ, succedunt: hoc in sylvis prope Neustadium Harcyniæ reperitur, unde D. Furerus misit.

IV. LEVCOIVM album odoratissimum folio viridi: radice est multifida, caule viridi, ramoso, aliquando minimi digiti crassitie: folijs viridibus splendentibus, crassis, Keiri folijs forma respondentibus: floribus albis, quadrifolijs, suaviter admodum & quidem vesperi Hesperidum modo, olentibus, cujus nomine nostrates, Bisem Nägelein/ id est, moscum redolentes garyophyllos vocant: quibus siliquæ longæ, crassiusculæ, virides, duplicem planorum seminum ordinem, membrana intercurrente, continentes, quod Leucoij albi Cretici nomine primo accepimus. Hoc per aliquot annos durat, si hyeme in cella asservetur.

V. LEVCOIVM minimum Creticum: cauliculo est palma minore, viridi, striato, levissimis tamen pilis aspersis: foliolis subrotundis, pallide virentibus, longis pediculis donatis, aliquando binis ex opposito, alijs alternatim sitis: cauliculi summum in duos pedicellos abit, qui flosculum oblongum, cæruleum, quadrifolium, modo unum,

unum, modo duos, sustinent. Hoc ex horto nobiliss. Contareni, D. Leritzius attulit.

V. Levcoivm maritimum minimum: radiculam habet tenuissimam, oblongam, albam, ad quam foliola minima quina, senave, subrotunda & pallida: cauliculis sesquiuncialis, rufescens, quinis, senis, foliolis oblongis, obtusis, hirsutie subcanis, alternatim dispositis, cingitur: flosculum unum vel alterum subcæruleum, cauliculus & pedicellus hirsutus sustinet. Hoc in littore maris prope Terracinum reperitur.

DE HESPERIDE.

Capvt II.

I. Hesperis sylvestris flore parvo: caule est cubitali, viridi, striato, nodoso, multis alis fere palmaribus, donato & concavo: folijs quam in vulgari acutioribus, in ambitu profundius serratis, viridibus, subhirsutis & minus vulgari asperis: floribus plurimis, subcæruleis, quadrifolijs parvis, ita ut hujus flos integer vix vulgaris foliolum adequet, quib. siliquæ strictissimę succedunt. Hæc, circa Monspelium in horto Dei, ad aggeres aquarum, à D. Bursero collecta fuit.

II. Hesperis sylvestris Hieracij folijs hirsuta: tota planta hirsuta est, caulem habens pedalem, angulosum, hirsutum, pallide virentem, in summo in ramos aliquot alternatim dispositos divisum: folia Hieracinis instar laciniata & sinuata, oblonga, angusta, acuminata, crassa, hirsutie aspera, quorum superiora pediculis carent: flores in calicibus hirsutis rubri, magnitudine Hesperidis vulgaris flores æquantes: quibus similes siliquæ, semen continentes succedunt. In saxosis humidis Provinciæ, D. Burserus legit.

DE SAPONARIA.

Capvt III.

Saponaria concava Anglica: planta est elegans, radicibus fuscis, crassis, longis, lentis, repentibus fibellis paucissimis adhærentibus: unde caules exurgunt cubitales, rotundi, striati, glabri & albi, geniculis distincti, in terram reclinati, & concavi: circa quos folia viridia, glabra, subrotunda, nervosa, uncias duas lata, paulo longiora, rarius ex singulis geniculis bina, sed ex quolibet geniculo unum tantum, nullo certo ordine vel numero enascitur, quod antequam expandatur, fistulæ instar caulem complectitur: flores in summo caulicorum, ex superiorum foliorum sinu, tenerrimis pedicellis subnixi, ex caliculis oblongis nonnihil hispidis prodeunt, Saponarię vulgaris forma, ex quinq; folijs per oras crenatis, commissi, qui colore albi sunt, levi carneo colore asperso, in quorum medio staminula quædam exigua: semen non vidimus.

Hæc æstate media floret in Anglia, quæ in Comitatu Northampton, in nemore quodam Spianie dicto, à D. Gerardo Chirurgo Londinensi reperta, Gentiana concava nominata, & Londino à D. Listero, una cum figura suis coloribus illustrata, missa fuit.

DE LYCHNIDE.

Capvt IV.

I. Lychnis auriculæ ursi facie: hanc in Phytopinace sub Lychnide viscosa Cretica exhibuimus, cujus hæc perfecta descriptio est: radice est alba, longa, & fibrosa, folijs ad radicem pluribus, etiam viginti numero, per terram sparsis, incanis, lanuginosis, Auriculæ ursi folijs forma & crassitie similibus, uncias tres, etiam quatuor longis: quæ ex longissimo & latiusculo pediculo sensim rotundam figuram acquirunt & rarius unguem latitudine superant: caulem habet sesquicubitalem, ramosum, rotundum, hirsutum, firmum, in summo lento succo glutinosum: flores ex viridi flavescentes, plures, quasi in umbella congesti, quinquefolij & bifidi: quibus caliculi parvi, semen minutum nigricans continentes, succedunt. Hanc à Joh. Bauhino, Viscaginis auriculæ ursi facie Candiæ, quo nomine semen à Casabona Florentia acceperat, primum habui: dein Lychnides auriculæ ursi facie: & hanc postmodum Clusius, Lychnidis sylv. latifoliæ nomine, exhibuit.

II. Lychnis syl. minima exiguo flore: ex radicula oblonga, tenui, cauliculus rotundus, rufescens geniculatus, trium quatuorve unciarum, in alas minimas brachiatus exurgit, foliolis binis exiguis, acutis, ad quemlibet geniculum & alam & ex qualibet ala, pedicelli oblongi, angustissimi, rigidi, quib. flosculus purpurascens, ex quinque foliolis, singulis cordis formam referentibus, compositus insidet. Hæc circa Monspelium, in pede montis qui est prope Boutonet copiose reperitur, quam Centaurium minimum appellabant. Verum ante quadriennium eandem, sed palmum superantem, & Florentiæ ad agrorum margines natam, Tunicæ peculiaris nomine, à D. Burs. accepimus.

DE

DE CARYOPHYLLO.

CAPUT V.

I. CARYOPHYLLUS arborescens Creticus: ex radice crassa, alba, dura, & lignosa, caules cubitum superantes exurgunt, albi, rotundi, læves, geniculati, lignosi, in alas brachiati: folia habet ad radicem plura, longa, angusta, in acutum mucronem desinentia, pallide virentia, in caule paucissima: flores, è calicibus viridibus, tenuissimis & acutissimis foliolis cinctis quinquefolij, eleganter, sed non profunde, fimbriati, ex diluta purpura rubentes, prodeunt: ex quorum medio staminula plura breviaque prominent: semen vero paleaceum in cauliculis continetur. Ex semine Cretico, in horto Montembelgardiaco velut in arbusculam excrevit.

II. CARYOPHYLLUS sylvestris repens multiflorus: ex radice crassa, lignosa, subfusca, cauliculi plurimi, etiam quandoq; supra triginta, trium quaturove unciarum, tenues, partim in terram reflexi, partim erecti, paucis foliolis cincti, quæ circa radicem plura, brevissima, angustissima, dura, mucronata, viridia: quibus singulis flos, modo unus, sæpe duo simul caliculis ad exortum junctis, quinquefolij aliorum forma, pallide rubentes insident. In saxosis circa Monspelium provenit.

III. CARYOPHYLLUS sylvestris biflorus: ex radice parva, folia pauca angustissima, ut prioris, sed multo longiora, exurgunt, & inter hæc cauliculus tenuis, plus minus palmum altus, in summitate in duos pediculos semper distinctus, quorum singuli florem magnum, Caryophylleo syl. vulgatissimo multo majorem, quinquefolium, leviter laciniatum colore pallide rubentem sustinet. Circa Genevam D. Cherlerus collegit.

IV. CARYOPHYLLUS pumilus latifolius: à radice cauliculus, statim in duos ramulos sex uncias altos, tenues, rotundos divisus prodit, cui ad radicem folia brevia, latiuscula, in ramulis longiora, mollia & pallida, binis sibi invicem ad geniculos respondentibus: cuilibet ramulo, flos unus, priore multo minor, pallide purpurascens, magisq; albens ex brevi calice prodiens, insidet: ex Austria D. Burserus misit.

V. CARYOPHYLLUS holostius alpinus latifolius: ad radicem tenuem, albicantem, fibrosam & repentem, cauliculi aliquot in terram reclinati, hirsuti, trium, quatuorve unciarum, folijs parvis, subrotundis, latis binis, sibi invicem respondentibus, hirsutis, & crassis cincti: ex alarum sinu, pediculorum instar ramuli exurgunt, singuli florem unum, calici viridi primo inclusum, dein quinquefolium magnum & album sustinent, cui capitulum oblongum, semen continens succedit. Hic in Valesianorum alpibus, loco Gemmæ dicto, & circa Fabarias reperitur.

VI. CARYOPHYLLUS holostius alpinus angustifolius purpurascens: & hic radicula est repente, cauliculo tenui, triunciali, leviter hirsuto, circa quem foliola parva, oblonga, acuminata, bina sibi opposita: flores in summo bini, terni, prioribus minores, purpurascentes, stellæ in modum dispositi, calicis foliolis viridibus alternatim velut intercedentibus: ex Pyrenæis Hispanicis, D. Burserus attulit.

VII. CARYOPHYLLUS holostius alpinus gramineus, radiculam habet exiguam, caulem palmarem, exilem, rotundum, geniculatum, pilis levissimis donatum, circa medium in ramulos & hi in alios brachiatum: folia ad radicem pauca, ad geniculum bina ex opposito respondentia, atrovirentia, angustissima, unciam longa; flosculi albi quinquefolij, ex calice prodeuntes, singuli, singulis pedicellis insident: quibus exiguum capitulum, minuto semine refertum, succedit. In alpibus provenit: in Austriæ monte Taurero, D. Burserus legit.

VIII. CARYOPHYLLUS holostius montanus angustifolius albus: & hic cauliculo est tenui, geniculato, rufescente, glabro, trium quatuorve unciarum: folijs oblongis, angustis, glabris cincto, floribus albis quinquefolijs, & prædicto quinto multo minoribus. In horto Dei, D. Burserus legit.

IX. CARYOPHYLLUS holostius tomentosus latifolius: ex radice tenui & repente, caulis tenuis, rotundus, geniculatus, in terram reclinatus prodit, qui statim in ramulos plures palmares, semipalmares, etiam minores subdividitur; quos folia oblonga, latiuscula, quædam subrotunda, ob lanuginem aspersam mollia & alba, bina & opposito respondentia, cingunt: flos non est conspectus: Hunc ex horto Pisano & quidem secundo, primum opera D. Wolfhardi Ocymoides tomentosi nomine, accepimus.

X. CARYOPHYLLUS holostius tomentosus angustifo-

guſtifolius: hic cauliculis eſt palmo minoribus, erectis,tenuibus,rotundis & parte inferna geniculatis,ſuperiore parte nudis & pene glabris,qui ſtatim in ramulos breviſſimos, ex alarum ſinu, ex adverſo ſitos,dividuntur: folia habet oblongiuſcula, anguſtiſſima, reflexa, ob tomentum mollia & ex viridi albicantia: cauliculus in tres pedicellos,binis foliolis ſuſtentatos, eoſque oblongos,ſed longitudine impares,abit, qui ſinguli calicem viridem ſuſtinent,cui flos unus, iſque albus & quinquefolius inſidet: hunc in Granada,ad radicem montis copioſe D. Albinus obſervavit.

Caryophyllus arvenſis glaber minimus.

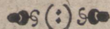
XI. Caryophyllus arvenſis glaber minimus: ex radice capillacea rufeſcente, cauliculus unus vel alter,tenuiſſimus, geniculatus, pedalis prodit,in ſummo valde ramoſus,ramulis capillo tenuioribus,quorum ſinguli,ſingulos floſculos albos,minutiſſimos,in duos apices abeuntes ſuſtinent: folia habet pauca,longa,anguſta. Variat magnitudine,nam & ſemipalmaris eſt, pauciſſimis,capillaceis, brevioribusque foliolis. Illum ex Euganeis collibus habemus: hunc vero Monſpelio: & hoc adhuc minus ex ſylvis prope thermas Wiſbadenſes infra Moguntiam.

XII. Caryophyllus ſaxatilis ericæfolius umbellatis corymbis: ex radice tenui, contorta, lignoſa & reclinata, cauliculi plures, geniculati, rufeſcentes,ſemipalmares,attolluntur: ad quorum exortum foliola brevia,anguſta,ericæ ſimilia & ad genicula bina breviſſima & rigidiuſcula: cauliculorum ſummitatibus, veluti umbellæ ex corymbis compoſitæ inſident, unde flores candidi,ex quatuor,aliquando quinque foliolis conſtantes,prodeunt. Hic in Galliæ provincia locis ſaxoſis, in monte edito prope Vigan reperitur.

XIII. Caryophyllus ſaxatilis ericæfolius ramoſus repens: hic inſtar muſci elevati per terram repens,ex radice caulem lignoſum emittit,in ramos plures,& hos in alios ſubdiviſum, quos folia exigua ericæ foliis ſimilia cingunt: quorum ſummitatibus flores copioſi, nivei, magni,elegantiſſimo ſpectaculo inſident: ex Pyrenæis D. Burſerus attulit.

Hunc floribus rubris,ſed majoribus,foliiſque ad cauliculos longioribus & latioribus, ex Hiſpania habemus. Uterq; à Caryophyllo muſcoſo,ſive muſco florido,diverſus eſt.

XIV. Caryophyllus ſaxatilis ſiliquoſus: è ſaxorũ fiſſuris in Harcyniæ promontoriis, planta perennis erumpit, foliolis ad radicem plurib. bellidis forma, ſed multo minoribus, oblongis pediculis donatis, tenuibus,pallide virentibus, inter quæ cauliculi tenues, læves, palmares, in oblongos ramulos diviſi, foliis paucis, longis, anguſtis cincti, prodeunt: ramulorum ſummis flores candidi, quadrifolii inſident, quibus ſiliquæ ſtrictiſſimæ,minutiſſimum ſemen rufeſcens continentes,ſuccedunt. Gypſophyti ſiliquoſi nomine, D. Furerus communicavit.

DE ANTIRRHINO.

CAPVT VI.

ANTIRRHINUM ſaxatile folio ſerpilli: radice eſt parva, ramis multis, reflexis, tenuibus, leviter hirſutis: foliis Serpilli vulgaris forma, ſed minoribus: floribus rubris, aliquando pallide cæruleis, pedicellis oblongiuſculis inſidentibus, forma & magnitudine una cum capitulo ſuccedente, Antirrhino arvenſi minori ſimilibus. Maſſiliæ in ſaxoſis provenit.

DE LINARIA.

CAPVT VII.

Linaria bellidis folio.

I. LINARIA latifolia Dalmatica magno flore: caulibus eſt lignoſis, rotundis, firmis, cubitum ſuperantibus, in ramos brachiatis, quos folia, præſertim inferiora, unciam lata, duas longa, pediculis carentia, in apicem acutiſſimum deſinentia, nullo ordine ſervato, ambiunt: flores habet Linariæ vulgaris florib. forma ſimiles, ſed triplo imò quadruplo majores, ex luteo ruſeſcentes, aureoſve, quibus vaſcula ut in aliis ſuccedunt. Hanc anno 1594. in horto Montembelgardiaco collegimus, enatam ex ſemine à Caſabona Florentia miſſo, nomine Linariȩ maximæ Dalmaticæ lauri foliis: eandem quoque nomine Linariæ perennis fruticantis Creticæ accepimus.

II. LINARIA Americana parvo flore: ex radice, caules plures ſeſquicubitales, rotundi, læves; ruſeſcentes, in ramos plures diviſi, exurgunt, quos folia triplo quam in priori anguſtiora, in exquiſitum apicem deſinentia, atrovirentia, alternatim nulloque ordine diſpoſita, cingunt: floribus eſt aureis, iiſque longe quam in vulgata minoribus. Hæc an. 1601. Argentinæ, in horto D. Saltzmanni crevit.

III. LINARIA latifolia triphylla: caulibus eſt viridibus, rotundis, ſtriatis, glabris, ſeſquipalmaribus, in ſummo brachiatis: foliis ut in Linaria Valentina Cluſii, terno, & adverſis inter ſe petiolis ordine adhærentibus, diſpoſitis, quolibet folio uncia latiore & duabus longiore, tenui, ex glauco vireſcente, venis ternis, ut in plantagine per longitudinem diſcurrentibus: at in caulis ſummo, modo terna, modo bina, modo ſine ordine ſita ſunt: extremo ramo veluti ſpica oblonga florum Linariæ vulgari ſimilimorum rictu flavo, calcari vero pallide cæruleo. Hanc Linariæ latifoliæ Valentinȩ Cluſij nomine D. Doldius miſit, cujus in Phytopinace ſub Linaria 5. meminimus. An hæc Linaria Cretica latifolia Cluſii, in ſua hiſtoria?

IV. LINARIA capillaceo folio erecta flore odoro: hæc caulibus eſt cubitalibus, rotundis, ramoſis: foliis plurimis, capillaceis, nulloq; ordine diſpoſitis: floribus parvis ex cæruleo, alboque mixtis, cujus rictum linea flaveſcens diſtinguit, ſuavem & ſubtilem odorem ſpirantibus: quibus capitula Lino fere ſimilia, minutum ſemen in pericarpiis continentia, ſuccedunt. Planta perennis eſt, Monſpeſſuli ſponte proveniens: nonnunquam ibidem in muris reperitur: flore vario, coloribus ex albo, cæruleo & luteo mixtis.

In hortis, cultura omnibus ſui partibus major eſt, duos cubitos ſuperans, & quidē duplex, alteri flo-

ri flos odoratior, alteri inodorus: quæ ex radice repente & perenni mire se propagat.

V. Linaria arvensis cærulea erecta: hæc radice est exili, capillacea, cauliculis palmaribus, foliis capillaceis, sed rarioribus & brevioribus quam in priore: floribus parvis, violaceis, lini capitulis exiguo semine refertis. Hæc in agris Lusatiæ flore est cæruleo: at Monspessuli in arvis ad montem Cetum violaceis reperitur.

VI. Linariæ aureæ affinis: caule est cubitali, rotundo, lignoso, in ramulos brachiato, quorum summitatibus flores lutei, Senetionis majoris forma, & similiter in pappum abeuntes, insident: folia oblonga, angusta, Kali majoris cochleato semine, foliis & forma & modo dispositis (sed densiora) habet. In Aragoniæ locis desertis, D. Albinus collegit.

Linariam bellidis folio, à C. Clusio, Lobelio & aliis sub Linaria odorata, descriptam, sed non recte icone expressam, cum calcaribus careat, figuram veram adponere visum fuit.

DE LINO.

Capvt VIII.

I. Linum frutescens subflavum: fruticosum est, caulibus cubitalibus, tenuibus, levibus & ramosis: foliis angustis, brevibus, sine ordine dispositis: floribus in summis cauliculis multis & magnis, subflavis, quinquefoliis, totidem in medio staminibus. Hoc in Granada D. Albinus legit.

II. Linum sylvestre cæruleum folio acuto: caule est pedali, rotundo, lignoso, statim ad exortum in ramos palmares diviso, quos folia atrovirentia, basi latiore alternatim cingunt, & in exquisitissimum, & veluti aculeatum mucronem desinunt: ramorum summitatibus, cauliculi multi quasi in umbella dispositi, caules aliquot apicibus donatos sustinent, è quibus flores magni, cærulei, quinquefolii, in medio staminibus donati, prodeunt, quibus vascula subrotunda succedunt. Hoc in saxosis Provinciæ, non longe Massilia provenit.

III. Linum minimum stellatum: tota plantula duarum, rarius trium unciarum est, radicula capilli instar tenui, albicante, cauliculo uno vel altero tenuissimo, foliolis brevibus, in exquisitissimum parvumque apicem desinentibus: inter quæ flosculi parvi, pallide virentes, stellati, ex quinque radiolis, exiguum circulum veluti umbonem cingentibus, compositi. Hoc Monspessuli in Gramuntio & Boutoneto provenit, & ab aliis lingua avis minor, ab aliis Passerina minor saxatilis, dicebatur.

DE HYSSOPO, HYSSOPI FOLIA, SIVE Gratiola minore, & Thymo.

Capvt XI.

Hyssopus latifolius: caulibus est lignosis, rufescentibus, striatis: foliis triplo quam in vulgari latioribus, striatis: foliis triplo quam in vulgari latioribus, obtusis, in reliquis cum vulgato conveniens. Londino D. Cargillus misit.

2. Addidit & alium, à vulgato solum foliorum colore diversum, qui in hoc atrovirens, in illo vero pallide luteus.

3. Sic & tertium hirsutum, cujus caules & folia, molli lanugine pubescunt.

Hyssopifolia sive Gratiola minor.

Hyssopifolia sive Gratiola minor: ex radice modo crassiore, modo tenuiore, ac fibrosa albida, caulis exurgit cubitalis, in plures ramulos divisus, subrufus, rotundus, striatus, quem folia Polygoni masculæ æmula cingunt, pallide virentia, alternatim disposita, & pediculis carentia: ex quorum alis flores singuli, oblongis cauliculis inclusi, eleganter cærulei quadrifolii: hos sequuntur vascula oblonga, semina minuta subfusca continentia. Hæc omnis odoris expers est, & pene insipida, licet aliqui nitrosum, alii subdulcem saporem in ea notarint.

Variat foliis: altera est latioribus, quæ altius exurgit: altera angustioribus & oblongis, quæ vix palmaris, Iunio mense florent. Florib. item; nam ex Hispania habemus, quæ flores habet oblongos, forma Gratiolæ vulgari similes, qui saturatioris coloris cærulei sunt. Locis humidis & uliginosis nascitur, quamprimum in paludibus Patavinis & ad portam S. Iustinæ & quidem latioribus foliis, legimus: dein circa Monspelium in rivulis, ubi Anagallidem aquaticam vocabant: tum in Alsatia non longe Mülhusio, item locis udis: quæ vero foliis angustioribus est, Mōspessuli, ad lucum Gramuntium provenit. Hanc videtur notasse Cordus in observ. Grase Poley/ & Gesn. libel. de coll. stirp. Gratiolæ minoris nomine. Camerarius, qui in Franconia observavit: Hyssopoidem nominavit, & in Hassia, Halimum aquaticum vocari monet: in Phytopinace sub Hyssopifolia Ioh. Bauhini, & in Matthiolo emaculato sub Gratiola minore, figura addita (quam hactenus nullus exhibuit) proposuimus.

Thymum inodorum: fuffrutex est, ob lævem lanuginem, qua pubescit, incanus, caule lignoso, cortice incano, rugoso, vestito, qui in plures ramos palmo minores, recurvos, hique in alios & velut in orbem dispositos, dividitur: quos per intervalla folia brevissima, angustissima, plura simul juncta, inodora & pene insipida, sed astringendi vi prædita, cingunt: cauliculorum summis flores purpurei, forma & dispositione Thymi vulgaris floribus similes, insident. Hoc in regno Valentiæ, locis arenosis in litore ad Alicanta, copiose provenit, D. Albino referente.

DE SERPILLO ET POLIO.

CAPUT X.

Serpillum latifolium hirsutum: tota planta ob mollem lanuginem, qua pubescit, præsertim caulibus, incana est: cauliculis donatur frequentibus, tenuibus, longis, recurvis: qui foliis subrotundis, pediculis oblongis, binis ex adverso nascentibus, cinguntur: cauliculorum summis capitula flosculorum purpurascentium, ut in vulgari, insident. Hoc sæpius locis aridioribus apud nos reperitur.

Polium latifolium incanum Creticum: & hęc planta tota, tomento albo, molli, tecta est, habens caules pedales, rotūdos, in ramos palmares, hosq; in breviores subdivisos, quos folia subrotunda crenata, instar Alsines hederulę folio, vel Chamedryos, crassa, rugosa, bina ex adverso nascentia, inferne candida, superne ex viridi flavescentia, quæ masticata pene insipida (in sicca planta) & non secus ac si tomentum dentibus contereretur sensum præbent: flores non vidimus. Hoc ex Creta ab Honorio Belli, nomine Polii platiphylli Cydoniensis, accepimus.

Ocimum latifolium maculatum.

DE PULEGIO ET ORIGANO.

CAPUT XI.

PULEGIUM foliis nummulariæ: ex horto Patavino D. Heyl ante undecim annos attulit, hujus ramum tenuem, palmarem, quasi geniculatum, quem folia & singulis geniculis bina, tenuia, instar Nummulariæ rotunda, sed sextuplo minora, pedicellis donata, & ex adverso sibi respondentia, cingunt, & floribus ex albo cæruleis, caulem verticillatim ambientibus, subjiciuntur. Hoc odore vulgari multo est gratiore.

ORIGANUM sylvestre humile: ex radice lignosa, rufescente, fibrosa, cauliculus communiter unus, rotundus, rufus & asper, unciarum sex vel septem, exurgit: qui in summo in ramulos plures dividuntur, hique flores, umbellæ forma ex cæruleo purpureoque mixtos, sustinent: folia habet parva oblonga, subhirsuta, compacta & inordinate disposita, potissimum cauliculi partem summam ambientia, vulgaris Origani odore. Hoc circa Aureliam Gallorum copiose reperitur.

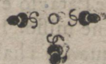
OCIMUM latifolium maculatum, sub latifolio à Cæsalpino, Basilici Indici vel potius Hispanici nomine, à Camerario exhibitum: cum ejus figuram hactenus apud Herbarios non viderim, non abs re fore judicavi, si his adderetur.

DE MENTHA ET CALAMENTHA.

CAPUT XII.

I. MENTHA rotundifolia minor, seu flore globoso: caule est pedali, anguloso, rufescente, hirsuto, aliquando incana lanugine cincto: quem folia ex rotunditate oblongata, mollia, hirsuta, per marginem crenata, subtus incana, superne atrovirentia, bina semper sibi mutuo opposita, ambiunt: ex foliorum alis, nonnunquam ramuli prodeunt, quibus flores, veluti in capitulum globosum collecti, purpurascentes insident: tota planta gravis odoris est. In scrobibus humentibus & riguis, secus fossas aquarum reperitur.

II. MENTHA radice geniculata: ex radice modice crassa, geniculata, fibris distincta, caulis exurgit cubitalis, quadratus, tactu aliquantum, asper, quem foiia oblonga, Menthæ spicatæ similia, parique modo disposita, mollia, nigricantia, nonnihil rugosa, in ambitu serrata, ambiunt: flores habet in spica oblonga, galericulatos, ut in Mentha Cattaria, dilute purpurascentes: quibus vascula succedunt, semen rotundum, quod tritum aromatici odoris est, ut & tota planta continens. Hanc & Menthæ tuberosæ & Nepetæ angustifoliæ odoratæ nomine, accepimus.

Mentha Cattaria minor.

III. Mentha Cattaria minor: caulem habet cubitalem, quadrangulum, geniculatũ, in multos ramos, & hos in alios, divisum: quos folia oblonga acuminata, in profundas crenas veluti lacinias divisa, odore quam in vulgari vehemẽtiore quidem, sed suaviore, ramulorum extremis flores pallidi, vulgaris forma insident, quibus calices exigui, semen nigrum subrotundum cõtinentes, succedunt: quod Iunio & Iulio, in horto floruit, semine Patavio ex horto Bembiano, Nepetellæ nomine misso. Hanc à Cattaria tenuifolia Clusii, quæ folia habet angusta, leviterque crenata, totaq; incana est, diversam facimus, utriusque figuram in Theatro exhibituri.

IV. Mentha Cattaria minor alpina: hæc caule est pedali, anguloso, rufescente & ramoso: foliis priore quadruplo minoribus, Nepetę vulgari forma respondentibus, quasi triangulis, sub canis, serratis, floribus pallidis, galericulatis, veluti in spica dispositis & prioribus similibus. Hæc in montosis circa Neapolim Italiæ provenit, unde semen Nepetæ alpinæ nomine, ab Imperato accepimus.

Calamenta vulgaris flore exiguo: caules habet pedales, angulosos, lanugine aspersos, & veluti geniculatos, unde folia bina, subrotunda, atrovirentia, hirsuta, sibi mutuo opposita prodeunt, ex quorum alis, majore caulis parte, pedicelli gemini, hirsuti efferuntur, flosculos minutos, vulgari forma similes & colore nonnihil purpurascentes, sustinentes: quibus semen exiguum nigricans succedit. Hæc in Sabaudia inter monasterium & Ayme, locis acclivibus, Iulio florens, collecta.

DE MARRVBIO.
CAPVT XIII.

I. Marrubium palustre hirsutum tenuius laciniatum: caulem habet cubitalem, quadrangulum, leviter hirsutum, quem folia dura, hirsuta incana & aspera, Scabiosæ montanę calidarum regionum modo, ad costam mediam, in plures oblongas, angustas, acuminatas, & crenatas lacinias divisa, ambiunt: flores parvi, albicantes, ex calicibus asperiusculis prodeuntes, caulem verticillatim, ut in Marrubio palustri vulgari glabro, cingunt. Hoc locis humidioribus in Austria reperitur, unde Sideritis 2. Matthioli nomine, accepimus.

II. Marrubium album villosum: cauliculos edit pedales, lignosos, rotundos, albos, villosos, in ramulos divisos: folia sunt subrotunda, parva, crassa, per ambitum crenata, ob tomentum album inferius adpositum, Gnaphalii instar mollia superius rugosa & nigricantia: flosculi, ut in vulgari, caulem verticillatim ambiunt. Hoc in agris Lutetianis collegimus.

III. Marrubium album crispum: & hoc cauliculis est lignosis, rotundis, albis, sed foliis minoribus, crispis, crenatis, utraque parte cinereis, nec ita tomentosis: flosculi subcandidi in pungentibus conceptaculis caulem per intervalla verticillatim ambiunt. Hoc à D. Neudorffero accepimus.

DE LAMIO.
CAPVT XIV.

Lamium peregrinum Scutellaria dictũ: radice est urticę simili, flavescente, obliqua & fibrosa,

brosa, à qua primo vere exurgit caulis singularis, rectus, quadratus, geniculat⁹, hirsutus, & cubitalis, quem folia ambiunt, per genicula bina, oblonga, hirsutie levi incana & mollia, profunde incisa, obscure virentia, petiolis oblongis, hirsutis, & mollib. donata: ad quorum exortũ, circa caulis medium, utrinq; ramuli palmares prodeunt: in quorum, ut & caulis summo, folia angusta, parva, acuminata, non serrata, florib. subjiciuntur: flores in oblonga spica, ut in Horminio luteo dispositi, purpurei sunt, rarius albi, oblongi, Lamii modo galericulati, erecti, lõga cervice donati, aliquando bini, aliquando etiam simplices, ex uno pericarpio, galeam militarem imitante, producuntur: florib. delapsis, semina quatuor rotunda, dura, verrucosa, observantur. Hoc in Calabria, potiss. montosis copiose provenire D. Vorstius significavit: in Campoclarensium collib. & Æquicolorum montib. sylvosis, locis humentib. & saxosis D. Columna notavit. Ex horto Patavino Scutellariæ nomine primo habuimus, & in Phytopin. sub Teucrio simili Scutellaria (quia tunc summitas tantum fuerat conspecta) descripsimus: & quia vulgo in Calabria, Scutellariam dici, D. Vorstius monuerat, qui tn. ad Horminum aliquod sylv. referendum putabat. At postmodũ doctiss. Columna, qui medium inter Horminum & Lamium censuit, à singulari & privata fruct⁹ sive pericarpii forma, militaris galeę iconem exprimente, Cassidam appellavit: quia hujus fructus rotundi sunt & compressi, hirsutie crassa, asperginosa, viscosa & odora, manus inficiente, dum virent, obsiti: quorum pars anterior in acutum producitur, fissuram habens oris specie, & desuper veluti in fronte limbũ elevatum sui proportione magnũ, elatũ veluti diadema, aut crista obliqua, qua ornari videtur, ut in militum galeis.

DE SIDERITIDE.

CAPVT XV.

I. SIDERITIS foliis oblongis glabris caules habet quadrangulos, cubitales, velut geniculatos, in quorum summitate rarissimi pili conspiciuntur: folia tenuia, pallide virentia, penitus glabra, bina semper ex adverso nascentia, quorum inferiora, tres uncias longa, unam lata, minimeq; serrata sunt: flores, forma quidem Sideritidi vulgatissimæ florib. respondent, sed longiores & majores, galeati & albi, è calicib. asperiusculis prodeuntes, ad foliorum exortum, ab imo fere ad summum caulem verticillatim ambiunt: quibus semen parvum, nigrum, inæquale, in vasculis plantaginis, succedit. Hanc Heidelberga Sprengerus senior, ex horto suo misit.

II. SIDERITIS alsine trixaginis folio: hæc radicem habet parvam, fibris capillatam: caulem pedalem, quadrangulum, subhirsutum, qui mox ad exortum in ramos dispergitur, hiq; in alios, in terram reclinatos, quemadmodum in Alsine trixaginis folio, qua tn. multo major est: folia habet rara, dictæ Alsines forma, per ambitum serrata, sed majora: ad foliorum exortum, flores subcærulei, oblongi, è calicibus asperiusculis prodeunt, quibus semen parvum subrotundum succedit. Hæc circa Argentinam reperitur.

DE EVPHRASIA.

CAPVT XVI.

I. EUPHRASIA lutea radice squamata: radice est velut bulbosa, alba, ex quatuor crassiusculis squamis coagmentata, caule pedali, aliquando palmari, lævi, cavo, ramoso; ramulis ex alarum cavis prodeuntibus: quem folia bina, petiolis carentia, basi sua situ adverso cingunt, Alsine trixaginis foliis forma similia, sed acutiora: flores lutei, Euphrasię florib. respondentes: quibus succedit semen nigrum, rotundũ, in apicẽ exiguum desinens, quod geminum parvo petiolo insidet. Hæc montosis asperis & humidis gaudet: hancq; primum an. 1606. ex Bienensium Helvetior. alpib. habuimus: dein, non longe ab Einsidlen: tum ex Pyrenæis: tandem D. Burserus ex superiore Austria, ex Blanckenstein prope oppidum Hallstadt natam, transmisit.

II. EUPHRASIA purpurea minor: radicem habet lignosam, parvam, nigricantem, in tenues fibras divisam: caulem palmarem (altiorem non vidimus, sed minorem duarum triumve unciarum) quadratum, rubentem, leviter hirsutum, aliquando simplicem, aliquando statim ad exortum in duos, rarius plures, parvos ramulos divisum, quẽ folia pauca, crassa, hirsuta, rotunda fere & bina, in crenas profundas, inferiora quidem quam minora, in ternas, superiora v. in quinas senasve divisa, sua basi cingunt: flores è folior. sinu, aliquando à medio caule, aliquando tanquã ex spica comave, ex utriculis, velut oblongo calice, prodeunt bini, galericulati, purpurascentes (cãdidos aliqui notarunt) quib. semen oblongũ, angulosum, candicans, in utriculis succedit. Hęc

in

in pratis collium Italiæ frequens est, ita ut quibusdam locis, tapetem purpureum humum ornare videatur: hæc in via Romana, etiam Romæ in monte Testaceo provenit: passim etiam in Castilia, maxime circa Escurial, reperitur. Amara est, & monente doctissimo Columna à pharmacopæis pro Euphrasia altera Matthioli usurpatur. Hanc cum primum collegissemus, Brunellam Italicam nominavimus, hocq; nomine ante viginti quatuor annos in Phytopinace descripsimus: Ulysses Aldroand. Euphrasiæ speciem, ostendenti nominavit: & Columna, Eufragium tertiam sive mediam vocat.

DE MELAMPYRO.

CAPVT XVII.

Scrophularia flore luteo.

MELAMPYRUM luteum linariæ folio: radice est candida, fibrosa, caule pedali, rotundo, atrorubente, in ramos plures palmo minores, matremque superantes, non tamen æquali & contrario situ positos, diviso: folia sunt oblonga, linariæ foliis angustiora, ex quorũ sinu folia alia breviora & angustiora prodeunt: in caulis summo, spica oblonga, ex pinnatis cristatisve & ob crenas exasperatis ac subrotundis foliis composita, unde flores pallide lutei, oblongi, concavi, hiantes, antrorsum exporrecti, prodeunt: semen in siliquis foliaceis oblongum, nigricans continetur. In sylvis nostris montosis, & in Muteto monte, Majo Iunioq; florens reperitur. Linopyron forte dici posset.

DE SCROPHULARIA.

CAPVT XVIII.

I. SCROPHULARIA flore luteo: ex radice crassa, nigra, fibrosa scrophylis carẽte, caules plures exurgunt cubitales & sesquicubitales, quadranguli, subrubentes, leviter hirsuti, mollive lanugine pubescentes & cani: folia habet ad radicem per terram sparsa, uncias quinque vel sex longa, similiterque lata, subrotunda, ob pilos brevissimos aspersos, mollia, longissimis pediculis donata, & profunde crenata: at quæ caulem cingunt minora sunt, binis semper ex opposito respondentibus: ex foliorum sinibus, ab imo fere ad summum, utrinque prodit pediculus unus, uncias tres longus, lævis & nudus, qui in alios breviores subdividitur, uno alterove brevi folio divisioni subjecto: his, quasi corymbi plures insident, ex quibus singulis flos orbiculatus, luteus, in breves lacinias divisus, una cum staminibus aliquot oblongis prodit: capitula subrotunda, Scrophulariæ vulgaris majora acuminata succedunt, quorum acumini filamentum capreoli instar insidet, & hic semina minuta nigra includuntur, Majo & Iunio floruit, semen Autumno maturuit. Hanc à D. Doldio primum accepimus, & velut indictã censentes, breviter in Phytopinace, & Matthiolo, figura addita, descripsimus: nunc vero plenius, cum eam annis aliquot in horto coluerimus: quam postmodum doctissim. Columna Scrophulariæ montanæ maximæ nomine descripsit & in valle Campoclarensium atque etiam supra Matesium umbrosis Septentrionalibus nivosis invenit, & à C. Clusio in Pannonicis, pro Lamio Pannonico descriptum censet: sane, notæ aliquot à Clusio Lamio suo Pannonico 2. exotico tributæ, nostræ conveniunt: non desunt tamen, quæ in nostra observare non est (ut nec figura cum nostra convenit) nisi

nisi forte cultura, varietatem hanc causarit, quamvis & ipse solum in horto observarit.

II. Scrophularia foliis laciniatis: hæc caule est crasso, striato, subrubente, & lævi: foliis atrovirentibus, lævibus, tenuibus, longis pediculis donatis, inferiorib. palmaribus, instar foliorum Raphani, in lacinias quinq; oblongas crenatas divisis, ex quorum finibus folia minora, etiam laciniata prodeunt: at folia in caulis summitate non vidimus: flore est magno, elegantissimo, croceo inferiore parte galeræ, intrinsecus rubro: plura non licet, quia solum ramum, nomine Scrophulariæ Hispanicæ non scriptæ, à D. Gillenio Cassellis accepimus: An forte Scrophularia Indica, cujus capitula quadruplo majore esse, quam in vulgari, in Phytopinace monuimus.

DE PSEUDOSTAHYDE.

Caput XIX.

I. Pseudostachys Cretica: è radice lignosa, caules quadrati, cubitales, tomento albo vestiti exeunt: folia cinericea, molliter hirsuta, oblonga, quæ ad radicem una cum pediculo oblongo palmum superant, latitudine unciam non æquantia, pene inodora, vel saltem odore aliis suaviore: at quæ floribus subjiciuntur & caulem ambiunt, brevia sunt & angusta, pediculis carentia, è singulis articulis bina sibi mutuo opposita, duriuscula: flores purpurei, ex verticillis aculeatis caulem cingentibus, prodeunt: semen rotundum est & nigricans. Hæc pro Marrubio Cretico sata fuit.

II. Pseudostahys alpina: à radice dura, rufescente, in fibras crassas & longas divisa, folia plura, hirsuta prodeunt, Hormino similia, sed tenuiora, uncias tres lata, quatuor longa, longis pediculis, molli lanugine albicantibus, donata, per ambitum crenata, nonnihil odorem gravem spirantia, inter quæ caules sesquicubitales, quadrãguli, cannulati, geniculis distincti & hirsuti, efferuntur, qui foliis rugosis, asperis, prioribus longioribus circumdantur: ad quorum exortum, sæpe utrinque ramulus unus semipalmaris, etiam palmaris egreditur: flores circa summa genicula verticillati, galericulati, ex albo rubentes, ex utriculis asperiusculis, in quibus semen rotundum nigrum continetur, prodeunt. Hanc Iulio mense florentem in altissimo monte Wasserfall dicto, aliquoties observavimus.

Eandem, cubitos duos superantem, foliis multo majorib. minime gravi odore molestam (quæ culturæ adscribimus) Marrubii nomine, ex horto Friderici Meyeri Argentina accepimus.

DE SALVIA.

Caput XX.

I. Salvia folio serrato: hæc à vulgari foliis potissimum differt, quæ in hac latiora, rotundiora, tenuiora, manifestis per marginem serris donata, & suaviori odore prædita: quædam etiam uncias quatuor longa, tres vero lata: in reliquis cum vulgari convenit: hanc D. Cargillus ex Anglia misit.

II. Salvia folio subrotundo: hæc caule est etiam quadrato, villoso, foliis rotundis, ad Violariæ, vel Aristolochiæ rotundæ folia accedentibus, at in acumen finientibus, scabris, vulgari magis candicantib. & tenuibus: quam Schmalcaldio à pharmacopæo accepimus.

III. Salvia lanuginosa angustifolia: caule est rotundo, crasso, lignoso, ob candidam lanuginem, molli, cubitali, ramoso: foliis candidis, angustis, brevibus, semunciam latis, duas longis, densis & scabris, odore Tanaceti: floribus in caulis summo quasi in spica, Lamii floribus similibus, purpurascentibus, è quorum medio stamina oblonga efferuntur: hanc D. Neudorfferus communicavit.

DE SCORODOTI.

Caput XXI.

Scorodotis Cretica: radicem habet magnã perennem, caulẽ quadrangulum, striatum, villosum: folia per terram in orbem sparsa, alba sunt, tomentosa, subrotunda, rugosa, crassa, Mentastro similia, per ambitum serrata, flores verticillati, pallidi, Stachydis forma, quibus vascula, semen nigrum, rotundum, includentia, succedunt. Hanc ab Honorio Belli ex Creta, unà cum seminibus Scorodoniæ Creticæ nomine accepimus, & sub Stachyde Cretica in Phytopinace descripsimus: sed cum in horto ex semine enatam diligentius perpendissemus, & in virente, ut in Scordio, Allii odorem notassemus,

ad Scordotim Plinii accedere cenſuimus: cujus nomine in Creta, apud quos ubiq; inter ſaxa, ſecus vias, & ad agrorum margines provenit, Seplaſiarij pro Scordio promiſcue utuntur, monente Bello, & Pona in ſuo Baldo referente.

DE HORMINO.

CAPUT XXII.

Horminum Syriacum.

I. HORMINUM Syriacum: planta eſt Sclareæ forma, caulibus cubitum ſuperantibus, quadrangulis, leviſſime hirſutis, in alas diviſis: foliis inferioribus palmum longis, latis, ſubaſperis, ſinuoſis, ſuperioribus anguſtis, oblongis, lævioribus; flores albi ſunt, galericulati, florum Sclareæ forma: ſemen vaſculis incluſum, parvum eſt & compreſſum, rubris coſtis donatum, cinereũ, nigris lineis ſine ordine conſperſum, quod ſub lingua ut Ocymi ſemen lenteſcit, & inodorum eſt. At planta, quæ facile ex ſemine naſcitur, cum flores producit, odore quam Colis Iovis gratiore eſt, & Ocymum nonnihil æmulatur. Hujus ſemen Biſarmar nomine D. Bernhardus Paludanus, cum Patavium ex Syria anno 1378. rediiſſet, communicavit. Biſennas Camerarius in ſuo horto nominavit: at ſunt qui Aman quoque vocitent.

II. HORMINUM anguſtifolium laciniatum: caule eſt quadrato, pedali, hirſuto, rarius ramoſo: foliis paucis, nonnihil hirſutis, pollicem latis, uncias tres longis, aliquando ſinuoſis, aliquando, potiſſimum inferioribus, in profundas lacinias diviſis: floribus albis, parvis, verticillatim caulem ambientibus, ſpicam oblongam & inflexam efformantibus quibus decidentib. ſemen nigrum ſuccedit. Hoc Monſpeſſuli, foliis Scolopendriæ modo diviſis, legimus: at Helmſtadio, Hormini Cretici albi nomine, D. Sigfridus miſit.

III. HORMINUM minus album Betonicæ facie: ex radice lignoſa, fibroſa, nigricante, cauliculus unus, aliquando geminus, palmo minor, rotundus, villoſus oritur: foliis eſt paucis, ad radicem rotundis, craſſis, lanuginoſis, crenatis & longis pediculis donatis: in caulis medio bina, Betonicæ foliis æmula, ſed craſſiora & breviora, baſi caulem ambientia, & capitulo duo minima ſubijciuntur: flores ſunt albi, Betonicę forma velut in ſpica congeſti: In montibus Pyrænæis Hiſpaniam verſus, D. Burſerus legit.

DE VERBASCO.

CAPUT XXIII.

VERBASCUM foliis rotundis flore blattariæ: caulibus eſt cubitalibus, viridibus, rotundis, ſtriatis, leviter villoſis, nec ramoſis: foliis inferioribus oblongis, reliquis omnibus ſubrotundis, parvis, caulem baſi ſua alternatim amplexantibus, inferne incanis, ſuperne nigricantibus, ad quorum fere ſingulorum exortum, duo minora adjiciuntur, ex quorum ſinu pediculi, unus, duo, tres, rarius quatuor, prodeunt, quibus ſingulis, flos unicus, luteus, parvus, ex quinque foliis compoſitus inſidet, cujus medio, ſtamina aliquot purpurea, quaſi ex caliculo, ut in Blattaria, emergentia inſident: huic vaſculum, ſemen minutum, rotundum continens ſuccedit. Hoc in horto Ioh. Haintzmanni Pharmacopæi noſtri defuncti crevit.

DE

DE ÆTHIOPIDE.

CAPVT XXIV.

ÆTHIOPIS laciniato folio: hæc foliis est pedem longis, uncias quinq; vel sex latis, in acumen desinentibus, mollibus, alba lanugine pubescentibus, in multas lacinias profundas, acutas, easq; crenatas divisis, per terram sparsis: caule quadrangulo, lanuginoso, in ramulos distributo: quem folia parva basi sua complectuntur: flores candidi, per intervalla ordine digesti, Lamij floribus forma & magnitudine similes: semen rotundum, nigrum, geminum, in pericarpio continetur: ante plures annos in horto coluimus.

DE SANICVLA MONTANA.

CAPVT XXV.

I. SANICULA montana minor: radice est crassiuscula, multis fibris capillaribus donata, & à lateribus propagines agente, foliis per terram sparsis ex rotunditate oblongis per ambitum incisis, aliquantulum hirsutis: inter quæ cauliculi (sæpius unus) semipalmares, etiam minores, rarius altiores, nullis, vel certe paucis pilis cincti, in summitate in exiguos ramulos divisi: singulis ramis flosculi albi, quinquefolii, punctati, staminibus in medio insident: quibus capitulum, exiguo nigroque semine plenum, succedit. Variat: nam vel folia magna, subrotunda, vel parva & oblonga existunt: in Helvetiorum alpibus provenit, An apud Clusium, Saniculæ montanæ alterius speciei secunda.

II. SANICULA alpina minima pilosa: plantula est duarum circiter unciarum, radiculam habens exiguam, ramulos unciales per terram sparsos, foliola brevia, angusta, incana, nonnihil pilosa, plura, stellæ in modum disposita: flosculi sunt oblongi, lutei, pro ratione plantæ magni, qui singuli singulis pedicellis, minutissimis, è fimbriato obtusiore calice prodeuntes insident. Hæc in summitate Ventosi montis & Pyrenæis reperitur.

DE DIGITALI.

CAPVT XXVI.

DIGITALIS angustifolia luteo parvo flore: huic folia sunt angusta, unciam lata, binas ternasve longa, utraque parte virore splendentia: caulem habet simplicem, cubitalem, rectum, rotundum, lævem, à medio sursum versus floribus compluribus ornatum, qui ab una caulis parte supra se invicem dispositi, deorsum pendent, lutei, oblongi, concavi, forma Campanulam, vel Dactyliothecam, referentes, ore diviso, per margines hirsuto, staminibus intus luteis: quos vascula rotunda, in pilum desinentia, semen exiguum continentia, succedunt: hæc in monte Baldo provenit, & an ad Ephemerum Dioscoridis referri possit, considerandum.

LIBER SEPTIMVS.

DE LYSIMACHIA.

CAPVT I.

I. LYSIMACHIA hirſuta ſiliquoſa parvo flore: hæc duplex eſt, major & minor. Major caule eſt bicubitali, rotundo, hirſuto, concavo, in ramos brachiato: foliis oblongis, anguſtis, leviter crenatis, hirſutis, lanugine incanis & mollibus: in ſummis virgis, ſiliquæ ſtrictiſſimæ & longæ, quarum extremitatibus flores purpurei, parvi & quadrifolij inſident: at in ipſis ſiliquis, ſemina exigua, ſubrufa, candida lanugine implicita, continentur. Apud nos in arenoſis ad Wieſam, æſtate floret.

II. Minor, ex radice tenui, fibroſa, caulem unum vel alterum, pedalem, lanuginoſum protrudit, ſolaq; caulis, foliorum & ſiliquarum brevitate, à priore differt: quam & in Italia legimus.

III. LYSIMACHIA Chamænerion dicta alpina: ex radice fibroſa, cauliculi rotundi, ſuperne albicãtes, palmares, nonnunquam pedales exurgunt, foliis duplicibus cincti: aliis Roriſmarini forma, ſed brevioribus & anguſtioribus, nullo ordine diſpoſitis: aliis breviſſimis, iisq; vel prædictis interjectis, vel ex eorum ſinu prodeuntibus: cauliculorum ſummis, flores, longis pedicellis ſubcæruleis, vel candicantibus inſident, elegantes, purpuro cærulei, vel albo cærulei, quadrifolii, ſatis magni, quibus foliola quatuor brevia & viridia, ſubjiciuntur, & ex eorum medio ſtamina aliquot exurgunt: ſiliquæ longæ, anguſtæ, ſemen minutum cum lanugine continentes, ſuccedunt. In alpibus Helveticorum provenit.

DE VERONICA.

CAPVT II.

I. VERONICA alpina bellidis folio hirſuta: radice eſt per terram tranſverſim repente, fibris oblongis nigricantibus donata: cauliculo ſemipalmari, vel paulo altiore, tenui, hirſuto, duro, flexili, reclinato: cujus folia ad radicem plura, Bellidis cæruleæ foliis forma reſpondent, parva, ſubrotunda, atrovirentia, hirſuta & craſſa, in cauliculo pauca, binis ex oppoſito ſitis: cauliculorum ſummitatibus floſculi cærulei, quaſi in umbella, ex parvis hirſutis caliculis prodeuntes, quaternis, quinisve foliolis & ſtaminulis binis cum ſtylo compoſiti, inſident: ſemen vero in vaſculis brevibus compreſſis, ex medio veluti umbone ſtylo prodeunte, continetur: Hanc in Helvetiorum alpibus reperimus.

Eandem, ſed minorem, ſine nomine, F. Greg. de Regio Capuccinus, ex montibus Tyrolenſibus, ut & D. Burſerus majorem, ex Pyrenæis, miſit.

DE TEVCRIO.

CAPVT III.

TEUCRIUM alpinum inodorum magno flore: radice alba, oblonga & capillacea, per terræ ſuperficiem repit: cauliculos aliquot habet, lignoſos, rufeſcentes, hirſutos, nonnunquam in alas diviſos, ſemipalmares & in terram reclinatos, foliis ſubrotundis, parvis, quorum maximum, ne minimi digiti unguem adæquat, hirſutis, rugoſis, & crenatis; foliis ſalviæ ſylveſtris ſuperioribus forma reſpondentibus, cinctos: in cauliculorum ſummitatibus, flores quaſi in ſpicam congeſti, qui magni, purpuro cærulei, galericulati: ſemen non vidimus. Ex monte majore S. Bernhardi, & Auguſta vale. Helvetiorum, D. Burſerus attulit.

Chamædrys spinosa,

DE CHAMÆDRY.

CAPVT IV.

I. CHAMÆDRYS spinosa: planta est palmaris & sesqui palmaris, rarissime cubitalis, molli lanugine incana & hirsuta: cauliculis quadratis, geniculatis, virgultis hinc inde sparsis: foliis oblongis, subrotundis, aliquibus laciniatis, at plerisq; leviter serratis, summis tamen integris: flores ex caliculis lanuginosis, Chamædryos forma, ex flavo rufescentes, ex foliorum alis prodeunt, unde & aculei bini, aliquando plures, modo breviors, modo longiores, exurgunt: aliquando ex geniculis unum virgultum prodit, cujus summitati spina suptilissima insidet: semen rotundum, subnigrum, caliculis inclusum, floribus succedit. Patavio ex horto Bembiano accepimus, in Phytopinace & Matthiolo descripsimus.

II. CHAMÆDRYS Austriaca foliis tenuissime laciniatis: caule est lignoso, rotundo, hispito, pedali, in ramos brachiato, foliis nonnihil pilosis & rigidiusculis, in angustas lacinias divisis: floribus subcæruleis, in spica oblonga dispositis, quos capitula subrotunda, bifida, seminum minutissimorum conceptacula sequuntur. Ex Austria D. Agerius attulit.

III. CHAMÆDRYS Hispanica, foliis tenuissime divisis: hæc caule est priore multo teneriore, rotundo, leviter piloso, geniculis pluribus distincto: foliis brevioribus angustiusque divisis, & ad singula caulis genicula, junctis; at cauliculus in tenuissimorum & parvorum foliorum quasi cespitem absumitur, & ad summum geniculum, in duos pedicellos triunciales, foliis nudos, dividitur: quibus flosculi parvi, stylo oblongo donati, insident: plura non licet: ex Hispania D. Albinus attulit.

IV. CHAMÆDRYS alpina minima hirsuta: ex radicula capillacea, ramulus tenuissimus (modo bini ternive) duarum triumve ad summum unciarum, prodit: foliola ad radicem exigua, subrotunda, hirsuta, crenata & crassiuscula, in ramulis nulla, qui in pedicellos absumuntur, hiq; singuli flosculum cæruleum sustinent: ex cujus medio stylus muscæ proboscidi fere similis, prominet: vascula exigua plana & compressa, ut in Chamædry sylvestri, floribus succedunt. In jugis alpium Helveticarum & Tyrolensium, ut & Baldi summitatibus reperitur.

V. CHAMÆDRYS spuria minor angustifolia: hæc radice est nigricante, lignosa & fibrosa: ramulis plurimis in terram reflexis, palmaribus, rotundis, rufescentibus, nonnihil pilosis, rigidis, duris, & in ramulos plures subdivisis: foliis ad radicem nonnunquam oblongis, latiusculis, obtusis, minime crenatis: reliquis vero ad cauliculos brevibus, angustis, crenatis & in apicem desinentibus: flores habet copiosos, in spica oblonga dispositos modo pallide cæruleos, quadrifolios, staminulis & stylo donatos: quibus ut sylvestri, semen minutum in parvis thecis succedit. Æstate floret in agris nostris siccioribus & incultis, copiose circa Balneum Bruglingen occurrit.

DE ALSINE.

CAPUT V.

I. ALsine paluſtris minor ſerpillifolia : radiculam habet parvam,capillarem,cauliculum nodoſum reflexum : à quo fibrę exiguæ ut in Serpillo prodeuntes, terræ figuntur:hic in cauliculos plures,oblongos, repentes, diviſus,foliis ſerpilli forma, ſed multo minoribus,& quidem binis contrario ſitu veſtiuntur: foliorum aliis parvi floſculi inſident,quibus vaſculum utrinque unum eo quo in Glauce modo, ſemen minutum continens,ſuccedit. Hæc locis paluſtribus provenit.

II. Alsine paluſtris minor folio oblongo: & hæc radice eſt tenui, oblonga, capillaceis fibris prædita,cauliculis frequentibus,tenuibus,humi fuſis,& ſubinde ad internodia fibris ſeſe firmantibus: foliis oblongis,anguſtis,pallidis, binis ex adverſo naſcentibus : floſculis parvis, racemi modo junctis & tenuiſſimis pedicellis inſidentibus,quibus ſemen minutum ſuccedit.Hanc Portulacæ aquaticæ nomine, D.Sigfridus Helmſtadio miſit.

III. Alsine alpina glabra:ex radice albida,oblonga,fibris capillata, cauliculi plures,iiq; palmares,tenues,læves,rotundi & geniculati,in ramulos aliquot, hique in alios diviſi,prodeunt: qui foliis pallide virentibus,Lini forma,ſed brevioribus & acutis,binis ex adverſo ſitis,cinguntur:flores plures albi,ſtaminibus aliquot donati, pedicellis inſidentes, ex caliculis prodeunt,capitulis minuto ſemine refertis, ſuccedentibus. Hæc locis ſaxoſis humidis gaudet, quod copioſe circa balneum Sultzbergenſe in Marchionatu ſuperiore obſervavimus : verum ex Rhetorum alpibus monte Spliegel,radice lignoſiore,totaq; planta omnibus partibus minore & ſemipalmari,habemus.

IV. Alsine alpina junceo folio:planta eſt ad palmi altitudinē accedens, cujus cauliculus ſtatim à radice in duos, hiq; in alios ramulos breviores dividuntur,inter quos unus vel alter ſemipalmaris, exurgit,in ſummitate florum unū ſuſtinens vel is uno alterove pediculo donatur, & cuilibet unus,iſq; albus, quinq; folius, ſatis magnus,ex calice prodiens,inſidet: foliis eſt capillaceis, viridib. rigidis & inordinate diſpoſitis. Hæc Iulio florens in Helveticis & Genevenſium montibus reperitur.

V. Alsine minor Androſaces alterius Matthioli facie:radiculam habet oblongam,tenuem, rufeſcentem, circa quam foliola multa per terram ſparſa, parva,oblonga, oris crenatis, inter quæ cauliculi plures,nudi, nonnihil piloſi,inæquales,duas,tres,etiā quatuor uncias alti, ſummo faſtigio quaſi umbella,ex octo, decem, duodecim pedicellis compoſita, inſidet: quorum ſinguli floſculum parvum album ex pericarpio prodeuntem,ſuſtinet. In arenoſis provenit; prope pagum Markersen quarto ab urbe Herbipoli miliari,D.Burſerus,collegit.

VI. Alsine verna Androſaces capitulis:plantula eſt ſubhirſuta unciarum trium, ad cujus radiculam ſimplicem & brevem,foliola Burſæ paſtoris minimæ loculo oblongo, dictæ,ſimilima, orbiculatim per terram ſparſa ſunt: ramulos habet tenuiſſimos,biunciales,nudos,reflexos,circa quorum medium quaſi corolla quinq; minutiſſimorum foliolorum, unde pedicelli quaterni, aut plures emergunt, & ſinguli caliculum exiguum,quinq; apicib. donatum,è cujus meditullio floſculus parvus albus emergit : hæc planitiei Northuſanæ alumna.D.Furero monente.

VII. Alsine alpina minima glabra : plantula eſt floſculis elegantiſſimis placens,ex cujus radice rufeſcente,in fibras oblongas abeunte cauliculi plures in terram reclinati, foliolis multis prioribus ſimilibus,ſed glabris veſtiti,prodeunt, ex quibus pedicelli unciales, rarius triunciales, nudi efferuntur, qui in ſummo in duos,tres,& plures petiolos dividuntur,& ſinguli floſculum elegantem,ſtellatum, quadrifolium, punctulis inſignitum, album vel etiam purpuraſcentem, ex caliculo emergentem,ſuſtinent.In Helvetiorum montibus, ut monte Fracto & ad Thermas Fabarias,æſtate florens,reperitur.

VIII. Alsine nodoſa Germanica: ad radicem fibroſam,albam,folia plura,oblongiuſcula, pilo tenuiora & viridia, aliquando velut ceſpitem conſtituentia : cauliculi tenuiſſimi ſunt, glabri, modo erecti,modo reclinati : aliquando palmares,nonnunquam vix duarum, triumve unciarum,geniculati,vel nodoſi: ad quemlibet nodū, foliola exigua,unde & ramuli prodeunt,in quorum ſummitatibus floſculi plures, albi, quinque-

quefolii, ab aliis quinq; foliolis viridibus sustentati, singuli singulis pedicellis insident. Hæc cum in arenosis proveniat, ab aliquibus Arenaria vocatur, quo nomine etiam ex Scotia, D. Cargillus: ex Lusatia, sine nomine, D. Francus misit.

IX. Alsine Spergulæ facie, sive Spergula minor subcæruleo flosculo: radice nititur oblonga, simplici, parum capillata & albicante: cauliculis est multis, uncias tres quatuorve longis, in terram reflexis, geniculatis: geniculis singulis, bina foliola brevia, incana, lata basi undiq; cingentia, adponuntur: ex quorum sinu folia alia oblonga, angusta, viridia, incerto numero prodeunt, ut & pedicelli, quibus singulis, singuli flores subcærulei, vel purpurocærulei, aliquando striati, insident: quibus, ut in Spergula, vascula orbiculata minutum semen continentia, succedunt. Apud nos ad semitas reperitur, maxime inter novam domum & arcem Otlingen.

DE ANAGALLIDE.

Capvt VI.

Anagallis aquatica augustifolia scutellata: radicem habet rufam, per terram repẽtem & fibrosam: caules cubitales, striatos, læves, geniculatos: folia ad singula genicula semper bina, pediculis carentia, situ adverso sita, angustissima, acuminata, duas tresve uncias lata: ex foliorum pene omnium sinu, pediculi prodeunt palmares, etiam breviores, sursum spectãtes & capreolorum modo se intorquentes, quibus utrinq; pedicelli, alii absq; ordine adpositi, qui flosculos parvos Asine forma trifolios ex albo purpurascentes sustinent: his thecæ sive scutellæ geminæ, ex quarum medio filamentum prodit, semen continentes, succedunt. In locis paludosis & fossulis Helvetiæ, Lusatiæ: sic circa Francofurtum ad Oderam, Viennam quoque reperitur.

DE ECHIO.

Capvt VII.

I. Echium Hispanicum flore calcari donato: radicem habet lignosam, fibrosam, cortice ad rufum vergente tectam, à qua cauliculi plures, alii palmares, alii breviores, rotũdi, nonnihil villosi humum versus reclinati prodeunt, qui foliis rarioribus, brevibus Veronicæ alpinæ similib. crassiusculis & asperiusculis cinguntur: flores in cauliculorum summis cærulei, oblongi, cavi, calcare ut Linaria donati, ex hirsuto breviq; calice prodeuntes, ex uno folio compositi, at in summitate in lacinias quaternas divisi, quibus delapsis in conceptaculis semen oblongiusculum, durum, rugosum, ut in Echio vulgari, succedit. Hoc in Granadæ montibus, D. Albinus collegit.

II. Echium Scorpioides minus flosculis luteis: hoc cauliculis est tenuibus, reflexis, hirsutis & semipalmaribus, foliis paucis & quidem inferioribus oblongis longoque pediculo donatis, pilosis: cauliculorum fastigia, una cum florum rudimentis, caudæ scorpionum instar recurvantur, hisque sensim sese explicantibus, flosculi exigui, lutei, aureive, quinque folii, sese offerunt. Monspelii in muris humidis horti Dei, D. Burserus legit.

DE CYNOGLOSSO.

Capvt VIII.

Cynoglossum sempervirens: caulem habet inæqualem, striatum, levi hirsutie asperum, cavum, cubitoq; altiorem: folia, quæ non incana, sed semper atrovirentia, acuminata, palmum longa, unciam vel sesquiunciam lata, parte superna lævia, inferiore aspera, nervo satis crasso, per longitudinem æqualiter delato, basi caulem ambiunt: & ex eorum alis, rami palmares, & longiores exurgunt, quorum summum fastigium, Heliotropii majoris instar reflectitur & sustinet flores, forma vulgaris similes, sed minores & rubentes, staminulis donatos: quibus lappulæ vulgaris similes, semen, ex quo deciduo se propagat, continentes, succedunt. Tota planta canitie sive albedine & odore gravi (quæ in vulgari) destituitur: Aprili & Majo floret: in montibus umbrosis Alsatiæ Lotharingiam versus, ut circa Rappersvvilam & circa Masmunster frater p.m. Ioh. Bauhinus reperit, in hortum Montembelgardiacum ante annos 26. transtulit.

Consolida media alpina.

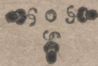
Bellis alpina major rigido folio.

DE CONSOLIDA MEDIA.

CAPUT X.

CONSOLIDA media alpina: radice est fibrosa, caule pedali, quadrato, striato, leviter hirsuto, inani, foliis paucis, oblongis, longoq; pediculo donatis, angustis, crassis, asperis, per ambitum crenatis, binis caulem ambientibus, & ex adverso respondentibus: flores cærulei veluti in spica, caulis summo insident: in Baldo monte Italiæ reperitur.

DE BELLIDE.

CAPVT XI.

I. BELLIS alpina major rigido folio: ex radice nigra, repẽte, ab una parte fibras spargẽte, & lignosa, caulis rotundus, striatus, cubito altior exurgit, circa quẽ folia pediculis carentia, quinq; vel sex uncias longa, vix unciam lata, rigida, partim obtusa, partim ex rotunditate acuminata, per circumferentiam profunde crenata, nulloq; ordine disposita: in caulis summo flos unicus, Bellidis vulgaris majoris flore major, medio luteus, foliis albis discum cingentibus, cui semen oblongum, ut in vulgari, succedit: in monte Baldo provenit.

II. BELLIS alpina minor: ex radice cauliculus unus, vel alter levis, semipalmaris incurvꝰ prodit, quẽ cingunt folia rigidiuscula, angusta, brevia, per

Bellis montana major folio acuto.

per ambitum profundis & asperiusculis crenis donata: cauliculo summo, flos unicus, magnus, disco luteo, aliquando purpurascête, foliis albis multis cincto, insidet. In alpibus Helvetiorum provenit, ut in Valesia supra Gemme, & supra Thermas Fabarias: aliquando tota plantula, vix uncias duas, superat.

III. Bellis montana major folio acuto: hæc cauliculo est Bellide prima breviore, foliis brevioribus, duplo triplove angustioribus, levius crenatis, nec rigidis, in acumen exquisitum desinentibus, flore primæ simili, sed minore: in montibus Euganeis collecta.

IV. Bellis montana folio obtuso crenato, radicem habet lignosam, fibrosam, caulem unum, tenuem lęvem & pedalem, folia angusta, longissimis pediculis donata, per marginem crenata, obtusa, in tres apices desinentia: in caulis summo flos unicus, parvus, disco luteo & foliolis albis eum cingentibus. Monspessuli versus Vigan.

V. Bellis maritima foliis Agerati: plantula est palmo minor, ad cujus radicem parvam, albam, cauliculus pilis levissimis aspersus, in binos ternosve tenuissimos ramulos dividitur, quorum unus sex, alii tres uncias non excedunt; ad quorum partem inferiorem pauca & parva foliola, Agerati foliorum instar, per margines crenata, superiore & majore caulicorum parte foliis carente; singulis unicum florem, qui parvus, disco viridi, foliolis albis ultra viginti cincto, sustinentibus. Hæc copiose in insulis Stechadibus in arenosis provenit, unde D. Burserus attulit.

Bellis spinosa duplex est: alia folio Agerati, quam Lobelius in parte secunda adversariorum descripsit: alia forma Bellidis cæruleæ, cujus descriptionem subjiciemus.

VI. Bellis spinosa flore globoso: hæc tota fere facie Bellidem cæruleam, Globulariam dictam refert, cujus ad radicem folia plura sunt, parva, rigida, crenata, & cuilibet crenæ aculeus insidet: cauliculo est palmari atrovirente, quem folia oblonga, angusta, non crenata, sed in aculeum abeuntia, inordinate basi sua vestiunt, cujus summitati capitulum rotundum, cæruleum, Globulariæ capitulo majus, multis flosculis ut in succisa hirsutum: hanc copiose, pluribus simul cespicem constituentibus, in Granadæ montibus, D. Albinus observavit.

VII. Bellis hortensis pediculo folioso: hæc à communi hortensi in eo tantum differt, quod pediculus, qui leviter hirsutus, foliolis oblongis, subrotundis, duobus, aut tribus longe distantibus, cingatur, & flori folia quina subjiciantur: in hortis reperitur.

Q DE

Gnaphalium roſeum.

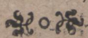
Gnaphalium roſeum hortenſe.

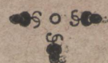
DE GNAPHALIO.

Caput XII.

I. GNAPHALIUM roſeum: plantula eſt exigua, tomentoſa, incana, vix unciam ſuperans: radicula ſimplici, capillacea, rufeſcente, cauliculo ſemunciali, parvis tomentoſis & conglobatis foliis donato, floſculo roſeo, diſco flaveſcente. Monſpeſſuli ad pedem montis Cetis & Maſſiliæ in ſaxoſis reperitur.

II. GNAPHALIUM roſeum hortenſe: ex ſemine minuto, in horto provenit planta tota incana, tomento molli, radice tenui, capillacea, quatuor unciarum, ex qua aliquando plures, quandoque pauciores ramuli triunciales, reclinati, foliis ſubrotundis cincti, quorum ſummitatibus flos roſæ modo expanſus, diſco luteo, etiam aureo, foliolis ut in ramulis undique ſuſtentatus, eleganti ſpectaculo inſidet.

DE

Helichryson Orientale.

Helichryso syl. similis.

DE HELICHRYSO.

CAPVT XIII.

HELICHRYSON Orientale: caule est rotundo, lanuginoso, pedali, foliis oblongis, angustis, lanuginosis & ob tomentum crassis & incanis, iisque ad radicem oblongam, nigricante cortice tectam, pluribus: caulis in summo in plures pediculos unciales, incanos divitur: quibus singulis flos rotundus, rarius oblongus, quasi ex plurimis squamis compositus, quintuplo quam in vulgari, quæ Stæchcs citrina dicitur, major, flavus & splendens. An hæc Chrysocome Dioscoridis l.4.c.55.& Plin.lib.21.c.5. Chrysites, nostro enim corymbi auri fulgore splendent: quod Comæ aureæ primum, dein ex Creta ab Honorio Belli, Elichrysi Orientalis nomine, accepimus. Simile, sed caule cubitali, foliisque latioribus, minusq; lanuginosis, umbella multo latioribus, floribusque minoribus & pallidioribus, Helichrysi Cretici appellatione, ex horto nobiliss. Contareni habemus.

HELICHRYSO sylvestri flore oblongo similis: caule est sesquipalmari, rotundo, lanugine candidissima vestito, in ramulos aliquot inæquales, palmo breviores brachiato: foliis Stæchadi citrinæ alterius inodoræ similibus, latioribus tamen, aliquibus leviter sinuatis, sesquiuncialibus, inferne incanis & tomentosis, superne virentibus: ramuli in pediculos tenues, nudos, uncias quatuor longos, abeunt; quorum summitatibus capitulum unicum, squamosum, cum flore insidet, qui in pappum brevem, ut in Elichryso sylvestri angustifolio, abit. In montibus Italiæ prope Terraimum, provenit.

DE CONYZA.

CAPUT XIV.

I. CONYZA cærulea alpina major: hæc ex radice lignoſa, rufeſcente, caulem craſſum, pilis aſperum, palmarem, mox in ternos ramulos, & horum aliqui in pediculos diviſum, protrudit: circa quem folia pauca, hirſuta & aſpera, craſſa, uncias tres, quatuorve longa, uncia anguſtiora, nervis aliquot diſtincta: ſingulis pediculis flos unicus, cæruleus, Conyzæ cæruleæ vulgari ſimilis, & ſimiliter in pappum evaneſcens: hæc in monte S. Bernhardi provenit.

II. CONYZA cærulea alpina minor: plantula eſt ſemipalmaris, aliquando minor, lævis, rarus, nonnihil piloſa, radice nigricante, fibroſa, cauliculo rotundo, tenui, unicum florem cæruleum, illius quidem flori forma ſimilem, ſed triplo minorem, multis apicibus donatum, & in pappum abeuntem, ſuſtinente: foliola habet ad radicem plura, anguſta, triuncialia, pediculis donata, pallide virentia; at quæ caulem baſi ſua cingunt, breviora ſunt: hæc in monte Gotthardo reperitur.

III. CONYZA aquatica Aſteris flore aureo: caule eſt cubitali, rotundo, hirſuto, geniculato, in plures ramos brachiato, qui foliis tres, quatuorve uncias longis, ſemunciam latis, villoſis, per marginem & hiſpidis, & crenis rigidioribus exaſperatis, cingitur: flores magni Aſteris forma, aurei, ſinguli ſingulis pediculis inſident, diſcum enim aureum folia plurime, & anguſtiſſima aurei coloris cingunt, at aliorum more in pappum avolant. Hanc in Valeſia prope Sedunum ad aquas, D. Burſerus legit: non tamen Conyza paluſtris ſerratifolia, quam alii conſolidam paluſtrem vocant, cenſenda eſt.

DE ASTERE.

CAPUT XV.

ASTER hirſutus Auſtriacus cæruleus magno flore: caule eſt rotundo, hirſutie aſpero, pedali, in unum alterumve ramum brachiato, foliis latis, ſubrotundis, per marginem nonnihil exaſperatis & in apicem rigidiorem deſinentibus, rigidis, craſſis, hirſutie levi exaſperatis & ſcabris, cincto: cujus ſummo flos magnus inſidet, ejuſq; orbem pallidum, folia multa, tenuia, oblonga, pallide cærulea, ambiunt, qui maturus ſimiliter in pappum abit. Hic licet in Auſtria circa Cremſam reperiatur, attamen cum Aſtere montano cæruleo magno flore, qui etiam in Auſtriacarum alpium jugis (imo & Helvetiarum, ut in Iura) oritur, confundi non debet.

DE

Verbena nodiflora.

DE VERBENA.

CAPVT XVI.

VERBENA nodiflora: ex radice tenui, fibris capillata, caulis tenuis, quadratus, geniculatus, glaber, in terram reflexus & sesquipalmaris, prodit, quem folia, ad geniculum bina, adverso situ, ungue non multum longiora, per extremum crenata & acuminata, cingunt: ex quolibet pene geniculo, & ramulus foliis aliquot cinctus, & pedicellus nudus, duas tresve uncias longus, exurgit: hicque capitulum subrotundum squamatum sustinet, unde flosculi Verbenæ vulgari similes exeunt, semenque parvum, ut in vulgari, succedit. Hanc Neapoli una cum semine, ab Imperato accepimus.

DE SCABIOSA.

CAPVT XVII.

I. SCABIOSA peregrina rubra: ex radice annua, caulis bicubitalis, ramosus, parte inferiore leviter hirsutus exurgit: folia tenuia, ad radicem Rapæ forma laciniata, subrotunda, longis pediculis subhirsutis donata, & per ambitum serrata, ad ramulos superiores, oblonga, angusta & integra: pediculis pedalibus & palmaribus lævibus & majore parte nudis, & quidem singulis flos unicus atrorubens, Scabiosæ globulariæ majoris forma, oblongis filamentis puncto albo notatis, donatus, suavis odoris, insidet: huic capitulum oblongum, rufum, oblongis filamentis, ut in Caryophyllata vulgari exasperatum, & semen stellatum succedit. Hæc ex semine Scabiosæ Hispanicæ rubræ nomine misso (ut in Phytopinace monuimus) æstate in horto floruit: & à Clusio Scabiosa Indica nominatur.

Hanc, sed foliis in tenuiores lacinias dissectis, floreque minore & nigro, ex horto Patavino, D. Peckius, nomine Scabiosæ nigræ odore Zibethi, attulit.

II. SCABIOSA folio Sinapi sylvestris: caule est cubitali, striato, in ramos palmo longiores brachiato, qui ex foliorum alis, ubi pili paucissimi, prodeunt: foliis glabris, forma Sinapi sylvestris modo, ad nervum usque laciniatis, & sparsim crenatis, inferiorib. subrotundis: flores rubentes, mediæ magnitudinis, & singuli cauliculorum summis insident. Neapoli ex horto Imperati habemus.

Scabiosa prolifera.

III. SCABIOSA prolifera foliis Gingidij: Scabiosa prolifera duplex est: altera foliis in latiores lacinias divisis à Lobelio & Clusio proposita, cujus figura addita, de qua sermo non est. Altera foliis est tenuius incisis, ad modum foliorum Gingidii, quod Visnaga dicitur: quæ caule est cubitali, viridi, striato, geniculato, folia utrinq; ad geniculum triuncialia, ex quorum alis ramuli aliquot trium quatuorve unciarum, exurgunt: at major caulis pars, nudus & nonnihil asper est, cujus summo, flos purpurocæruleus insidet, & ad hujus latera plures cauliculi modo unciales, modo palmares & glabri, minores quidem in orbem funduntur, at majores florem superantes eriguntur, singulis flosculum ejusdem coloris, ex filamentis compositum, sustinentibus; quibus folia fœniculacea subjiciuntur: semina aliorum modo succedunt. Utramque D. Doldius Norinberga misit: illa tamẽ, Patavij inter dumeta, circa Thermas D. Virginis, etiam observata.

IV. SCABIOSA montana dentis leonis folio: caule est sesquipedali, viridi, rotundo, striato, lævi & cavo, superiore parte nudo: foliis latiore basi caulem amplexantib. paucis, lævibus, crassis, inferioribus obtusis, & parum crenatis: superioribus ad modum foliorum dentis leonis, in binas ternasve lacinias divisis & acuminatis, per oras crenatis, uncias sex longis, & duas circa folii medium latis, per quod nervus excurrit: caulis summum, quem duo folia, fere ut in Dipsaco complectuntur, flores aliquot subcærulei, pedicellis hirsutis, inæqualibus insidentes, exornant. Hæc Monspessuli, in monte Calcaris reperitur.

V. SCABIOSA stellata minima: plantula est, trium quatuorve unciarum, levi hirsutie canescens, radicula simplici, cauliculo ut & foliis biuncialibus, angustis, in parvas & profundas lacinias divisis: cauliculi summo, capitulum rotundum, ex cauliculis paleaceis compositum, insidet, flores subcæruleos, parvos continens, quibus exiccatis in cauliculorum medio stella parva conspicitur, à qua filamenta capillacea, oblonga, rufa, quinque numero extra cauliculum producuntur. Hanc in Provincia locis incultis observavimus, & à Scabiosa minore Hispanica Clusij, quam in litore Veneto notavimus, diversam facimus.

VI. SCA-

Scabiosa argentea angustifolia.

VI. Scabiosa argentea angustifolia: ex radice lignosa, caules bini, terni, sesquipalmares, rotundi, incani, parum reflexi, exurgunt: circa radicem folia quatuor aut quinque unciarum longa, angusta, graminea, albicantia, & argenti colorem referentia, inordinate disposita, in superna caulis parte nulla: caulis unicum discum orbiculatum planum, molli lanugine incanum sustinet, qui plures flores cæruleos, vel pallidos, aliarum forma continet: quibus cauliculi membranacei, etiam stellati cum staminib. sed quam in priore brevioribus, semen continentes, succedunt. In monte Sumano prope Vicentiam provenit.

DE IACEA.

CAPVT XVIII.

I. IACEA nigra angustifolia, vel Lithospermi arvensis, foliis: radice est nigricante, in fibras aliquot divisa, caule pedali, rarius cubitali, rotundo, aspero, in alas inæquales diviso: quem folia incana, angusta, brevia, rigidiuscula & aspera, Anchusæ sive Lithospermi arvensis similia, alternatim sua basi cingunt: cauliculorum summis capitulum squamatum, & nonnihil asperum, aliarum Iacearum forma, sed minus, insidet, ex quo flos multis exiguis, oblongis foliolis, pallide rubentibus, vel ex purpura candicantibus, prodit, cui semen exiguum, nigrum succedit. Hanc passim Monspessuli & Patavii observavimus.

2. Huic & altera similis, sed caule molli tomento vestito, & foliis incanis, mollibus & longioribus.

II. IACEA integrifolia humilis: hæc cauliculis est pedalibus, rotundis, alba lanugine hispidis & terram versus reflexis: foliis unciam latis, duas longis, nec laciniatis, nec crenatis, sed integris, lanugine, præsertim per marginem, pubescentibus & subasperis, basi sua cauliculum ambientibus; in cujus summo, capitulum ex multis squamis imbricatim dispositis, constans: ex quo flos Iaceæ vulgari similis, subpurpurascens, ex foliolis oblongis, in filamenta aliquot divisis, compositus, prodit. In Austria ad S. Hippolytum provenit, unde Iaceæ Austriacæ repentis nomine, D. Burserus misit.

III. IACEA capite longis aculeis spinoso: tota planta subincana, brevibus & rigidulis pilis hirsuta: radicem habet fibris crassioribus implexam, fragilem, candidam, sed membrana subfusca tectam: caulem cubito altiorem, rotundum, incanum, asperum, in ramulos inæquales divisum: folia prima & tenella, pilis densioribus albidioribus, mollioribusq; stipantur, reliqua vero oblonga, uncias duas lata, crassa, rigida, per ambitum profundius crenata, nonnunquam ad pediculum laciniata, per quæ fibræ crassiores albæt ranscurrunt: caulis summitati, capitulum squamosum ex pluribus squamis, etiam triginta numero compositum, & in conum pini æmulum compactum, insidet, quarum apices in spinas oblongas, rectas, subflavas & rigidas desinunt, & squamarum ora, firmis pilis albentibus, tanquã setis undiq; circumdata sunt: inter quas flos multis foliis oblongis, laciniatis & candicantibus emergit, cui semen Cnico simile, sed vulga-

vulgari majus, ſuccedit. Hæc à Iacea montana echinato capite Cluſii diverſa eſt, & à D.Doldio miſſa fuit.

IV. Iacea laciniato Sonchi folio, ſive Iacea latifolia purpurea capitulo ſpinoſo: radice eſt recta, fragili, fibroſa, membrana ſubfuſca tecta, & ſi plures caules protrudat, brachiata, ſapore ſubauſteriuſculo, ex inſipido ad amariuſculum tendente: caulis ut plurimum rectus, hirſutus, brevibus, denſiſque villis ſeu lanugine, potiſſimum parte inferiore, refertus, qui ob capitulorum gravitatem, humum verſus reflectitur, & in ſummo in aliquot ramulos dividitur. Folia primum prodeuntia variant, ſunt enim rotunda, oblongo pediculo donata, dein magis magiſque ſinuata, tandem vero in lacinias (quæ ad exortum inferiorum minora ſunt) inæquales dividuntur: ſunt etiam rigida & dura, adeo ut complicata cum quodam pene crepitu frangantur, breviſſima & duriuſcula lanugine, potiſſimum ſuperiora & ad exortum, tecta. Cauliculorum ſummis capitula ſpinoſa, ex ſquamis compacta, initio viridia, mox ad apicem purpuraſcentia, inſident: ex ſquamis ſpinæ ſeptem pulchro ordine, ſtellam dimidiatam referentes, exeunt, quarum media cæteris latior & longior, in minuto capitulo rubens, paulo poſt vero pallens. Flos ex capitulo tarde prorumpit, qui elegantis purpuræ & inodorus, cujus ſiliola fiſtulæ ſunt oblongæ, ſuperius amplo & laciniato rictu præditæ, inferius anguſtæ, quæ ad exortum coloris albi, ſed paulatim verſus faſtigium in rubrum ſeſe mutante: omnes autem ſtamina clavata ſuſtinent, clava ex purpureo ſeu violaceo prorſus nigricante, in ſummo alba puncta habente, & ſtaminum pediculis, ubi ex fiſtula prorumpunt albis exiſtentibus. Semen, Cyani ſemen refert, oblongum, anguſtum, & cinereum eſt. Hanc Centaurii marini nomine, D.Doldius miſit.

Eandem ſed palmo minorem, foliis parvis, rigidis, parum laciniatis, & per marginem crenis rigidis exaſperatis, Cyani marini nomine, à D. Neudorffero ex Italia habemus.

V. Iacea montana incana aſpera capitulis hiſpidis: radice eſt lignoſa, in longas fibras diviſa & rufeſcente: cauliculo palmari, rotundo, lanuginoſo: foliis aſperis, ad radicem pluribus, incanis hiſpidis, parum laciniatis, anguſtis, uncias quatuor longis, reliquis vero, in profundas

Iacea montana candidiſſima.

& rigidas crenas diviſis, baſique ſua caulem amplexantibus; qui aliquando in ramulos dividitur, quorum ſinguli capitulum parvum, ex ſquamis hiſpidis compoſitum, ſuſtinent, earum enim cuſpides exterius reflexæ, in tenuiſſima filamenta deſinunt: flores vulgari ſimiles, ſed multo minores. Monſpeſſuli in monte Calcaris provenit.

VI. Iacea montana incana laciniata capitulo hiſpido: ex radice caulis palmo major, rotundus, molli lanugine caneſcens, exurgit, circa quem folia pediculis oblongis incanis donata, laciniata & ſubrotunda, tactuque mollia: capitulum parvum & priori ſimile, eodemque in loco proveniens.

VII. Iacea montana cādidiſſima Stæbe foliis: hæc ex radice craſſa lignoſa, caulem profert palmarem, nonnunquā cubitalē, anguloſum, ſtriatū, molli & incana lanugine veſtitū: folia habet ad radicem multa per terram ſparſa, palmaria lata,

lata, Stæbes inſtar laciniata, molli lanugine incana & ſuperiora molli tomento, quaſi farina aſperſa, mollia & alba ſunt: cauliculis ſummis flores ſinguli Iaceæ vulgari ſimiles inſident, qui ex capitulis ſquarroſis prodeunt: in montibus prope Capuam provenit.

VIII. Iacea tomentoſa capitulo ſpinoſo: tota planta, quaſi farina aſperſa floret, albeſcit, & à radice, caulis pede minor, ſtatim in alas plures diviſus, exurgit: folia habet brevia, anguſta, in petiola tria, quina, ſeptena, ſubrotunda diviſa: cauliculis, capitula parva, ex ſquamis multis in aculeos acutos & rufeſcentes abeuntibus, compoſita: flos non fuit conſpectus: in Murena Hiſpaniæ, D. Albinus legit.

IX. Iacea Babylonica: ex horto clariſſ. Contareni, hoc nomine folium accepimus, quod primo intuitu Acanthium aliquod referre videtur: hoc longitudine cubitum æquat: in medio, latitudine palmum ſuperat, nonnihil incanum, tactu aſperum, cujus tota circumferentia veluti minimis aculeis exaſperatur: ad exortum lacinias acutas trium quatuorve unciarum longas, obtinet: hinc ex rotunditate ſenſim anguſtatur & in apicem abit, cujus ſummo breviſſimus aculeus inſidet: per ipſius medium, coſta elevata, nonnihil hiſpida fertur, à qua plures nervi in latera excurrunt. Plura non licet.

TRAGOPOGON.
CAPVT XIX.

I. Tragopogon folio ſinuato: radice eſt oblonga, lacteo ſucco manante, caule gracili, ſtriato, pedalis altitudinis, raris foliis alternatim ſepto, quæ oblonga: non multum palmo breviora, at anguſta, ſinibus brevioribus, & quaſi ſerratis exaſperata, pallideque virentia: caulis ſummo flos inſidet pallide luteus, magnus, Tragopogo vulgari ſimilis, ex calice magno apicibus acutis donato prodiens, quo marcido, ſemen oblongum, in materia villoſa alba latitans, ſuccedit: Monſpeſſuli legimus.

II. Tragopogon tenuiſſime laciniatum: radice eſt oblonga, craſſiuſcula, fibris carente, rufeſcente & lacte turgente: ad quam folia plura oblonga, anguſtiſſima, acuminata, & in plures anguſtiſſimas lacinias diviſa: caule eſt cubito non multum breviore rotundo, lævi, ſtriato, nonnihil folioſo, in alatos brachiato: ſingulis flos unus, magnus & pallidus inſidet, cui ſemen oblongũ, ſcabrum, criſta piloſa in ſummo prędítum, & calici oblongo incluſum, ſuccedit. Et hoc Monſpeſſuli obſervavimus.

PERFOLIATA.
CAPVT XX.

I. Perfoliata alpina latifolia minor: radice eſt unica, rufeſcente, pauciſſimis fibris capillata: cujus caulis gracilis, teres, glaber, cavus, cubito altior, in ramulos, quaſi in umbella diſpoſitos diſtribuitur, quem folia glabra, venoſa, ſeſquiunciam lata, Vaccariæ foliis ſimilia baſi lata medium amplectuntur: in cauliculorum faſtigiis umbellæ, una cum foliolis exiguis, floſculis tenuibus ſubluteis, quibus ſemen oblongiuſculum, nigricans, anguloſum, ſuccedit. Hæc in Helvetiorum alpibus reperitur.

II. Perfoliata alpina anguſtifolia major, ſive folio anguloſo: radicem habet unicam, oblongam, rotundam, craſſam, nigricante cortice tectam, minime capillatam, ex qua prodeunt folia plura, pallide virentia, glabra, pedem longa, unciam vel ſeſquiunciam lata, longis pediculis donata: at folia caulem amplectentia anguloſa ſunt & acuminata, rarius bina, hederæ modo anguloſa ex oppoſito ſita: caulis rotundus eſt, teres, glaber, cavus, ſeſquicubitalis, quaſi foliorum baſin penetrans: cujus ſummo quina folia, lata, in orbem diſpoſita inſident, eo modo quo in Tithymalo, unde pediculi ſeni, ſepteni, longitudine impares prodeunt, quibus una cum foliis parnis, rotundis, flores parvi ex luteo rufeſcentes inſident: Semen non vidimus: in Pyrenæis, non longe Narbona, D. Burſerus legit.

III. Perfoliata alpina anguſtifolia media: hæc à præcedenti ſola magnitudine & foliorum anguſtia differt, quæ pro Perfoliata longifolia Dalechampii, in hiſtoria Lugdunenſi picta videtur, & ex monte Gotthardo habemus.

IV. Perfoliata alpina anguſtifolia minor: hæc radice eſt rufeſcente, ad quam folia multa, atrovirentia, graminea, ſemipalmaria: caulem habet unum, aliquando geminum, pedalem, rotundum, glabrum, quem folia pauca acuminata, baſi ſua latiore ambiunt, in cujus ſummitate veluti umbella, ut in vulgari Perfoliata, ex qua ramuli emergunt, flores rufeſcentes, cum ſeminibus ſuſtinentes. Hanc ex Sumano monte, & Valeſianorum alpibus, habemus. Verum cum Perfoliata alpina gramineo folio, ſive Bupleuro an-

gustifolio alpino, quod in Baldo provenit, confundi non debet.

V. Perfoliata alpina angustifolia minima: plantula est semipalmaris, inter Perfoliatam & Bupleuron media, radice tenui rufescente & serpente, fibris capillaceis terræ affixa: ex qua folia oblonga, angustissima, pluribus lobis progerminant: inter quæ cauliculi efferuntur tenuissimi, glabri, uncias quatuor alti, in ramulos binos & hi in minores quasi ex umbella minima prodeuntes, divisi; quos folium unum vel alterum basi latiore cingit, & flosculi exigui flavi insident. In summis Pyrenæorum jugis reperitur.

VI. Perfoliata minor ramis inflexis: hæc foliis est vulgari paulo longioribus: brevioribus tamen quam in montana, caulem habet racemosum reclinatum, & velut per terram sparsum, flores luteos: annua est instar vulgaris sive arvensis, in quo ab alpina differt: hanc apud Ioan. Bauhinum fratrem p.m. vidimus, quam ex horto Stutgardiano habuit.

Centaurium minus spicatum album.

CENTAVRIVM.
CAPVT XXI.

Centaurium minus spicatum album: ex radice parva, alba, fibrosa, caulis exurgit, mox in duos palmares & semipalmares striatos, hique in alios divisi: folia sunt parva, pediculis carentia, quorum prima lata, subrotunda, superiora angusta, acuminata, quandoq; bina adverso situ caulem amplexantia: flores oblongi, albi, ab imo sursum per caulem sparsi, singuli, utplurimum, ex una caulis parte sibi invicem succedentes, ex cauliculis foliosis prodeunt, ea forma qua non patentes in figura exprimuntur, patentes enim sculptor non recte expressit: his siliquæ, ut in vulgari, semen minutum continentes, succedunt. In montibus Euganeis Patavinorum, & hinc inde circa Monspelium reperitur, ut in nostro Matthiolo monuimus.

ASCYRON ET HYPERICVM.
CAPVT XXII.

Ascyron magno flore: hoc Ascyro vulgari, sive Hyperico dumetorum simile, caule sesquicubitali, rotundo, glabro, rufescente, quem folia pallide virentia & inferne albidiora, unciam longa, semunciam lata, subrotunda, bina semper situ adverso cingunt: in caulis summo, flores calice viridi sustentati, pallide lutei, magni, quintuplo vulgari majores, ex quinq; foliis uncialibus compositi, è quorum umbilico staminula plura, flava, velut puncto notata, exurgunt: siliquas & semina non vidimus. In Pyrenæis D. Burserus hoc, quemadmodum & subsequens, legit.

Hypericum numulariæ folio: radicem habet oblongam, tenuem, paucis fibellis capillatam, ex qua cauliculi tenues, rufescentes, palmares efferuntur, quos folia parva, rotunda, nummo similia, bina adverso situ & æquali distantia locata cingunt, quæ superne atrovirentia, inferius alba, aliquando punctis vel maculis rubris notata, conspiciuntur: cauliculorum summis flores pallide lutei satis magni, plurimis staminulis donati, insident.

POLY-

POLYGONVM.

CAPVT XXIII.

I. POLYGONUM saxatile: hujus radix tenuis, lignosa tamen, fibris capillata & alba est: ramulis multis oblongis & crebro geniculatis serpit: circa quos folia subrotunda, unciam longa, semunciam lata, superne virentia, at inferius albicantia, quasi polline aspersa, quæ sensim minora redduntur: à geniculis flosculi exigui, ut in vulgari, pallide rubentes exeunt, quos semina triangularia sequuntur. Hoc inter saxorum fissuras, ad arcium editissimarum radices, ut in petris arcis Waldenburgensis Basileensium, & in vicinis observavimus.

II. POLYGONUM Creticum thymi folio: herba est supina, humique procumbens, cauliculis, sive viticulis, palmaribus, ramosis, hinc inde sparsis: flosculis parvis albicantibus, pluribus simul quasi in nodo junctis, quibus foliolum Thymi forma, modo unum, modo bina, ternave, magnitudine imparia adponuntur: semen pusillum ac copiosum succedit. Hoc Polygoni Cretici nomine, D. Gillenius misit.

III. POLYGONUM littoreum minus flosculis spadiceo albicantibus: ex radicula candicante, tenui, oblongiuscula, prodeunt viticuli plurimi, tenerrimi, per terram sparsi, ramosi & dodrantales, foliolis oblongis, angustis & albicantibus alternatim cincti, ad radicem vero longioribus & biuncialibus: viticulorum summitatibus flosculi plures minutissimi, intus albi, foris spadicei insident, quibus semina minutissima & copiosissima, ut singuli coliculi eo turgeant, succedunt: hinc ad Millegranum referri potest. Hoc apud nos, in arenosis ad Wiesam flumen, autumno florens reperitur, quod Polygoni ποικιλανθέμε nomine, Northusio, apud quos in sabulosis reperitur, D. Furerus misit: idem, sed sine nomine, ex inferiore Lusatia, ubi locis arenosis, in ripa fluminis Nissæ provenit, à D. Franco accepimus.

IV. POLYGONUM minus lentifolium: plantula est tota virens, parva, supina, humiq; procumbens, ex cujus radice simplici, in altum descendente, cauliculi plures, impares longitudine, crebris internodiis geniculati, exiguis foliis subrotundis, lenticularibus adnatis, prodeunt: flosculi in cauliculorum summis minimi, albicantes, vel pallide virentes plures simul juncti & semen pusillum observatur.

Cum Anthyllide Valentina Clusij, quæ tota subrubens est, longe minoribus foliis, & copiosioribus flosculis ex albo purpurascentibus, iisque non solum in cauliculorum summis sitis, confundi non debet. Hoc in Hispaniæ montibus prope Escurial D. Albinus invenit: quod tamen ante annos triginta novem Monspessuli in incultis, sed aliquantum minus, collegimus.

DE SEDO.

CAPVT XXIV.

I. SEDUM tridactylites alpinum majus: radicem habet tenuem capillaceam, cauliculũ semipalmarem, purpurascentem, nonnihil pilosum, in ramulos plures tenues & fragiles divisum: folia ad radicem tenuia & mollia, lata (in ramulis minuta) in tres lacinias primum, & in alias, divisa: flores in ramulorum summis albi, quinquefolii, totidem staminibus donati, quibus capitula subrotunda, longiuscula, minutissimum semen continentia, succedunt. Hoc ex Baldo habemus, & saxifragæ albæ petreæ nomine, Pona in suo Baldo exhibuit: idem præterito anno D. Furerus, nomine Dactyliobotani sive Saxifragæ petreæ sempervirentis misit, quod in ea Harcyniæ parte, qua Buda fluvius officinas Rubelandicas alluit, totos scopulos obvolvere scribit.

2. Simile, sed foliis latioribus, & in ternas primum profundas lacinias divisis, & in his in minora & tenuiora segmenta sectis: caulibus pedalibus, floribus pallide luteis, in humidis montium Pyrenæorum natum, habemus.

3. Aliud cauliculo rotundo, semipalmari, pilis levissimis aspersis, foliis parvis, crassiusculis & eo modo quo folia Sedi tridactylidis in tectis provenientis, incisa sunt, etiam divisis, totumq; cauliculum alternatim basi sua cingentibus, qui in summitate in ramulos dividitur, & singuli flosculum candidum, sed minorem sustinent, capitulaq; ut in præcedenti, succedũt. Sedi dactyli nomine, ex Taurero Austriæ, D. Burserus misit.

II. SEDUM tridactylites alpinũ minus: ad radicem parvam, repentem & nigricantem, folia plura exigua, viridia, simul cõpacta, superne in crenas profundas, binas, communiter ternas, rarius

pluresdiviſo : ex quorum medio , cauliculus unus vel alter,tenuis,aliquando diviſus,paucis & exiguis foliolis cinctus,trium quatuorve unciarum exurgit,cui floſculi terni, quaternive pallidi, quinquefolii,multis ſtaminibus donati, ſinguli ſingulis pedicellis inſident : hic calices parvi,ſemen minutum continentes,ſuccedunt.Hoc in monte Lupi & Calcaris,in eorundem rupibus collegimus:ex humidis Gotthardi montis & Pyrenæis quoque habemus.

III. SEDUM montanum ericoides:ramis eſt palmaribus,lentis,flexibilibus, denſe geniculatis,per terram ſparſis,quos folia brevia, craſſiuſcula,Ericæ forma, veſtiunr, & hi in plures alios, duarum triumve unciarum , & etiam breviores dividuntur,hique foliola frequentia,ſibi fere incumbentia & rotundiora habent: in ſingulorum ſummitatibus velut ex ſquamoſo calice flos ſatis magnus purpuraſcens, ex quatuor aliquando quinque foliis , & aliquot in medio ſtaminibus compoſitus,inſidet:quid flori ſuccedat,non conſtat. Hoc ex horto Dei dicto,habemus : & cum Lobelii Sedo minimo arboreſcente vermiculato,plurimum affinitatis habet.

IV. SEDUM alpinum ericoides cæruleum : ex præruptis jugis,ac ſaxis humidis propendet,radicem habens oblongam,fibroſam,rufam,ramos plures,foliolis quam in priore brevioribus, craſſis,cinereis,velut in Sanamunda 2.Cluſii, ſive Erica Alexandrina compactis, cinctos : ſingulis cauliculis uncialibus,foliaceis,flos magnus, cæruleus , quadrifolius , aliquot ſtaminulis brevibus donatus,inſidet. Hoc,cum ann.1579.Martio menſe,per Rhetiæ alpes iter faceremus , è rupibus,ob aquam defluentem humidis,inſtar Cymbalariæ dependens,florenſque collegimus,quod florum eleganti colore cæruleo , oculos noſtros valde reficiebat.

Idem in Gotthardi ſummitatibus, & in Valeſia ad thermas Leccenſes ſupra Gemme reperitur : quod à priore differt potiſſimum folior.exilitate, & colore florum: item & colore & magnitudine.

V. SEDUM ſaxatile hirſutum purpureum: plãtula eſt triuncialis,radicula capillacea, cauliculo tenui,leviter piloſo,cujus ſummitas in breves ramulos dividitur, qui ſinguli florem purpureum ſuſtinent : foliola ad radicem plura,hirſuta, lente minora. Hoc,ut & ſubſequens,ex Pyrenæis D. Burſerus attulit.

VI. SEDUM ſaxatile atrorubentibus floribus : hoc,tres quatuorve uncias non excedit, habens radiculam exilem , longiuſculam , unum alterumve cauliculum biuncialem,foliolis paucis exigui-,longiuſculis,alternatim veſtitum,floſculos atrorubentes,quaſi in umbella diſpoſitos,ſuſtinentem. Hoc etiam in Gotthardo nonnihil altius excreſcit.

VII. SEDUM ſaxatile variegato flore : radice eſt capillacea,cauliculis plnrimis,tenuibus , biuncialibus , per terram repentibus & fibellis capillaribus terræ adhærentibus : foliolis multis, pallide virentibus,ſubrotundi,lente minoribus, veſtiti : ex ramulorum ſummis,pedicelli plures capillacei,oblongi,exurgunt, ſinguli florē quadrifolium,varium , album , purpureum & atrorubentem eleganti ſpectaculo ſuſtinent , cum plantula hæc ceſpitis muſcique inſtar ſaxa exornet.Hoc inter Valeſiam & Auguſtam vallem, in monte Gletſchberg dicto , qui toto pene anno nivoſus eſt,copioſe provenit.

VIII. SEDUM alpinum foliolis crenatis aſperis: radice eſt capillacea repente,cauliculis tenuiſſimis , ſemipalmaribus , etiam brevioribus, rarius palmaribus, in ſummo in ramulos aliquot ſectis: folia habet longiuſcula , anguſta, acuminata,crenis utrinque exaſperata,& parte averſa candicantia ; flores quadrifolii , purpuraſcentes & ſtaminibus donati,cauliculis ſuſtentatur,quibus capitulum ſubrotundum , membranaceum, apice donatum, minutulum ſemen continens, ſuccedit.Hoc Iulio menſe floret,in aſcenſu montis S.Bernhardi majoris & Gotthardo. An forte Geſnerus lib.de hortis Germaniæ , hoc intellexit,dum ſcribit Sedum quoddam eſſe,cujus folia marginibus aſperis,branchias piſcium referunt?

IX. SEDUM arvenſe flore rubente: radice eſt lignoſa,fibris capillata, cauliculis aliquot palmaribus , rotundis, rugoſo ruſeſcente cortice tectis, qui in ternas , quandoq; plures ramulos (quorū aliqui recurvantur) dividuntur: hos folia longiuſcula,anguſta,ſucculenta,ſine ordine ambiunt: ramulis ſuperioribus flores plures, vulgari Sedi florib.ſimiles, ſed rubentes inſident , ſemenque vulgari ſimile ſuccedit. Hoc non longe ab urbe, in agris Huningenſ.autumno jam exiccatum reperitur: quod etiam in agris argilloſis ad Pyrenæos, ſed minus,reperitur.

DE COTYLEDONE.

CAPUT XXV.

Cotyledon minor foliis ſubrotundis ſerratis: radix ſubeſt tenuis, fibroſa, fuſca, circa quam folia multa, ſemi ungue minora, non ut in altero oblongis ligulis ſimilia, ſed ſubrotunda, margine crenato, craſſiuſcula, candicantia & nonnihil adſtringentia: è quorum medio caulis ſemipalmaris, quandoque palmaris, ſubaſper, minimis & paucis foliis cinctus, aſſurgit: in cujus ſummo, pedicelli, flores, multoquam in ſecunda minores, ex quinque quandoq; etiam ſex foliis & mediis apicibus compoſitos, ſuſtinentes, qui albi, aliquando rubentibus punctis aſperſi, nonnunquam extrinſecus lineis ternis foliola floris percurrentibus, ita ut flores pallide purpuraſcentes appareant: his capitula exigua, nigrum ſemen continentia, ſequuntur. In Helvetiorum alpibus, ipſis ſaxis ac ſcopulis adhęret; Iunio & Iulio floret: at ea quæ flore eſt pallide purpuraſcente, apud Monſpelienſes, in horto Dei collecta fuit.

DE KALI.

CAPUT XXVI.

I. Kali minus villoſum: radice eſt oblonga, fibroſa, nigricante, caule pedali, inæquali, ramoſo, foliis pluribus, anguſtioribus, mollibus & villoſis, inter quæ unum, quod cæteris ſubjicitur, longius eſt, quemadmodum etiam in Tragio obſervare eſt: in cauliculorum ſummis, capitula parva, florem minutum continentia: ſemen non obſervavimus. Hoc, cum figura Kali albi Dodonæi, melius convenit, quam Kali minus Lobelii. Tota planta ſalſa eſt, & non longe Monſpelio à Perault, qua ad mare itur, legimus: quamvis idem, nomine Kali hirſuti foliis Spergulæ, ex Italia, à D. Neudorf. habeamus.

II. Kali folio gramineo: ex radice oblonga, exiguis capillaceis fibris donata, caulis pallide vireſcens, rotundus, incurvus, pedalis, in varios & plures ramos quadrunciales, tenues & fragiles, inordinate diſpoſitos, brachiatus exurgit: quos folia oblongiuſcula, anguſtiſſima alternatim diſpoſita cingunt, quib. ſingulis, ſinguli noduli exigui florum & ſeminum, ut in Kali minore Lobelii adhærentes, adponuntur. Ex Salinis Saxonicis ſiccum, D. Jungermannus tranſmiſit: & ad Anthylloidem Thalii accedere videtur.

DE TELEPHIO.

CAPUT XXVII.

Telephium purpureum minus: hoc à radice nodoſa, & aliquot veluti minimis napis conſtante, multiſque fibris prædita, cauliculum unum vel alterum rotundum, ſemipalmarem, fragilem ac ſucculentum promit: quem folia craſſiuſcula, ſucculenta, parva, in ambitu crenata, ſine ordine ambiunt: floſculi quinquefolii, purpurei, velut umbellæ inſident: quibus capitula pentagona, minutiſſimum ſemen ſcobis inſtar continentia; ſuccedunt. In editiſſimo monte Briſoiæ, Belchen dicto, locis humidis Iulio florens, collectum.

DE TITHYMALLO.

CAPUT XXIX.

I. Tithymallus incanus hirſutus: caules pedales, rotundos, rufeſcentes, profert, foliis incanis & hirſutis, Myrſenitis legitimi forma, confuſo ordine veſtitis, in ſummitate in virgulas diviſi, quibus, ut in Myrſinite, flores & capitula triangula, ſemina continentia, inſident. Hunc ex Italia D. Neudorfferus attulit.

II. Tithymallus ſive Eſula exigua foliis obtuſis: radice eſt exili, oblongiuſcula, capillata, cauliculis pluribus ad terram reſupinatis, aliquantulum repentibus, biuncialibus, triuncialibus, aliis palmo minoribus, rotundis, lacteo ſucco turgentibus, qui foliolis oblongis, anguſtis, ſed ſemper in ſummo obtuſis & velut abſectis, inordinate veſtiunrur: hic in agris Patavinis & Maſſilienſibus, reperitur.

III. Tithymallus exiguus ſaxatilis: radiculam habet capilli modo tenuem, longiuſculam, cauliculos tenues, unciales & biunciales, anguſtiſſimis & brevibus foliolis cinctos, floſculos exiguos, rubentes: circa Monſpelium locis aſperis provenit.

LIBER OCTAVUS.

DE CONVOLVULO.

CAPUT I.

I. CONVOLVULUS purpureus folio rotundo: caules prælongos, teneros, viticulosos, paucis pilis exasperatos, vicinis perticis circumvolutos, promit: folia habet longis pediculis subasperis donata, quæ lata sunt, angulis carentia & nonnihil hirsuta, præsertim superiora: flores oblongi, ex calicibus hirsutis instar Campanulæ sive Smilacis lævis ex cæruleo purpurei sunt, quibus succedit semen nigrum, semicirculare & angulosum, capitulo membranaceo inclusum, quod semine Campanulæ cæruleæ multo minus est. Hic sub æstatis finem floret. An ad Nil Avicennæ quoque referri potest?

II. CONVOLVULUS peregrinus cæruleus folio oblongo: radice est singulari, oblonga, rufescente, ex qua caules multi, tenues, pedales, interdum cubitales, flexiles, ramosi, levissimis pilis pubescentes prodeunt: quos folia oblonga, inferiora quidem, uncias tres, quatuorve longa, vix unciam lata, inordinate vestiunt, quę sensim minora redduntur, & per marginem leviter hirsuta sunt: ex omnium fere foliorum sinu, pedicelli tenuissimi, oblongi exurgunt, quibus singulis flos cæruleus ad exortum pallidus, Campanulæ forma, unico folio constans, & ex cauliculo prodiens, insidet: floribus succedunt capitula membranacea parva, quibus semina parva, nigra includuntur. Planta sane ob florum copiam elegantissima, & quæ ob cauliculorum flexibilitatem fulciri debet. Hic in horto meo ex semine, Campanulæ cæruleæ nomine accepto, sæpius crevit.

III. CONVOLVULUS foliis laciniatis, vel quinquefolius; viticulis est tenuibus, geniculatis, lævib⁹: ex quolibet geniculo folium, longo tenuissimo pedicello donatum, prodit, quod in quinque lacinias angustas longiusculas dividitur, & quandoque inferior una alterave bipartitur, & cuilibet laciniæ, tenuissimus mollisque aculeus insidet. Supra folii exortum, pedicellus æque tenuis, duarum triumve unciarum longus & nudus exurgens, florem magnum purpurocæruleum, aliorum Convolvulorum forma, sustinet. Semen non conspectum, cum solum hujus ramum, Convolvuli Ægyptiaci nomine, à nobiliss. Cortuso Patavio ante viginti annos acceperimus.

Convolvulus quinquefolius.

DE BRYONIA.

CAPUT II.

I. BRYONIA Cretica maculata: radice est longa, alte descendente, sed ad vulgaris magnitudinem non accedente, fusco cortice tecta; ex qua longa & tenuia sarmenta prodeunt, quæ ambiunt folia aspera (qualis & tota planta) ad similitudinem vitium, aut Bryoniæ vulgaris divisa, sed minora, viridia, albis striis per medium discurrentibus, vel maculis albis notata, quibus capreoli ut in vite adduntur. Flores habet pallidos, quinquefolios, striatos, vulgaris Bryoniæ floribus majores, ex longis pediculis propendentes: cuilibet flori, fructus succedit semicircularis, superne in partes duas divisus, viridis primum, at per maturitatem ruber, semina duo continens, quare Dicoccos appellari potest. Hæc in Creta frequens est, unde semen à D. Honorio Belli accepimus, & in D. Zvingeri horto (quia tum hortum colere intermiseramus) sevimus.

II. BRYONIA sylvestris baccifera: radicem habet magnam, crassam, longam, succo glutinoso plenam: caules vero sarmentorum vitis instar longos, lignosos, angulos, quib. se, (licet capreolis careat) crebris circumvolutionibus vicinis fruticibus circumvolvit: folia hederacea, Smilacis lævis similia, magis tamen sinuata, tenuia, splendentia, & nervosa, longissimis pediculis donata: flores albi sunt, muscosis ad cujuslibet folii exortum, in viticulis maxime superioribus; pedicellus brevis ex caule exurgit, qui baccam unicam ceraso minorem, virentem primum, at per maturitatem rubentem sustinet: cui semina satis magna, rotunda, nigraque quaterna, quinave includuntur. Provenit in sylvis circa pagum Huningen, Iunio florens: at baccæ Septembris fine maturæ sunt.

Hæc à communi Bryonia sylvestri, quæ Tamus dicitur, potissimum in his differt, quod communis florem minorem habeat, racemosa sit: hæc vero flore sit majore & baccifera.

III. BRYONIA Mechoacana nigricans: radice est Mechoacæ simili, sed cortice nigricante vestita, interius rufescens, quæ tessulatim incisa rotunda, magnitudine & figura calculo aleatorio respondens, ex India Chelapæ sive Celapæ nomine ante annos undecim allata fuit. Ab Alexandrinis & Massiliensibus, Ialapium vel Gelapio vocitatur: & à Massiliensibus, Mechoaca nigra vel mas existimatur.

Gustu est non ingrato, & gummoso, & ob copiosam gummositatem, si carbonibus, vel igni admoveatur, flammam concipit. Facultate, vulgarem sive albam Mechoacam, superat: nam ob gummi copiosum, fortius humores serosos purgat, cum imi ventris levi dolore, & præcipue viscera, hepar & ventriculum roborat. Quare drachmæ unius pondere exhibetur tuto, & sine fastidio opus suum exequitur. Sunt qui ea in dosi, cum aqua Cichoreæ, aut simili stillaticia, seu jure, actu frigidis, tribus horis ante prandium, ægris propinent.

DE CLEMATIDE.

CAPUT III.

I. CLEMATIS maritima repens: hæc cauliculos habet sarmentosos, geniculatos & striatos, cubitales, atrovirente cortice vestitos: folia Flammulæ erectæ instar oblonga, acuminata, nervosa, rigida, sed angustiora, quod communiter tria uni pediculo, qui velut in capreolum abit, insident, & quædam per circumferentiam nonnihil crenata, quæ vero in summo caule floribus subjiciuntur, angustissima sunt: flores albi sunt, multis staminibus villosis albis, meditullium occupantibus, longis pediculis sustentati: quibus semina plana, subrotunda, rufescentia, ut in Flammula erecta, sed minora, bina, ternave juncta, singulis capreolo plumoso, veluti incana crista donatis, succedunt: hæc acria sunt quemadmodum & tota planta. In maris Adriatici littoribus, ut in Venetorum Insula Lio & Litzefusina, suis sarmentis repentem observavim⁹.

II. CLEMATIS alpina Geranifolia: ex radice sarmentosa & perenni, caules plures lenti, lignosi, quandoque rufescente cortice tecti, duos tresve cubitos alti, exurgunt, qui æqualiter bipartiti, in latera dividuntur: quibus singulis folia, crebris & profundis divisuris incisa, trigemina, cohærentia, ut in Anemone geranifolia, insident; flores singuli, singulis pediculis longissimis ac tenuissimis insident, qui coloris cærulei albicantis, aut obscure purpurascentis, ex quatuor foliis oblongis, mucronatis, nervosis, crucis in modum dispositis, & nonnihil lanuginosis, in cujus medio folia, plura, breviora

viora, quæ quaſi acervulum capillaceorum filamentorum alborum ambiunt: ſemen non vidimus. Hanc in altioribus Baldi rupibns enatam, & Clematidem cruciatam à Jungermanno appellatam, ante annos viginti ſex, & ante biennium elegantiorem & majorem, ex Auſtriæ mõtibus, ubi frequens eſt, à D. Burſero accepimus.

DE NUMULARIA.

CAPUT IV.

Nummularia flore purpuraſcente.

NUMMULARIA flore purpuraſcente: hæc, eo quo Nummularia vulgaris modo, ſerpit, radicem habens tenuem, capillaceam, à qua coliculi multi, tenues, palmo minores emergunt, quos utrinque folia vulgaris forma, propemodum rotunda ſed parva, & plus quam decuplo minora, quorum nonnulla leviter ſinuata: horum ſinu pediculi tenues oblongi, prodeunt, quorum ſinguli florem purpuraſcentem, parvum, oblongum, quinquefolium, ſtaminulis in medio brevibus, ſuſtinent: his capitulum parvum, apice donatum, minutiſſimum ſemen continens, ſuccedit. Hæc in humidis Monſpelienſium prope Caſtelnovum provenit.

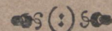
DE POLYGONATO ET LILIO convallium.

CAPUT V.

I. POLYGONATUM latifolium minus, flore majore: ex radicis albicantis, ſubrotundæ & fibroſæ medio, cauliculus unicus, fere pedalis, ſtriatus, nec admodum inflexus exurgit: qui foliis, ut in vulgari diſpoſitis, firmioribus tamen, veſtitur: ex ſingulis alarum ſinibus, flores ſinguli, magni, albi, inodori, brevibus & quidem ſingulis pediculis inſidentes, ab una caulis parte propendent, quibus baccæ ſuccedunt, quæ per maturitatem cæſium colorem acquirunt, & ſemen oſſeum, durum continent. Apud nos in monte Crentzacho copioſe provenit.

II. POLYGONATUM latifolium perfoliatum Braſſilianum: hoc caule eſt bicubitali, ſtriato, folia perfoliatæ modo tranſeunte: foliis pallide virentibus, tenuibus, nervoſis, uncias duas latis, quatuor longis: flore magno, albo, ex foliis quinque anguſtis, binas uncias longis compoſito, qui ex longo tenuiſſimo pediculo dependet: fructum non vidimus. Hoc in Braſſilia apud Toupinambaultios crevit, & D. Burſerus communicavit.

LILIUM CONVALLIUM latifolium: radicibus eſt tenuibus, longis, repentibus: caule pedali, foliis ternis, viridibus, nervoſis, ſubrotundis, lævibus, palmaribus, uncias quatuor latis, baſi ſua caulem, fiſtulæ modo ambientibus: floribus magnis, albis, rotundis hiantibus, reflexis, & odoratis, quibus fructus rotundus, rubeus, ſemen durum continens, ſuccedit. In hortis quibuſdam colitur.

DE CHELIDONIA ROTUNDIFOLIA.

CAPUT VI.

CHELIDONIA rotundifolia major: hujus radix fibrosa est, quibus aliquot oblongi testiculi adhærent: foliis est subrotundis, crassis, lævibus, ad foliorum Asari magnitudinem accedentibus, sed nonnihil quandoq; sinuatis, pediculis semipalmaribus donatis & humi procumbentibus: cauliculo palmo minore, flos insidet, calice triphyllo membranoso sustentatus, qui pallide luteus, magnus, vulgari quadruplo major, qui ex quinque vel sex foliis, quorum singuli ad medium fissi sunt, componitur, & ad ejus umbilicum stamina plura rufescentia, conspiciuntur: capitulum cum semine non vidimus. Monspessuli locis humidis provenit.

DE MALVA.

CAPUT VII.

I. MALVA folio ficus: hujus folia sunt nigricantia, aspera & crassa, quorum prima, modo in tres, modo in quinq; lacinias inæquales dividuntur: quædam in lacinias quinque profunde secta, sine ordine sinuata, & per marginem crenata sunt, quorum laciniæ aliquæ palmares existunt, & pediculis longissimis & pilosis donantur. Scapum sive caulem simplicem aliquot cubitorum habet: flores & semina non vidimus, quia ante tempus. Argentinæ in horto Friderici Meyeri, ante annos viginti legimus.

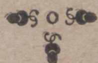
II. MALVA folio vario: radice est alba fibrosa, caule rotundo, cubitali, in plures ramos brachiato, quem folia cingunt pallide virentia, inferne candicantia, crassiuscula & nonnihil lanuginosa, sed figuræ, in eodem ramulo, diversę; quorum quædam Bryoniæ forma, quædam acuminata, duabus alis donata, quædam subrotunda, ungue minora, omnia tamen in ambitu serrata: flores quinquefolii purpurascentes, staminibus in umbilico pallidis, pedicellis oblongis insident: semen in capitulis folliaceis semicirculare succedit. Argentina D. Saltzmannus misit.

III. MALVA Americana: radicem habet oblongam, albam, fibrosam, caulem angulosum, striatum, lanugine levi obsitum: folia viridia, tenuia,

Malva folio vario.

plerunque semicircularia, uncias duas longa, tres lata, superne angulosa seu sinuata, per ambitum leviter crenata, pediculis palmaribus, hirsutis donata, flores albidi una cum semine. Malvæ syl. pumilæ similes sunt. Hanc ante annos octodecim in horto D. Saltzmanni, Argentinæ, collegimus.

DE ALTHÆA.

CAPUT VIII.

I. ALTHÆA Bryoniæ folio: caule eſt cubito altiore, rotundo, lanuginoſo, albo; foliis Bryoniæ ſimilibus, in quinas lacinias ut plurimum diviſis, palmaribus & aliis multo minoribus, craſſis, nervoſis, lanugine nonnihil aſperis, parte inferna caneſcentibus & longis pediculis inſidentibus: flores habet purpuro-cæruleos, quinquefolios, ſuperne ſemilunatos, ſtaminibus rufeſcentibus donatos, quibus ſingulis capitulum foliaceum, planum, ſemen Altheæ ſimile continens, ſuccedit. Hanc in horto aluimus, quam tamen prius Altheæ arboreſcentis ſempervirentis nomine, D. Doldius: dein Altheę Americanæ, D. Sprengerus, Heidelberga, miſit.

DE GERANIO.

CAPUT IX.

I. GERANIUM malacoides minus: plantula eſt duarum unciarum, in terram reclinata, radicula longiuſcula, exigua, foliolis malacoidi majori ſimilibus, ſed minimis, eleganter inciſis & longis pedicellis inſidentibus: floſculos parvos cæruleos habet, quibus capitulum roſtro tenuiſſimo longiuſculo donatū ſuccedit. In agris circa Rhotomagum reperitur.

II. GERANIUM columbinum tenuius laciniatum: radicem habet oblongam, tenuem, fibroſam, rufeſcentem; ex qua cauliculi plures, palmares, rotundi, hirſutie nonnihil aſperi & reclinati prodeunt: folia, quæ unguem vix ſuperant, rotunda ſunt, in lacinias quatuor primum, & hæ in alias, diviſa, & longis pediculis hirſutis prædita: ad cauliculorum latera, floſculi communiter bini, ſinguli ſingulis pedicellis inſident, parvi, cærulei, quibus capitula parva roſtrata, ſive utriculi tumentes roſtrati ſuccedunt, & ubi ſemen maturuit, utrinque cum utriculorum mucronibus, quaſi capreolo inſidens, modo geminum, modo ternum, ad roſtri apicem, quod adhuc ſupereminet, reflectitur, quod in aliis quibuſdam Geraniis etiam obſervavimus. Hoc Monſpeſſuli in ſylveſtribus reperitur,

III. GERANIUM cicutæ folio acu longiſſima: caulibus eſt bicubitalibus, hirſutis, aſperis, anguloſis: in varios ramos brachiatis: foliis Geranii moſchati ſive Cicutæ modo diviſis: floribus ſubpurpureis, vel violaceis, quinquefoliis; cuilibet acus uncias quinque longa, hirſuta, ſuccedit, quę ex utriculo hirſuto quinquefolio, apicibus donato, ſemen continente, prodit, quod per maturitatem exilit, & cum utriculorum mucronibus ſurſum primum, dein deorſum, alioque modo circumvolvitur. Hoc Monſpeſſuli legimus: in Valeſia etiam reperitur.

DE ALCHIMILLA.

CAPUT X.

ALCHIMILLA alpina quinquefolia: radicem habet oblongam, nigricantem, fibras plures de ſe mittentem, ex qua folia aliquot parva, longis pediculis donata & glabra prodeunt, quæ in quinque lacinias ad pediculum, hæque in profundas crenas dividuntur, inter quæ pediculi bini, ternive, tenues, glabri, trium, quatuorve unciarum longi, reclinati: quorum ſummitatibus floſculi vulgari Alchimillæ forma & colore ſimiles, trifolii, pallidi ac herbacei, ſinguli ſingulis minimis pedicellis donati: quaſi umbellæ inſident. In monte S. Bernhardi majoris & Gotthardo, locis humidioribus, Auguſto florens, reperitur.

DE CANNABINA.

CAPUT XI.

CANNABINÆ aquaticæ ſimilis capitulis nutantibus: radicibus eſt fibroſis, Ellebori nigri ſimilibus, caulibus pluribus, cubitalibus, hirſutis, in varios ramos ſciſſis: ad ſingulos ramos folium unum longum, latum, quandoq; ſerratum, piloſum: ramuli juxta florem pulchre contorquentur, folia plura habet ſatis longa, ſtellæ inſtar diſpoſita, in quorum medio flos deorſum nutans, ex multis veluti ſquamis compoſitus, in cujus medio multi apices lutei: ſemen ut in Cannabina aquatica. Hanc in humidis Michelfeldenſium invenimus.

DE CARYOPHYLLATA.

CAPUT XII.

CARYOPHYLLATA alpina minor: radicem habet crassam, oblõgam, repentem, fibris donatam & cortice purpurascente tectam: folia crassa, hispida, in lacinias divisa, in ambitu serrata: inter quę caulis unus vel alter, rotundus, hispidus, paucis foliis vestitus, palmo minor: cujus summitati flos unicus satis magnus, aureus, cum exiccatur rufescens, quinquefolius, multis staminibus donatus: cui villosa congeries cum semine succedit. Hæc in summitatibus Baldi collecta.

DE PÆONIA.

CAPUT XIII.

PÆONIA flore pallido hirsuto: huic ex radice aliarum simili, caules angulosi, læves, exurgunt: folia, quorum pediculi nonnihil pilosi sunt, in ternas lacinias, & harum una rarius in binas divisa, mucronata, inferne brevi lanugine pubescentia & candicantia, superne virentia quidem, sed non splendentia, multis venis à medio nervo in latera excurrentibus: caules singuli florem unicum, reliquis minorem pallescentem, ochrive colore, simplici octo foliorum serie constantem, multis staminulis albis præditum, sustinent. In quibusdam hortis observavimus.

DE QUINQUEFOLIO.

CAPUT XIV.

I. QUINQUEFOLIUM album majus: radice est crassiuscula, rufa, foliis in quinque lacinias subrotundas usque ad pediculum divisis, in ambitu serratis, paucissimis & brevissimis pilis aspersis, longissimis & hirsutis pediculis insidentib. inter quæ caulis paucis pediculis, angulosus, paucis pilis donat⁹, foliis vestitus, exurgit, & in ramulos binos, & hi in summo in plures alios dividuntur: quorum singulis flos albus, satis magnus insidet, qui ex foliis quinque in summo divisis, compositus est: in cujus medio, veluti parvus pappus, unde plura staminula rufescentia efferuntur. Hoc in mœniis urbis Wallstatt Helvetiorum, collectum.

II. QUINQUEFOLIUM album minus: radice est nigricante parva, cauliculis pilosis, erectis, palmo minoribus, in summo divisis: foliis unguem latis, in quinque lacinias, extremis oris serratas, divisis, & brevibus pedicellis insidentibus: floribus est prioris Quinquefolii similibus, sed minoribus. Hoc in saxosis circa Curiam Rhætorum reperitur.

III. QUINQUEFOLIUM montanum luteum erectum hirsutum: ex radice nigricante cauliculi & folia exurgunt: cauliculi quidem tenuissimi & sesquipalmares, in summo multifidi, & molli lanugine pubescentes: folia inferiora, longissimis pediculis donata, in septem (at quæ in caule in quinque) lacinias profundas, diversæ longitudinis, per oras serratas, pilisque donatas dividuntur: quæ parte inferna, ut in vulgari rufescunt, tantillum incana sunt, non tamen splendent: flores habet parvos, aureos, quinquefolios, multis brevibus & croceis staminulis donatos, quibus capitulum aliorum more, semen minutum continens, succedit. In montis Crentzacensis ad patibulum ascensu, provenit.

IV. QUINQUEFOLIO similis enneaphyllos hirsuta: radicem habet crassam, nigricantem, in longas fibras abeuntem, à qua cauliculi plures, ad exortum quasi conglobati, per terram sparsi, capillacei, multifidi, tres, quatuorve uncias longi, prodeunt: foliis est oblongis pedicellis donatis, in novem lacinias angustissimas, per marginem incisas, & hirsutie villosas, divisis: flosculi parvi, aurei, & capitula parva quinquefoliorum modo à pedicellis sustinentur. Ex Helvetiorum alpibus.

DE FRAGARIA.

CAPUT XV.

FRAGARIÆ affinis sericea incana: radice est lignosa, nigricãte, ad quam folia plura, Fragariæ syl. similia, sed longe minora, unguem non æquantia, crassa, utrinque incana, molli & sericea lanugine tecta, in tres lacinias ad pediculum usque divisa & superne crenata: ramulos habet breves, reclinatos, flores parvos, luteos, stellatos sustinentes, quibus capitulum, calice quinquefolio sustentatum, minutum semen continens, succedit. Hanc ante annos circiter qua-

quadraginta à Ioan. Bauhino fratre p. m. nomine Leucas adverſariorum : & ante quadriennium, à D. Albino, qui etiam in ſaxoſis Granadæ collegit, ſine nomine accepimus.

DE TRIFOLIO.

CAPVT XVI.

I. TRIFOLIUM montanum purpureum folio acuto crenato : cauliculis eſt pedalibus, firmis, rectis: foliis rarioribus, ternis ab uno exortu prodeuntibus, oblongis, anguſtis, nervoſis, acutis ſurſumq; ſpectantibus, in ambitu dentatis, aliquando profundius inciſis: in cauliculi ſummo, flores purpurei, quaſi in globo conferti : quod in montoſis pratis, Majo, Iunioque florens, reperitur.

II. TRIFOLIUM montanum purpuraſcens folio obtuſo crenato: hoc caule eſt ramoſiore, foliis oblongis, anguſtis, ſed obtuſis & ſuperne utrinque crenatis, cujus ramuli, frequentioribus & anguſtiſſimis foliis, donantur : flores, quam in priore rariores & purpuraſcentes: in pratis montoſis circa Genevam.

III. TRIFOLIUM montanum lupulinum : hoc ramis eſt cubitalibus, glabris : foliis rarioribus, parvis, ſubrotundis, leviſſime denticulatis, longiſſimis pediculis donatis: rami faſtigio, capitulum lupuli forma, ſed oblongum, ex floſculis ſpadiceis compoſitum, inſidet : quod in montibus ſupra Ilfeldam provenit, ubi D. Furerus collegit & transmiſit.

IV. TRIFOLIUM capitulo ſpumoſo lævi : radice eſt alba, oblonga, fibroſa & capillata, cauliculis multis humi ſparſis, tres, quatuor, rarius ſex uncias longis, foliolis parvis, ternis, oblongo petiolo hærentibus, per marginem acutiuſcule crenatis: floribus parvis luteis, quibus capitula incana, veluti ex pluribus veſiculis ſibi invicem inſidentibus compoſita, ſpumamque referentia, ſuccedunt, quibus ſemen palvum, rotundum & planum incluſum eſt. Hoc circa Neapolim Italorum, in maritimis: circa Monſpelium, in agris & luco Gramuntio reperitur.

V. TRIFOLIUM capitulo ſpumoſo aſpero majus: radice eſt oblonga, fibroſa, caulibus bicubitalibus, tenuibus, flexibilibus, à vicinis fruticibus ſuſtentatis: foliis rotundis, trifolio vulgari ſimilibus crenatis, prælongis pediculis donatis: inter quæ pediculi nudi, palmares, quandoque pedales efferuntur, qui ſinguli capitulum ſubrotundum, nonnunquam parvæ avellanæ magnitudine ex floribus aureis compoſitum, ſuſtinent : hos folliculi membranacei ſibi invicem incumbentes, nonnihil à quibuſdam filamentis exaſperati, ſequuntur. Hoc in Salicetis Michelfeldę Huningam verſus, iis ſe ſuffulciens, reperitur.

VI. TRIFOLIUM capitulo ſpumoſo aſpero minus : hujus radix transverſim fertur & fibris capillaceis terræ infigitur : ramulis ſuis per terram repit, à quibus pediculi biunciales & triunciales, nudi eriguntur, qui capitulum parvum, ſubrotundum, ex ruſeſcentibus floribus compoſitum, ſuſtinent, quibus capitulum, quaſi ex veſiculis pluribus compoſitum, ſubaſperum & initio virens, minutum ſemen ſubruſum continens, ſuccedit : folia parva ſunt, rotunda & crenata : hoc apud nos ad Rheni ripam, herbido & arenoſo loco, juxta Barr/ & circa Monſpelium, provenit.

VII. TRIFOLIUM capitulis Thymi : radice eſt oblonga, alba, tenui, capillacea : cauliculis ſemipalmaribus, humi ſparſis: foliolis ternis obtuſis, uni petiolo inhærentibus, in ambitu ſerratis, cujus virgulis capitula rotunda, ut in Thymo, floſculorum ruſeſcentium inſident, quæ per maturitatem indurantur, minutumque ſemen ſubruſum continent. Monſpeſſuli locis ſiccioribus provenit.

VIII. TRIFOLIUM capitulo oblongo aſpero: & hoc radicem habet capillaceam albam, cauliculos plures pedales, læves, rotundos, & quaſi articulatos, paucis foliis rotundis veſtitos: ex ſingulis articulis floſculi plures ſimul juncti, iique lutei, prodeunt; his ſuccedunt capitula oblonga, pluribus quaſi ſpinis recurvis donata & per maturitatem exaſperata, quibus ſingulis folium tripartitum ſubjicitur: & hujus, quemadmodum & prædictorum, ſemen exile eſt. Patavij, in edito monte prope Arqua, quod longe minus altero, quod Monſpeſſulo habemus, legimus.

IX. TRIFOLIUM cochleatum folio minuto obtuſo fructu latiore: radice eſt oblonga tenui, cauliculis aliquot tenuibus, rotundis, palmaribus, in terram reclinatis: foliolis trifolii, ſed minimis lente minoribus, obtuſis & tenuiſſime crenatis : floribus parvis, luteis, oblongis pedicellis inſi-

denti-

dentibus: fructu lato, compresso, aliquot circumvolutionibus in spiras cochleæ modo contorto, semen planum, recurvum & rufum, continente. Hoc æstate florens in montibus Euganeis & Monspessuli legimus.

X. Trifolium cochleatum polycarpon: hoc ramis est pedalibus, glabris & striatis: foliis trifolio vulgari similibus, longis pediculis donatis, singulis petiolis unguem latis, tenuibus, subrotundis, minime crenatis: pediculorum extremis flosculi parvi, flavi insident; quibus succedunt fructus plures, quini seni, quasi conglobati, sed parvi, in spiras convoluti & spinulis mollioribus donati: quod in Italia collegimus.

2. Huic simile est alterum, solum foliis à priore differens, quorum quædam subrotunda, pleraque acuta, omnia tamen per marginem incisa, vel crenata.

XI. Trifolium cochleatum echinatum minus: ex radicula prælonga capillacea, cauliculi plures tenues, fragiles, repandi, palmares prodeunt, foliolis trifolii, sed parvis, iisque obtusis & crenatis, cincti: flosculis est parvis, aureis, communiter uno (rarius pluribus) oblongo pedicello capillaceo insidente, cui folliculus cochleæ modo circumvolutus, minimis spinulis exasperatus, plerumque unus, isque parvus (rarius terni quaterni uno pedicello donati) succedit, semina parva, plana, semilunata, rufa, continens. Ex Italia habemus.

XII. Trifolium fructu duro, spinis horrido: caulem habet pedalem, recurvum, per terram sparsum, foliis raris, subrotundis & superne crenatis cinctum: florem luteum, fructum Tribuli terrestris instar durum, sed rotundum & majorem, eumque plerumque geminum, per maturitatem album; multis spinis horridum. Monspessuli legimus.

XIII. Trifolium folliculis coronæ similibus: radicula est capillari, cauliculis aliquot, nonnihil hispidis, ramosis, palmo minoribus, foliis trifolii minutis, obtusis & crenatis, cincti: flosculis luteolis, oblongis pedicellis donatis, quos sequuntur foliculi minimi, sibi insidentes & formam coronæ regiæ referentes. Monspessuli provenit.

Trifolium peltatum Creticum.

Trifolium ſpinoſum Creticum.

XIV. Trifolium peltatum Creticum: ex radice tenui, oblonga, fibroſa, cauliculi exurgunt palmo minores, pede nudi, foliis parvis, tripartito diviſis, parum crenatis, oblongis pediculis donatis, veſtiti: cauliculorum ſummis floſculi quaterni, quinive ordine ſuccedentes, forma Ornithopodii, luteo-pallidi inſident: quibus ſiliquæ luteæ, planæ, membraneæ, quaſi ſemicirculares, in filamentum abeuntes, ſemen unum vel alterum parvum compreſſum continentes, ſuccedunt: quæ dum molles ſunt, dulciſſimæ, eſui aptæ, at ubi induraverint, amariſſimæ. Hoc ruſticis in Creta, *μαπουρίαν* dici, D. Honorius Belli auctor eſt, qui Trifolii Cretici odorati nomine miſit.

XV. Trifolium ſpinoſum Creticum: radicem habet oblongam, capillatam, caules plures, palmares, & ſeſquipalmares, verſus terram reclinatos, anguloſos, in frequentes ramulos brachiatos, frequentibus geniculis, ex viridi purpuraſcentibus cinctos: ramulos cingunt, utrinque ex oppoſito ſibi reſpondentia, tria folia uni petiolo inhærentia, viridia, oblonga, acuminata, in minimam ſpinam abeuntia: quemadmodum etiam ad ſingula genicula, ſpinæ quatuor parvæ aduncæ ſuperne binæ, totidem inferne adpoſitæ ſunt: unde brevis pediculus exurgens, florem ſingularem, quinquefolium, Campanulæ arvenſis forma & colore (ſive purpuro-cæruleum) ſimilem, capitulo viridi inſidentem, ſuſti-

ſuſtinet, in cujus medio ſtamina decem, apicibus luteis prædita, capitulo inter ea latente conſpiciuntur: quod capitulum poſtmodum quinque angulis donatur, ſtyloque prominente augetur, & per maturitatem petiolo incurvato ramis ſe recondit, & in ſingulis angulis, ſemen unicum compreſſum, rufum, continet. Hoc primum, nomine Trifolii ſpinoſi ſempervirentis Ciſti flore, Patavio à Laurentio Roſenavv accepimus, poſtmodum apud fratrem Ioh. Bauhinum p.m. Montembelgardi collegimus, cujus ſemen ὀρβιτοχόρβου nomine miſſum fuerat.

XVI. Trifolium ſtellatum: ex radice alba, tenui, oblongiuſcula, capillata, cauliculi prodeunt, modo pauciores, bini, terni, modo plures, quini, ſeni, ſepteni, ſemipalmares, palmares, rarius longiores, rotundi, lanuginoſi, incani, quandoque rufeſcentes, inanes, rariſſime in alas diviſi: folia habet parva, Trifolii modo diviſa, mollia, villoſa, in ſummo ſinuata, & ad radicem oblongis pediculis donata, duobus aliis ad pediculum nexum adnatis: cuilibet cauliculo, ſpica rotunda, ex floribus oblongis, rubris, rarius luteis, compoſita inſidet: qui ubi delabi incipiunt, ſpica magis orbiculata redditur, quaſi ex pluribus ſtellis ſimul junctis compoſita foret: etenim flori cuilibet capſula (vel utriculus) oblonga, villoſa, in quina, oblonga, acuminata foliola abiens, ſuccedit, quæ ſemen ut plurimum unicum, idque rufum & planum continet. Hoc Monſpeſſuli, Majo menſe collegimus: at per omnia minus, ex Hiſpania accepimus.

XVII. Trifolium globoſo flore, vel capitulo Lagopi rotundiore: radicem habet longam, fibroſam, capillaceam, albam: caules plures, tenues, rotundos, palmo minores, quandoque pedales, in ramulos leviter hirſutos diviſos: quos folia parva tripartita, nonnihil piloſa, per ambitum crenata cingunt, quibus juxta pediculum communiter duo alia ſubjiciuntur: cauliculorum ſummis, flores parvi, lutei inſident, quibus capitulum rufeſcens, ſphæriceum, ex apicibus aſperis compoſitum, ſuccedit: Majo menſe, Monſpeſſuli circa Caſtelnovum copioſe provenire obſervavimus.

XVIII. Trifolium globoſum repens: radice eſt exili, capillacea, rufeſcente, cauliculis aliquot per terram ſparſis trium quatuorve unciarum, mollibus, lanuginoſis & rufeſcentibus, foliolis paucis ſuperne ſinuatis: caulicorum ſummis capitulum globoſum, plurimis apicibus villoſum, inſidet: floſculis enim rufeſcentibus, utriculi, pluribus apicibus rufeſcentibus donati ſuccedunt, quorum ſinguli ſemen minutum includunt. Monſpeſſuli in loco Gramuntio, & juxta caſtrum Epiſcopi, provenit.

XIX. Trifolium ſaxatile hirſutiſſimum: radici lignoſæ, transverſim repenti, rufo cortice tectæ, quaſi truncus ex multis plantulis ſimul junctis, caule carentibus, inſidet, tota planta duas tresve uncias non ſuperante: folia habet Trifolii parva, mollia, incana & velut argentea, ſuperne crenata, & pedicellis breviſſimis inſidentia: inter ipſa folia, capitula parva, rotunda, longiuſculis pedicellis donata, in quorum medio, pili breves, molliſſimi, flaveſcentes, conſpiciuntur: nec florem nec ſemen vidimus, & in Helvetiorum altiſſimis jugis legimus.

XX. Trifolium alpinum flore magno radice dulci: radice eſt longa, craſſa, cortice palleſcente tecta, medulla candida dulci, multis capillis tecta & fibris aliquot oblongis donata; ex qua cauliculi plures in terram reclinati prodeunt, quos folia trifida, oblonga, anguſta & glabra, paucis & ad tactum ſenſibilibus crenis, & oblongis pediculis donata: inter quæ pediculus communiter unus (quandoque duo) lævis & nudus, trium quatuorve unciarum, exurgit, cujus ſummitati flores Aſtragalo ſive Onobrychidi forma ſimiles, purpuraſcentes, magni, octo vel decem, quaſi ſpicæ orbiculati inſident: qui ſinguli ex calice oblongo, quinis apicibus donato prodeuntes, ſingulos pedicellos obtinent.

Hoc primum ex Bernatum alpibus, ante quadraginta annos habuimus: dein, in planitie Horti Dei apud Monſpelienſes, menſe Iunio cum floribus, ſed illo multo majus, legimus. Radix ſapore eſt Glycyrrhizæ, hinc forte Glycyrrhiza Aſtragaloides, vel Aſtragalus dulcis dici poſſet: ex Hiſpania Glycyrrhizæ Hiſpanicæ nomine accepimus.

XXI. Tri-

XXI. Trifolium corniculatum minus pilosum: radicula est capillacea, cauliculis pedalibus, tenuissimis, rufescentibus, subtilissimis pilis aspersis, foliis parvis, acutis & hirsutis, in brevi pediculo ternis, duobus aliis ad pediculi nexum adnatis, ex quorum alis, pediculi longi capillacei exurgunt, flosculum unum, vel alterum, coloris ad croceum vergentis, sustinentes: quibus singulis, siliquæ oblongæ, strictissimæ, modo una, modo duæ, minutissimum semen continentes succedunt. Hæc Monspessuli in sylvulis, & pratis inter montem Lupi & Calcaris provenit.

XXII. Trifolium corniculatum frutescens, tenuissimis foliis: caulibus est tenuibus, viridib. glabris, pedalibus, in plures ramos palmo minores, brachiatis: foliis ut in priori, sed angustissimis, cinctis: cauliculorum summitatibus, quemadmodum & pedicellis, ex foliorum alis, prodeuntibus, flosculi bini, terni, rarius quini in orbem dispositi lutei coloris, insident: quos siliquæ binæ, ternæ breviores & crassiores, quam in priore, in longum apicem desinentes, in quibus semina exigua, sequuntur. Monspelio habemus, quemadmodum etiam ex Italia: at hoc minus est, foliis & siliquis paulo latioribus, inque breviorem apicem desinentibus.

XXIII. Trifolium angustifolium repens, folliculis rotundis: radicem habet albam oblongam, tenuem capillaceam, à qua cauliculi plures semipalmares, rarius palmares, per terram sparsi, utrinque prodeunt: circa quos foliola oblonga tribus petiolis pediculo insidentia, quę levia sunt & per marginem crenata: ex quorum alis pediculi emergunt tenues, oblongi, quibus flores parvi, luteoli octo, novem, decem & quandoque plures alternatim dispositi affiguntur: his totidem folliculi rugosi, singuli semen unum continentes, succedit. Hoc Monspessuli in arvis, & ad pedem montis Lupi D. Saltzmannus legit.

XXIV. Melilotus Hispanica foliis maculatis: ex radice parva, ramuli palmares, aliquando pedales, tenues emergunt, quos ambiunt folia bina hinc inde, ex quorum alis petiolum prodiens, tria folia sustinet, obtusa, atrovirentia, & ob venas candidas per ea discurrentes, maculata: flores parvi, pallidi. Hæc in montibus Castiliæ frequens est, unde D. Albinus attulit.

LIBER

LIBER NONVS.

DE RVBIA ET GALLIO.

CAPVT I.

I. RUBIA montana angustifolia: radicem habet rufescentem, fibrosam, caules cubito altiores, leves, rotundos, striatos, geniculatos: folia ad quodlibet internodium oblonga, angusta, Gallii forma sena, septena, in orbem disposita & rigidiuscula caulem ambiunt: ad internodia, brevissimi ramuli exurgunt, ipse vero caulis in ramulos plures brachiatur, quorum summis, flosculi frequentes, albi quadrifolii insident, quibus semina minuta rotunda, quodlibet suo pedicello donatum, succedunt. Hanc apud nos in asperis collibus legimus: quam & Monspelio, sed foliis subtilioribus, brevioribus, & asperiusculis, quemadmodum quoque ex Austria, apud quos hinc inde in petris reperitur, habemus. Hanc, Gesnerus in lib. hortorum Germaniæ nomine Rubiæ Sylvaticæ longioribus & angustioribus foliis, nulla descriptione addita, forte intellexit.

II. RUBIA pratensis lævis acuto folio: ex radice caulis cubitalis, lævis, quadratus, rufescens, geniculatus, canus, & communiter unus exurgit, ex cujus nodis ramuli semipalmares prodeunt, quorum summis flosculi plures quadrifolii, pallidi (semen non conspectum) insident: folia lævia quaterna, uncialia, in acumen abeuntia, ad quemlibet nodum in orbem disposita sunt. Hæc apud Valesianos in pratis ad thermas Leucenses nata, quam etiam in pratis Lipsensibus reperiri, relatum fuit.

III. RUBIA quadrifolia rotunda lævis: ex radice capillacea rufescente, cauliculi tenues quadrati, geniculati, palmo altiores, quorum aliqui in ramos brachiati exurgunt: ad singula genicula folia quatuor rotunda, nervosa, tantillum aspera in orbem disponuntur: extremis cauliculorum, flosculi albidi, quadrifolii, pedicellis capillaceis insident, quibus capitulum parvum, geminum, asperiusculum, succedit. In montibus Helvetiorum, ut Gotthardo, & ad Eremitanos provenit: hanc & circa Argentinam crescere dicunt.

IV. RUBIA angustifolia spicata: à radice subrufa, lignosa, & paucis fibris capillata, cauliculi exeunt quadranguli, nodosi, palmares, ramulis ad nodos ex adverso nascentibus prædit, & nodos, folia plura capillacea, ut in Polygono Knaul dicto, sursum spectantia: in orbem ambiunt: cauliculi in longam tenuemque spicam, ex utriculis parvis acuminatis compactam, abeunt: flores & semina non vidimus. Monspessuli in collibus nascitur.

V. RUBEOLA arvensis cærulea repens: radice est oblonga, tenui, capillacea, rubra, cauliculis in terram reflexis, quadratis, geniculatis, semipalmaribus, rarissime pedalibus: ad quodlibet geniculum folia habet parva, subrotunda, quina, sena, in orbem disposita, asperiuscula, & in acutissimum apicem desinentia: ex geniculis hinc inde prodeunt pedicelli, quibus quina, senave similiter folia insident: ex his quemadmodum in cauliculorum summis, flores parvi cærulei, vel ex cæruleo purpurascentes, quinquefolii insident; quibus semina oblonga, acuminata, sena, octena, binis tamen simul junctis succedunt. Hæc passim in agris nostris, etiam autumno florens occurrit, quam forte Rubiolæ arvensis nomine Camerarius in suo horto, nulla descriptione addita, intellexit.

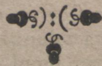
VI. RUBEOLA saxatilis: plantula est tota incana, semipalmaris, cauliculo tenui, quadrato, geniculato, in unciales ramulos brachiato: folia parva, aspera, angusta, acuminata, communiter octo, rotæ modo disposita habet: ramulorum summis flosculi plures, exigui, quadrifolii, apicibus & minimis pedicellis donati, luteoli, si recte recordor, insident. In saxosis Gallo provinciæ.

VII. RUBEOLA maritima aspera: radice est oblonga, tenui, repente & rufescente: cauliculis pluri-

pluribus geniculatis, biuncialibus, per terram ſparſis, & capillaceis fibellis terræ affixis, foliolis pluribus, brevibus, acuminatis, virentibus, & aſperis, cauliculos inordinate cingentibus: floſculis minutis, pallidulis. Hæc copioſe in littore maris Mediterranei, non longe Monſpelio, & etiam Maſſiliæ occurrit.

VIII. Rubia cynanchica ſaxatilis: ex radice alba, oblonga, tenui & fibroſa, cauliculi plurimi, trium, quatuorve unciarum longi, foliolis plurimis, oblongis, anguſtiſſimis, & viridibus, veſtiti, exurgunt: & inter hos pediculi bini, terni, palmares, graciles, in ramulos diviſi, & pauciſſimis foliolis veſtiti, quibus flores, ut in Cynanchica vulgari, pallide rubeſcentes, ſinguli ſingulis pedicellis donati, inſident. Hæc in ſaxoſis udis circa Valentiam Delphinatus, à D. Burſero collecta fuit.

Gallium latifolium glabrum: radice eſt tenui, repente, geniculata: cauliculis tenellis, quadrangulis, geniculatis, palmo minoribus: foliis è ſingulis internodiis quaternis, decuſſatis, glabris, inſtar plantaginis nervoſis, pallide virentibus, & ſeſquiuncialibus: flores habet parvos, cauliculos verticillatim coronæ modo ambientes, luteos, brevibus pediculis donatos. Hoc circa Bononiam inter ſentes, tota æſtate reperitur.

Thalictrum anguſtiſſimo folio.

DE THALICTRO.

Caput II.

I. Thalictrum anguſtiſſimo folio: radice eſt flaveſcente, ex aliquot fibris oblõgis, craſſiuſculis, compoſita: caule bicubitali, lævi, rotundo, profunde canaliculato, & geniculato: ex quolibet geniculo folia plura prodeunt, in plures oblongas, & pleraſque anguſtiſſimas, tandem & ternas lacinias, ſecta: at caulis, in faſtigio in ramulos dividitur, in quibus flores plures muſcoſi, pallidi, ad luteum vergentes, velut in oblonga ſpica diſpoſiti, quos valvulæ tenues, parvæ, minutiſſimum ſemen continentes, ſequuntur. Hoc in pratis Michelfeldenſibus æſtivis menſibus floret, quod Rutam pratenſem majorem quintam Tabernæmontani eſſe, minus recte ſuſpicati ſumus.

II. Tha-

II. Thalictrum minimum fœtidissimum: caule est pedali rotundo, in ramulos diviso: foliolis pluribus in tres lacinias divisis, anterius duabus incisuris denticulatis, superne atrovirentibus, inferne pallescentibus: in ramulorum fastigiis flosculi parvi, muscosi, ex plurimis staminulis compositi, quibus succedunt exiguæ valvulæ, oblongæ, senæ, septenæ, striatæ, apice incurvo donatæ, sibique invicem junctæ, capillaceo oblongo pediculo insidentes, semen exiguum includentes. Tota planta odorem fœtidissimum spirat, & in Valesia reperitur.

Simile, sed caule ex puniceo colore purpurascente, Thalictri maritimi minimi nomine, D. Gillenius misit.

DE FABA ARBORESCENTE.

Capvt III.

Fabarum differentiæ plures dantur, at solum Fabæ arborescentis hoc loco meminisse lubet. Fabæ arborescentis Anglicæ nomine, species sex Amstelrodamo, à D. Jacobo Guilhelmi Hooft anno 1614. una cum quamplurimis aliis fructibus exoticis accepimus: quarum prima lata, compressa, cordis humani figuram refert: siquidem circa umbilicum veluti ad basim sinum habet semicircularem, & sensim ex rotunditate in obtusum apicem desinit; cortice rufo, splendente tegitur, cujus interior pars, sive caro subjecta, rufa, dura, densaque existit: quoad magnitudinem, uncias tres lata, & quatuor longa est, & in duas partes finditur.

Altera priore minor est, magis compressa, figuraque magis rotunda, & parte superiore non secus, quam prior, profundum umbilicum semicircularem obtinet, & multo quam aliis partibus crassior: cortice est nigro, striato, tenuiore, & carne pauciore.

Tertia, priore adhuc minor, magisque plana, atque compressa, etiam nigro cortice tecta, uncias duas lata, tres longa, & parte superiore umbilico, non ut in duabus prioribus semicirculari cavo, sed oblongo.

Quarta, à proxima solum crassitie, & corticis colore spadiceo, differt.

Quinta, colore quidem, cum quarta convenit, sed quadruplo crassior est, & aliquo modo os Scapulæ refert: siquidem ad umbilicum, ubi unciam crassa, sinus pollicis unguis latitudinem æquans, acetabulum Scapulæ refert, utrinque costas tenues obtinet: nam sensim oblongatur, in fine rotundatur, & ad latera sensim angustior redditur: at per medium linea extuberat.

Sexta, lata est, & compressa humani unguis similitudine, & magnitudine, nigro cortice tecta, superne umbilicum parvum cavum obtinente.

DE PISO.

Capvt IV.

Pisum umbellatum: & Pisorum differentias præterire lubet, & solum Pisi umbellati historiam brevem subjicere. Hoc caulibus est longis, striatis, fistulosis, fragilibus, ramosis, & per maturitatem albis: foliis aliquot oblongis, uni costæ adverso situ adnatis, quæ parte extrema, capreolorum modo in claviculas, quibus se vicinis implicat, desinit: flores habet albos, circa umbilicum purpurea nota insignitus, in summitate caulium velut in umbella dispositos: hic succedunt siliquæ duarum unciarum, in formam umbellæ situatæ, in quibus Pisum rotundum, album, communiter unum, vel duo, rarius tria, vulgaribus majora, continentur. Germanis, apud quos licet rarius, in hortis colitur, Büschelerbs/id est, Pisa in fasciculum juncta, appellantur.

DE CICERE.

Capvt V.

I. Cicer montanum ἄκαυλον: radice est longa; in profundum, nisi fissilium lapidum interventu prohibeatur, descendente; à qua exurgunt pediculi palmares, tenues, hirsuti, utrinque foliis duodenis, & pluribus subrotundis, sed nonnihil, quam in Cicere sativo longioribus, marginibus hirsutis, modo æqualiter, modo inæqualiter ex adverso nascentibus, folio tamen extremo impari, vestiti: flosculi ad radicem oblongiusculi, pallidi, forma ad florem Loti tetragonoboli accedente: his succedunt siliquæ prætumidæ, duabus valvulis constantes, semine reniformi, Medicæ in morem flavescente, prægnantes. Vernis mensibus floret, in monti-

bus Thuringiæ circa Northusam, unde D. Fureus anno 1616. transmisit.

II. Cicer montanum lanuginosum erectum, ramis est pedalibus, rectis, rotundis, molli lanugine hispidis, in ramos semipalmares, etiam multo minores brachiatis; in quibus folia Viciæ sylv. forma longa, modo latiora, modo angustiora, mollia, levi lanugine obsita, dena, duodena & totidem ex adverso eidem costæ inhærentia, extremo semper imparem numerum faciente: ramulorum apicibus spica florum pallidorum & hirsutorum insidet, quos sequuntur siliquæ oblongæ, lanuginosæ, in exiguum filamentum recurvum desinentes, quæ semen nigrum minutum continet,

Hoc angustioribus foliis, in Valesia ad Thermas Leucenses, Iulio florens reperitur: at quod foliis paulo latioribus est, Ciceris montani erecti Thuringiani nomine, à D. Furero, & Ciceris astragaloidis erecti Francenhusanorum à D. Jungermanno accepimus, quod in montibus Francenhusanis copiose reperiri scripsere.

DE LUPINO.

CAPUT VI.

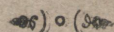
LUPINUS cæruleus major villosus: radice est lignosa rufescente, fibrosa: caule cubitali, firmo, rotundo, striato, molli lanugine obsito (nam in hoc longe major est hirsuties, quam in aliis Lupinis) in summitate in paucos ramulos diviso: ramulis quandoque etiam subalaribus, rudimenta floris futuri habentibus, qui raro nostro cœlo perficiuntur: folia septena, octena, molli lanugine obsita, & quam in cæteris latiora, stellæ in modum disposita, pediculis villosis, tres, quatuorve uncias longis insident, quæ decidua sunt, maxime ubi semen perfici incipit: flores magni sunt, eleganter cærulei, & inodori (rarius floribus est incarnatis) semper quini in ordine ceu verticillatim dispositi; ita ut quamplurimum quatuor, raro quinque ordines conspiciantur: & quo planta perfectior fit, eo etiam magis à se invicem distinguuntur, & quintus ordo plerumque perit, dum inferiores semen perficere student: siliquæ sequuntur hirsutæ, unciam latæ, duas longæ, sed paucæ, cum ex quinque ordinibus vix binæ singulo ordine proveniant (quod raritatem & peregrinam plantę naturam ostendere videtur) quæ semen vulgaribus majus compressum, & rufescens, quandoque striis variegatum, continent. Hujus semen anno 1593. Lupini Indici nomine, D. Doldius Norinberga, ipsam vero plantam Lupini Cretici appellatione, D. Springerus Heidelberga misit: quem Lupinum quartum, Clusius in postrema historia facere videtur.

II. Lupinus minimus: ex radicula oblonga capillacea, cauliculus tenuis, palmaris, quam minimum hirsutus exurgit, circa quem foliola quina, sena: septena, brevia, angustissima, subhirsuta, quæ oblongis pedicellis insident: flores & semina nondum vidimus: plantam Lupini Africani minimi nomine, ex horto nobiliss. Contareni habemus.

DE LATHYRIDE.

CAPUT VII.

LATHYRIS angustissimo sive capillaceo folio: plures Lathyridis differentias in foliorum latitudine & angustia, floris colore, siliquarum forma, hirsutie, & lævitate hic præterire lubet, & solum meminisse Lathyridis angustissimo folio, quæ radice est exili, cauliculis cubitalibus infirmis, quibus hinc inde, & adverso situ bina minima foliola adnascuntur, è quorum sinu bina, nonnunquam terna folia capillacea, trium, quatuorve unciarum longa, & surrecta, exiguo pedicello innixa, una cum pediculo in multifidum capreolum desinente, prodeunt; ex quo etiam pediculus tenuissimus, oblongus & nudus effertur, qui florem unicum, parvum subcæruleum, quandoque pallide rubentem sustinet: quo defluxo, siliqua uncialis in apicem falcatum abiens, bina, ternave grana parva rotunda nigricantia continens, succedit. Monspessuli in collibus, Majo florens reperitur.

DE

DE VICIA.

CAPUT VIII.

VICIA Onobrychidis flore: & Viciarum quamvis differentias plures observaverimus, attamen in præsens unius solum descriptionem subjicere lubet. Hæc caules habet pedales, teretes, striatos, quos foliorum alæ, ut in Vicia vulgari, sed breviores & angustiores, uni costæ ex adverso respondentes, ambiunt, capreolis extremum occupantibus: ex foliorum alis superioribus, pediculi semipalmares, nudi exurgunt, quorum summitatibus flores plures oblongi, galericulati, Onobrychidi 3. Clusii forma similes inferne pallidi, superne violacei coloris insident: floribus succedunt filiquæ planæ, deorsum reclinatæ, semina exigua, sena, septena numero, continentes. Monspessuli provenit.

DE CAPITE GALLINACEO, *& onobrychide.*

CAPUT IX.

CAPUT Gallinaceum minus: ex radice tenui oblonga, fibris carente, cauliculos aliquot palmares, & semipalmares profert, eosque ut plurimum procumbentes, & in ramulos divisos: folia vulgari, sive majori similia, sed breviora & angustiora: flores habet paucos, parvos, dilute rubentes, brevibus pediculis insidentes: fructus parvi, asperi, echinati & subrotundi succedunt. Hoc in maritimis & arenosis Provinciæ, & juxta Olbiam, & in montosis juxta oppidum Vigan, reperitur.

I. ONOBRYCHIS clypeata aspera minor: à radice crassa, fibrosa, cauliculi semipalmares, reclinati prodeunt, circa quos foliola multa, brevia & angusta, adverso situ costæ adhærentia: flosculi eleganti colore rubentes, parvi, Genistæ forma similes, pedicellis insident: sequuntur fructus clypeolis exiguis similes, plani, asperi, semen minutissimum continentes. Monspessuli in planitie Lupi collecta.

II. ONOBRYCHIS clypeata lævis: ex radice rufescente, paucissimis fibris donata, caulis unus (nonnunquam duo) pedalis, nodis distinctus, exurgit: circa quem folia alata, ex senis, septenis utrinque fibris oblongis, glabris, uni costæ inhærentibus, unoque extremam aliam occupante composita: ex alis tenues, & oblongæ virgulæ, flores purpurocæruleos, velut in spica dispositos, sustinentes, prodeunt; quos sequuntur fructus plani, læves, clypeiformes, communiter terni, sibi invicem per longum cohærentes, semen minutum includentes. In Helvetiorum alpibus, ut monte Fracto, & ad Thermas Fabarias provenit.

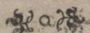
III. ONOBRYCHIS incana: caulem habet rotundum, ramosum, incanum: folia plura, acuminata, angusta, uni costæ adnexa, incana velut cinere aspersa: cauliculi semipalmares, nudi, spicam florum purpurascentium, aliorum forma sustinent: quibus succedunt filiquæ oblongæ, incanæ, incurvo mucrone donatæ, duabus valvulis constantes, semen minutum, nigrum, planum, & semicirculare continentes. In Provincia Galliæ reperitur.

Alteram non minus incanam, sed minorem, semipalmarem, foliis brevioribus & rotundis, ex Aragoniæ & Castiliæ saxosis, D. Albinus attulit.

DE OROBO.

CAPUT X.

OROBUS alpinus latifolius: ramis est cubitalibus, aut altioribus, angulosis, viridib. foliis in singulis alis octonis, uni costæ adnatis, & sibi invicem oppositis, uncias tres longis, duas latis, viridibus, nervosis, & cæteris Oroborum foliis minus acutis: è virgulis ex alarum cavis palmaribus nudis prodeuntibus, flores unciales, Genistæ forma, pallide lutei, at folio superiore rufescente, dependent stylo ex illorum medio prominente: lobos & semina non vidimus: ex Pyrenæis & Helvetiorum alpibus habemus.

DE GLAUCE LEGUMINOSA.

CAPUT XI.

GLAUCI Leguminosæ affinis: radicem habet albam, oblongam, paucis fibris donatam, ex qua caulis bicubitalis, & altior, satis crassus, rotundus, rubescens, cavus, paucis & brevibus pilis aspersis, prodit, & nisi sustentetur, procumbit: at frequenter ad cubiti solum altitudinem accedit, nec fulcimine opus habet: hic in alios ramos dividitur: folia habet Glauco leguminosæ similia, duodecim etiam quatuordecim, & pluribus, utrinque ad costam ordine dispositis, nec in ambitu serratis, & eleganti virore nitentibus: ex foliorum sinubus pediculi prodeunt, flores pallide luteos, modo unum communiter plures, forma Glauci leguminosæ similes sustinentes: hos sequuntur siliquæ crassæ, conjunctæ, unciam longæ, triangulares, in brevem apicem abeuntes, semina angulosa, per maturitatem ex viridi flavescentia, continentes. Hujus semen Araci Boetici nomine, à D. Jo. Pona Verona accepimus, & ab annis aliquot in hortulo nostro habuimus: nam licet planta annua sit, attamen ex semine deciduo sese propagat. Tota planta ingrati saporis est: folia commanducata, herbaceum primum & ingratum, dein amarum saporem in faucibus relinquunt.

LIBER DECIMVS.

DE OPHIOGLOSSO.

CAPUT I.

I. OPHIOGLOSSUM anguloso folio: ex radice crassa, in fibras crassas abeunte, unus vel alter pediculus, uncias quatuor longus, post medium dilatatus, effertur, cui folium unicum, uncias tres longum, sesquiunciam latum, ad exortum utrinque dilatatum, & angulosum insidet, & stylum sesquiuncialem linguam referentem, pediculo donatum obtinet. Helmstadio, D. Sigfridus misit.

II. OPHIOGLOSSUM minus; radiculis est fibrosis, pediculo simplici & brevi, cui folium unicū, subrotundum, unciam latum, sesquiunciam longum insidet: ad cujus exortum, & veluti è folii sinu, stylus serpentis linguam referens, unciam longus exit: in humidis circa Monspelium provenit.

DE ADIANTHO.

CAPUT II.

ADIANTHUM fruticosum Brasilianum: hoc Filicis instar excrescit, caule tenui, lævi, subnigro puniceo colore nitente, qui in alios subdividitur, circa quos folia viridia, Adiantho vero aliquantum similia, parva, oblonga, sed obtusa, superne tantum incisuris divisa, inferiore costa, qua capillaceo insident, integra, alternatim cauliculo, & quidem utrinque duodecim usque ad viginti, petiolis, per pedicellum junguntur. Apud Toupinambaultios in Brasilia natum à D. Bursero accepimus.

DE FILICE.

CAPUT III.

I. FILIX palustris maxima: radice est omnium Filicum crassissima, duos pugnos superātē, nigra, velut ex crassissimis squamis compacta, & multis

multis fibris nigris capillata; unde exurgũt folia plura atrovirentia, tres cubitos ſuperantia, in latus ampliſſime expanſa: quorum pedicul⁹ rufeſcens, anguloſus, cavus, inſtar oblongi auriſcalpii ex radice prodit, qui ubi pedalem altitudinem adeptus eſt folioſus redditur, ad modum Filicis maris vulgaris: nam veluti ex plurimis pinnis, ſecundum margines crenatis, & ad unum pediculum cohærentibus componuntur. Verum ad radicem, inter media folia, plura foliorum rudimenta cubitalia, veluti futurorum principia, conſpiciuntur, eo modo, quo in Filice florida, ſive Oſmunda dicta, circa ſummos ramulos apparent: à qua tamen differt, quod Oſmunda caules edat, & caulium ſummis, veluti flores ſive ſeminum rudimenta adhæreant, & folia habeat latiora, & haudquaquam per margines ſerrata. Hanc locis paluſtribus circa thermas Marchicas copioſe obſervavimus: aliquando in editis & ſaxoſis, ſed humidis montibus etiam reperitur, ut circa Ramſtein arcem Baſileenſium notavimus.

II. FILIX mas aculeata major: radicem habet nigram, fibroſam, pediculos pedales, folioſos, in multas alas pinnatas, modo majores, modo minores, modo minores profundius diviſos pallide virentes, primis in ambitu dentatis, & in brevem ſpinulam deſinentibus. Hanc in monte Waſſerfall legimus.

III. FILIX aculeata minor; hæc pinnulis eſt brevibus, totis integris, non dentatis, ſed in ſpinulam acutam brevemque omnibus deſinentibus: eodem quo prior loco, licet eam poſtmodum à D. Furero ex Harcynia & Stolberga veteri, acceperimus.

DE MVSCO.

CAPUT IV.

I. MUſcus pennatus: hic colore eſt ex luteo vireſcente, lateq; ſerpit, multis viticulis, ſed brevibus, ramoſis, minutis foliis, pennam æmulantibus veſtitus, qui fibras tenues pro radicibus habet: in petroſis & ſylvis reperitur.

Hujus altera ſpecies, radice rufeſcente ex copioſiſſimis fibris compoſita, viticulis ramoſioribus, foliis minoribus: in ſylva Wilenſi, locis uliginoſis provenit.

II. MUSCUS filicinus minor: hujus aliquot differentias obſervavimus: ſed hic ſolum de minore agemus, qui per terram ſerpit, cauliculis tenuibus, in ſummo ramoſis, foliolis Filici ſimilibus, ſed tenuiſſime diſſectis: ex ramulis, pedicelli aliquot capillares rufeſcentes, biunciales, efferuntur, quib. ſingulis capitulum exiguum, ſubrotundum, incurvũ, in apicem exiguum deſinẽs, inſidet. Hunc, cum aliis D. Jungermannus miſit.

III. MUSCUS Abietis facie: prædicto non multum abſimilis, viticulis in ramos diviſis, foliis capillaceis, utrinque (ut in Abiete) coſtæ oblongiuſculæ adnatis, multo quam in priore brevioribus, & viridioribus.

IV. Muſcus ramoſus repens, velut ſpicatus: hic ad arborum radices, nigris radiculis terræ affigitur, viticulis craſſis, & longis ſerpit, & de ſe copioſas veluti ſpicas oblongas, ex tenuiſſimis & leviſſimis foliolis compactas, ramulorum inſtar emittit.

Huic ſimilis & alter, foliorum tantum apicibus candicantibus diſcrepans: uterque in monte Crentzacho ad arborum radices creſcit.

V. Muſcus ramoſus erectus major: hic ceſpitis inſtar eleganter & arctiſſime quaſi compactus, ex radicibus oblongis capillaceis, cauliculum trium quatuorve unciarum emittit, qui in binos, ternos, quaternos, biunciales, etiam triunciales ramulos, & hi quoque in alios erigitur, qui minimis capillaceis foliolis veſtiuntur: inter ipſa foliola, pedicelli unciales, nudi, capillacei, capitulum, ut in Adianto aureo, ſuſtinentes, efferuntur. Hic in Crentzacho monte ad arborum radices, aliis Muſcis commixtus conſpicitur: at elegantior & viridior, ad ſepes circa Birſam fluvium reperitur.

VI. Muſcus ramoſus erectus minor: ex capillacea radicula cauliculus ad ſummum biuncialis varie diviſus foliolis vix conſpicuis cinctus, emergit: eodem, quo tres priores, loco provenit.

VII. Muſcus ſaxatilis ericoides: huic circa radicem folia multa Muſco vulgari ſimilia, inter quæ viticuli ſunt palmares, aſperi, foliolis Ericæ coridis folio ſimilibus, inordinate veſtiti, aliquando hinc inde nudi, quorum ſummo capitulum exiguum inſidet. Ad Wieſam fluvium ſuper ſaxa repit.

VIII. Muſcus ſtellaris roſeus: ex fibellis nigris radicem conſtituentibus, pedicelli unciales pro-

prodeunt, quibus singulis folia plura instar rosæ compacta, pallide virentia, acuminata, in modum stellæ disposita, insident. Hic in saxosis Telamontii provenit.

IX. Muscus Cupressiformis: parvus est, ramosus, foliolis cupressi forma, atrovirentibus, inter quæ pedicellus exurgit, qui minimas spicas pallidas & molles sustinet. Ex Harcynia.

X. Muscus Polytrichoides: hic triplex est; Primus, viticulis est plurimis, iisque brevibus, & compactis, qui foliolis brevibus capillaceis rigidiusculis cinguntur. Alter, per omnia minor est, cujus folia rigidiuscula non sunt: Tertius, minimus est, & mollis: prior in sylvis uliginosis reperitur: duo posteriores muris insident.

XI. Muscus terrestris coralloides erectus, cornibus rufescentibus: hic Musco terrestri vulgari eleganti spectaculo innascitur: nam Musco vulgari ex pallido virescenti, hic candidus insidet, coralli modo in ramulos rigidiusculos divisus: qui licet candidus sit, ipsius tamen summitates cornutæ, & rigide rufescunt: hic ad Wiesam fluvium late expansus in arenosis reperitur. Verum hic cum Musco Corallino, sive Corallina montana Tabernæmontani, neutiquam confundi debet.

XIII. Muscus ceranoides: hic duplex est, major & minor: major, trium, quatuorve unciarum est, foliis carens, cauliculis latiusculis in ramos divisis, hique in alios breves, & hi similiter in tenuissima segmenta, trifida, quadrifida, acute scinduntur.

Minor totus incanus, unciam non excedens, ex plurimis ramulis proxime junctis compositus, quorum summitas communiter in duo minutissima & acutissima cornua abit: uterque in Harcynia collectus fuit.

XIV. Muscus aquaticus folio expanso: hic ex radice transversim repente, & nigricante, ramos frequentes, late sparsos & semipalmares emittit, quorum summitates ob foliola compactiora, velut in spicam abeunt: foliis est brevibus, latiusculis primum, dein acutis. Hic apud nos aquæ in rivulis innatat, & nonnihil splendet: quamvis eundem ex lacu Gadersclebiano D. Sigfridus, & D. Jungermannus, Musci majoris lapidum Harcyniæ nomine, miserit.

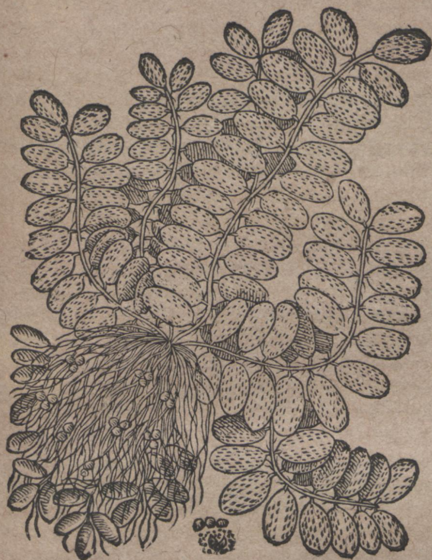
XV. Muscus fontanus sive hepatica aquatica: hunc triplicem habemus, majorem & minorem, Hepatiæ nomine à Lobelio, Tabernæmontano & aliis depictum, his tertium addere lubet, ab illis diversum, quem Muscum fontanum capitulis racemosis vocamus: hic foliis est longe minoribus, squamarum instar junctis, pallide virentibus, & nonnihil hirsutis, inter quæ quam plurimi pediculi capillacei, biunciales, nudi efferuntur, quorum singuli capitulum parvum instar racemi compactum, & rufescens sustinent, quantum ex sicco, à D. Sigfrido misso, colligere licuit.

XVI. Muscus pyxioides duplex est: alter terrestris, tubulis majoribus, & candidioribus constans, à Lobelio nomine Musci terrestris pyxidatos alabastriculos imitantis, propositus: sub quo in Silesia calcem reperiri relatum fuit.

Alter vero saxatilis est, tubulis longe minoribus, copiosioribus, nec ita candidis, qui petris saxisve latissimis innascitur, eaque obtegit, quemadmodum in via Telamontium versus, videre est.

LENTI-

Lenticula palustris latifolia.

LENTICVLA PALVSTRIS.

CAPVT V.

LENTICVLA palustris latifolia punctata: Lenticula palustris mihi quadruplex est: vulgatissima Lentem referens: altera trisulca: tertia quadrifolia: quarta cujus & figuram (in Phytopinace & Matthiolo propositam) & descriptionem adjungere lubet. Hæc ramulis aquis innatat, à quibus filamenta radiculas constituentia deorsum feruntur: folijs est copiosis, subrotundis, eleganter virentibus, conjugatim, in ramulis digestis, superne punctis minutissimis notatis: his inferne copiosæ lenticulæ, aliquando singulæ, aliquando ternæ, & quaternæ, rugoso prætenui cortice donatæ adhærent, quibus semen copiosissimum, minutissimum & flavescens includitur: sapore est aqueo; Hanc in fossis Patavinis aquis supernatantem vidimus, & in Silesia circa Uratislaviam reperitur: quam forte Cæsalpinus, pro Stratiote aquatica Dioscoridis proposuit, quamque scribit fluitare, & cum aqua incidere. Pisis in Auxerifluvio, qui aquas thermales ex monte S. Juliani recipit.

CORALLINA.

CAPVT VI.

CORALLINÆ varietates multæ ocurrunt; at in præsens de tribus, quas hactenus apud Authores, qui ad manus sunt, non observavimus.

I. CORALLINA alba nodosa: caule est pedali, ligno candido, & duro, candido & aspero cortice tecto, à quo utrinque, sed sine ordine, pediculi, trium quatuorve unciarum erecti flexiles, prodeunt, quorum aliqui in alios, etiam uncia minores subdividuntur: hos minimum noduli, velut ex duobus semicirculis, ijsq; ut plurimum pertusis, compositi usque ad extremum apicem (triginta, etiam quadraginta in uno pediculo observare licet) eleganti spectaculo, ad antiquarum minimarum cęterarum aurearum similitudinem, cingunt. Hanc una cum seqentibus, D. Rumbaumius, Massilia attulit, ex Barbaria illo deferri, & apud Massilienses plumarum loco supra pileos gestari, affirmavit.

II. CORALLINA cinerea rugosa: hæc duplex est, & utraque non secus quam sequens, intus lignum habet spadicei coloris, durum, medulla carens, & crusta obductum. Prima, ligno est duriore, quod crusta cinerea, aspera, rugosa, & tuberosa, veluti cortice vestitur, quæ friabilis est, forte ex lino maritimo exiccato creata: hæc in ramos plures recurvos, & hi in minores, veluti tuberculis exasperatos, dividuntur, & in obtusum rotundiusculum apicem desinunt.

Altera, crusta magis albicante, minusque rugosa obducitur, & in ramos pede longiores flexiles, & hi in stylos plerosque palmares, absumuntur. Verum has duas, nec cum Lithophyto marino Gesneri, nec cum Corallina alba, lutea, & rubra Tabernæmontani, nec cum Erica maritima Clusij, confundere oportet, cum omnes has differentias habeamus.

III. CORALLINA pallide flavescens lævis: hæc crusta pallide flavescente, lævi ac friabili obducta est: à qua utrinque modo rami, modo styli læves & flexiles prodeunt.

QVERCVS MARITIMA.

CAPVT VII.

QVERCVS maritima triplex mihi est: 1. quæ propter vesicas aut bullas plurimas, quibusdam baccifera dicitur: 2. vesicis quidem caret, sed foliorum extrema crassiora sunt, & inæqualia, quasi rudimentum Cucumeris exigui ostendunt, quam glandiferam vocant: utraq; jam descripta. At tertia, quam Quercum maritimam barbatam vocamus, pauca quidem folia habet, eaque secundæ similia, sed hæc in quam plurima oblonga capillacea filamenta, barbæ instar, absumuntur.

FVCVS MARITIMVS.

CAPVT VIII.

EX Fucis maritimis quam plurimis, in præsens aliquot solum exhibebimus, quorum duos priores anno 1603. D. Cargillus, Abredonia ex Scotia una cum descriptione transmisit.

I. FVCVS alatus, sive phasganoides: hujus admiranda est forma: saxis quæ Oceanus lambit, & in æstu quoque mergit, adhæret, caule tereti, pennæ anserinæ magnitudine; colore, quem exhibet Pruna Damascena, inter rubrum & nigrum saturatum, medio; at folia, quæ non nisi caulem adultum ornant, saxo hærentia (in sicca virescunt) ad luteum magis vergunt, quæ palmæ latitudine supra radicem nascuntur plurima, ligularum instar, cartilaginea, tres, quatuor, sex, aut octo uncias longa: inter quæ caulis eo usque teres, latescit, porrigiturque interdum ad ulnæ longitudinem infirmus, ut nisi aquis innatans sustentetur, humi semper procumbat: huic, si adultior utrinque ala adnascitur, tantæ, quantæ & ipse caulis est longitudinis, ea vera tota membranea est, fibris hinc inde venosis à caule conspersa. Notandum autem membranam hanc, prout in sagittarum alis est videre, ima parte angustiorem, sensim latiorem reddi, ita ut tres ab ortu pollices transversos, æqualis deinceps tota existat, unius, duarum aut trium unciarum latitudine. Vulgo Baderlacks vocant: Fucus alatus, aut phasganoides esto, caulis enim ancipitem gladium refert: Hic, præsertim in Septembri viget, alio anni tempore inutilis: membranæ abjiciuntur, reliquo vescuntur gravidæ, alijsq; etiam in cibos cedit: sapore est salso cum modica dulcedine: sitim manducantibus excitat.

II. FVCVS arboreus polyschides: eodem ortu & usu est, quem vulgus Tangels nominat, Fucus omnium interdum maximus, trium quatuorve cubitorum, teres, luteus (tenerior, qui solus vescus est, longe infra minimi digiti crassitudinem, corticem Castaneæ bene maturæ colore æmulatur) caulem Angelicę maximæ crassitudine æquat: fastigium, in latas cartilaginosas membranas, varie dividitur, eo prope modo, quo balthei pars, & qua ensis suspenditur apud Helvetios. Hic fucus maximus, aut arboreus polyschides esto. Hactenus Cargillus. Verum hic postremus à Palmifolio Giganteo sive Alga latifolia Imperati, à quo Neapoli, cum quam plurimis maritimis plantis accepimus, distingui debet.

III. FVCVS longissimo, latissimo, crassoq; folio, radice est brevi, ex crassis fibris composita, ex qua pediculus crassus, rotundus, semipalmaris prodit, qui in folium expanditur: folium unum ingentis longitudinis, pedes aliquot & ulnas excedit (rarius ex una radice duo folia, ejusdem omnino formæ & longitudinis) & latitudine uncias quatuor superat, ejusdem fere per totum folium, principio excepto, latitudinis, in medio æqualiter planum, ad utrumq; vero latus parum convolutum tortuosum & sinuosum, obscure virens, crassum, & dum terræ adhuc affixum, tactu forma gelatinæ, viscosum, & madidum: quare, propter nimium madorem vix asservari potest, licet sæpius Soli exponatur: nam quoties chartæ reponitur, mador iste cũ fœtore recrudescit, ita ut à corruptione non nisi post aliquot septimanas, donec plane siccetur, servari possit. Hic in Gallijs ad maris litora versus S. Malo provenit, & è natali solo facile eruitur: unde D. Satlerus promisit.

IV. FVCVS longissimo, latissimo, tenuiq; folio: hic priori non multum absimilis, qui ex radicula nigra, fibrosa, pediculum tenuem, triuncialem emittit, qui in folium sesquicubitalis longitudinis, unciarum quinque vel sex latitudinis, planum, per margines hinc inde convolutum, absumitur: coloris pallide virentis est, substantiæ tenuissimæ membraneæ: hunc cum alijs maris Mediterranei purgamentis rejectum, non longe à montis Cetij radice, collegimus.

V. FVCVS

V. Fvcvs longo, angusto, & crasso folio: radice est rotunda & plana, ex qua bina, ternave folia (sive cauliculi, si mavelis) sesquipalmaria, crassa, coriacea & plana, ligulas referentia prodeunt, quæ in alias velut ligulas, sed rarius, dividuntur. Hic ad Fucum maritimum secundum Dodonæi editionis Belgicæ referri posse videtur, cujus species altera breviore & angustiore folio dici poterit. Hunc quoque à D. Satlero habemus.

VI. Fvcvs membranaceus ceranoides: hic instar Lactucæ marinæ tenuis, palmum excedens, caule est unciam & semiunciam lato (mire varians) qui in plurimas alas modo latiores, modo angustiores, hæcq; in brevissimas easq; plures cornuum modo subdividuntur. Hujus species varias esse, scopulis adnasci, Scotis Dils dici, ejusq; esum contra Picam commendari, D. Cargillus, planta addita, perscripsit.

VII. Fvcvs maritimus Gallopavonis pennas referens: hic membraneus est, sese sensim late expandens, qui in plures lacinias semicirculares sibi quandoq; incumbentes dividitur, per quas variæ striæ semicirculares, variegatæ, diversæq; latitudinis, ut in pennis Gallopavonis, eleganti spectaculo feruntur. Hic scopulis maritimis adnascitur: quamvis etiam ex Mitulis, cortex huic Fuco simillimus, eximatur: hunc à D. Cargillo ex Scotia accepimus.

VIII. Filvm maritimum Germanicum: hoc exiguo lapillo innascitur, & in plurima bicubitalia, angustissima, nigricantia, lævia, crassiuscula & firma, aliquando inter se complicata fila, absumuntur. Hoc ex mari Baltico accepimus, & incolis Meerfaden, & Meerstrang dici accepimus.

Alga bombycina: Algam hanc ex Scotia accepimus, quæ instar Gossypij sive bombycis mollis & compacta, late expansa, aquis dulcibus innatat, superne pallide virens, inferne albicans: hoc gossypio, quod ex veteri thorace, cui suffultum erat, eximitur, simillimum est.

CARDVVS.

Capvt IX.

I. Cardvvs mollis latifolius: caule est cubitali, striato, brevibus & mollioribus spinis armato: folijs Rumecis forma, tenuibus, lęvibus, venosis, palmum longis, uncias quatuor latis, marginibus exiguis spinulis dentatis, caulis summitas in pediculos breves unciales abit, quorum singuli capitulum Lappæ vulgaris forma, ejusq; fere magnitudinis sustinent, quod in stamineum purpureum florem expanditur. Hunc D. Burserus in Austriæ monte Taurero Rastadiensium legit.

II. Cirsivm angustifolium: ex radice nigra fibrosa, caulis cubito altior effertur, membranosis alis asperiusculis vestitus, in ramos divisus, quorum singuli in pediculum oblongum, eumq; nudum, abeunt, cui capitulum unicum hispidum insidet, quod in florem stamineum rubentem aperitur, & tandem in lanuginem absumitur. Folia habet ad radicem palmaria, uncia angustiora, atrovirentia, in ambitu raris aculeis prædita: at quæ in caule, brevia sunt, nonnihil laciniata, & aculeis magis exasperata. Hoc in monte Wasserfall legimus.

III. Cardvvs sphærocephalus acutus vulgaris: ex radice crassa, caulis cubito altior, statim in ramos brachiatus, effertur, qui crassus, lignosus, membrana alata spinosissima usque ad summum investitur: quem folia pediculo latiore amplectuntur, quæ profunde laciniata, palmaria, duas tresve uncias lata, per ambitum crebris & acutissimis, pallide flavescentibus spinis armata. Caulium summis, capita rotunda, pene sphæricea, acutissimis spinis horrida, insident, quæ in florem stamineum purpurascentem explicantur, & tandem in pappum abeunt, cui semen Cnico sylvestri simile includitur. Hæc frequens est in dumetis humidis, quamvis etiam secus vias reperiatur.

IV. Cardvvs lanceatus angustifolius: hic caulibus est bicubitalibus, rotundis, striatis, hispidis & firmis, oblongis, acutis, albicantibus spinis horridus, hinc indę membranea ala donatus, & in summo in ramulos divisus: circa hunc folia rariora, palmum æquantia, angusta, in lanceam oblongam, eamq; latiorem, quam in Cardeo lanceato latifolio, abeuntia, raris & brevibus

bus lacinijs divisa, subtus incana, superne atrovirentia, spinis longis donata: cauliculorum summis capitula plura, parva, ex imbricatis squamis composita, insident, quæ in stamina atrorubentia, apicibus divisis expanduntur, & aliorum more in pappum& lanuginem resolvuntur, semenque exiguum in ea occultatur. Hic & flore albo quandoq; reperitur. Hunc in nemore ad pontem Wiesam observare licet.

V. CARDVVS palustris: radice est simplici, caule tricubitali, foliaceo, erecto, nonnihil ramoso, brevibus spinis armato, folijs atrovirentibus, crassis, sinuosis, quandoq; etiam laciniatis, semipalmaribus, sesquiuncialem latis, per marginem rarioribus spinis cinctis; caulis summo capitula plura, singula singulis pediculis insident, quæ in florem stamineum purpurascentem expanduntur, dein in pappum aliorum more abeunt. Hic ad Wiesam locis arenosis, herbosis, & Michelfeldensibus palustribus, provenit.

VI. CARDVVS polycephalus angustifolius: radicem habet lignosam, fibrosam, caulem cubito altiorem, rotundum, striatum, spinis carentem, cujus summitas in plures semipalmares ramulos, & hi quandoque in breviores, dividitur: folia sunt pauca, angusta & brevia, spinis oblongis armata; capitula plura, parva, quibus minima subjiciuntur, exiguis spinulis prædita, & flos Jaceæ similis ex staminibus purpurascentibus compositis, insidet, qui similiter in lanuginem abit. In pratis Michelfeldensibus frequens occurrit.

VII. CARDVVS repens vinearum: ex radice oblonga, nigricante, caulis prodit reclinatus, rarius erectus, pedalis, incurvus, striatus, candicans, cujus summum in ramulos paucos, eosque breves absumitur, qui capitula parva Jaceæ vulgari similia, sustinent: folia ad radicem plura, superne atrovirentia, inferius incana lanugine aspersa, semipalmaria, unciam lata, leviter sinuata, spinulis per circumferentiam donata: at quæ caulem ambiunt in profundas lacinias dividuntur, palmaria, duas tresve uncias lata, existunt. Hic in vinetis Mutensibus frequens est.

VIII. ANONIS viscosa minor flore pendulo: plantula est semipalmaris, totaque hirsuta: radicula alba, oblonga, tenui, parum fibrosa, à qua cauliculi plures duarum triumve unciarum, exurgunt, ijq; tenues, rotundi, foliolis parvis, plerumq; ternis ex uno pediculo prodeuntibus, forma & situ vulgaris Anonidis similibus, viscosis: flores parvi sunt, lutei, propendentes, quibus minutum semen in exigua siliqua succedit, & nullis spinis donatur. Ex Gallia Narbonensi habemus.

LIBER

LIBER VNDECIMVS.

CYTISUS.

CAPVT I.

CYTISVS Hiſpanicus ſiliquis Ornithopodij: hic virgis eſt rotundis, ſtriatis, duris, tricubitalibus, in varios ramos nonnihil lanuginoſos brachiatis, quos folia numeroſa, terna, uni pediculo inhærentia, in ſummis ramulis exigua, dilute virentia, ambiunt: flores parvi, lutei, Geniſtæ ſimiles, quibus ſiliquæ unciales, molli hirſutie tectæ, inſtar ſiliquarum Ornithopodij, minus tamen profunde ſinuatæ, & plures ſimul junctæ, ternæ, quaternæ, quinæ, uni pedicello inhærentes, quibus ſemina parva, plana, nigricantia incluſa ſunt. Hic in Hiſpania, ad agrorum limites frequens eſt, non tamen cum Cytiſo primo Cluſij, cujus pars interior nigricat, & ramuli toti villo obſiti ſunt, confundi debet.

COLVTEA.

CAPVT II.

COLVTEA Scorpioides maritima glauco folio: virgis eſt pedalibus, rarius cubitalibus, lignoſis, rotundis, ruſeſcente, rugoſo cortice veſtitis, in frequentes ramos diviſis: folia alata, ſeptem, aut novem, uni coſtę, binis ſemper ex adverſo ſitis, adhærent, uno impare extremam alam occupante, Coluteę folijs ſimilia, multo minora, obtuſa & cordata, glaucique vel cæſij coloris: flores & forma & colore Coluteæ ſimiles, ſed minores: pediculis tenuibus ſiliquæ tenues, oblongæ, unciales, articulis diſtinctę inſident, quarum ſingulis articulis, ſingula ſemina parva incluſa ſunt. Hæc in maritimis prope Teracinum collecta, quamvis etiam Patavio, ex horto Bembiano habeamus.

GENISTA.

CAPVT III.

GENISTÆ Hiſpanicæ affinis: ſuffrutex eſt cubitum ſuperans, caule tenui, tereti, candicante cortice tecto, qui in plurimas virgas tenuiſsimas dividitur, quarum aliquæ palmum ſuperant, aliæ minores ſunt: circa quas folia longiuſcula, anguſtiſsima & ita ut virgæ pene nudæ appareant: ſummis virgis ſingulis unicum capitulum rotundum, villoſum, molle, inſidet, ut in Gramine maritimo ſive polyanthemo majore, ex pluribus floribus, Geniſtellæ tinctoriæ forma, ſed minoribus pallide luteis compoſitum: nam quilibet flos, ex caliculo villoſo, hirſutie albo prodit. In montibus plane ſaxoſis ad aquas Blancas D. Albinus collegit.

GENISTELLA Monſpeliaca ſpinoſa: hæc viticulis eſt palmaribus, in terram reflexis, quorum pars inferior in breviſsimos ramulos, ex parvis ſpinulis conſtantes dividitur, à medio vero ſurſum villoſi ſunt, quandoq; in ramulos brachiati, oblongis viridibus folijs, minoribus ſæpe additis, veſtiti, ſpiniſque carentes: ſummitatibus flores pallide lutei, forma Geniſtæ ſpinoſæ vulgaris ſimiles, inſident. Hanc quidam Monſpeſſuli Corrudam luteam vocabant: quæ etiam in Ventoſo monte reperitur.

Similem ſed per omnia majorem, caulibus pedalibus, folijs rarioribus, ſpinis longioribus, minuſque pungentibus, floribus majoribus & aureis, quaſi in ſpica diſpoſitis, ex Hiſpania habemus.

GENISTELLA minor Aſpalatioides: ſuffrutex eſt pedalem altitudinem ſurperans, ſtipite rotundo, rufo cortice veſtito, ligno ſo, hinc inde ſpinis, ſed rarioribus, armato, in ramos, qui in

minores subdividuntur, brachiato: circa quos foliola rara, parva, quædam subrotunda, quædam oblonga, spinis interiectis, quibus flores lutei, Genistæ prædictæ duplo minores, hinc inde componuntur, nec, ut in priore, ramulorum summis, in aculeum abeuntibus, insident. Hanc, ex Anglia Genistæ spinosæ nomine accepimus: at eandem in asperis, circa Aureliam Gallorum, ramis late se spargentibus, collegimus.

CHAMÆGENISTA Cretica: hæc virgulis est palmo minoribus, humi diffusis, tenuibus, rotundis, subcanis, in ramulos aliquot duarum, trium unciarum divisis, foliolis oblongis, angustissimis, binis aut ternis ab eodem exortu, sed altero semper longiore, prodeuntibus, incanis: ex foliorum alis flosculi terni, quaterni, parvi, lutei, Genistæ floribus æmuli: siliquas non vidimus. Ex horto nobiliss. Contareni habemus.

SVMACH.

CAPVT IV.

SVMACH angustifolium: hoc potissimum folijs à vulgato differt: hujus enim folia uncias quatuor longa, semiunciam lata sunt, in exquisitum apicem desinunt, & per marginem crenata sunt, quorum duodecim uni costæ, utrinque nimirum sex, adhærent, undecimo imparem numerum, constituente, quæ superne atrovirent, inferne pallida sunt, costa elata per longum excurrente. Hoc in Brassilia apud Tououpinambaultios collectum & à D. Bursero communicatum.

MELEGVETA.

CAPVT V.

MELEGVETA sive Grana Paradisi: folia crassa sunt, uncias quatuor longa, tres lata, per quorum longitudinem costa elata fertur, à qua fibræ plurimæ per transversum abeunt, ut in Caryophyllorum folijs cum quibus maximam similitudinem babent: fructus satis cognitus, habetur in officinis, ut & Grana exempta: hujus folij pediculus, sapore est aromatico, ipsis granis correspondente, non tamen ita acuto & aromatico, ut in folijs Caryophyllorum animadvertitur, quo signo potissimum à se invicem distingui possunt. Hujus folia una cum Nucis moschatæ folijs, D. Clusius Amstelrodamo misit.

STYRAX LIQVIDA.

CAPVT VI.

STYRACIS liquidæ folia: ex radice rotundo, nigricante, rugoso, striato & quasi articulato cortice tecto, folia terna, etiam quina, oblongis, tenuibus, nigricantibus pediculis donata, ex uno veluti tuberculo prodeunt, quæ vitiginea sunt foliorum Aceris, vel Platani instar, in lacinias ternas, etiam quinas divisa, nervosa, per circumferentiam crenata, & mucronato cuspide. Hæc ab Honorio Belli accepimus, qui styracis hujus magnum ramum se habere perscripsit.

LIGVSTRVM.

CAPVT VII.

LIGVSTRVM duplex ex Italia accepimus, de utroque breviter in præsens, cum solum ramos absq; floribus & seminibus acceperimus.

II. LIGVSVRVM Myrtifolium: hoc ad Ligustri vulgaris modum excrescere, & in ramos brachiari audio: rami rotundi sunt læves nonnihil rufescentes: folia atrovirentia, vulgaris folijs & latiora & longiora. Hoc nomine, Ligustri myrtifolij perpetui, vel Myrti Ligustri folio, Patavio ex horto Pharmacopæi (cujus nomen excidit) ad pontem molin accepimus.

II. LIGVSTRVM folijs laciniatis: & hujus ramos pedales habemus, circa quos folia atrovirentia, glabra, inferiora quidem subrotunda, alia vero oblonga: hæcq; modo integra, modo Jasmini lutei instar divisa, quandoq; ab altero solum latere, laciniam unam, quandoque utrinque unam, rarius binas, quandoque ternas, quaternas, inordinatas lacinias obtinent. Hoc primum Ligustri nigri nomine, ex horto Ill. Mori Senatoris Veneti, quem in villa di Carbonara colit: dein, pro Syringa laciniatis folijs, ex horto Ill. Contareni Sen. Veneti accepimus: de utroque plenius in Theatro nostro.

SALIX.

SALIX.

CAPVT VIII.

I. SALIX fragilis: hæc mediocris est altitudinis caulibus ramosis, rotundis, rubente cortice vestitis: folijs longis, angustis, prona parte incanis, superius atrovirentibus, & tandem pene nigris: julis quam in cæteris brevioribus. Fragilem appellare lubet, quia non aliarum Salicum instar virgis lentis & vimineis, sed plane fragilibus donatur. Nostris Brandweiden / eo quod tandem nigrescat, dicitur: frequens ad Birsam & S. Jacobum.

II. SALIX oblongo incano folio: hujus caules, cortice atrorubente vestiti, in breves & plures ramulos divisi: folijs oblongis, superna parte obscure virentibus, parte prona cinereis & incanis: flores copiosos aliarum salicum modo producit, & semen parvum nigrum, cum albissima lanugine avolat: hæc apud nos frequens, in primis in minore urbe, ad molendinum ærarium, in sepibus ad aquam.

III. SALIX subrotundo argenteo folio: hæc caulibus est cubito altioribus, rotundis, incanis & ramosis: folijs subrotundis, superne nigricantibus, parte prona incanis, argentei coloris, splendentibus, tactu mollibus, & veluti tenui lanugine pubescentibus, per ambitum raris crenis exasperatis. Hanc sine fructu ex Belgio D. Gallus transmisit.

IV. SALIX humilis latifolia erecta: hæc salici, latifoliæ aquaticæ acuto folio similis est, sed humilior, cum hujus virgæ rotundæ striatæ, vix cubitum superent: folia minora sunt ex rotunditate oblongata, in acumen desinentia, rugosa, parte prona lanuginosa, tactu mollia: juli totundi, pavi, flavi: hæc cum latifolia repente confundi non debet. Michelfeldæ humidis.

V. SALIX alpina angustifolia repens: ex radice, atrorubente cortice tecta, cauliculi palmares humi fusi prodeunt, qui capillaceis radicibus terræ affiguntur, ramulis tamen paucis sursum elatis: foliolis oblongis, latiusculis, brevibus cincti: flores ut in cæteris, quibus absentibus, nullus salicem esse crederet. Hæc in Helvetiorum alpibus & monte Fracto, frequens est.

VI. SALIX alpina Pyrenaica: hæc ad semicubitalem altitudinem vix assurgit, virgis tenuibus, ramosis, folijs oblongis, parvis, per circumferentiam pilosis, tactu holoserici instar, ob minutissimos pilos, mollibus: spicæ florum unciales, angustæ, molles sunt. In summitatibus Pyrenæi D. Burserus legit.

VII. SALIX saxatilis minima: hæc duas uncias vix superat, quæ ex radicula caudicem crassiusculum, vix semiuncialem emittit, qui in binos ternosve vnciales ramulos, terræ incumbentes, dividitur: folia sunt parva, oblonga, subrotunda, atrovirentia, venosa, quorum medio capitulum parvum subrotundum, veluti ex multis baccis compositum, insidet, quibus maturis apertis, veluti ex triangulari caliculo, mollis, candida & brevis lanugo effertur. In alpium Helvetiorum jugis, saxis insidens, reperitur.

LIBER

LIBER DVODECIMVS.

SANAMUNDA.

CAPVT I.

SANAMUNDA viridis vel glabra : radice eſt craſſa, lignoſa, fibroſa, alba, cortice craſſo, pallido, lęto veſtita, à qua ramuli plures, tenues, palmares, etiam minores, ijque geniculati prodeunt, folijs oblongis (rarius ſubrotundo) Chamæleæ vel potius Polygalæ ſimilibus, ſed brevioribus, viridibus & glabris, alternatim circa ramulos diſpoſitis: inter quæ flores oblongi, luteoli, in quatuor foliola diviſi conſpiciuntur: fructum non obſervavimus. Hæc Aprili florens, Monſpeſſuli in horto Dei collecta fuit.

FRANGULA.

CAPUT II.

FRANGULA altera polycarpos : frutex eſt Frangulæ ſive Alni nigræ ſimilis, ramoſus, cortice candicante veſtitus : folijs ſubrotundis in apicem plerumq; abeuntibus, plurimis nervis elatis per ea diſcurrentibus, quare inſtar foliorum Ulmi rugoſis, tenuiſsime per marginem ſerratis: Flores habet forma Frangulæ vulgari ſimiles, parvos, ſtellatos, luteolos, copioſos, velut in racemo cohærentes, quibus ſuccedunt fructus parvi anguloſi compreſsi, Spinæ infectoria baccis correſpontentes, ex minimis pediculis dependentes. Hæc vere florens in quibuſdam dumetis, etiam in monte noſtro Muteto, reperitur.

RIBES.

CAPVT III.

RIBES montana oxyacanthæ ſapore : duplex Ribes in Helvetiorum alpibus reperitur: altera, quæ frutice & folijs, ſed minoribus vulgari convenit: fructum v. habet rubrum, hortenſi duplo pene majorem, ſapore oxyacanthæ fructui reſpondentem: in Valeſianorum montibus reperitur. Altera, humiliorum eſt, & per omnia minor, baccis vulgari minoribus, minuſq; acidis: in Bernatum montibus provenit. Et hæc ad gloriam DEI dicta ſunt, cui ſit laus honor & imperium in ſæcula.

FINIS.

INDEX

INDEX PRODROMI THEATRI BOTANICI;

Quo plantæ supra sexcentæ una cum alijs continentur.

Primus numerus paginam,
Secundus paginæ segmentum,
Tertius paragraphum denotat.

X *Alsine*

B.

C.

Carduus

D.

E.

F.

G.

Glau-

H.

I.

Jaco-

K.

L.

M.

Papaver

Q.

R.

Sideri-

FINIS.

2

1.7.251

- controllo collazione;
- restauro carta (sutura di strappi e lacune, imbrachet_ tatura, rammendc alla piega): carta giapponese Vang 517, veline giapponesi Vang 502, 508 e 561, adese con Tylo_ se MH300p al 6%;
- ricomposizione fascicoli;
- pressatura tra cartoni, sotto pressa a colpo;
- preparazione fogli di guardia struttura "C" in Ingres Vang 20231 e pelle uovo;
- loose guard in giapponese Vang 517;
- cucitura piena su 3 nervi di capra allumata, ripieni di fettuccia di lino intrecciata: fili di lino inglese ritorto;
- incollatura del loose guard;
- posa in squadra del volume, dopo rifilatura guardie in testa e piede, e passaggio in colla, rimossa a spugna: Tylose MH300p 6%; prima della completa asciugatura leg gera stondatura del dorso;
- bloccaggio cartoncino LC a filo delle controguardie;
- indorsatura: caselle ricoperte in carta giapponese, a_ desa con Tylose MH300p 6%; indorsatura in pelle uovo a pezzo unico con finestre, per l' emersione dei nervi;
- capitelli naturali con anima in capra allumata, ripie_ na di fettuccia di lino intrecciato, passanti al cen_ tro fascicoli e sotto catenella: filo di lino ritorto;
- piegature coperta: in sequenza, piegatura del rimbocco al piede, in testa, al piatto posteriore, al dorso e al piatto anteriore; le piegature vengono agevolate dal_ l' uso di un punteruolo arrotondato in punta con cui si esercita pressione sulla linea di piegatura dalla par_ te del carniccio;
- taglio della pergamena: per gli incastri le misure so_ no state individuate con sesta e segnate con punteruolo mentre la foratura è ottenuta con fustella fine; sago_ mature con slim-knife;
- infilatura dei nervi e dei capitelli in fori ottenuti a fustella media;
- piegatura dei labbri; lacci in capra allumata.

luglio 1998

005644672

